

**ŠTÁTNA VETERINÁRNA A POTRAVINOVÁ SPRÁVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Botanická č. 17, 842 13 BRATISLAVA

***Výročná správa
a verejný odpočet
za rok 2008***

Bratislava, marec-apríl 2009

Predkladá: MVDr. Ján Pliešovský, CSc., ústredný riaditeľ ŠVPS SR

Identifikácia organizácie

Názov**Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky****Sídlo****Botanická 17, 842 13 Bratislava****Rezort**

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Forma hospodárenia

rozpočtová organizácia

Kontakt

tel. 02/60257212, 213; fax 02/6542 0745,

e -mail: pliesovsky@svsr.sk ; matus@svssr.sk;**Ústredný riaditeľ:****MVDr. Ján Pliešovský, CSc.****Členovia vedenia v roku 2008:**

Riaditeľ sekcie zdravia zvierat:

MVDr. Miloš Juráš,
MVDr. Lubomir Janiuk

Riaditeľ sekcie hygieny potravín, úradnej kontroly potravín a organizácie trhu:

MVDr. Miroslav Ondriaš

riaditeľ sekcie ekonomiky:

Ing. Mgr. Juraj Bučko

vedúci kancelárie ústredného riaditeľa:

MVDr. Milan Matuš

vedúca osobného úradu :

Mgr. Eleonóra Gulárová

vedúci odboru zahraničných vzťahov:

MVDr. Pavol Čery

vedúci odboru legislatívneho a právneho:

JUDr. Bohuslav Harviľak

Hlavné činnosti:

Postavenie ŠVPS SR bolo **v roku 2008** upravené zákonom č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov a na úseku potravinového dozoru v rozsahu svojej pôsobnosti vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov

1. ŠVPS SR je rozpočtovou organizáciou s finančnými vzťahmi zapojenými na rozpočet Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MP SR“).
2. ŠVPS SR vykonávala štátnu správu vo veterinárnej oblasti v zmysle zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov. Vo veciach potravinového dozoru jej pôsobnosť vyplýva zo zákona NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov a nadväzujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov.
3. ŠVPS SR je orgánom kontroly kvality rastlinných a živočíšnych produktov podliehajúcich spoločnej organizácii trhu v zmysle nariadení Európskej únie a zákona č.491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov.
4. ŠVPS SR vykonávala dozor nad dodržiavaním zákona č. 147/2001 Z.z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 23/2002 Z.z.
5. ŠVPS SR vykonávala kontroly v zmysle Dohody o delegovaní činností uzavretou medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a ŠVPS SR, v zmysle zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle zákona č.

144/1998 Z.z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 526/2002 Z.z., vykonávala kontroly v zmysle platnej legislatívy o vinohradníctve a vinárstve; o rozvoji rastlinnej výroby v znení zákona ; o krmivách a o liekoch

Činnosť ŠVPS SR v zmysle a v súlade s legislatívou - v rámci svojej činnosti v roku 2008

1. riadi a usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy, ktorý uskutočňujú krajské veterinárne a potravinové správy - KVPS (8), regionálne veterinárne a potravinové správy - RVPS (40),
2. vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom hraničných veterinárnych staníc na vonkajšej hranici EÚ (3)
3. riadi, usmerňuje a kontroluje štátne veterinárne a potravinové ústavy (3) a štátny veterinárny ústav a ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv
4. navrhuje národné pohotovostné plány, ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat
5. vykonáva klasifikáciu chovov, regiónov alebo oblastí z hľadiska výskytu chorôb
6. vykonáva prostredníctvom veterinárnych inšpektorov kontroly a inšpekcie prevádzkárni, chovov rýb a zón rýb, miest oddychu zvierat všetkých schválených , povolených alebo evidovaných zariadení
7. schvaľuje pri vývoze alebo výmenách do členských štátov alebo pri vývoze do tretích krajín prevádzkárne, produkujúce alebo manipulujúce s produktmi živočíšneho pôvodu (okrem mliekárni), chovy rýb a zóny rýb, prevádzkárne na produkciu násadových vajec, jednoduchých kurčiat, chovnej hydiny a úžitkovej hydiny,
8. schvaľuje miesta oddychu zvierat pri preprave, inseminačné stanice, tímy na odber a prenos embryí
9. vyjadruje sa k osvedčeniam k registrácii krmív
10. schvaľuje referenčné štátne veterinárne laboratóriá, iné akreditované referenčné laboratóriá a laboratóriá na vykonanie laboratórnych analýz a vyšetrení v rámci vlastných kontrol vykonávaných prevádzkovateľom pri uvádzaní produktov živočíšneho pôvodu na trh a pri spracovaní odpadov živočíšneho pôvodu
11. kontroluje, odborne usmerňuje a koordinuje zabezpečovanie systému identifikácie a registrácie zvierat

V zmysle zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov

1. vykonáva potravinový dozor nad výrobou, manipuláciou a uvádzaním do obehu
2. potravín živočíšneho pôvodu. Okrem poskytovania služieb spoločného stravovania a potravín
3. potravín rastlinného pôvodu vrátane čerstvého ovocia, čerstvej zeleniny a zemiakov a ostatných poľnohospodárskych výrobkov (v poľnohospodárskej prvovýrobe po zbere úrody), nápojov vrátane potravín s niektorými zložkami živočíšneho pôvodu (zmiešaný pôvod), okrem poskytovania služieb spoločného stravovania a potravín
4. tabakových výrobkov okrem poskytovania služieb spoločného stravovania
5. geneticky modifikovaných potravín
6. je kontaktným miestom SR pre systém rýchlej výmeny informácií pre potraviny a krmivá – viac na str. 114

Poslanie organizácie
a strednodobý výhľad

ŠVPS SR bola zriadená (z oblastnej veterinárnej správy so sídlom v Bratislave) v roku 1.1.1969 ako Štátna veterinárna správa ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR. Po postupoch v reštrukturalizácii štátnej správy bol zmenený názov štátnej veterinárnej správy SR zákonom č. 23/2002, ktorý mení a dopĺňa zákon č. 152/1995 na Štátnu veterinárnu a potravinovú správu SR (ďalej len „ŠVPS SR“).

Poslaním ŠVPS SR ako orgánu štátnej správy je hlavne výkon, riadenie, kontrola a usmerňovanie aktivít a činností v oblasti veterinárnej starostlivosti zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, ekológie, veterinárnej farmácie, potravinového dozoru a hygieny potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu, špeciálnych komoditných režimov, prislúchajúcej laboratórnej diagnostiky a rýchleho výstražného systému.

V roku 2008 boli stanovené nasledovné priority

v oblasti zdravia zvierat

- Zavedenie do praxe nového informačného systému VIS sprehladni a zjednoduší prácu na úseku zdravia zvierat. Výstupy z viacerých už doteraz existujúcich systémov budú k dispozícii v jednotnom systéme VIS a budú navzájom prepojené
- Vyhlásenie SR bez výskytu besnoty. Vyhlásením sa zjednoduší najmä premiestňovanie spoločenských zvierat v rámci EÚ. SR bude aj naďalej uplatňovať dvojročné monitorovacie obdobie v rámci ktorého bude pokračovať v programe orálnej vakcinácie a monitoringu líšok.
- Efektívnejšie využívanie financií v rámci veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia SR na všetkých úsekoch. Kontrolu nad efektívnejším využívaním finančných prostriedkov uľahčí najmä zavedenie nového informačného systému VIS do praxe. Pracovníci ŠVPS SR dokážu s využitím tohto systému vykonať kontrolu plnenia plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia SR aj bez fyzickej kontroly.
- Realizácia programov IBR a BT. Prioritou v súvislosti s plnením programu monitoringu zhubnej katarálnej horúčky oviec je zabezpečiť dôsledný monitoring tejto choroby na celom území SR s cieľom udržať štatút SR bez výskytu BT. Prioritou v súvislosti s plnením programu eradikácie IBR je zabezpečiť jeho efektívnejšie plnenie aj prostredníctvom nepriamej finančnej pomoci chovateľom hovädzieho dobytku.

v oblasti veterinárnej certifikácie, dovozov a vývozov

- Realizácia biosecurity na hraniciach
- permanentná implementácia ochranných opatrení v súvislosti s výskytom slintačky a krívačky, vysoko patogénnej vtácej chrípky, klasického moru ošípaných a bluetongue na území EÚ
- zabezpečenie dôsledného vykonávania hraničných veterinárnych kontrol živých zvierat a živočíšnych produktov dovážaných z tretích krajín do EÚ
- zavedenie do praxe nových veterinárnych certifikátov pre vývoz do Ruskej federácie – hovädzí dobytok, sperma býkov, sperma kancov, krmivá pre spoločenské zvieratá, suroviny na výrobu krmív pre spoločenské zvieratá, vaječné výrobky
- priebežné poskytovanie informácií veterinárnym inšpektorom a verejnosti o platnej veterinárnej legislatíve v oblasti dovozov z tretích krajín a pri obchode vo vnútri Spoločenstva (e-mailové správy, web)
- vykonanie plánovaných kontrol RVPS, KVPS so zameraním sa na kontroly v mieste pôvodu a veterinárnu certifikáciu pri obchode vo vnútri Spoločenstva a pri vývozech do tretích krajín, na kontroly v mieste určenia pri obchode vo vnútri Spoločenstva a pri dovoze z tretích krajín

- vykonanie plánovaných kontrol HIS zameraných na vykonávanie hraničnej veterinárnej kontroly pri dovoze z tretích krajín

v oblasti legislatívy

- Vecné dopracovanie a dokončenie legislatívneho procesu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z.z.

1. návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a zajacovitých zvierat prvovýrobcami a malého množstva zveriny z voľne žijúcej zveri užívateľmi poľovného revíru.

2. návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú výnimky z požiadaviek na konštrukcie, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní s malým objemom výroby

3. návrh nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o ochrane zvierat pri preprave

4. návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády č. 289/2003 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely.

V roku 2009 bude prioritou aj transpozícia príslušných smerníc Rady v oblasti zdravia zvierat a ochrany zvierat:

1. Smernica rady 2008/73/ES z 15. júla 2008, ktorou sa zjednodušujú postupy zostavovania zoznamov a uverejňovania informácií vo veterinárnej a zootecnickej oblasti a ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 64/432/EHS, 77/504/EHS, 88/407/EHS, 88/661/EHS, 89/361/EHS, 89/556/EHS, 90/426/EHS, 90/427/EHS, 90/428/EHS, 90/429/EHS, 90/539/EHS, 91/68/EHS, 91/496/EHS, 92/35/EHS, 92/65/EHS, 92/66/EHS, 92/119/EHS, 94/28/ES, 2000/75/ES, rozhodnutie 2000/258/ES a smernice 2001/89/ES, 2002/60/ES a 2005/94/ES

2. Smernica rady 2007/43/ES z 28. júna 2007, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa

v oblasti surovín a potravín rastlinného pôvodu

- kontrola dodržiavania mikrobiologických požiadaviek v potravinách rastlinného pôvodu v celom potravinovom reťazci
- kontrola rezíduí pesticídov vrátane dovozu z tretích krajín
- kontrola označovania geneticky modifikovanej sóje, kukurice a ryže v potravinách a surovinách vrátane kontroly surovín a potravín dovážaných z tretích krajín
- kontrola prítomnosti alergénov v potravinách a ich označovanie
- kontrola správnosti označovania potravín z dôvodu ochrany spotrebiteľov pred klamaním a zavádzaním spotrebiteľov
- Príprava metodického pokynu a manuálu pre inšpektorov úradnej kontroly potravín na kontrolu krížového plnenia.

v oblasti laboratórnej diagnostiky

- Ukončiť proces akreditácie laboratórií, ktoré vykonávajú úradné kontroly trichinel na bitúnkoch.

- Pripraviť metodické postupy a kontrolný systém na vykonávanie kontroly zaručene tradičných výrobkov podľa Nariadenia Rady (ES) č. 509/2006 o zaručene tradičných špecialitách z poľnohospodárskych výrobkov a potravín a podľa Nariadenia Rady (ES) č. 510/2006 o ochrane zemepisného označovania a označovania pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín.
- vykonávanie pravidelných kontrol úradných laboratórií v SR
- príprava základných metrologických dokumentov a ich zavádzanie v organizáciách riadených ŠVPS SR

v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu

- Podieľať sa na príprave národnej legislatívy v oblasti hygieny potravín na podporu predaja produktov prvovýroby, prevádzkarní s malým objemom výroby a produktov podnikateľov, ktorých činnosť má okrajový, obmedzený a miestny charakter. Prípravou národnej legislatívy sa predpokladá pozitívny vplyv na rozvoj vidieka a jeho zásobovania potravinami priamo z prvovýroby, na zásobovanie spotrebiteľov v rámci agroturistiky, ale aj na producentov prvotných produktov živočíšneho pôvodu pochádzajúcich z ekologickej poľnohospodárskej výroby ako aj na malých farmárov a drobnochovateľov, ktorí budú môcť realizovať v malých množstvách časť svojej produkcie bez takého medzičlánku distribúcie, ako je veľkoobchod. Pri priamom predaji produktov živočíšneho pôvodu priamo z prvovýroby sa zohľadnia aj požiadavky slovenských spotrebiteľov a podporí sa možnosť získať za prijateľné ceny vysokohodnotné, čerstvé produkty domáceho slovenského pôvodu, ktoré neboli priemyselne upravované alebo spracúvané a sú bez prídavných látok a technologických zásahov, ktoré síce predlžujú ich trvanlivosť a uchovateľnosť, ale podstatne menia organoleptické vlastnosti týchto potravín živočíšneho pôvodu.
- Implementácia požiadavky na informáciu o potravinovom reťazci pre hovädzí dobytok, malé prežúvavce, králiky.
V súlade s európskou legislatívou musia členské štáty implementovať požiadavky na informácie o potravinovom reťazci.
- Vykonať revíziu Viacročného plánu úradných kontrol – produkty živočíšneho pôvodu na základe odporúčaní z generálneho auditu Potravinového a veterinárneho úradu, ktorý bol vykonaný v Slovenskej republike v roku 2008.
- V spolupráci s Odborom informatiky dokončiť elektronické vedenie aktuálneho zoznamu zaregistrovaných prevádzkovateľov potravinárskych podnikov podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.
- Pokračovať v aktualizácii vedenia záznamov z úradných kontrol podľa nariadenia (ES) č.854/2004, (ES) č.882/2004 a ostatnej súvisiacej legislatívy.
- Do konca roku 2009 dokončiť schvaľovanie prevádzkarní povolených uvádzať produkty živočíšneho pôvodu na vnútroštátny trh.
V súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č.2076/2005 môžu prevádzkovatelia potravinárskych prevádzkarní, ktorým sa povolilo pred 1. januárom 2006 uvádzanie produktov živočíšneho pôvodu na ich vnútorný trh, pokračovať v tejto povolenej činnosti pod národnou značkou, ktorá je odlišiteľná od „EÚ zdravotnej značky oválneho tvaru“ obmedzene do 31.12.2009.
- Školenie spotrebiteľov, predajcov a výrobcov o hygienických požiadavkách, novej legislatívy EU a národnej legislatívy. (V súčasnosti je v SR 31 spotrebiteľských združení

pod Ministerstvom hospodárstva SR). Školenia sa budú organizovať v úzkej spolupráci s komorami, združeniami a asociáciami výrobcov a obchodu.

v oblasti hygieny krmív a veterinárnej farmácie

- zabezpečenie vysokej úrovne bezpečnosti potravín a ochrany spotrebiteľa kontrolou rezíduí cudzorodých látok v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu prostredníctvom národného plánu kontroly rezíduí, rádiohygienickou kontrolou, koordinovaným cieľovým monitoringom, monitoringom spotrebného koša a monitoringom poľovnej zveri a rýb.
- odberom vzoriek a kontrolami živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu odhaľovať a zamedzovať prieniku cudzorodých látok do potravinového reťazca.
- sprísnenými kontrolami na všetkých stupňoch, kde sa v súlade s platnou legislatívou manipuluje s liekmi zamedzovať nelegálnu distribúciu veterinárnych liečiv
- spoluprácou s orgánmi a organizáciami, ktoré zastrešujú liekovú politiku, zabezpečovať pohyb lieku na trhu v súlade s platnou legislatívou ako aj vystopovateľnosť jeho použitia
- prostredníctvom efektívnych kontrol na úseky hygieny krmív a živočíšnych vedľajších produktov u schválených prevádzkovateľov zabezpečiť dodržiavanie platnej legislatívy a tým zabezpečiť dozor nad zdravím zvierat a potravinovou bezpečnosťou.

v oblasti organizácie trhu

- Podieľať sa na príprave národnej legislatívy, metodických pokynov a systému kontroly pri klasifikácii tiel jatočných ošípaných.
Podľa čl. 25 Nariadenia Komisie (ES) č. 1249/2008 musia členské štáty začať výkon kontroly klasifikácie jatočných ošípaných na jednotlivých prevádzkarniach pre zabíjanie domácich ošípaných, v ktorých počet zabitých zvierat (ošípaných) neprekročil 200 kusov týždenne na základe ročného priemeru.
- Pripraviť metodické postupy a kontrolný systém na vykonávanie kontroly zhody podľa nových predpisov EÚ (1234/2007, 1580/2008, 1237/2008) v sektore ovocia a zeleniny.
- Pripraviť metodické postupy a kontrolný systém na vykonávanie kontroly kvality a zdravotnej bezpečnosti vína podľa nového zákona o vinohradníctve a vinárstve.

v oblasti zahraničných aktivít

- organizácia a koordinácia zahraničných inšpekcií (FVO, inšpekcie z III. krajín) týkajúcich sa rozsahu činnosti a pôsobnosti ŠVPS
- koordinácia a technické zabezpečenie programov odbornej zahraničnej pomoci (PHARE, TWINNING a ďalších špecifických projektov EÚ ako aj ďalších relevantných organizácií (OIE, WHO, FAO, WTO)
- koordinácia činností týkajúcich sa viacročných národných plánov
- príprava odborných pozícií a stanovísk na rokovania zástupcov ŠVPS SR v európskych štruktúrach (zástupca ŠVPS SR ako člen RKS na MP SR)
- presadzovanie národných požiadaviek na rokovaníach Európskych Komisií, OIE, WTO atď.

v oblasti informatiky

- Ďalší rozvoj sieťového informačného systému KIČ určený na záznam a vyhodnotenie jednotlivých kontrolných inšpekčných činnosti

- Testovanie a ďalší rozvoj nového veterinárneho informačného systému „VIS“ zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam
- Správa informačného systému „CESKO“ na vykonávanie kontrol najmä z hľadiska ochrany zdravia zvierat
- Ďalší rozvoj informačného systému VLAS na vyhodnocovanie informácií z oblasti laboratórnej diagnostiky
- Tvorba a rozvoj internetových a intranetových stránok ŠVPS SR
- Vedenie registrov – zoznamov a ich aktualizácie patriace do kompetencie ŠVPS SR
- Zabezpečenie mobilnej počítačovej komunikácie (KIČ) pre pracovníkov v oblasti potravinového dozoru v teréne
- Obnova morálne a fyzicky zastaranej informačnej technológie na všetkých organizačných stupňoch.
- Dopĺňanie informačnej technológie či už pre novoprijatých pracovníkov, alebo z dôvodu zvýšenia informačnej kvality na všetkých organizačných stupňoch.
- Vybavenie mobilnou počítačovou technológiou odborných pracovníkov RVPS v oblasti potravinového dozoru v teréne

ČINNOSTI, KTORÉ BY MALA ORGANIZÁCIA KONTINUÁLNE V BUDÚCNOSTI VYKONÁVAŤ
Okrem všetkých menovaných úloh je do úloh a realizovaných aktivít zahrnuté

- ✚ kontinuuálne pracovať na dopracovaní a implementácii „Viacročného národného plánu kontrol“ v zmysle Nariadenia (ES) č. 882/2002 EP ER o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmovínového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá
- ✚ na základe OIE štandardov garantovať zlepšovanie zdravia domácich a voľne žijúcich zvierat, verejného zdravia, podieľať sa na zvyšovaní ochrany zvierat, bezpečnosti potravín a znižovaní podvýživy a chudoby
- ✚ spĺňanie základných princípov etického kódexu zamestnancov ŠVPS SR ohľadom ďalšieho napredovania veterinárnych a ostatných činností v zmysle požiadaviek OIE
 1. profesijné riadenie a rozhodovanie (pozícia vzdelávania, skúseností – základné, kontinuuálne)
 2. nezávislosť (osobná nezávislosť na komerčných, finančných, hierarchických a politických tlakoch, ktoré môžu ovplyvňovať odborné rozhodnutia)
 3. nezaujatosť
 4. bezúhonnosť, charakter
 5. objektívnosť
- ✚ zabezpečovať veterinárnu ochranu štátneho územia prostredníctvom 3 hraničných inšpekčných staníc, ktoré sú vstupnými miestami nielen do SR ale celého spoločného priestoru Európskej Únie (Vyšné Nemecké, Čierna n/Tisou, Bratislava letisko)
- ✚ realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu BSE a TSE s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- ✚ realizovať opatrenia na minimalizáciu rizika výskytu, rozširovania a cirkulácie pôvodcu vtáčej chrípky s cieľom ochrany zdravia spotrebiteľa
- ✚ venovať pozornosť kontrole zdravotného stavu včiel, vodných živočíchov a voľne žijúcej zveri tak z pohľadu ochrany zdravia zvierat vrátane prenosu nebezpečných nákaz na domáce zvieratá, ale i ochrany verejného zdravia
- ✚ od všetkých pracovníkov na každej úrovni riadenia a odbornej činnosti – vyžadovanie vysokej profesionality, odbornej zodpovednosti so zdravým riskovaním, dobrá komunikatívnosť, kreatívnosť umocnená flexibilitou, morálna bezúhonnosťou a kolegiálnosťou
- ✚ v súvislosti s uplatňovaním programu vlády SR vo vzťahu k redukcii štátnych zamestnancov prehodnotiť pracovnú vyťaženosť organizácií ŠVPS SR vo väzbe na zabezpečenie výkonu odborných činností.
- ✚ plnenie výkonu kontrol v rámci „Dohody o delegovaných činnostiach“ Pôdohospodárskou platobnou agentúrou MP SR a kategorizácie tel jatočného hovädzieho dobytka
- ✚ ďalší rozvoj sieťového informačného systému KIC určený na záznam jednotlivých kontrolných inšpekčných činností a na ich vyhodnocovanie.
- ✚ realizácia nového veterinárneho informačného systému zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam.
- ✚ uvedenie do reálnej praxe informačného systému CESKO na vykonávanie kontrol najmä z hľadiska ochrany zdravia zvierat.
- ✚ ďalší rozvoj informačného systému VLAS na vyhodnocovanie informácií z oblasti laboratórnej diagnostiky.

Činnosti organizácie

Zabezpečenie odborných garancií a činnosti bolo založené na spolupráci a komunikácii medzi ŠVPS SR, jej riadenými organizáciami a ostatnými odbornými, výrobnými, riadiacimi a kontrolnými organizáciami na národnej úrovni a v medzinárodnom meradle a ochotou vzájomne spolupracovať. Od pracovníkov veterinárnych a potravinových organizácií na Slovensku sa vyžadovala permanentne zvyšujúca sa odborná erudícia, komplexný pohľad s multidisciplinárnym myslením, profesijná rozhodovacia činnosť s uplatňovaním i osobnej zodpovednosti a zdravým riskovaním, využívanie odborných a vedeckých skúseností v analýze a syntéze poznatkov, stály prístup k informačným technológiám aj v cudzom jazyku a ochotou často pracovať nad rámec pracovných a odborných povinností.

Legislatívny proces

Na Štátnej veterinárnej a potravinovej správe Slovenskej republiky bol v roku 2008 v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky pripravený a do ďalšieho legislatívneho konania postúpený návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z.z., ktorý reflektuje na výraznú dynamiku v prijímaní legislatívy a v jej zmenách vo veterinárnej oblasti na úrovni Európskej únie. Pri vypracovaní návrhu zákona bola zohľadnená aj potreba zmeny resp. doplnenia príslušných ustanovení zákona č. 39/2007 Z. z., pri implementácii ktorých sa orgány veterinárnej správy stretli od nadobudnutia účinnosti zákona 39/2007 s určitými problémami. Okrem toho boli vzaté do úvahy aj podnety a požiadavky chovateľov zvierat pokiaľ ide o kupírovanie časti chvosta u zvierat, odrohovanie zvierat a pod.

Predloženým návrhom zákona sa mení aj doterajšie znenie § 45 zákona č. 39/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje poskytnutie úhrady za náklady a škody, ak sa vyskytne niektorá z chorôb uvedených v prílohe č. 1 tohto zákona, čím dochádza k zosúladieniu uvedenej právnej úpravy s nariadením Komisie (ES) č. 1857/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy o štátnej pomoci pre malé a stredné podniky (MSP) pôsobiace v poľnohospodárskej výrobe, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 70/2001.

Návrh zákona reflektuje aj na ďalšie problémy, ktoré sa vyskytli pri implementácii zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti ako aj na ďalšie zmeny legislatívy Európskych spoločenstiev a Európskej únie v oblasti zdravia zvierat a pohody zvierat, dovozov z tretích krajín, vývozov do tretích krajín, tranzitov cez Európske spoločenstvo a obchodu v rámci Európskeho spoločenstva a v oblasti nakladania so živočíšnymi vedľajšími produktmi určenými na ľudskú spotrebu, kde dochádza k pojmovému a obsahovému zosúladieniu platnej právnej úpravy s právne záväznými aktmi Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

V roku 2008 boli pripravené a schválené nasledujúce právne predpisy:

- Nariadenie vlády č. 609/2008 Z.z. , ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta-agonistických látok v chove hospodárskych zvierat
- Zákon č. 492/2008 Z.z. , ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 491/2001 Z.z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády č. 369/2008 Z.z. o podmienkach vykonávania niektorých opatrení spoločnej organizácie trhu s ovocím a zeleninou
- Nariadenie vlády č. 603/2008 Z.z., ktorým sa upravujú poplatky za vykonávanie veterinárnych kontrol
- Nariadenie vlády č. 493/2008 Z.z., ktorým sa ustanovuje výpočet výdavkov orgánov úradnej kontroly potravín a orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti.
- Nariadenie vlády č. 375/2008 Z.z., ktorým sa zrušuje nariadenie vlády SR č. 524/2004 Z.z. o požiadavkách na schvaľovanie elektromedicínskych veterinárnych zdravotníckych pomôcok.

Pripravené a do legislatívneho procesu boli postúpené nasledujúce návrhy právnych predpisov:

- návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a zajacovitých zvierat prvovýrobcami a malého množstva zveriny z voľne žijúcej zveri užívateľmi poľovného revíru
- návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú výnimky z požiadaviek na konštrukcie, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní s malým objemom výroby.
- návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o ochrane zvierat pri preprave
- návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády č. 289/2003 Z. z. , ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely.

Zdravie zvierat

Na úseku zdravia zvierat ŠVPS SR v roku 2008 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej krajskými veterinárnymi a potravinovými správami (8 KVPS) a regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami (40 RVPS) na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na identifikáciu a registráciu zvierat, na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí z hľadiska výskytu istých chorôb zvierat, na implementáciu programov na

kontrolu, monitoring a eradikáciu chorôb a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na prevádzkovanie stredísk na zhromažďovanie zvierat, trhov so zvieratami, zberných stredísk pri obchode so zvieratami, inseminačných staníc, chovov zvierat a iných zariadení na chov a držbu zvierat podliehajúcich schváleniu alebo povoleniu orgánom veterinárnej správy.

ŠVPS SR v roku 2008 na úseku zdravia zvierat predložila Ministerstvu pôdohospodárstva SR (ďalej len „MP SR“) návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa transponuje do právneho poriadku Slovenskej republiky Smernica Rady č. 2006/88/ES o zdravotných požiadavkách na živočíchy a produkty akvakultúry a o prevencii a kontrole niektorých chorôb vodných živočíchov. Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 290/2008 Z. z. o zdravotných požiadavkách na živočíchy a produkty hospodárskeho chovu rýb a o prevencii a kontrole niektorých chorôb vodných živočíchov nadobudlo účinnosť 1. augusta 2008. ŠVPS SR taktiež pripravila návrh na novelu nariadenia vlády SR č. 289/2003 Z. z. ., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné účely, alebo iné vedecké účely za účelom transpozície smernice 86/609/EHS do slovenského správneho poriadku.

ŠVPS SR na úseku zdravia zvierat v roku 2008 vypracovala a predložila MP SR na schválenie jedenásť národných programov na eradikáciu, kontrolu alebo prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike:

1. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2008 - 2010,
2. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v rokoch 2007 - 2009,
3. Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v rokoch 2009 - 2010
4. Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2009
5. Plán eradikácie klasického moru ošípaných v diviačej populácii na Slovensku v roku 2009
6. Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku v roku 2009
7. Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2009
8. Národný program monitoringu moru včelieho plodu na roky 2008 – 2009
9. Národný program eradikácie bakteriálnych chorôb rýb v Slovenskej republike na rok 2009
10. Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným spongiformným encefalopatiám (TSE/PSE) – scrapie v Slovenskej republike na rok 2008
11. Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2008.

ŠVPS SR v rámci svojich právomocí počas roka 2008 vypracovala na úseku zdravia zvierat Plán veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia Slovenskej republiky na rok 2009 (ďalej len „VPO 2009“) a usmernenie na vykonávanie kontrol na dodržiavanie požiadaviek na klasifikáciu chovov, regiónov a oblastí súvisiace s veterinárnymi požiadavkami na premiestňovanie zvierat na základe istých zdravotných štatútov. VPO 2009 zahŕňa plán diagnostických akcií a očkovaní hrađených zo štátneho rozpočtu alebo chovateľom, pre dvanásť skupín zvierat (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, kone, ryby, včely, voľne žijúce zvieratá, všetky druhy zvierat, voľne žijúce vtáky a zoo zvieratá) s celkovým počtom stotri druhov preventívnych a diagnostických akcií.

ŠVPS SR v roku 2008 na úseku zdravia zvierat zabezpečila okrem školení úradných veterinárnych lekárov aj školenia pre členov Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky, pre Slovenskú poľnohospodársku a potravinársku komoru a pre Slovenský poľovnícky zväz.

Okrem uvedených úloh odbor zdravia a ochrany zvierat ŠVPS SR počas roka 2008 zabezpečil na úseku zdravia zvierat vydanie metodického pokynu na odber a zasielanie vzoriek na

základný prieskum prevalencie salmonel a meticilín-rezistentného staphylococcus aureus v chovoch domácich ošípaných, metodického pokynu na vykonávanie úradných kontrol identifikácie a registrácie zvierat a metodických pokynov v súvislosti s orálnou vakcináciou diviakov a líšok.

Zamestnanci ŠVPS SR zaradení na odbore zdravia a ochrany zvierat na úseku zdravia zvierat sú počas roku 2008 zúčastnili na rôznych pracovných skupinách odborníkov organizovaných Európskou Komisiou a Radou Európskej únie, úspešne sa podieľali na odborných seminároch a v poradných a kontrolných orgánoch Európskej Komisie, tzv. Task Force pre zdravie zvierat v podskupine pre besnotu a v podskupine pre salmonelové infekcie hydiny.

Plnenie povinností na úseku zdravia zvierat na ŠVPS SR počas roka 2008 zabezpečovali piati odborní pracovníci na úseku zdravia zvierat a dvaja odborní pracovníci na úseku ochrany zvierat.

Identifikácia a registrácia zvierat

ŠVPS SR vydala a aktualizovala v roku 2008 metodický pokyn na odborné usmernenie veterinárnych inšpektorov pri výkone kontroly Centrálnaj evidencie hospodárskych zvierat pre druhy hovädzí dobytok, ošípané, ovce/kozy.

Bol vydaný Metodický pokyn č. 17/2008 zo 6.6.2008 na vykonávanie úradných kontrol identifikácie a registrácie zvierat. ŠVPS SR spolupracovala na novelizácii Vyhlášky MP SR č. 371/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz, vydanie novelizovanej vyhlášky sa plánuje v roku 2009.

Veterinárny inšpektori orgánov veterinárnej správy v roku 2008 skontrolovali 1 730 chovov hovädzieho dobytku z celkového počtu 21 475 registrovaných chovov hovädzieho dobytku v SR. V SR bolo k 31.12.2008 evidovaných 498 056 kusov živého hovädzieho dobytku spolu. Veterinárny inšpektori vykonali 1 756 kontrol na identifikáciu a registráciu HD na mieste, počas ktorých skontrolovali 132 507 kusov HD z celkového počtu 204 343 zvierat na kontrolovaných farmách. V priebehu vykonaných kontrol bolo uložených 359 veterinárnych opatrení a v 22 chovoch boli uložené sankcie.

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch hovädzieho dobytku na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2008

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	1105	171
2. Nedostatky v IR	3549	163
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti a presunov	7782	406
4. Nedostatky v pasoch	1704	129
5. Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom z bodov 1-4	6960	382
6. Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom z bodov 1-4	3777	170
7. zvieratá/chovy s nedostatkami spolu (body 5 a 6)	10737	552

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania individuálnych zvierat	395	57
2. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	3164	35

3. Zneškodnenie zvierat	0	0
4. Iné opatrenia	1990	90
Spolu	5549	182

Veterinári inšpektori regionálnych veterinárnych správ v roku 2008 vykonali celkom 280 kontrol chovov ošípaných zameraných na plnenie požiadaviek na registráciu chovov a identifikáciu zvierat. Počas kontrol bolo skontrolovaných celkom 49 614 ošípaných z celkového počtu 107 599 ošípaných na kontrolovaných farmách. Na základe zistených nedostatkov bolo na mieste uložených 71 veterinárnych opatrení a v 8 chovoch príslušná RVPS uložila pokutu.

Výsledky kontrol vykonaných v chovoch ošípaných na mieste pri kontrolách identifikácie a registrácie za rok 2008

Nedostatky podľa kategórií	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii	24
2. Nedostatky v registri	48
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti a presunov	85

Opatrenia	Zvieratá	Chovy
1. Zákaz premiestňovania všetkých zvierat v chove	554	9
2. Zneškodnenie zvierat	0	0
3. Iné opatrenia	147	4
Spolu	701	13

V chovoch malých prežúvavcov bolo v roku 2008 vykonaných celkom 278 kontrol identifikácie a registrácie v 270 chovoch. Celkový počet skontrolovaných oviec a kôz predstavoval 52 450 zvierat.

Nedostatky podľa kategórií	Zvieratá	Chovy
1. Nedostatky v identifikácii oviec a kôz	738	47
2. Nedostatky v individuálnom registri	1850	51
3. Chyby a nedostatky pri nahlasovaní narodenia, smrti a presunov	6389	49
4. Nedostatky v dokumentácii na premiestňovanie	59	6
5. Zvieratá/chovy len s jedným nedostatkom z bodov 1-4	2323	63
6. Zvieratá/chovy s viac ako jedným nedostatkom z bodov 1-4	1152	39
7. zvieratá/chovy s nedostatkami spolu (body 5 a 6)	3475	102

Klasifikácia chovov, regiónov a oblastí

Slovenská republika si počas roka 2008 naďalej udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinnej leukózy a brucelózy oviec (*Brucella melitensis*). Na udržanie štatútov bolo v SR počas roka 2008 vykonaných celkom 141 677 tuberkulínácií hovädzieho dobytku, približne 113 000 sérologických vyšetrení na brucelózu hovädzieho dobytku a rovnaké množstvo vyšetrení na enzootickú bovinnú leukózu. Na brucelózu oviec (*Brucella melitensis*) bolo vyšetrených celkom 5% oviec a kôz starších ako 6 mesiacov veku a všetky plemenné barany.

Z dôvodov zachovania si uznaných štatútov a z dôvodu prevencie šírenia chorôb zvierat ŠVPS SR vypracovala VPO 2008 a metodické usmernenie Klasifikácia chovov, opatrenia na postupné

zavádzanie siete dohľadu a zdravotné požiadavky pri premiestňovaní živých zvierat a zárodočných produktov – usmernenie na rok 2008 z 29. decembra 2008.

Eradikácia, kontrola a prieskum chorôb zvierat v Slovenskej republike

Orgány veterinárnej správy v SR v roku 2008 v rámci kontroly zdravia zvierat zaznamenali vznik 23 rozličných chorôb zvierat, z ktorých klasický mor ošipaných (1 prípad) a trichinelóza (1 prípad) boli zaznamenané u len u voľne žijúcich zvierat. Ostatné choroby boli diagnostikované u domácich zvierat. Zoznam chorôb, postihnutý druh a počet ohnisk a zvierat sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

VÝKAZ NÁKAZ za SR - SUMÁR JANUÁR - DECEMBER 2008

	Nové ohn.	priebeh mes.					koniec mes.->			
		Počet novom ohn.	Počet vním. chorých	Počet zvierat v ohn.	Počet zvierat uhynut.	Počet ohnisk uťat.	Počet odpor.	Zanik. ohn.	Zamor. ohn.	Počet zv. v ohn.
A130 fau Klasický mor ošipaných	1	0	0	0	0	0	0	5	4	0
A130 sui Klasický mor ošipaných	3	22372	0	764	1199	22299	0	3	0	0
B059 bov Paratuberkulóza	2	1515	122260	94	4	0	25	19	8	6423
B108 bov Enzootická boviná leukóza	2	320	1910	22	0	0	0	0	2	336
B110 bov Infekčná bov.rinotracheitída	0	0	217156	21184	407	0	1026	21	22	17100
B115 bov Spongif. encefalopatia dobytky	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0
B156 ovi Infekčné zmetanie oviec	0	0	1950	4	0	0	0	1	1	1200
B160 ovi Klusavka	1	349	27921	24	5	16	786	1	5	1731
B161 ovi Maedi-Visna	0	0	4172	34	34	0	0	1	1	499
B251 sui Sípavka	0	0	5063	421	170	106	0	1	1	2663
B252 sui Cysticercóza ošip. (C.cellul.)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
B255 fau Trichinelóza	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0
B257 sui Respiratórny a repr. syndróm	0	0	11960	27	17	0	0	0	1	1123
B258 sui Dyzentéria (treponemová)	3	5503	124788	7018	1362	15	0	9	4	3499
B401 pis Vir. hemoragická septikémia	3	807085	0	707085	10102	696983	0	1	2	0
B452 api Mor včelieho plodu	108	1014	6944	1792	135	1586	28	124	85	552
C611 ovi Listerióza	4	5212	5100	51	30	0	0	4	1	120
C619 bov Salmonelózy	1	863	2280	17	15	0	0	3	1	1268
C619 sui Salmonelózy	1	1005	1764	30	15	0	0	1	0	0
C655 bov Trichofytóza	9	2930	21340	477	1	0	0	4	6	1556
C701 ovi Mušec	1	861	407	861	454	0	0	1	0	0
C802 sui Aktinobacilová pleuropneumónia	4	2387	59106	5867	1736	0	0	3	5	4781
C855 avi Aviárne salmonelózy-mimo týfu	6	398013	63489	71639	1669	300	326374	6	1	0

Besnota

Besnota je vždy smrteľné ochorenie teplokrvných živočíchov v prípade zistenia klinických príznakov. Z uvedeného dôvodu Národný program eradikácie besnoty na Slovensku na rok 2008 (ďalej len „eradikačný program besnoty“) bol zameraný na prevenciu šírenia besnoty a na jej včasnú a bezpečnú diagnostiku v prípade vzniku rizika jej šírenia prostredníctvom poranenia potenciálne besným zvieratom. Eradikačný program besnoty bol implementovaný prostredníctvom povinnej vakcinácie domácich mäsožravcov proti besnote na náklady chovateľa a prostredníctvom orálnej vakcinácie líšok proti besnote uskutočnenej v dvoch sezónnych kampaniach - jar a jeseň 2008, hradenej z prostriedkov štátneho rozpočtu, spolufinancovanej Európskou úniou. Orálna vakcinácia líšok proti besnote bola zabezpečená kombináciou leteckej pokládky na celom území SR a ručnou pokládkou v okolí vybraných veľkých miest (Bratislava, Banská Bystrica, Bojnice, Košice, Nitra, Piešťany, Poprad, Prešov, Trenčín a Zvolen).

Orálna vakcinácia líšok v roku 2008

Sezónna kampaň	Počet dávok	
	Letecká pokládka	Ručná pokládka
Jarná kampaň 2008	844.900 dávok	12.000 dávok
Jesenná kampaň 2008	844.900 dávok	12.000 dávok

Laboratórnou diagnostikou kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote a podozrivých zvierat sa overuje a zabezpečuje ochrana zvierat a ľudí pred šírením besnoty. V roku 2007 a 2008 nebol na území SR potvrdený žiadny prípad besnoty, napriek celkovému počtu 4313 zvierat vyšetrených na besnotu. Počty jednotlivých vyšetrených druhov alebo skupín zvierat sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Počet testovaných zvierat v roku 2008																								
Domáce zvieratá										Voľne žijúce zvieratá														
pes	mačka	hovädzí dobytok	koňovité	ovce	kozy	ošípané	túlavé psy	iné	nešpecifikované	líška hrdzavá	psík medvedíkovitý	medvedík čistotný	vlk	jazvec	kuna	iné lasicovité	iné mäsožravce	diviak	jeleň	srna	daniel	iné	netopier	nešpecifikované
279	205	2	0	4	1	1	0	17	0	3422	0	0	1	9	13	2	2	7	2	5	0	31	2	3

Posledný výskyt besnoty u domáceho zvieratá (pes) bol zaznamenaný v roku 2005. Posledný prípad besnoty u voľne žijúceho zvieratá (líška) bol zaznamenaný v rámci kontroly účinnosti orálnej vakcinácie líšok proti besnote v auguste 2006.

Klasický mor ošípaných

Monitoring klasického moru ošípaných (KMO) v chovoch domácich ošípaných ako aj monitoring KMO v diviacej populácii bol vykonaný v súlade s Plánom eradikácie klasického moru ošípaných v diviacej populácii na Slovensku v roku 2008, ktorý bol schválený Európskou komisiou a spolu financovaný s prostriedkov EÚ.

V priebehu roka 2008 sa v Slovenskej republike vyskytli 2 prípady klasického moru ošípaných v chovoch domácich ošípaných. Dňa 11.4. 2008 boli potvrdené dve ohniská KMO na farmách toho istého majiteľa „Pigagro s.r.o.(farma Dolné Semerovce a farma Jesenské). Bolo zlikvidovaných 20 508 kusov ošípaných. Dňa 14.7. 2008 bol potvrdený výskyt KMO u neregistrovaného chovateľa v obci Pohronský Ruskov u dvoch výkrmových ošípaných. Na základe vývoja epizootologickej situácie v súvislosti s KMO u diviakov, aj napriek doposiaľ vykonávaným opatreniam, populácia diviakov zostáva v Slovenskej republike naďalej prirodzeným zdrojom vírusu KMO.

Všetky prípady výskytu KMO u diviakov boli lokalizované v južnej časti banskobystrického a nitrianskeho kraja a s najväčšou pravdepodobnosťou súvisia s výskytom KMO u diviakov v Maďarskej republike.

Počet vyšetrených diviakov a domácich ošípaných na Slovensku v roku 2008

	detekcia protilátok		detekcia vírusu		ohniská
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
diviaky	17 539	1 148	18 130	4	0
domáce ošípané	34 084	715	1 368	41	3

V decembri 2008 Európska komisia rozhodnutím komisie č. 2008/855/ES v prílohe vymedzila regióny, pre ktoré platia kontrolné opatrenia ustanovené týmto rozhodnutím v súvislosti s klasickým morom ošípaných. Do zoznamu infikovaných oblastí boli zaradené územia Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Žiar nad Hronom (okresy Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica), Zvolen (okresy Zvolen, Krupina a Detva), Lučenec (okresy Lučenec a Poltár), Veľký Krtíš, Komárno, Nové Zámky, Levice a Rimavská Sobota (okres Rimavská Sobota).

Súčasťou Plánu eradikácie klasickému moru ošípaných v diviacej populácii je aj „Program núdzovej vakcinácie pre orálnu imunizáciu diviakov proti klasickému moru ošípaných (KMO) na Slovensku“. Program bol v roku 2008 realizovaný v jednej jesennej kampani, v ktorej bolo rozložených 130 000 vakcinačných návnad v dvoch pokládkach na území 9-tich okresov banskobystrického kraja.

Aujeszkyho choroba

Cielený monitoring Aujeszkyho choroby (MA) v chovoch ošípaných v roku 2008 sa vykonával na základe Plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia s cieľom udržať štatút bez výskytu MA pre Slovenskú republiku.

V septembri 2006 bol úspešne ozdravený posledný chov ošípaných od MA a Aujeszkyho choroba ošípaných sa v rokoch 2007-2008 nevyskytla v žiadnom novom ohnisku.

Počet vyšetrených vzoriek v roku 2008

	detekcia celkových protilátok		detekcia vírusových protilátok (gE)		ohniská
	vyšetrené	pozitívne	vyšetrené	pozitívne	
domáce ošípané	23473	28	626	2	0

V septembri 2007 EK akceptovala výsledky ozdravovacieho procesu a monitoringu MA na území SR a rozhodnutím Komisie č. 2007/603/ES zahrnulo Slovensko do zoznamu regiónov bez výskytu MA. Z tohto dôvodu nebolo potrebné v roku 2008 realizovať ozdravovací program od MA, avšak na základe garancii Slovenskej republiky v rámci schvaľovacieho procesu bolo nevyhnutné vykonávať pravidelný monitoring MA aj v roku 2008 v pôvodnom rozsahu. Na základe laboratórnych výsledkov si Slovenská republika udržala štatút bez výskytu MA a v roku 2009 bude monitoring MA realizovaný iba v rozsahu potrebnom na udržanie štatútu bez výskytu MA.

Pozitívny trend je aj v podstatnom znížení detekcie celkových protilátok, čo korešponduje s úplným zákazom vakcinácie proti MA od roku 2006 na celom území SR.

Infekčná bovinná rinotracheitída

Monitoring IBR/IPV v chovoch hovädzieho dobytku v roku 2008 sa vykonával na základe schváleného ozdravovacieho programu – Plán eradikácie infekčnej bovinnej rinotracheitídy (IBR/IPV) na Slovensku v roku 2008. Cieľom programu je ozdraviť chovy hovädzieho dobytku od IBR/IPV na celom území Slovenskej republiky. Ozdravením chovov sa zlepšil zdravotný stav a odbúrajú sa obchodné prekážky v domácom ako aj v zahraničnom obchode.

V roku 2007 a v prvom polroku 2008 Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky zaznamenala určitú stagnáciu v ozdravovaní chovov hovädzieho dobytku od IBR/IPV. Hlavné dôvody boli nevyjasnené finančné krytie potrebné na dokončenie úvodného (vstupného) monitoringu, na záverečné vyšetrenia chovov negatívnych v úvodnom (vstupnom) monitoringu, nezabezpečením vakcíny verejným obstarávaním. Situácia sa čiastočne konsolidovala až v júni 2008 po Oznámení MP SR o limitných cenách vakcín a medikačných prípravkov na eradikáciu ochorení zvierat a rýb na rok 2008, zo 7.mája 2008 č. 2204/2008.

Stav ozdravovania v roku 2008:

V rámci úvodného – vstupného monitoringu a po záverečných vyšetreniach v roku 2006 a 2007 stav bol nasledovný:

Chovy	Úradne bez výskytu	Bez výskytu – chovy ozdravené	Ozdravované	Po úvodnom monitoringu neozdravované a s neznámym štatútom
Malé chovy	4220	3	325	2622
Stredné chovy	453	20	371	70
Veľké chovy	111	38	934	0

Choroby hydiny a voľne žijúceho vtáctva

V oblasti monitorovania chorôb hydiny, tak ako v každom roku, aj v roku 2008 bola pozornosť zameraná na najzávažnejšie ochorenia hydiny, ktoré priamo ohrozujú zdravie nielen samotnej hydiny, ale aj ľudskej populácie. Dôraz sme kládli na monitorovanie salmonelóz a aviárnej influenzy. Tieto závažné ochorenia okrem zdravotných problémov spôsobujú aj nemalé finančné straty pre chovateľov.

Salmonelové infekcie

Pozorovanie salmonelových infekcií v chovoch hydiny sa uskutočňovalo v rámci nasledovných 3 programov.

Národný ozdravovací program chovov hydiny od salmonelových infekcií na Slovensku v roku 2008

V rámci tohto programu sa vyšetrovali nasledovné druhy a kategórie hydiny:

- výkrm kury domácej;
- reprodukčné a úžitkové chovy moriek;
- reprodukčné a úžitkové chovy domácej vodnej hydiny.

V roku 2008 bolo vyšetrených z horeb uvedených druhov a kategórií hydiny spolu 6063 vzoriek, z ktorých 251 bolo pozitívnych na *Salmonella spp.*

Podrobný prehľad výsledkov a izolovaných sérovarov v rámci Národného ozdravovacieho programu chovu hydiny od salmonelových infekcií na Slovensku v roku 2008 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Druh hydiny	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek	Izolované sérovary (počet pozitívnych vzoriek na príslušný sérovar)	
Brojlery druhu kura domáca	5649	219	S. Enteritidis (143) S. Typhimurium (1) S. Hadar (6) S. Bareilly (12) S. Havana (6) S. Montevideo (3)	S. Infantis (9) S. Kentucky (7) S. Lille (1) S. Senftenberg (1) S. Livingstone (3) S. Tennessee (27)
Kačica – chovné krdle	13	4	S. Hadar (1) S. Indiana (1)	S. I (6,8:e,h:-) (1) S. Kottbus (1)
Kačica - výkrm	22	4	S. Agona (1) S. Blockley (1)	S. Livingstone (1) S. Senftenberg (1)
Hus – chovné krdle	4	2	S. Enteritidis (2)	S. Havana (1)
Hus - výkrm	15	1	S. Blockley (1)	
Morky – chovné krdle	210	10	S. Typhimurium (3)	S. Saintpaul (7)
Morky - výkrm	150	11	S. Typhimurium (1) S. Bovismorbificans (1) S. Bredeney (2)	S. Infantis (2) S. Saintpaul (5)
Spolu	6063	251		

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v Slovenskej republike v rokoch 2007 – 2009

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu je znížiť výskyt *Salmonella enteritidis*, *Salmonella hadar*, *Salmonella infantis*, *Salmonella typhimurium* a *Salmonella virchow* u chovných krdľov *Gallus gallus* tak, aby do 31. decembra 2009 zostalo pozitívnych maximálne 1% alebo menej z dospelých chovných krdľov zahrňujúcich minimálne 250 kusov. Počas druhého roka trvania programu, spolu bolo vyšetrených 78 dospelých reprodukčných krdľov a 66 odchovných reprodukčných krdľov kury domácej, pričom

potvrzujícími úradnými vzorkami neboli potvrdené invázne sérovary salmonel v týchto chovoch.

Podrobný prehľad vyšetrení v rámci Národného kontrolného programu pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v roku 2008:

Prehľad vyšetrení na salmonelózu v dospelých reprodukčných krdľov kury domácej v roku 2008

RVPS	Celkový počet krdľov	Celkový počet zvierat	Počet krdľov s pozitívnym výsledkom	Počet zlikvidovaných krdľov	Celkový počet utratených alebo zlikvidovaných zvierat	Množstvo zlikvidovaných vajec
Senec	22	184 000	0	0	0	0
Dunajská Streda	8	52 470	0	0	0	0
Nitra	28	232 000	0	0	0	0
Komárno	5	125 000	0	0	0	0
Šaľa	8	113 527	0	0	0	0
Púchov	2	15 200	0	0	0	0
Nové Mesto n. Váhom	1	4200	0	0	0	0
Veľká Krtíš	4	25 000	0	0	0	0
Spolu	78	751 397	0	0	0	0

Prehľad vyšetrení na salmonelózu v odchove reprodukčných krdľov kury domácej v roku 2008

RVPS	Celkový počet krdľov	Celkový počet zvierat	Počet krdľov s pozitívnym výsledkom	Počet zlikvidovaných krdľov	Celkový počet utratených alebo zlikvidovaných zvierat	Množstvo zlikvidovaných vajec
Senec	20	227 000	0	0	0	0
Dunajská Streda	0	0	0	0	0	0
Nitra	19	245 000	0	0	0	0
Komárno	26	350 300	0	0	0	0
Šaľa	0	0	0	0	0	0
Púchov	0	0	0	0	0	0
Nové Mesto n. Váhom	1	4200	0	0	0	0
Veľká Krtíš	0	0	0	0	0	0
Spolu	66	826 500	0	0	0	0

Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2008 - 2010

Týmto kontrolným programom sa implementuje Nariadenie č. 2160/2003/EC Európskeho parlamentu a Rady zo 17. novembra 2003 o kontrole salmonely a ostatných špecifikovaných zoonotických pôvodcov pochádzajúcich z potravín. Cieľom tohto programu je znížiť výskyt *Salmonella enteritidis* a *Salmonella typhimurium* u dospelých nosníc *Gallus gallus* tak, aby ročné minimálne percentuálne zníženie pozitívnych krdľov dospelých nosníc bolo najmenej o 20 %, pokiaľ prevalencia v predchádzajúcom roku bola medzi 10 a 19 %.

Tento program je povinný na celom území Slovenskej republiky vo všetkých úžitkových chovoch nosníc druhu kura domáca (*Gallus gallus*), ktoré uvádzajú na trh vajcia určené na ľudskú spotrebu.

Ako konzumné vajcia na priamu ľudskú spotrebu sa môžu používať len vajcia, ktoré pochádzajú z krdľa nosníc určených na komerčné účely, ktorý podlieha tomuto národnému kontrolnému programu a na ktorý sa nevzťahujú obmedzenia vyplývajúce z veterinárnych opatrení nariadených v súlade s týmto programom.

Tento program sa vzťahuje:

- na odchovné krdle mládok – od naskladnenia jednodňových kurčiat, ktoré sú určené na chov nosníc až do doby presunu mládok do znáškovej fázy.
- na chov nosníc v produkčnej fáze až do doby ukončenia znášky.

Vajcia sa môžu používať na priamu ľudskú spotrebu (ako konzumné vajcia) len keď pochádzajú z krdľa nosníc, v ktorých sa uplatňuje tento kontrolný program.

Vajcia pochádzajúce z krdľov s neznámym zdravotným štatútom, v ktorých existuje podozrenie na nákazu inváznymi sérotypmi salmonely alebo je potvrdená nákaza inváznymi sérotypmi salmonely, pri ktorých je stanovený cieľ zníženia počtu baktérií alebo ktoré boli označené za zdroj nákazy v konkrétnom prípade výskytu ochorenia pochádzajúceho z potravín u ľudí, možno používať na priamu ľudskú spotrebu len v prípade, že sú ošetrené spôsobom, ktorým sa zabezpečí zničenie všetkých sérotypov salmonely s významom pre verejné zdravie, v súlade s právnymi predpismi Spoločenstva o hygiene potravín.

Tento program sa uplatňuje od 1. januára 2008 do 31. decembra 2010. Počas prvého roka trvania programu, spolu bolo vyšetrených 686 vzoriek, pričom 69 vzoriek bolo pozitívnych na *Salmonella spp.* V roku 2008 spolu 5 ohnisk bolo vyhlásených v súlade s týmto programom.

Podrobný prehľad vyšetrených vzoriek v rámci Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v Slovenskej republike v rokoch 2008: :

druh zvierat	jednotky vzoriek	počet vyšetrených vzoriek	počet vzoriek s nálezom salmonel	S. Enteritidis	S. Typhimurium	S. Agona	S. Bareilly	S. Derby	S. Havana	S. Indiana	S. Infantis	S. Kentucky	S. Livingstone	S. Montevideo
jednodňové kurčatá	krdel'	28												
počas odchovu	krdel'	99	7	7										
produkčné obdobie	krdel'	559	*62	51	1	2	1	1	1	1	6	2	1	1
spolu		686	69	58	1	2	1	1	1	1	6	2	1	1

Aviárna influenza

ŠVPS SR v roku 2008 realizovala „Plán prieskumu aviárnej influenzy u hydiny a voľne žijúcich vtákov na Slovensku“. Do tohto plánu boli zahrnuté chovy hydiny a voľne žijúce vtáky. Na aviárnu influenzu sérologickým vyšetrením bolo vyšetrených spolu 1562 vzoriek pochádzajúcich od hydiny a virologickým vyšetrením 44 vzoriek od hydiny a 129 vzoriek pochádzajúcich od voľne žijúcich vtákov.

Sérologický monitoring vtácej chrípky v chovoch hydiny na Slovensku v roku 2008

Druh hydiny		AIV			
		Počet vyšetrených vzoriek	Počet vyšetrených fariem	Počet pozitívnych vzoriek	Počet pozitívnych fariem
hrabavá hydina	spolu	670	36	0	0
vodná hydina	spolu	234	6	0	0
morky	spolu	189	12	0	0
farmové vtáky	spolu	469	36	0	0
celkom	spolu	1562	90	0	0

Detekcia vírusu vtácej chrípky na Slovensku v roku 2008

Druh hydiny		Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
hrabavá hydina	spolu	12	0
vodná hydina	spolu	1	0
morky	spolu	8	0
farmové vtáky	spolu	23	0
voľne žijúce vtáky	spolu	129	0
celkom	spolu	173	0

Zhubná katarálna horúčka oviec (Bluetongue)

Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky (BT) oviec na Slovensku na rok 2008

Cielený monitoring katarálnej horúčky oviec (modrý jazyk – bluetongue ďalej len „BT“) v SR je zameraný na:

1. prieskum ochorenia v zónach bez výskytu BT, alebo skorá detekcia vírusu v týchto zónach, prieskum slúži aj na deklaráciu, že krajina je bez výskytu tohto ochorenia,
2. zhromažďovanie údajov o odhade rizika posúdením vstupu, pravdepodobnosti šírenia vírusu, zvyšovaním prevencie proti zavlečeniu tohto ochorenia a uplatňovaním reštrikcií pri premiestňovaní zvierat cez infikované a neinfikované oblasti.

Preventívne opatrenia pred vstupom ochorenia:

- Kontrola importovaných vnímavých zvierat
- Serologická testácia zvierat v karanténe v oblastiach bez výskytu vektora
- Dovoz semena od býkov serologicky negatívnych

Na Slovensku sa od 1. 04. 2008 vykonáva serologický monitoring BT v chovoch sentinelových (serologicky negatívnych) zvierat. V rámci programu bolo vybratých 100 fariem a na každej z nich 10 kusov zvierat, ktoré sa 1 krát mesačne podrobujú serologickému vyšetreniu krvi na BT. Chovatelia majú taktiež povinnosť vyšetriť vnímavé zvieratá pred premiestnením zo „zakázanej zóny“.

Počet vyšetrených sentinelových zvierat a počet zvierat vyšetrených pred transportom

Počet vyšetrených zvierat	serologické vyšetrenie	virologické vyšetrenie
	ELISA	PCR
sentinelové zvieratá *	8 801	-
zvieratá pred transportom**	8 600	353
spolu	17 401	353

Poznámka: * vyšetrené zvieratá od 1. apríla 2008 do 31.decembra 2008

** vyšetrené zvieratá od 12. septembra 2008 do 31.decembra 2008

Na Slovensku do dnešného dňa **nebolo zaznamenané ani jedno ohnisko výskytu BT v chove**, avšak v súvislosti s výskytom ochorenia v susedných štátoch – Českej a Maďarskej republike časť republiky spadá do reštrikčných zón okolo ohniska nákazy, ktorá prepukla v týchto štátoch.

- 12. 09. 2008 boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzená časť územia SR bola vyhlásená „zakázanou zónou“ BT
- v roku 2008 boli na území SR zaznamenané 2 prípady BT v karanténe pri dovozoch z iných členských krajín EÚ, **zatiaľ sa nepotvrdil prenos BT do žiadneho chovu na území SR**, ale vzhľadom na možný prenos vektorom (pakomáriky) je riziko prenosu BT do našich chovov vysoké
- 12. 01. 2009 boli v súvislosti s výskytom BT na území Maďarska a Českej republiky vyhlásené v SR mimoriadne núdzové opatrenia a vymedzené časti územia SR boli vyhlásené „zakázanou zónou“ BT
- Okresy spadajúce do „zakázanej zóny“ BT- Malacky, Senica, Skalica, Myjava, Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Revúca, Rožňava, Košice-okolie, Košice, Gelnica a Trebišov.

BT je rozšírený vo viac ako polovici členských štátov EÚ. Vzhľadom na súčasný vývoj ochorenia v Európe a následne na obmedzenia EÚ, ktoré sa týkajú obchodovania s vnímavými zvieratami

na BT je možné predpokladať že toto ochorenie bude predstavovať aj v nasledujúcich rokoch závažný problém aj v Slovenskej republike.

Transmisívne spongiformné encefalopatie (TSE/PSE)

Chovateľský program na rezistenciu oviec voči prenosným spongiformným encefalopatiám – scrapie v Slovenskej republike na rok 2009

Scrapie je ochorenie zaradené medzi prenosné spongiformné encefalopatie (ďalej len „TSE/PSE“) postihujúce ovce a kozy. Môže byť prenesená z jedného zvieratá na druhé prostredníctvom kontaminovaného prostredia alebo z bahnice na jahňa. Ochorenie končí úhynom zvieratá.

Vzhľadom ku závažnosti tohto ochorenia a na základe uvedenej legislatívy boli stanovené pravidlá prevencie, kontroly, monitorovania a eradikácie tohto ochorenia.

Stanovisko Vedeckého riadiaceho výboru ES na základe výskumu stanovilo, že určité genotypy príónových bielkovín u oviec poskytujú odolnosť voči scrapie. Na základe chovateľského programu na rezistenciu oviec voči TSE sa selektujú plemenné ovce, ktoré sú plemenami domáceho pôvodu, alebo tvoria významnú populáciu na území našej krajiny.

Chovateľský program na rezistenciu voči scrapie sa na Slovensku realizuje od roku 2004 a zameriava sa na farmy s geneticky hodnotnými zvieratami a hlavne na plemenné barany zaradené do pripúšťania a barančky pred zaradením do chovu.

Od roku 2003 do 31.12.2008 bolo na Slovensku celkovo 89 prípadov potvrdeného výskytu scrapie a to v 12 chovoch oviec u 11 majiteľov.

Početnosť výskytu scrapie podľa rokov

Rok						
2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
4	31	9	10	8	27	89

V roku 2008 evidovaných 27 prípadov bolo potvrdených v 4 chovoch a to po jednom chove v okrese Žarnovica a Brezno a v dvoch chovoch v okrese Košice – okolie.

V roku 2008 bol vyhlásený len jeden novo infikovaný chov s potvrdeným nálezom.

Podľa genotypu sú zvieratá klasifikované do 5 skupín.

- I. skupina – ARR/ARR
- II. skupina – ARR/ARQ, ARR/ARH, ARR/AHQ
- III. skupina – AHQ/AHQ, ARH/ARH, ARH/ARQ, AHQ/ARH
AHQ/ARQ, ARQ/ARH
- IV. skupina – ARR/VRQ, ARQ/ARQ
- V. skupina – ARQ/VRQ, ARH/VRQ, AHQ/VRQ, VRQ/VRQ.

Požiadavkou a cieľom selekcie na základe genotypizácie je postupná aproximácia frekvencie alel príónových génov ARR/ARR oviec pre každé dôležité plemeno.

V rámci chovateľského programu v roku 2008 bolo v šľachtiteľských neinfikovaných chovoch oviec genotypizáciou vyšetrených 2920 ks zvierat.

V šľachtiteľských chovoch oviec neinfikovaných TSE sa zistilo nasledovné zastúpenie jednotlivých genotypov:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 31,6 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 46,1 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 15,8 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 4,0 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 2,5 %.

V roku 2008 bolo v SR genotypizáciou vyšetrených 934 zvierat v 3 chovoch oviec infikovaných TSE v okresoch Žarnovica, Košice – okolie a Čadca.

V chovoch oviec infikovaných TSE sa vyšetreniami zistilo nasledovné zastúpenie jednotlivých genotypov:

- v rizikovej skupine č. 1 je zistených 19,3 %,
- v rizikovej skupine č. 2 je zistených 40,4 %,
- v rizikovej skupine č. 3 je zistených 29,8 %,
- v rizikovej skupine č. 4 je zistených 4,3 %,
- v rizikovej skupine č. 5 je zistených 6,3 %.

Bovinná sponiformná encefalopatia (BSE)

je fatálne nervové ochorenie dospelého HD a je jednou zo spongiformných encefalopatií zapríčinených priónmi. Experimentálne bola BSE prenesená na HD parenterálnou a orálnou cestou prostredníctvom nervového tkaniva z postihnutých jedincov. Klinický priebeh ochorenia je rozmanitý a môže prebiehať až niekoľko rokov.

Podозrenie na BSE vzniká u HD, u ktorého bol pozitívny výsledok rýchleho testu špecifického pre BSE.

Cieľom dodržiavania programu je zabezpečiť bezpečnosť potravín a ochranu zdravia spotrebiteľa a pri obchodovaní s inými krajinami garantovať bezpečné potraviny a krmivá. Udržať a zlepšiť si štatút krajiny stanovenou mierou rizika BSE. V súčasnosti je SR dočasne uznaná za krajinu s kontrolovaným rizikom BSE v zmysle rozhodnutia č. 2007/453/ES.

V roku 2008 bolo vyšetrených v rámci monitoringu a eradikačných opatrení 55 221 ks HD. V jednom prípade pri vyšetrení uhynutého zvierat bol nález pozitívny.

Mor včelieho plodu

Monitoring moru včelieho plodu (MVP) bol vykonaný v súlade s Národným programom monitoringu moru včelieho plodu na roky 2008-2009.

Základným predpokladom na eradikáciu MVP je zabezpečenie klinických prehliadok všetkých registrovaných včelstiev na území Slovenskej republiky a presná, kvalitná a opakovateľná laboratórna diagnostika choroby.

Klinické prehliadky na mor včelieho plodu v roku 2008

Kraj	Počet klinických prehliadok na MVP	Počet podozrení na MVP
Bratislavský kraj	3 258	4
Banskobystrický kraj	37 924	22
Košický kraj	31 581	40
Nitriansky kraj	36 899	36
Prešovský kraj	23 562	88
Trenčiansky kraj	23 327	51

Trnavský kraj	21 084	249
Žilinský kraj	20 692	53
Spolu	198 327	543

Vzorky vyšetrené na mor včelieho plodu (*Paenibacillus larvae*) v roku 2008

	Pozitívny plást	Negatívny plást	Spolu plásty	Pozitívne melivo	Negatívne melivo	Spolu melivo
Spolu	333	359	692	77	484	561

K 31. decembru 2008 bolo v Slovenskej republike evidovaných 89 aktívnych ohnisk moru včelieho plodu.

Ochrana zvierat

Na úseku ochrany zvierat ŠVPS SR v roku 2008 plnila povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti. Hlavné úlohy spočívajú v príprave nástrojov riadenia, usmerňovania a koordinácie výkonov štátnej správy vykonávanej krajskými veterinárnymi a potravinovými správami (8 KVPS) a regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami (40 RVPS) na úseku kontroly dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na farmárske účely, na ochranu zvierat počas prepravy, na ochranu zvierat používaných na pokusné účely, na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania a na ochranu spoločenských zvierat a voľne žijúcich zvierat chovaných v zajatí.

ŠVPS SR v roku 2008 začala implementovať projekt PHARE „Vývoj softvéru pre posilnenie veterinárnych kontrol v oblasti ochrany zvierat na farme a v čase ich zabíjania“. Cieľom projektu je vyvinúť elektronický systém umožňujúci on-line zadávanie výsledkov kontrol na farmách a bitúnkoch, vyhodnocovať ich a pripravovať plán kontrol na nasledujúce obdobie na základe hodnoty rizika.

Kontrola ochrany zvierat chovaných na farmárske účely

Úradné kontroly vykonávali úradní veterinári lekári príslušných RVPS na základe plánu nediskriminačným spôsobom alebo na základe podnetu občanov. V závislosti od druhu alebo kategórie farmových zvierat, chovaných alebo držaných na farme, ktorá je predmetom kontroly, sa tieto kontroly zameriavali na posúdenie veterinárnych požiadaviek podľa nariadení vlády č. 730/2002 Z.z., č. 735/2002 Z.z. alebo č. 736/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorých splnenie kontrolujú RVPS SR v súlade s § 4 nariadenia vlády č. 730/2002 Z.z., § 5 nariadenia vlády č. 735/2002 Z.z. a § 8 nariadenia vlády č. 736/2002 Z.z..

Zber informácií počas kontrol zvierat chovaných na hospodárske účely je v súlade s Rozhodnutím Komisie o minimálnych požiadavkách na zber informácií počas kontrol miest produkcie, na ktorých sa určité zvieratá chovajú na hospodárske účely (2006/778/ES), prijaté 14. novembra 2006 a ktorá vstúpila v platnosť 1.1.2008. Týmto rozhodnutím sa stanovujú pravidlá pre harmonizáciu zberu informácií počas kontrol vykonávaných príslušným orgánom v súlade so smernicami 91/629/EHS, 91/630/EHS, 98/58/ES a 1999/74/ES a podávania takýchto informácií Komisii.

Minimálna frekvencia kontrol ochrany farmových zvierat v pôsobnosti RVPS SR je v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá, plánovaná podľa miery rizika nedodržania alebo porušenia požiadaviek na ochranu zvierat chovaných na farmárske účely (ďalej len „miera rizika“). Miera rizika sa hodnotila podľa nasledujúcich kritérií:

- a) druh chovaných zvierat,
- b) veľkosť farmy hodnotená počtom zvierat,
- c) prevládajúci spôsob chovu intenzívny/extenzívny,
- d) vek jednotlivých chovných budov (viac ako 10 rokov),
- e) vek technológií dôležitých pre zabezpečenie pohody zvierat v jednotlivých chovných budovách (viac ako 10 rokov),
- f) výsledky predchádzajúcich kontrol ochrany zvierat vrátane spätných hlásení z bitúnkov.

Každá skupina má na základe počtu jedincov chovaných na farme (tabuľka č.1) priradenú minimálnu frekvenciu kontrol ochrany farmových zvierat. Táto frekvencia je udaná minimálnym počtom fariem, ktoré majú byť kontrolované alebo % fariem, ktoré musia byť skontrolované v priebehu jedného kalendárneho roka (tabuľka č. 2). V prípadoch, kde je uvedená frekvencia kontrol 20% z fariem v regióne sa tým rozumie, že má byť skontrolovaných 20% z fariem, ktoré ešte neboli kontrolované v predchádzajúcom období tzn., že všetky farmy budú skontrolované najmenej raz za päť rokov. Do stanovenej frekvencie sa nezapočítavajú kontroly na overenie splnenia uložených opatrení.

Rozdelenie skupín jednotlivých druhov a kategórii zvierat podľa počtu jedincov chovaných na farme

Druh a kategória zvierat	I. skupina **	II. skupina	III. skupina	IV. skupina	V. skupina
HD so zameraním najmä na teľatá	1	2-10	11-100	101-500	>500
ošípané	1	2-10	11-100	101-500	>500
ovce a kozy	1-10	11-100	>100	-	-
kone na farmárske účely	1-2	>3	-	-	-
kožušinové bylinožravce *	1-10	11-50	> 50	-	-
kožušinové mäsožravce	1-20	21-100	> 100	-	-
nosnice	do 350	> 350	-	-	-
iná hydina	1-500	> 500	-	-	-
iné farmové zvieratá	1 ≤	-	-	-	-

* pri hodnotení rizika sa počítajú len dospelé jedince

Rozdelenie skupín jednotlivých druhov a kategórii zvierat podľa minimálnej frekvencie kontrol ochrany farmových zvierat

Druh a kategória zvierat	I. skupina **	II. skupina	III. skupina	IV. skupina	V. skupina

HD so zameraním najmä na teľatá	5	5% **	20%	20%	20%
ošípané	5	5% **	20%	20%	20%
ovce a kozy	1	10%	20%	-	-
kone na farmárske účely		3	-	-	-
kožuštinové bylinožravce *		5%	50%	-	-
kožuštinové mäsožravce		25%	100%	-	-
nosnice		100%	-	-	-
iná hydina		2	-	-	-
iné farmové zvieratá	1	-	-	-	-

* pri hodnotení rizika sa počítajú len dospelé jedince

** plánované kontroly možno nahradiť kontrolami vykonanými na základe podnetu

Ďalším ukazovateľom pre zostavenie plánu kontrol je vek technológií použitých v jednotlivých ustajňovacích priestoroch. Čím je vek použitej technológie vyšší, tým sa zvyšuje i miera rizika a preto podlieha táto farma kontrole ochrany zvierat v čo najskoršom termíne.

Plánované kontroly sa vykonávali neohlásené s výnimkou kontroly splnenia opatrení na odstránenie nedostatkov zistených pri predchádzajúcich kontrolách. Za obdobie roku 2008 bolo z celkového počtu 18139 chovov jednotlivých druhov farmových zvierat, vykonaných 471 kontrol zameraných najmä na ochranu teliat, 332 kontrol v chovoch ošípaných, 54 kontrol v chovoch nosníc, 78 kontrol v chovoch brojlerov a 1477 kontrol v chovoch ostatných druhov farmových zvierat. Počas týchto kontrol bolo zistených 416 porušení jednotlivých ustanovení, pričom bolo uložených 406 opatrení na odstránenie nedostatkov a 8 sankcií.

Kontrola ochrany zvierat počas prepravy

Úradné kontroly ochrany zvierat počas prepravy vykonávali úradní veterinárni lekári príslušných RVPS na základe plánu kontrol nediskriminačným spôsobom. Kontroly dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat počas prepravy podliehajú všetky zásielky živých zvierat (stavovcov) vykonávané v súvislosti s ekonomickou aktivitou, na ktoromkoľvek úseku prepravy zvierat počnúc nakládkou v mieste odoslania a končiac vykládkou v mieste určenia.

Prepravu zvierat môžu v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a súvisiacich činností a o zmene a doplnení Smerníc 64/432/EHS a 93/119/EHS a Nariadenia (ES) 1255/97 (ďalej len „nariadenie Rady č. 1/2005“) vykonávať len prepravcovia, ktorým príslušný orgán (ŠVPS SR) vydal rozhodnutie o povolení prepravcu v súlade s článkom 10 alebo 11 nariadenia Rady č. 1/2005 a za zviera je počas prepravy zodpovedná odborne spôsobilá osoba (osvedčenia vydávajú RVPS) a v prípade prepravy na dlhé cesty (nad 8 hodín) aj s použitím schváleného dopravného prostriedku (schvaľujú RVPS).

V roku 2008 bolo na základe žiadosti vydaných 100 povolení prepravcov, 295 rozhodnutí o vydaní certifikátu o odbornej spôsobilosti pre zamestnancov prepravcov zvierat a stredísk na zhromažďovanie zvierat a rovnaký počet Osvedčení o spôsobilosti vodičov a sprievodcov ako aj 56 rozhodnutí o schválení cestného dopravného prostriedku na dlhé cesty a 56 osvedčení o schválení cestného dopravného prostriedku na dlhé cesty na základe výsledku overenia spôsobilosti cestného dopravného prostriedku na dlhé cesty a posúdenia dopravného prostriedku ako vhodného na prepravu jednotlivých druhov a kategórií zvierat.

Kontroly podľa nariadenia Rady č. 1/2005 vykonávali veterinárni inšpektori príslušných RVPS v spolupráci s príslušníkmi policajného zboru, ktorí sú oprávnení zastaviť dopravný prostriedok počas prepravy. Pri príprave plánu kontrol sa bral do úvahy najmä rozsah prepravy živých zvierat, prítomnosť hlavných ťahov pri medzinárodnej a vnútroštátnej preprave zvierat, prítomnosť bitúnkov a veľkých chovov.

Veterinárni inšpektori vykonávajúci dozor na bitúnkoch vykonávali kontroly ochrany zvierat pri preprave s nasledovnou frekvenciou: bitúanky s nízkou kapacitou najmenej 20% prepráv živých zvierat za mesiac a bitúanky s priemyselnou kapacitou najmenej 10% prepráv živých zvierat za mesiac. Tieto kontroly boli rovnomerne rozložené na celý mesiac, na rôzne dni v týždni a na rôzne časy príjazdu. Frekvencia kontrol bola vypočítaná z počtu zásielok živých zvierat prijatých na bitúanku v mesiaci predchádzajúcom mesiacu prípravy plánu kontroly ochrany zvierat (na mesiac december je rozhodujúci počet zásielok živých zvierat z mesiaca október).

Na zabezpečenie jednotného uplatňovania postupov pri výkone kontrol ochrany zvierat pri preprave nediskriminačným spôsobom sa pri výkone týchto kontrol postupovalo podľa metodického pokynu vydaného Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“) nasledovným postupom:

- Kontrola registrácie prepravcu
- Kontrola odbornej spôsobilosti osoby vykonávajúcej prepravu zvierat
- Kontrola spôsobilosti dopravného prostriedku na prepravu zvierat
- Kontrola prepravovaných zvierat najmä kontrola spôsobilosti zvierat na plánovanú prepravu, správnosti spôsobu prepravy prepravovaných druhov a kategórií zvierat
- Dokladová kontrola
- Identifikačná kontrola
- Fyzická kontrola

Za obdobie roka 2008 ako uvádza tabuľka č.3, bolo pri preprave jednotlivých druhov zvierat vykonaných 6 849 inšpekcií, v rámci ktorých bolo 1 540 dokumentačných kontrol. Celkový počet zvierat, ktorých sa týkali kontroly pri preprave bol 50 163 603 kusov. Najvyšší podiel (42,04 %) skontrolovaných zvierat k počtu prepravovaných, bol v kategórii „domáce vtáctvo a králiky“.

	Počet dopravných prostriedkov	Počet dotknutých zvierat					
		HD	Ošípané	Ovce a kozy	Koňovité	Domáce vtáctvo a králiky	Iné druhy
Prepravované zvieratá (v ks)		163 501	976 526	124 227	264	118 205 633	660 302
Počet inšpekcií	6 849	28 021	309 530	7 202	109	49 691 547	127 194
Počet porušení predpisov	18	34	493	0	0	4 512	0
Pomer kontrolovaných zvierat/prepravovaných (v %)		17,14 %	31,69 %	5,78 %	41,29 %	42,04 %	19,26 %

Kontrola ochrany zvierat používaných na pokusné účely

V roku 2008 ŠVPS SR v súlade so zákonom č. 39/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 289/2003 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na pokusné alebo iné vedecké účely (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 289/2003 Z.z.“) vykonala prostredníctvom inšpektorov ochrany zvierat v súlade s § 6 ods. 2 písm. h) zákona č. 39/2007 Z. z. a § 21 nariadenia vlády SR č. 289/2003 Z. z. **17** kontrol v zariadeniach na vykonávanie pokusov na zvieratách a v zariadeniach na chov a na dodávanie zvierat na pokusné účely za účelom posúdenia vhodnosti zariadenia na vykonávanie pokusov na zvieratách, kontroly dodržiavania požiadaviek na umiestnenie a starostlivosti o zvieratá, kontroly na ochranu zvierat pri vykonávaní pokusu a následné kontroly na odstránenie nedostatkov uložených vo veterinárnych opatreniach.

ŠVPS SR pripravila návrh na novelu nariadenia vlády SR č. 289/2003 Z. z., v ktorom novelizovala prílohy, hlavne prílohu č. 1 starostlivosť a umiestnenie zvierat používaných na pokusné účely, prílohu č. 3, žiadosť o schválenie pokusu, prílohu č. 4, žiadosť o schválenie pokusného zariadenia, chovného a dodávateľského zariadenia, prílohu č. 5 hlásenie pokusného zariadenia o počte použitých zvierat za rok. Novela nariadenia vlády SR č. 289/2003 Z. z., ktorou sa do slovenského správneho poriadku transponovala smernica 86/609/EHS, bola vykonaná v súlade s odporúčaniami komisie 2007/526/ES z 18.06.2007 týkajúceho sa umiestnenia zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely a starostlivosť o ne.

Počet a druhy vykonaných kontrol v schválených pokusných zariadeniach v SR v roku 2008

Druh kontroly	Počet kontrol
Posúdenie vhodnosti zariadenia na vykonávanie pokusov	3
Kontrola dodržiavania požiadaviek na starostlivosť o zvieratá	5
Kontrola ochrany zvierat pri vykonávaní pokusov	1
Následná kontrola	8
Spolu	17

Celkový počet schválených zariadení v Slovenskej republike v roku 2008

Druh zariadenia	Počet zariadení
Pokusné zariadenie	48
Pokusné zariadenie s chovom zvierat pre vlastnú potrebu	20
Chovné zariadenie	7
Dodávateľské zariadenie	1
spolu	76

ŠVPS SR v súlade s § 6 ods. 2 písm. i) bod 3. zákona č. 39/2007 Z.z. vydala v správnom konaní v súlade so zákonom č. 71/69 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov 280 rozhodnutí o schválení pokusu na zvieratách. 3 rozhodnutia o schválení pokusných zariadení. ŠVPS SR v 36 prípadoch prerušila správne konanie, v 3 prípadoch zastavila správne konanie a zamietla 5 žiadostí o schválenie pokusu.

ŠVPS SR zrealizovala školenie na IVVL v Košiciach pre odbornú verejnosť za účelom výkladu platnej legislatívy v oblasti ochrany zvierat používaných na pokusné účely, o postupoch pri podávaní žiadosti o schválenie zariadenia a schválenie pokusu.

V schválených pokusoch bolo v roku 2008 spolu použitých 20 882 zvierat.

Počet zvierat použitých v schválených pokusoch													
Myš laboratórna	Potkan laboratórny	Morča domáce	Králik domáci	Ostatné hlodavce	Pes domáci	Mačka domáca	Ošipané	Ovce	Ostatné cicavce	Prepelice	Ostatné vtáky	Ryby	Ostatné stavovce
9056	9370	752	532	61	4	18	10	23	5	120	906	25	0

Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania

Orgány veterinárnej správy vykonávajú kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v súlade s § 8 ods. 3 písm. a) bod 3. zákona č. 39/2007 Z. z. a podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 315/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v znení nariadenia vlády č. 497/2003 Z.z. (ďalej len „nariadenie vlády č. 315/2003 Z.z.“). Kontrolu dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat v čase zabíjania vykonávajú veterinárni inšpektori z príslušných RVPS. Kontrola je zameraná na manipuláciu so zvieratami pri ich vykladaní z dopravných prostriedkov pri príjazde na bitúnok, na podmienky ustajnenia pre zvieratá na bitúnku, na manipuláciu so zvieratami a ich presuny na bitúnku, na manipuláciu so zvieratami pri znehybnení, omráčení a vykvrvení. Kontroly boli vykonávané v stanovených frekvenciách (raz mesačne). Výsledky kontrol z príslušných RVPS boli zasielané na KVPS formou hlásenia. V roku 2008 bolo vykonaných celkom 2644 úradných kontrol ochrany zvierat v čase zabíjania alebo usmrcovania, počas ktorých bolo zistených 16 nedostatkov, na základe čoho veterinárni inšpektori na mieste uložili 6 opatrení a príslušné RVPS začali 1 správne konanie.

Kontroly ochrany zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania v roku 2008

	Počet							
	Kontrol	Zistení	Opatrení (§14 ods. 2)	Priestupkových konaní (§ 48)		Správnych konaní (§ 50)		Trestných podaní
				Začatých	Ukončených	Začatých	Ukončených	
Ustajnenie	608	8	3	-	-	1	1	-
Manipulácia	670	-	-	-	-	-	-	-
Omračovanie	696	8	3	-	-	0	-	-
Vykrvovanie	670	-	-	-	-	-	-	-

ŠVPS SR sa od októbra 2008 zúčastňuje na rokovaníach Rady EU o návrhu nariadenia Rady o ochrane zvierat počas ich usmrcovania.

Hygiena krmív

Na úseku hygieny krmív výkon úradných kontrol bol usmernený aktualizovaným metodickým pokynom „ Plán veterinárnej prevencie a ochrany (VPO) krmiva rok 2008“ v súlade s Národným plánom kontroly krmív.

Orgánmi veterinárnej kontroly na úseku hygieny krmív (RVPS) bolo vykonaných 4 728 úradných kontrol vo forme inšpekcií, odberu úradných vzoriek, certifikácie pri obchodovaní, dozorom, riešení podnetov, šetrením RAPID ALERT a dodatočných – následných úradných kontrol. Úradné kontroly boli vykonávané so zameraním na zdravotnú nezávadnosť (neškodnosť) v procese výroby, pri skladovaní, pri uvádzaní na trh, obchodovaní v rámci ES a skrmovaní priamo na farmách.

Predmetom bola oblasť hygieny krmív, ich zdravotná nezávadnosť – vo výrobe krmív a krmných surovín živočíšneho pôvodu, výrobe krmív pre spoločenské zvieratá zo ŽVP, skladovanie, uvádzanie na trh, špecializované obchody na krmiva, obchodovanie v rámci ES a skrmovanie krmív hospodárskymi zvieratami priamo na farmách v celkovom počte 4 728 úradných kontrol. Pri 52 kontrolách bolo zistenie nedodržiavanie predpisov a bolo vydaných 51 opatrení na ich odstránenie.

Bolo odobratých 1 458 úradných vzoriek na úseku hygieny krmív z toho:

- 291 vzoriek na analýzy krmív a krmných surovín živočíšneho pôvodu z čoho bolo 12 nevyhovujúcich,
- 1006 úradných vzoriek krmív – nevyhovujúce 16 vzoriek (zdravotná neškodnosť 10 (mikrobiol., plesne), kokcidiostatika – 1, mikroprvky (Zn, Cu) - 5)
- 161 úradných vzoriek vody na napájanie zvierat.- nevyhovujúce 21 (18 vzoriek mikrobiológia, 2 vzorky NO₂ a NO₃ a 2 vzorky ťažké kovy).

Na úseku prevencie BSE sa vykonalo 572 úradných kontrol zameraných na zisťovanie dodržiavania zákazu skrmovania živočíšnych bielkovín u hospodárskych zvierat určených na spotrebu ľuďmi najmä prežúvavcov a súčasne sa odobralo 403 úradných vzoriek, ktoré všetky vyhoveli požiadavkám predpisov.

Úradná kontrola dovozu krmív živočíšneho pôvodu z tretích krajín na HIS v roku 2009 nebola vykonaná. Dovážané krmivá boli kontrolované na iných HIS Spoločenstvá.

Živočíšne vedľajšie produkty

Výkon úradných kontrol na úseku živočíšnych vedľajších produktov bol vykonávaný v súlade s metodickým pokynom „ Plán veterinárnej prevencie a ochrany (VPO) krmiva rok 2008“ a nariadenia č. 1774/2002 na úrovni ŠVPS SR, KVPS a RVPS.

Predmetom úradných kontrol bolo dodržiavanie podmienok s nakladaním, skladovaním, likvidáciou, spracovaním, obchodovaním, prepravou živočíšnych vedľajších produktov v zmysle platnej legislatívy za použitia rôznych foriem a metód úradných kontrol akou je dozor, inšpekcia, odber úradných vzoriek na analýzy, certifikácia.

Kontrolu podliehali schválené alebo povolené subjekty a ich činnosť ako sú spracovateľské závody, spaľovne, spoluspaľovne, zariadenia na predbežné spracovanie, zber, preprava, sklady, spracovanie v mliekarenskom priemysle, technické závody, oleochemické závody, výrobcovia petfood, úprava loveckých trofejí, kompostovanie, spracovanie hnoja, bioplynové stanice, spracovanie krvi, závody na spracovanie koží, vlny, peria, odberatelia podľa článku 23 nariadenia (ES) č. 1774/2002 v celkovom počte 452 za rok 2008 a bolo u nich vykonaných

1 213 úradných kontrol. Pri 10 úradných kontrolách boli zistené nedostatky a boli vydané opatrenia na ich odstránenie a 5 subjektom bola uložená aj pokuta.

Veterinárnymi inšpektormi RVPS bolo odobratých 354 úradných vzoriek v oblasti živočíšnych vedľajších produktov na analýzy v zmysle VPO pre rok 2008. Nevyhovelo 8 odobratých úradných vzoriek.

Samostatnou oblasťou veterinárnej kontroly je úradná kontrola u producentov živočíšnych vedľajších produktov, kde spadajú hlavne všetky farmy a majitelia ktorý chovajú zvieratá, všetky prevádzkarne ktoré spracúvajú živočíšne produkty čo je cca 9 743 subjektov a celá obchodná sieť kde sa predávajú potraviny živočíšneho pôvodu. Na tomto úseku bolo vykonaných 1 725 samostatných úradných kontrol so zameraním hlavne na skladovanie, označovanie a doklady. V 29 subjektoch bolo zistenie porušenie a boli vydané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a u 3 bola uložená aj pokuta.

Činnosť a prevádzkarne v tejto oblasti podliehajú schvaľovaniu alebo povoľovaniu. V roku 2008 bolo v správnom konaní schválených a povolených 63 subjektov. Bolo vydaných 7 záväzných posudkov a 68 stanovísk.

2008	úradné kontroly	nedostatky	postúpené inému orgánu na doriešenie	sankcie		
				pokuty		opatrenia
				bloková	správne konanie	§ 8, § 14
Krmivá	4 728	79	9	3	1	51
ŽVP	3 204	47	-	1	7	40

Audity orgánov úradnej kontroly na regionálnej úrovni

KVPS na úseku výkonu úradných kontrol hygieny krmív vykonávaných RVPS uskutočnilo v roku v zmysle Programu auditov 7 interných auditov. Na troch auditoch bolo zistených 5 nezhôd kvalifikovaných ako menej závažné. RVPS prijali nápravné opatrenia, ktoré boli aj následne auditorskými tímami KVPS odkontrolované a vyhodnotené ako splnené.

Ekológia

Štátna veterinárna a potravinová správa v Slovenskej republike (ďalej len „ŠVPS SR“) aktualizovala v roku 2008 metodické pokyny na odborné usmernenie veterinárnych inšpektorov:

- Metodický pokyn na rok 2008 k Národnému plánu kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike (ďalej len „MP NPKR 2008“)
- Metodický pokyn na rok 2008 Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku (ďalej len „MP RHK 2008“)
- Metodický pokyn na rok 2008 Monitoring poľovnej zveri a rýb (MP MPZ 2008“)
- Metodický pokyn v roku 2008 Koordinovaný cielený monitoring a Monitoring spotrebného koša (ďalej len „MP KCM, MSK 2008“).

ŠVPS SR sa podieľala na príprave Nariadenia vlády Slovenskej republiky č 609/2008 Z. z., ktorým sa upravujú podrobnosti o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta- agonistov v chove hospodárskych zvierat.

MP NPKR 2008

Plánovaný počet vzoriek na rok 2008 v rámci programu Národný plán kontroly rezíduí bol v metodickom pokyne 3817. K 31.12.2008 veterinárni inšpektori regionálnych veterinárnych a potravinových správ odobrali 5 vzoriek nad rámec kvôli došetrovaniu (3822 vzoriek) a nemohli odobrať 13 vzoriek kvôli zrušeniu chovov na Slovensku z toho vyplýva, že bolo vykonaných 3809 odberov úradných vzoriek.

Národný plán kontroly rezíduí - stav ku 31.12.2008

Kraj	počet odobratých vzoriek	došetovanie	celkový počet vzoriek aj s došetovaním	počet neodobratých vzoriek	plánované vzorky v m. pokyne	% plnenia
BRATISLAVSKÝ (2)	141		141		141	100%
TRNAVSKÝ (4)	566	1	572	6	570	100%
TRENČIANSKY (4)	411		415	4	415	99%
NITRIANSKY (6)	699	2	701	2	699	100%
ŽILINSKÝ (5)	438		438		438	100%
BANSKOBYSTR.(6)	525		526	1	526	100%
PREŠOVSKÝ (7)	636	1	635		634	100%
KOŠICKÝ (6)	393		394		394	100%
spolu	3 809	4	3 822	13	3 817	

V minulom roku bolo vykonaných 372 veterinárnych kontrol o zákaze používania niektorých látok s hormonálnym alebo tyreostatickým účinkom a beta agonistických látok v chove hospodárskych zvierat podľa Nariadenia vlády č. 319/2003 Z. z. (nové znenie NV č. 609/2008 Z. z.).

KVPS	Počet kontrol	Zistené porušenia
Bratislava	24	0
Trnava	44	0
Trenčín	40	0
Nitra	63	0
Banská Bystrica	56	0
Žilina	49	0
Prešov	37	0
Košice	59	0
Spolu	372	0

MP MSK 2008

V monitoringu spotrebného koša sa odoberajú vzorky základných a najfrekventovanejších potravín, s ohľadom na stravovacie zvyklosti obyvateľov SR. Odber vzoriek bol realizovaný v troch základných typoch predajní, rozdelených podľa ich veľkosti a významnosti:

1. – hypermarkety a supermaty (obchodné reťazce),
2. – mestské potraviny stredného typu a veľkosti (napr. COOP Jednota a i.),
3. – potraviny menšieho typu a veľkosti, zásobujúce prevažne obyvateľov vybratej obce.

Odber úradných vzoriek sa týkal RVPS- iek: Trnava, Senica, Levice, Liptovský Mikuláš, Banská Bystrica, Veľký Krtíš, Košice, Stará Ľubovňa, Košice- okolie.

V roku 2008 v metodickom pokyne bol stanovený počet úradných vzoriek 520. Pridelené RVPS- ky odobrali stanovený počet úradných vzoriek z jednotlivých podnikov.

MP MPZ 2008

Monitoring poľovnej zveri a rýb je zameraný na modelové zviera srnca (je možná náhrada za mladého jeleňa) a ryby dravé a nedravé z vybraných oblastí environmentálnej záťaže. U týchto druhov zvierat prebieha monitoring zameraný na detekciu rezíduí kovov a polychlóvaných bifenylov(PCB), perzistentných organických polutantov (POP) a dioxínov u rýb.

V roku 2008 v rámci monitoringu poľovnej zveri a rýb sa malo odobrať 128 úradných vzoriek. V skutočnosti bolo odobratých a pri vyšetrovaní sa zistili 7 nadlimitných hodnôt.

RVPS	počet odobratých vzoriek	počet vzoriek	nadlimity
Dunajská Streda	14	14	1
Trnava	14	14	2
Žiar nad Hronom	12	12	0
Poprad	8	8	0
Trebišov	18	12	2
Michalovce	18	12	4
Spišská Nová Ves	14	14	0
Košice-okolie	12	12	0
Liptovský Mikuláš	4	4	0
Humenné	4	4	0
Senec	4	4	0
Dolný Kubín	4	4	0
Vranov nad Topľou	4	4	0
Galanta	4	4	0
spolu	134	128	9

MP KCM

Poskytuje opakované údaje o kontaminácii jednotlivých vstupov do potravinového reťazca (pôda, napájacia voda, krmivá, suroviny rastlinného pôvodu, suroviny živočíšneho pôvodu) v určitých katastrálnych územiach s cieľom postupne zmonitorovať územie SR za určité obdobie.

V KCM sa sleduje rastlinná produkcia z honov a živočíšna produkcia z fariem. 831 úradných vzoriek bolo naplánovaných v minulom roku, pričom bolo odobratých len 760 úradných vzoriek, vyplýva to z toho, že bol zle spravený metodický pokyn.

MP RHK

Program pozostáva z dlhodobého plošného sledovania vybraných komodít vhodných na indikáciu prieniku umelých rádionuklidov do potravinového reťazca človeka. Má dve časti:

- 1) analýza surového kravského mlieka pre európsky monitorovací program
- 2) rádiohygienická kontrola

V prvej časti programu bol odber úradných vzoriek naplánovaný na počet 44. Odobrali sa 44 úradných vzoriek.

RVPS	Počet vzoriek	počet odobratých vzoriek
Levice	12	12
Senica	4	4
Trenčín	4	4
Dun. Streda	4	4
Dolný Kubín*	4	4
Lipt. Mikuláš	4	4
Rim. Sobota	4	4
Prešov	4	4
Michalovce	4	4
Spolu	44	44

V druhej časti bol 321 úradných vzoriek naplánovaných, z toho bolo odobratých 299 vzoriek.

KVPS	Počet vzoriek	počet odobratých vzoriek
Bratislava	11	11
Trnava	31	31
Trenčín	34	34
Nitra	45	45
Banská Bystrica	61	61
Žilina	47	46
Prešov	51	51
Košice	41	39
Spolu	321	318

AUDIT

Na úseku vykonali KVPS 7 interných auditov na RVPS. U 4 auditov boli zistené 6 nezhôd na základe ktorých RVPS prijali opatrenia, ktoré boli aj následne odkontrolované. 3 audity boli vyhodnotené bez nezhôd.

Na úseku prebehol v dňoch 14.4 – 18.4.2008 osobitný audit Európskej komisie – generálneho riaditeľstva pre zdravie a ochranu spotrebiteľa, ako súčasť Generálneho auditu 2008 v Slovenskej republike, so zameraním zhodnotiť kontrolu rezíduí a kontaminantov v živých zvieratách a živočíšnych výrobkoch vrátane kontrol veterinárnych liekov. V správe s osobitného auditu č. GR(SANCO)/2008/7776 Mr uskutočneného v Slovenskej republike časť A –

horizontálne otázky a časť B – sektorové záležitosti, boli v jednotlivých bodoch zistenia a ŠVPS SR prijala k uvedeným zisteniam primerané opatrenia.

Veterinárna farmácia

Na úseku veterinárnej farmácie ŠVPS SR aktualizovala metodiku štátneho farmaceutického dozoru a kontroly– Metodický pokyn č. 3/2008 – Štátny dozor na úseku veterinárnej farmácie pre rok 2008.

ŠVPS SR sa podieľala v roku 2008 na príprave legislatívy:

- vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 196/2008 Z. . o vyhotovení tlačív veterinárneho lekárskeho predpisu, osobitných tlačív veterinárneho lekárskeho predpisu označených šikmým modrým pruhom a o grafických prvkoch a údajoch týchto tlačív, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1.7.2008.
- zákon NR SR č. 489/2008 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 220/1996 Z. z. o reklame v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť a dňa 21.12.2008.

Všetky úradné kontroly sa vykonávajú v súlade s platnou legislatívou:

- zákona č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 220/1996 Z. z. o reklame, v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacích predpisov (ďalej len „zákon č. 140/1998 Z.z.“),
- nariadenia vlády č. 41/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na prípravu, uvádzanie na trh a používanie medikovaných krmív (ďalej len „nariadenie č. 41/2004 Z. z.“)

Na základe MP č. 3/2008 krajské veterinárne a potravinové správy (ďalej len „KVPS“) vykonali kontrolu výkonu štátnej správy na úseku veterinárnej farmácie na regionálnych veterinárnych a potravinových správach (ďalej len „RVPS“) v počte 61 a spoločných kontrol s RVPS v počte 36.

- RVPS vykonávali štátny farmaceutický dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach so sortimentom veterinárnych liekov, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách u vlastníkov alebo držiteľov (chovateľov) zvierat produkujúcich potraviny a u výrobcov medikovaných krmív.

Výsledky štátneho dozoru a úradnej kontroly na úseku veterinárnej farmácie za rok 2008:

RVPS

Subjekt	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov
výroba veterinárnych liekov	0	0	0
veľkodistribútori	222	15	15
verejné lekárne, ktoré vydávajú a predávajú veterinárne lieky	796	65	65

súkromní veterinárni lekári	704	24	24
chovatelia (držitelia alebo vlastníci hospodárskych zvierat)	3138	307	307
výrobcovia medikovaných krmív	129	10	10

ÚŠKVBL vykonával farmaceutický dohľad a dozor u výrobcov veterinárnych liekov, u veľkodistribútorov veterinárnych liekov a u výrobcov medikovaných krmív.

ÚŠKVBL

Subjekt	Počet vykonaných kontrol	Počet zistených nedostatkov	Počet opatrení na odstránenie zistených nedostatkov
výroba veterinárnych liekov	22	16	16
veľkodistribútori	24	12	12
výrobcovia medikovaných krmív	4	2	2

Najzávažnejšie nedostatky zistené pri vykonávaní štátneho dozoru a kontroly na úseku veterinárnej farmácie sa týkali:

- prekročenia expiračnej doby veterinárnych liekov,
- nedostatočnej a nesprávnej evidencie príjmu a výdaja veterinárnych liekov,
- nesprávneho predpisovania a uchovávaní veterinárnych liekov,
- nedostatočného vedenia evidencie používania veterinárnych liekov,
- nedodržania ochrannej lehoty v chove zvierat,
- nesprávneho označenia medikovaných krmív.

Na odstránenie zistených nedostatkov RVPS uložili opatrenia dôsledného dodržiavania podmienok distribúcie, výdaja, uchovávaní a používania veterinárnych liekov a medikovaných krmív podľa platných právnych predpisov a tak zabránili vzniku rezíduí produktov živočíšneho pôvodu.

KVPS a RVPS následne kontrolovali plnenie uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a dodržanie nariadeného termínu ich splnenia.

ŠVPS SR ako kompetentná autorita v priebehu roka zabezpečuje riešenie úloh vyplývajúcich z praktického uplatňovania zákona č. 140/1998 Z.z. a analyzovala výsledky štátneho veterinárneho farmaceutického dozoru a úradných kontrol podľa zamerania v jednotlivých oblastiach t.j. vo výrobe a veľkodistribúcii veterinárnych liekov, vo verejných lekárňach, u súkromných veterinárnych lekárov, na farmách z chovom hospodárskych zvierat a výrobcov medikovaných krmív a na základe analýzy rizík prijala adekvátne opatrenia a závery pre zlepšenie vykonávania veterinárneho farmaceutického dozoru na krajskej a regionálnej úrovni.

ÚŠKVBL priebežne v súlade s platnou legislatívou vydáva a na svojej webovej stránke uverejňuje aktuálne zoznamy:

- novo registrovaných veterinárnych liekov,
- zmien registrácie veterinárnych liekov,

- zrušení registrácie veterinárnych liekov a
- predĺženie registrácie veterinárnych liekov,
- držiteľov povolení na výrobu veterinárnych liekov a veterinárnych prípravkov, držiteľov povolení na veľkodistribúciu veterinárnych liekov a veterinárnych prípravkov
- držiteľov povolení na prípravu a uvádzanie na trh medikovaných krmív,
- registrovaných premixov
- registrovaných voľnopredajných veterinárnych liekov a biopreparátov
- súhrn charakteristických vlastností (SPC) a
- písomné informácie pre používateľov registrovaných veterinárnych liekov.

AUDIT

KVPS vykonali na úseku veterinárnej farmácie 6 interných auditov na RVPS. U troch auditov neboli zistené žiadne nezhody a u 3 bolo zistených 6 menej závažných nezhôd, ku ktorým prijali príslušné RVPS opatrenia.

Hraničné veterinárne kontroly , veterinárna certifikácia a kontroly pri výmenách, dovozoch a vývozo

Odbor veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozo

Hlavná činnosť za rok 2008

Hraničná veterinárna kontrola sa vykonáva predovšetkým za účelom ochrany územia Slovenskej republiky a ostatných členských štátov Európskej únie

- pred zavlečením nákaz zvierat a chorôb zvierat prenosných na ľudí z tretích krajín
- pred dovozom produktov, ktoré by mohli ohroziť zdravie zvierat a ľudí

Hraničnú veterinárnu kontrolu môžu vykonávať na území Slovenskej republiky iba hraničné inšpekčné stanice (ďalej len "HIS") schválené ŠVPS SR a finálne schválené Európskou komisiou a publikované na zozname podľa rozhodnutia Komisie **2001/881/ES**.

V Slovenskej republike je členenie HIS nasledovné

- **HIS Vyšné Nemecké** – je schválená ŠVPS SR (list č. 13301/03-240 z 23.12.2003) a Európskou komisiou pre vykonávanie kontrol
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – kopytníkov „U“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; nie je schválená pre vykonávanie kontrol ostatných zvierat „O“!
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na spotrebu ľuďmi, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia
- **HIS Čierna nad Tisou** – je schválená ŠVPS SR (list č. 13301/03-240 z 23.12.2003) a Európskou komisiou pre vykonávanie kontrol
 - produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na spotrebu ľuďmi, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy

a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia; nie je schválená pre vykonávanie kontrol živých zvierat!

- HIS Bratislava letisko – je schválená ŠVPS SR (list č. 1245/05-240 z 8.3.2005) a Európskou komisiou pre vykonávanie kontrol
 - Inšpekčné stredisko pre zvieratá – ostatných zvierat „O“ a registrovaných zvierat koňovitých „E“; nie je schválená pre vykonávanie kontrol kopytníkov „U“!
 - Inšpekčné stredisko pre produkty – balených produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na spotrebu ľuďmi, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v nízkej frekvencii za rok; toto schválenie sa týka všetkých teplotných režimov t.j. prepravy a skladovania pri mraziarenskej, chladiarenskej teplote alebo teplote prostredia.

Hraničnú veterinárnu kontrolu na vonkajšej hranici EÚ v roku 2008 zabezpečovali

3 hraničné inšpekčné stanice

- Vyšné Nemecké – cestný hraničný priechod na hranici s Ukrajinou
Na HIS bola zabezpečená nepretržitá prevádzka 24 hodín denne. Hraničnú veterinárnu kontrolu vykonávalo 6 úradných veterinárnych lekárov. V roku 2008 bolo prejednaných na HIS 80 zásielok
- Čierna nad Tisou – železničný hraničný priechod na hranici s Ukrajinou.
Pracovná doba na HIS bola zabezpečená od 7,00 do 19,00 hod. každý kalendárny deň. Hraničnú veterinárnu kontrolu vykonávali 2 úradní veterinárni lekári. V roku 2008 bolo prejednaných na HIS 411 zásielok.
- Bratislava-letisko
Na HIS bola zabezpečená nepretržitá prevádzka 24 hodín denne. Hraničnú veterinárnu kontrolu vykonávalo 5 úradných veterinárnych lekárov. V roku 2008 bolo prejednaných na HIS 10 zásielok

Používanie systému TRACES v SR

- v súlade s rozhodnutím Komisie **2004/292/ES** sa systém TRACES zaviedol v Slovenskej republike od 1.5.2004 (t.j. dňom pristúpenia SR do EÚ)
- v Slovenskej republike sú v rámci systému spojené nasledujúce jednotky
 - 1 centrálna veterinárna jednotka – ŠVPS SR
 - 40 lokálnych veterinárnych jednotiek – RVPS v SR
 - 3 hraničné inšpekčné stanice
- do systému TRACES sa v roku 2008 zadávali v Slovenskej republike nasledujúce informácie
 - v rámci obchodu vo vnútri Spoločenstva zadávali RVPS do systému
 - = pri vývoze do členských štátov informácie o zásielkach všetkých živých zvierat a niektorých živočíšnych produktov, na ktoré sa vyžadoval certifikát a zároveň vystavovali v rámci systému veterinárne certifikáty
 - = pri dovoze z členských štátov informácie o kontrole zásielok vykonávaných v miestach určenia
 - pri dovozoch z tretích krajín zadávali HIS do systému informácie o zásielkach všetkých živých zvierat ako aj živočíšnych produktov; v rámci celej EÚ takáto povinnosť platí od 1.1.2006

V rámci odboru sa vykonalo

- príprava a zabezpečenie rokovaní zástupcov ŠVPS SR, CR SR a prevádzkovateľov medzinárodného letiska za účelom riešenia problematiky produktov na osobnú spotrebu a odpadu z cateringu na medzinárodnom letisku v Bratislave, v súvislosti s misiou Potravinového a veterinárneho úradu z Dublinu. Rokovania sa konali v mesiaci marec 2008.
- príprava a zabezpečenie návštevy ministerky pôdohospodárstva Z. Kramplovej na HIS Vyšné Nemecké a Čierna nad Tisou, ktorá sa uskutočnila dňa 10.7.2008
- príprava podkladov v súvislosti s misiou Potravinového a veterinárneho úradu z Dublinu, ktorá bola zameraná na vyhodnotenie následných opatrení prijatých príslušnými orgánmi v súvislosti s úradnými kontrolami týkajúcimi sa bezpečnosti potravín živočíšneho pôvodu, najmä mäsa a mlieka, ktorá sa konala v termíne od 22.10.2008 do 31.10.2008
- príprava bilaterálnych certifikátov na vývoz do Ruskej federácie pre štiepenkovú glejovku, surových koží, spermy a embryá hovädzieho dobytká
- príprava a realizácia opatrení vyplývajúcich zo zistených nedostatkov počas tranzitu zvierat z pohľadu welfare zvierat pôvodom zo Španielska, Holandska, Maďarska do SR
- zabezpečovanie prekladu veterinárnych certifikátov na vývoz tovaru podliehajúceho veterinárnej kontrole do Ruskej federácie, za účelom využitia slovenskej jazykovej mutácie týchto certifikátov v systéme TRACES
- stanovenie veterinárnych podmienok, príprava bilaterálneho certifikátu a zavedenie systému certifikácie pri vývoze sušeného mlieka do Alžírsku a pri vývoze HD na chov a produkciu do Chorvátska
- spracovanie a publikovanie informácií na webovej stránke ŠVPS SR týkajúcich sa platnej legislatívy EÚ a SR v oblasti obchodu vo vnútri Spoločenstva a dovozov z tretích krajín – základná legislatíva podľa komodít, zoznamy schválených tretích krajín a schválených prevádzkarní, vzory certifikátov, bezpečnostné opatrenia prijaté Európskou Komisiou
- zabezpečovanie prekladov a distribúcie informácií Európskej Komisie týkajúcich sa obchodu vo vnútri Spoločenstva a dovozov z tretích krajín v súvislosti so systémom TRACES
- zabezpečenie komunikácie s členskými štátmi EÚ za účelom notifikovania zistených nedostatkov pri zadávaní informácií do systému TRACES a pri certifikácii
- zabezpečenie realizácie úloh, ktoré vyplynuli z rokovaní pracovných skupín Európskej komisie pre veterinárne kontroly a TRACES systém
- plnenie úloh v rámci pracovnej podskupiny pre prípravu stanovísk pre MP SR
- vypracovanie dotazníka v súvislosti s predpokladanou misiou zameranou na vnútrospoločenský obchod živých zvierat
- príprava, zabezpečenie a účasť na inšpekčnej návšteve veterinárnych lekárov z Ruskej federácie, ktorá sa konala v dňoch 28.7.-16.8.2008, za účelom schvaľovania prevádzok v Slovenskej republike majúcich záujem vyvážať produkty do Ruskej federácie
- zabezpečenie a realizácia sprísnených ochranných opatrení v súvislosti s výskytom KMO a bluetongue v Slovenskej republike
- príprava a realizácia kontrol RVPS Banská Bystrica a Žilina týkajúca sa systému TRACES a veterinárnej certifikácie pri vnútrospoločenskom obchode so ŽVP
- príprava, zabezpečenie a účasť na misii Potravinového a veterinárneho úradu z Dublinu, ktorá sa konala v dňoch 1.4.-4.4.2008. Predmetom misie bol Špecifický audit za účelom zhodnotenia dovozných/transitných kontrol a hraničných inšpekčných staníc, ktorý sa vykonal v rámci Generálneho auditu Slovenskej republiky pre rok 2008
- vypracovanie veterinárnych podmienok pri vývoze HD, ošípaných, mäsa a potravín živočíšneho pôvodu zo SR do Ruska, na Ukrajinu a do Bieloruska
- príprava podkladov z archívu a databázy Rozhodnutí dovozov a vývozov pre Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre za roky 1996-1998 (spol. IR COM, s.r.o. a Honos, s.r.o.)
- príprava podkladov z databázy vývozov psov za rok 2007 pre Prezídium PZ SR – Bratislava

- vypracovanie stanovísk pri dovoze infekčného materiálu (z pohľadu bio - terorizmu) z členských a z tretích krajín (Veľká Británia, Holandsko, Belgicko, Francúzsko, Španielsko, Švajčiarsko) do Slovenskej republiky
- príprava a zabezpečenie školení pracovníkov ŠVPS SR, KVPS v SR, RVPS v SR a HIS v SR na tému
 - vykonávanie hraničných veterinárnych kontrol v súlade s požiadavkami veterinárnej legislatívy EÚ (apríl, máj 2008)
 - veterinárne podmienky EÚ platné pre dovoz živých zvierat, zárodočných produktov, produktov živočíšneho pôvodu a vybraných produktov rastlinného pôvodu z tretích krajín (september 2008)
 - veterinárna certifikácia a systém TRACES (máj, jún, október, november 2008)

Pracovná náplň odboru

1. Obchod vo vnútri Spoločenstva – vývoz do členských štátov
 - aktualizácia pokynov k veterinárnej certifikácii podľa platnej legislatívy Spoločenstva
 - vedenie databázy kódov pridelených na jednotlivé druhy certifikátov
 - vedenie databázy pridelených čísel certifikátov a jednotlivých vývozov
 - vedenie databázy úradných veterinárnych lekárov majúcich oprávnenie potvrdzovať certifikáty
 - archivácia žiadostí o pridelení čísel na certifikáty
 - archivácia kópií vydaných certifikátov
 - zabezpečenie publikovania na Intranete pokynov k veterinárnej certifikácii, ako aj databázy úradných veterinárnych lekárov majúcich oprávnenie potvrdzovať certifikáty
 - vykonávanie kontrol RVPS v SR v súvislosti s certifikáciou
 - vybavovanie agendy v tejto oblasti a zabezpečenie poskytovania informácií podriadeným orgánom a verejnosti
 - rokovania s veterinárnymi autoritami členských štátov v tejto oblasti, ako aj vo vzťahu k príprave certifikátov pre obchodovanie vo vnútri Spoločenstva s neharmonizovaným tovarom
2. Obchod vo vnútri Spoločenstva – dovoz z členských štátov
 - príprava návrhov právnych predpisov, ako aj novelizácia platných nariadení vlády v oblasti obchodu vo vnútri Spoločenstva
 - príprava návrhov certifikátov pre dovoz neharmonizovaného tovaru z členských štátov
 - zabezpečenie publikovania na webovej stránke ŠVPS SR informácií, týkajúcich sa dovozu z členských štátov a ich pravidelnej aktualizácie
 - komunikácia s veterinárnymi autoritami členských štátov a s Európskou Komisiou
 - vybavovanie agendy v tejto oblasti a zabezpečenie poskytovania informácií podriadeným orgánom a verejnosti
3. Dovoz z tretích krajín
 - príprava návrhov právnych predpisov, ako aj novelizácia platných nariadení vlády v oblasti dovozu z tretích krajín
 - zabezpečenie publikovania na webovej stránke ŠVPS SR informácií, týkajúcich sa zoznamov schválených tretích krajín, schválených organizácií, zariadení a prevádzkarní a vzorov certifikátov a ich pravidelnej aktualizácie

- konsolidácia legislatívy EÚ za účelom publikovania na webovej stránke ŠVPS SR konsolidovaných zoznamov tretích krajín a vzorov certifikátov pripravených aj v slovensko-anglickej jazykovej mutácii
- rokovania s veterinárnymi autoritami tretích krajín v tejto oblasti – zoznamy prevádzkarní schválených veterinárnou autoritou tretej krajiny pre vývoz produktov rybolovu do Spoločenstva, jazykové mutácie vzorov certifikátov podľa legislatívy EÚ, negociovanie certifikátov pre dovoz neharmonizovaného tovaru
- vybavovanie agendy v tejto oblasti a zabezpečenie poskytovania informácií podriadeným orgánom a verejnosti
- komunikácia s veterinárnymi autoritami členských štátov a s Európskou Komisiou v prípade neharmonizovaného tovaru

4. Vývoz do tretích krajín

- príprava pokynov k veterinárnej certifikácii zásielok určených na vývoz do tretích krajín a ich priebežná aktualizácia
- príprava certifikátov podľa požiadaviek veterinárnych autorít tretích krajín v rôznych jazykových mutáciách
- vedenie databázy kódov pridelených na jednotlivé druhy certifikátov
- vedenie databázy pridelených čísel certifikátov a jednotlivých vývozov
- vedenie databázy úradných veterinárnych lekárov majúcich oprávnenie potvrdzovať certifikáty
- archivácia žiadostí o pridelení čísel na certifikáty
- archivácia kópií vydaných certifikátov
- zabezpečenie publikovania na Intranete pokynov k veterinárnej certifikácii, certifikátov v rôznych jazykových mutáciách, ako aj databázy úradných veterinárnych lekárov majúcich oprávnenie potvrdzovať certifikáty
- vykonávanie kontrol RVPS v SR v súvislosti s certifikáciou
- vybavovanie agendy v tejto oblasti a zabezpečenie poskytovania informácií podriadeným orgánom a verejnosti
- rokovania s veterinárnymi autoritami tretích krajín v tejto oblasti

5. Hraničné veterinárne kontroly

- príprava návrhov právnych predpisov, ako aj novelizácia platných nariadení vlády v oblasti hraničných veterinárnych kontrol
- príprava usmernení ŠVPS SR vo vzťahu ku kontrolným postupom na hraničných inšpekčných staniaciach podľa legislatívy EÚ – požiadavky na schvaľovanie HIS, tranzit, zníženie frekvencie fyzických kontrol, zoznam tovarov podliehajúcich kontrole na HIS, plán odberu vzoriek, plán čistenia a dezinfekcie, likvidácia zadržaných zásielok, kontrola odstraňovania kuchynského odpadu
- príprava metodiky kontrol HIS a vykonávanie kontroly HIS veterinárnymi inšpektormi z ŠVPS SR
- stanovovanie podmienok pre schvaľovanie HIS, pripomienkovanie projektovej dokumentácie, jej schvaľovanie cez FVO v Dubline, pripomienkovanie počas stavebného konania, pripomienkovanie počas kolaudačného konania
- schvaľovanie HIS a zavádzanie ich režimu vrátane aktualizácie režimu
- riadenie činnosti HIS
- spracovávanie údajov z počítačového programu na HIS, spracovávanie štatistiky a archivácia písomností a informácií z HIS

- rokovania s orgánmi podieľajúcimi sa na hraničných kontrolách (CR SR, ÚKSUP, ŽSR, Železničná spoločnosť a.s., MF SR, MDPT SR, MP SR), ako aj príprava zmlúv
- zabezpečenie publikovania na webovej stránke ŠVPS SR informácií, týkajúcich sa zoznamov schválených hraničných inšpekčných staníc v EÚ a ich pravidelnej aktualizácie
- vybavovanie agendy v tejto oblasti a zabezpečenie poskytovania informácií podriadeným orgánom a verejnosti

6. Slobodné colné zóny, slobodné colné sklady, colné sklady

- príprava návrhov právnych predpisov, ako aj novelizácia platných nariadení vlády v tejto oblasti
- príprava usmernení ŠVPS SR vo vzťahu ku kontrolným postupom v slobodných colných zónach, slobodných colných skladoch, colných skladoch
- schvaľovanie slobodných colných zón, slobodných colných skladov, colných skladov po predbežnom schválení RVPS
- príprava metodiky kontrol slobodných colných zón, slobodných colných skladov, colných skladov vykonávaných RVPS ako aj ŠVPS SR
- vykonávanie kontrol RVPS veterinárnymi inšpektormi z ŠVPS SR v tejto oblasti
- zabezpečenie publikovania na webovej stránke ŠVPS SR informácií, týkajúcich sa slobodných colných zón, slobodných colných skladov, colných skladov a ich pravidelnej aktualizácie
- vybavovanie agendy v tejto oblasti a zabezpečenie poskytovania informácií podriadeným orgánom a verejnosti

7. Ďalšia agenda

- monitorovanie legislatívy EÚ vychádzajúcej v Úradnom vestníku a poskytovanie informácií o nej ďalším zložkám v rámci odboru
- centrálna veterinárna jednotka v rámci systému TRACES – evidencia vydávaných certifikátov pre obchod vo vnútri Spoločenstva, CVED dokladov pri dovoze zvierat a živočíšnych produktov, monitorovanie činnosti RVPS v SR v rámci systému
- vykonávanie administrátorských prác v rámci systému TRACES
- ADNS systém – príjem informácií týkajúcich sa notifikácie chorôb zvierat v štátoch napojených na tento systém, ich prevod z číselných kódov a ich poskytovanie ďalším zložkám v rámci odboru
- monitorovanie nálezovej situácie u členských krajín OIE na jej webovej stránke
- príprava a vykonávanie školení veterinárnych inšpektorov príp. podnikateľských subjektov
 - obchod vo vnútri Spoločenstva – legislatíva, veterinárna certifikácia, veterinárne podmienky pri dovoze z členských štátov
 - dovozy z tretích krajín – legislatíva, dovozné postupy, zoznamy schválených tretích krajín, schválených organizácií, zariadení a prevádzkarní a vzory certifikátov
 - vývozy do tretích krajín - legislatíva, procedúry, veterinárna certifikácia
 - hraničné veterinárne kontroly - legislatíva, procedúry, superkontroly
 - slobodné colné zóny, slobodné colné sklady, colné sklady - legislatíva, procedúry, superkontroly
 - TRACES systém
- účasť na rokovaní odborných skupín Európskej Komisie

Úradná kontrola potravín

Úradná kontrola potravín vykonávaná orgánmi ŠVPS bola v roku 2008 zameraná hlavne na bezpečnosť potravín v celom potravinovom reťazci od primárnych výrobcov až po maloobchod. Veľký dôraz bol kladený na odhaľovanie zavádzania a klamanie spotrebiteľov a falšovanie potravín a kontrolu potravín dovezených z tretích krajín podľa hodnotenia rizika krajiny pôvodu a komodity. Pri kontrole potravín dovážaných z tretích krajín boli kontroly vykonávané nediskriminačne, ale tak aby zabezpečili ochranu zdravia spotrebiteľov Európskej únie a nebol obmedzovaný voľný pohyb tovaru. Pri výkone úradných kontrol sa vychádzalo z ročných plánov inšpekcií, auditov a odberu vzoriek surovín a potravín. Ďalším kritériom pre rozhodovanie boli aj hlásenia z ostatných členských štátov v rýchlom výstražnom systéme pre potraviny a krmivá o nebezpečných potravinách a o potravinách neprepustených na trh Európskej únie dovážaných z tretích krajín. Taktiež veľmi dôležité boli podnety spotrebiteľov.

V Slovenskej republike máme podľa zákona o potravinách registrovaných spolu 23355 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, z tohto počtu bolo kontrolovaných 20516 prevádzkovateľov, čo je 87,84 % a v roku 2008 bolo u týchto prevádzkovateľov vykonaných 53362 kontrol. Z celkového počtu kontrolovaných prevádzkovateľov potravinárskych podnikov boli u 7208 prevádzkovateľov (t. j. 35,13 %) zistené nedostatky. Najviac nedostatkov bolo v celkovej hygiene (9308), potom nasledovali nedostatky v označovaní potravín (1966), nedostatky v správnej výrobnjej praxe (1014) a 259 nedostatkov bolo zistených v zložení potravín – príloha č. 1. U 46,24 % registrovaných výrobcov a baliarní boli zistené nedostatky, v prípade registrovaných obchodov boli zistené nedostatky u 35,36 % z nich.

Výročná správa o implementácii národného plánu úradnej kontroly produktov živočíšneho pôvodu za rok 2008

Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu vykonávali príslušné orgány veterinárnej správy v roku 2008 podľa Viacročného plánu úradných kontrol vypracovaného na roky 2007-2011 v súlade s rozhodnutím Komisie 2007/363/ES. Úradné/veterinárne kontroly produktov živočíšneho pôvodu sa vykonávali podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č.99/2008 Z.z. a podľa zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov v súlade s nariadením (ES) č.882/2004 a nariadením (ES) č.854/2004.

Hlavným cieľom úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu bolo overovanie dodržiavania právnych predpisov v tejto oblasti. Špecifickými strategickými cieľmi v tejto oblasti boli:

1. Kontrola dodržiavania mikrobiologických požiadaviek v potravinách živočíšneho pôvodu
2. Pokračovanie v schvaľovaní salašov v súlade s novou hygienickou legislatívou
3. Ochrana spotrebiteľov pred klamaním a ilegálnymi praktikami (kontrola označovania a zloženia potravín).

a) Úradné kontroly podľa článku 3 nariadenia (ES) č.882/2004 a podľa nariadenia (ES) č.854/2004 a celkový súlad prevádzkovateľov a produktov s predpismi

1. Úradné kontroly produktov živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby

Úradné/veterinárne kontroly živočíšneho pôvodu na úrovni prvovýroby vykonávali úradní veterinári lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ v registrovaných produkčných chovoch mlieka a v registrovaných zberných strediskách zveriny.

K 31.12.2008 bolo v Slovenskej republike registrovaných 1016 produkčných chovov mlieka, z toho produkčných chovov surového kravského mlieka 764, surového ovčieho mlieka 248 a surového kozieho mlieka 4. V týchto produkčných chovoch bolo na základe plánu veterinárnych kontrol vykonaných spolu 1377 veterinárnych kontrol. Na základe zistených nedostatkov bolo spolu uložených 472 opatrení v 53 rozhodnutiach na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods.3 písm. d), v 82 opatreniach podľa §8 ods.3 písm. e) a v 19 opatreniach podľa §14 zákona o veterinárnej starostlivosti a bolo uložených 7 pokút v hodnote 27 000 Sk.

Okrem monitorovania rezíduí antimikrobiálnych látok v surovom mlieku podľa Národného plánu kontroly rezíduí v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu v Slovenskej republike podľa nariadenia vlády SR č.320/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (transponovaná smernica 96/23/ES) bolo v dvoch tretinách chovov na produkciu surového mlieka odobratých spolu 717 vzoriek surového mlieka, ktoré boli laboratórne vyšetrené na rezíduá antimikrobiálnych látok. V dvoch vzorkách surového kravského mlieka bolo zistené prekročenie maximálneho limitu rezíduí a v jednej vzorke ovčieho mlieka boli zistené RIL.

K 31.12.2009 bolo v SR registrovaných 61 zberných stredísk zveriny, v ktorých bolo vykonaných 135 veterinárnych kontrol a bolo uložené jedno rozhodnutie na odstránenie zistených nedostatkov podľa §8 ods. 3 písm. d) zákona o veterinárnej starostlivosti.

2. Úradné/veterinárne kontroly spracovateľských prevádzkarní

2.1. Výsledky prehliadky jatočných zvierat a mäsa

V roku 2008 úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ vykonali na 118 schválených a povolených bitúnkoch prehliadky pred zabitím a po zabití u 1 077 224 kusov domácich kopytníkov, z toho bolo posúdených ako nepožiteľných 1744 kusov zvierat, u 54 669 905 ks hydiny, pričom bolo posúdených ako nepožiteľné 652 992 ks hydiny a u 7 110 ks králikov, z toho bolo 67ks posúdených ako nepožiteľné. Ďalej úradní veterinárni lekári vykonali prehliadku 4817 ks voľne žijúcej zveri, z toho bolo nepožiteľných 14 kusov veľkej voľne žijúcej zveri. Mäso z nepožiteľných zvierat a hydiny sa nedostalo do potravinového ani krmivového reťazca a bolo neškodne odstránené v zariadeniach na spracúvanie a zneškodňovanie živočíšnych vedľajších produktov.

2.2. Veterinárne kontroly v schválených a povolených prevádzkarniach na spracovanie produktov živočíšneho pôvodu a v skladoch

V roku 2008 úradní veterinárni lekári/veterinárni inšpektori vykonali v 1313 schválených a povolených prevádzkarniach na spracovanie produktov živočíšneho pôvodu a v skladoch spolu 16 775 veterinárnych kontrol. Pri týchto kontrolách bolo posúdených ako nevhodných na výživu ľudí 146 000 kg produktov živočíšneho pôvodu a boli vydané/nariadené/uložené tieto opatrenia/pokuty podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti:

Druh opatrenia/pokuty	Počet
Opatrenia (rozhodnutia v správnom konaní podľa zákona č.71/1967 Zb.) na odstránenie nedostatkov podľa §8 ods. 3 písm. d) :	122
- počet rozhodnutí	556
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	
Pokuty podľa §8 ods. 3 písm. d):	38 pokút v hodnote 3 133 400 Sk
Opatrenia pri zistení alebo podozrení z vážneho alebo bezprostredného ohrozenia zdravia ľudí produktmi živočíšneho pôvodu podľa §8 ods. 3 písm. e)	84
- počet rozhodnutí	624
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	

Opatrenia podľa § 14 ods. 2 (počet dokumentov/počet jednotlivých konkrétnych opatrení)	
- počet opatrení (dokumentov)	345
- počet jednotlivých konkrétnych opatrení	533
Zrušenie platnosti schválenia alebo povolenia podľa §43 ods. 2	6
Pozastavenie platnosti schválenia podľa § 43 ods.3	3

2.3. Kontroly označovania hovädzieho mäsa

RVPS podľa § 8 ods.3 písm. l) zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti vykonávali v roku 2008 pravidelné kontroly zabezpečovania systému označovania hovädzieho mäsa a produktov z neho (mletého hovädzieho mäsa) podľa Nariadenia (ES) č.1760/2000/ES v platnom znení a Nariadenia Komisie (ES) č.1825/2000/ES v platnom znení v zmysle § 3 písm. g) zákona č. 39/2007 Z.z.

Celkovo bolo skontrolovaných 63 bitúnkov, na ktorých sa vykonalo 260 kontrol. Neboli zistené žiadne nedostatky pri identifikácii tiel, v povinných údajoch na etiketách a v registračných systémoch vstupov a výstupov.

V 215 kontrolovaných rozrábkarniach mäsa, v ktorých sa vykonalo spolu 803 kontrol, boli zistené 2 nedostatky pri identifikácii hovädzieho mäsa – nedostatočne označenie hovädzích štvrtí, 2 nedostatky v označovaní a dokumentácii pri príjme – nesúlad v schvaľovacom čísle na etikete s označením na hovädzej štvrti, v 1 prípade dávka mäsa prekročila dennú produkciu, 4 nedostatky boli v údajoch na etiketách a jeden nedostatok pri korelácii vstupov a výstupov. Vydalo sa 6 opatrení a tri rozhodnutia v správnom konaní.

V skladoch hovädzieho mäsa, ktorých bolo kontrolovaných 68, sa vykonalo 126 kontrol, pri ktorých sa našli spolu 3 nedostatky. Z toho 1x pri vlastných kontrolách označovania a dokumentácie pri príjme mäsa, 1x označovanie hovädzieho mäsa neumožňovalo presnú identifikáciu a 1x neboli v poriadku obchodné doklady. Za uvedené nedostatky bolo vydané 1 rozhodnutie.

Pri mletom hovädzom mäse sa vykonali kontroly u 50 subjektov. Spolu v počte 122 kontrol. Významnejšie nedostatky tieto kontroly nenašli.

V maloobchodných predajniach sa kontrolovalo spolu 1430 subjektov, u ktorých sa vykonalo spolu 1617 kontrol. Výsledky povinného označovania hovädzieho mäsa poukazujú na nedostatky v registrácii vstupov a výstupov hovädzieho mäsa (13), v povinných údajoch na etikete (8), spätnej vysledovateľnosti (15), chyby v označení pri predaji hovädzieho mäsa vrátane nebaleného a mletého mäsa (8) a pri vlastných kontrolách označovania a dokumentácie pri príjme mäsa (4). Za uvedené nedostatky bolo celkovo uložených 17 opatrení a 6 rozhodnutí a 1 nedostatok bol odstúpený inej RVPS na preskúmanie. V jednom prípade, kedy boli zistené nedostatky označovania a dokumentácie pri príjme, v systéme vstupov a výstupov, pri označovaní hovädzieho mäsa a v povinných údajoch na etikete. Taktiež nebolo možné spätne vysledovať, kde bolo hovädzie mäso rozrábané. Kontrolovanému subjektu bolo doručené rozhodnutie v správnom konaní a uložená pokuta vo výške 100 000.- Sk. V prípadoch, kedy kontrolované subjekty odstránili nedostatky v označovaní hovädzieho mäsa na mieste, prípadne doložili chýbajúce údaje, bol predaj mäsa povolený. V ostatných prípadoch bolo mäso stiahnuté z predaja.

2.4. Kontroly odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu z jatočných tiel hovädzieho dobytku

V roku 2008 vykonali úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.999/2001, ktorou sa stanovujú pravidlá prevencie, kontroly a eradikácie niektorých spongiformných encefalopatií na schválených a povolených nízkokapacitných bitúnkoch pre hovädzí dobytok spolu 87 kontrol odstraňovania špecifikovaného rizikového materiálu (ŠRM) z jatočných tiel hovädzieho dobytku. Z toho na povolených nízkokapacitných bitúnkoch 31 kontrol a na schválených bitúnkoch 56 kontrol.

V prevádzkarniach, ktoré rozrábajú hovädzie mäso s chrbticami bolo vykonaných spolu 64 kontrol, z toho v schválených rozrábkarniach 49 a v nízko kapacitných povolených prevádzkarniach 15 kontrol. Väčšie nedostatky v rozrábkarniach neboli zistené.

2.5. Schvaľovanie prevádzkarní

V roku 2008 regionálne veterinárne a potravinové správy na základe žiadosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov vykonali schvaľovacie návštevy na mieste a schválili podľa § 41 zákona č.39/2007 Z.z. spolu 142 prevádzkarní.

2.6. Kontroly zásielok pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2008 sa pri vývoze produktov živočíšneho pôvodu do tretích krajín vykonali veterinárne kontroly pri 951 zásielkach, ktoré predstavovali 8 857 000 kg. Najviac zásielok bolo vyvezených do Chorvátska.

2.7. Veterinárne kontroly v mieste určenia podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z.

V roku 2008 vykonali RVPS v 706 zaregistrovaných miestach určenia 1822 veterinárnych kontrol zásielok produktov živočíšneho pôvodu dodávaných z ostatných členských štátov podľa nariadenia vlády SR č.292/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov (transponovaná smernica 89/662/ES). Pri kontrolách bolo odobratých 861 vzoriek produktov živočíšneho pôvodu, 33 vzoriek bolo nevyhovujúcich (3,83%). Pri zistení nedostatkov bolo uložených 5 rozhodnutí v správnom konaní podľa §8 ods. 3 písm. d), 8 opatrení podľa §8 ods. 3 písm. e) a 5 opatrení podľa § 14 zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti.

2.8. Kontroly potravín živočíšneho pôvodu na úrovni maloobchodu

Výsledky úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu vykonávané na úrovni maloobchodných predajní okrem odberu vzoriek sú spoločné s výsledkami úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu. V roku 2008 sa v 14 573 maloobchodných prevádzkarniach uskutočnilo 24 961 kontrol, nedostatky boli zistené v 4 797 prevádzkarniach. Najviac nedostatkov bolo zistených v celkovej hygiene.

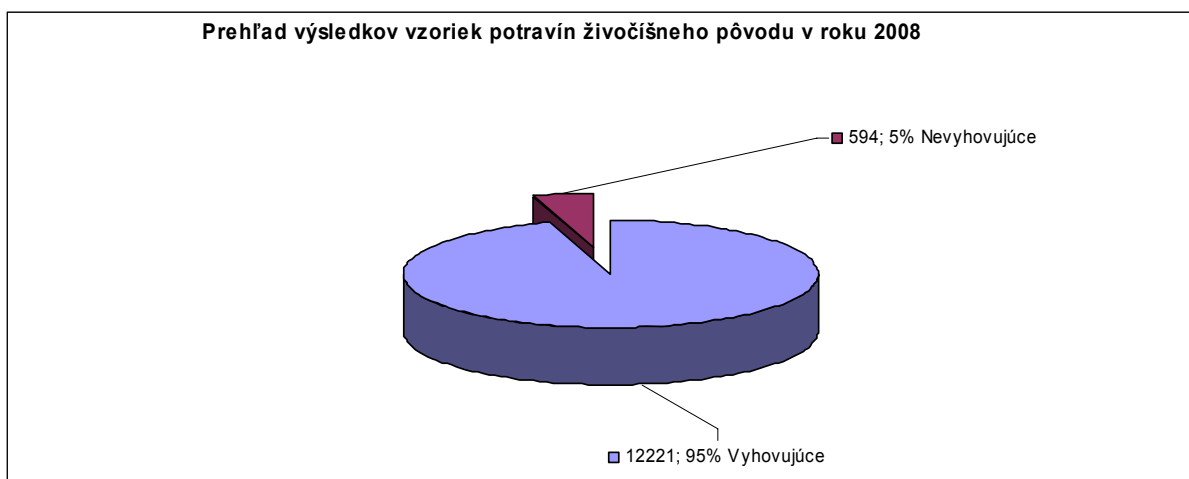
2.9 Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

Na základe plánu odberu vzoriek bolo v roku 2008 odobratých 12 816 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, 2203 vzoriek (prevažne sterov) zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes* a 195 vzoriek pitnej vody a ľadu. V rámci plánu odberu vzoriek boli vykonané aj laboratórne vyšetrenia u 359 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu na priamu spotrebu na konci dátumu spotreby, ktoré sú schopné podporovať rast *Listeria monocytogenes*.

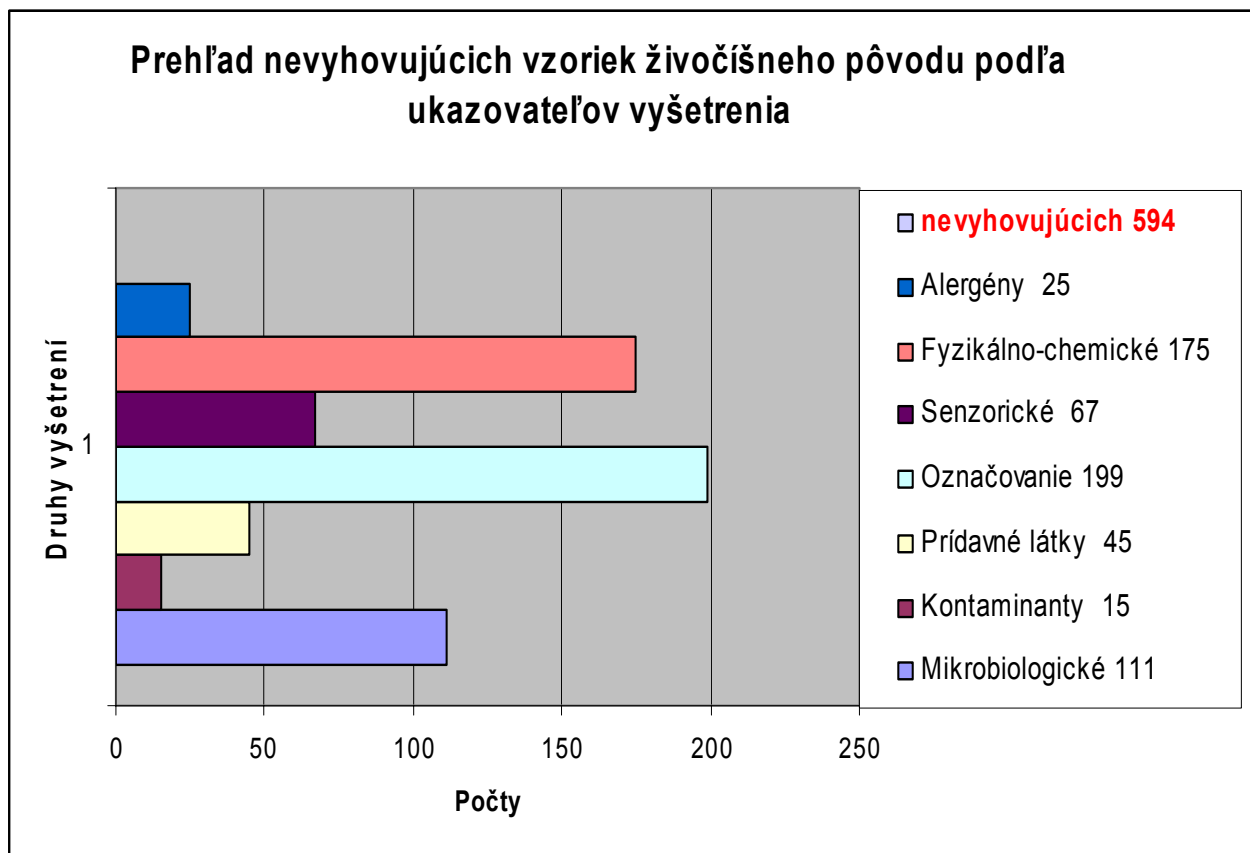
2.9.1. Odber vzoriek potravín živočíšneho pôvodu

V roku 2008 bolo odobratých spolu 12 816 vzoriek potravín živočíšneho pôvodu, nevyhovelo 594 vzoriek (4,63%). Najviac vzoriek (199) nevyhovelo požiadavkám na označovanie, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 8,08 %. Požiadavkám

na zloženie nevyhovelo 175 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 5,76%; mikrobiologickým požiadavkám nevyhovelo 111 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 2,63 %; senzorickým požiadavkám nevyhovelo 67 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 2,51%; požiadavkám na prídavné látky a prísady nevyhovelo 45 vzoriek, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 1,82 % a 15 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kontaminanty, v percentuálnom vyjadrení k počtu odobratých vzoriek to predstavovalo 0,76 %. V rámci zloženia a označovania bolo vyšetrených a hodnotených na alergény aj 236 vzoriek, nevyhovelo 25, čo predstavuje 10,59% nevyhovujúcich vzoriek z počtu vzoriek hodnotených na alergény.

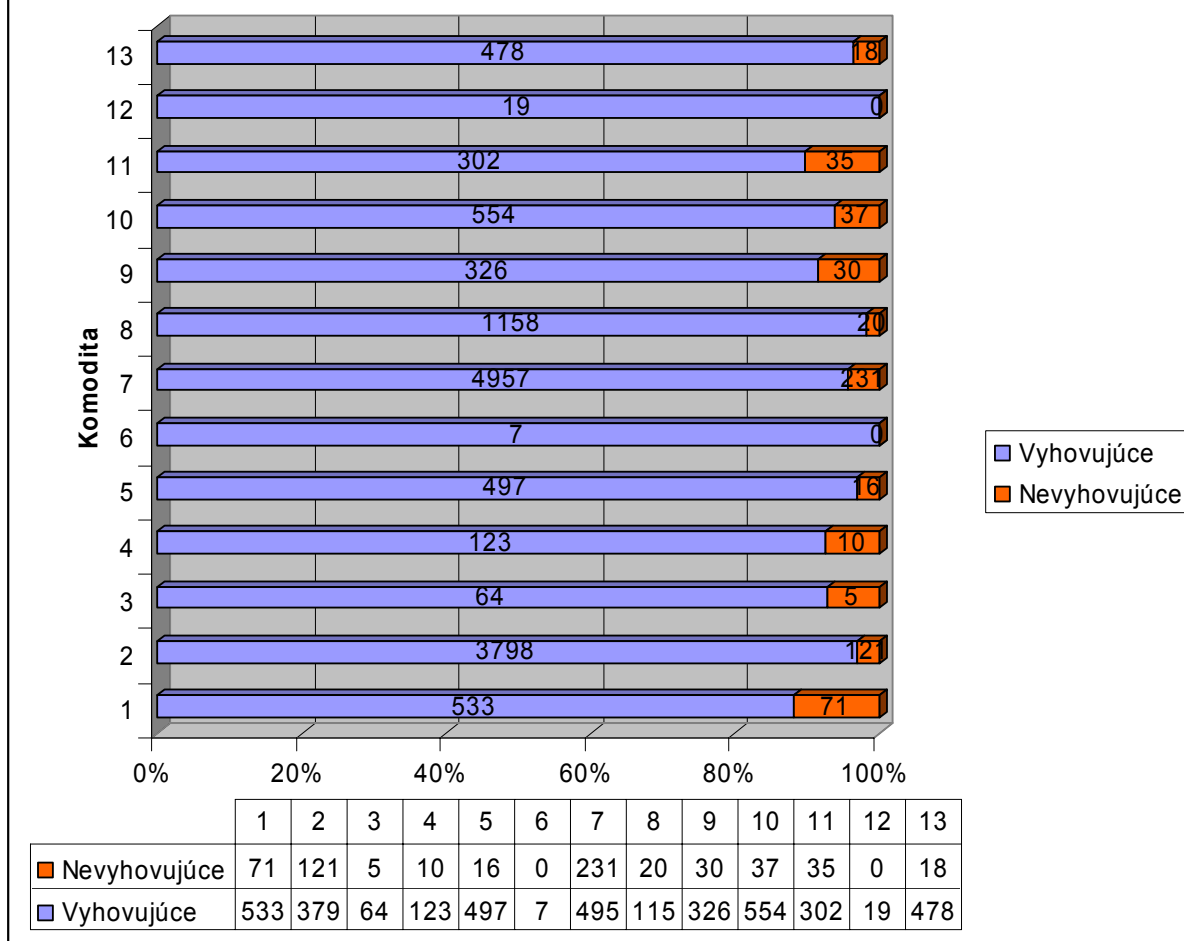

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek (594) živočíšneho pôvodu podľa ukazovateľov vyšetrenia je uvedený v nasledujúcom grafe:

Podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek bolo pri mede (11,59%) a mäse domácich kopytníkov (8,13%). % nevyhovujúcich vzoriek pri ďalších produktoch živočíšneho pôvodu bolo nasledovné: vajcia a vaječné výrobky – 7,81%, produkty rybolovu (spracované a nespracované) 7,73%, mäsové výrobky 4,66%, mlieko a mliečne výrobky 4,43%, škvarené živočíšne tuky 3,77%, mleté mäso a mäsové prípravky 1,73%. Všetky odobraté vzorky zveriny a želatíny boli vyhovujúce. Prehľad jednotlivých druhov nevyhovujúcich potravín živočíšneho pôvodu je uvedený v nasledujúcom grafe

Prehľad jednotlivých druhov nevyhovujúcich potravín živočíšneho pôvodu

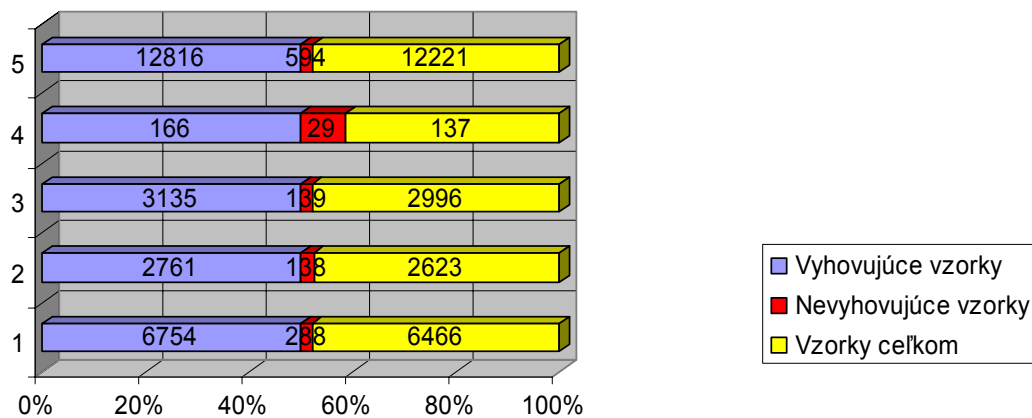

Legenda:

1. Mlieko a mliečne výrobky vyrobené so surovým mliekom; 2. Mlieko a mliečne výrobky tepelne ošetrené; 3. Vajcia a vaječné výrobky; 4. Mäso domácich kopytníkov; 5. Mäso hydiny a králikov; 6. Zverina; 7. Mäsové výrobky; 8. Mleté mäso a mäsové prípravky; 9. Nespracované produkty rybolovu; 10. Spracované produkty rybolovu; 11. Med; 12. Želatína; 12. Škvarené živočíšne tuky

Vzorky potravín živočíšneho pôvodu boli odoberané na všetkých stupňoch potravinového reťazca. V spracovateľských prevádzkarniach (výroba) bolo odobratých 6754 vzoriek, nevyhovelo 288 (52,7%); v maloobchodnej sieti bolo odobratých 2761 vzoriek domáceho pôvodu, nevyhovelo 138 (5,00%), v maloobchodnej sieti a v miestach určenia potravín živočíšneho pôvodu dodávaných z ostatných členských štátov bolo odobratých a vyšetrených 3135 vzoriek, nevyhovelo 139 (4,43%). V rámci plánovaného odberu bolo odobratých ďalej 166 vzoriek potravín z tretích krajín, nevyhovelo 29 vzoriek (1,29%). Prehľad počtu odobratých vzoriek a počtu nevyhovujúcich vzoriek na rôznych stupňoch potravinového reťazca je uvedený v nasledujúcom grafe:

Prehľad počtu odobratých vzoriek a počtu nevyhovujúcich vzoriek na rôznych stupňoch potravinového reťazca

	1	2	3	4	5
■ Vzorky celkom	6466	2623	2996	137	12221
■ Nevyhovujúce vzorky	288	138	139	29	594
■ Vyhovujúce vzorky	6754	2761	3135	166	12816

Legenda:

1. Vzorky odobraté vo výrobe; 2. Vzorky z obchodnej siete domáceho pôvodu; 3. Vzorky z iných členských štátov; 4. Vzorky z tretích krajín; 5. Celkový počet vzoriek

Analýza výsledkov podľa jednotlivých druhov potravín živočíšneho pôvodu:

1. Mlieko a mliečne výrobky

V roku 2008 bolo spolu vyšetrených v rámci úradnej kontroly 4331 vzoriek mlieka a mliečnych výrobkov, nevyhovelo 192 vzoriek (4,43%), čo je mierne zhoršenie oproti roku 2007 o 0,95%. Z celkového počtu 4331 vzoriek bolo vyšetrených 533 vzoriek mliečnych výrobkov vyrobených so surovým mliekom, nevyhovelo 71 vzoriek (13,32%) a 3798 vzoriek tepelne ošetrovaného mlieka a mliečnych výrobkov vyrobených z tepelne ošetrovaného mlieka, nevyhovelo 121 vzoriek (3,19%). Najväčší počet vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám - 79 vzoriek (4,41% z počtu vzoriek vyšetrených na mikrobiologické ukazovatele), a to najčastejšie pre nedodržanie mikrobiologických požiadaviek u mliečnych výrobkov vyrobených so surovým mliekom (60 vzoriek). U 12 vzoriek sa zistila prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*, u jednej vzorky prítomnosť salmonely a v 5 vzorkách ovčieho hrudkového syra vyrobeného zo surového mlieka prítomnosť stafylokokového enterotoxínu. V ostatných vzorkách sa najčastejšie pri mikrobiologickom vyšetrení zistilo prekročenie prípustného množstva mikroorganizmov, ktoré svedčia o nedodržaní hygieny prevádzky (*Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus*, *Enterobacteriaceae*). Vo všetkých prípadoch zistenia patogénnych mikroorganizmov orgány veterinárnej a potravinovej správy nariadili stiahnutie zdraviu škodlivých výrobkov z trhu, pozastavenie výroby, nariadenie dekontaminácie a opatrenia na zlepšenie hygieny prevádzky. Najväčší počet vzoriek, čo sa týka percentuálneho vyjadrenia, nevyhovelo požiadavkám na označovanie - 63 vzoriek (7,20% z počtu vzoriek hodnotených na ukazovatele označovania), a to hlavne z dôvodu, že v označení nebolo uvedené množstvo zložky v percentách u tých mliečnych výrobkov, v ktorých sa názov zložky použil v názve

potraviny, v označení nebola uvedená použitá konzervačná látka, v označení neboli uvedené podmienky (teplota) skladovania. V jednej vzorke bol zistený alergén – arašidový proteín v jogurte. Požiadavkám na zloženie nevyhovelo 42 vzoriek (najčastejšie zistená prítomnosť cudzích tukov v masle a syroch, nedodržanie požiadaviek na obsah sušiny, tuku, tuku v sušine a množstva vody v beztukovej hmote syra). Sensorickým požiadavkám nevyhovelo 17 vzoriek. V 5 vzorkách sa zistilo nedodržanie najvyššieho prípustného množstva prísady chloridu sodného. V 1 vzorke neboli dodržané požiadavky na cudzorodé kontaminujúce látky - prekročenie prípustného množstva melamínu.

2. Vajcia a vaječné výrobky

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2008 odobratých 64 vzoriek vajec a vaječných výrobkov, nevyhovelo 5 vzoriek vajec (7,81%). Vzorky vajec nevyhoveli sensorickým požiadavkám (3), požiadavkám na označovanie (1) a mikrobiologickým požiadavkám (1).

3. Mäso domácich kopytníkov

V roku 2008 bolo odobratých 123 vzoriek mäsa domácich kopytníkov, 10 vzoriek nevyhovelo (8,13%), a to hlavne z dôvodu nevyhovujúcich sensorických vlastností.

4. Mäso hydiny a králikov

V roku 2008 bolo odobratých 497 vzoriek mäsa hydiny a králikov, nevyhovelo 16 vzoriek (3,22%). Najviac vzoriek nevyhovelo sensorickým požiadavkám a požiadavkám na označovanie. V jednej vzorke mäsa hydiny sa zistilo prekročenie maximálneho reziduálneho limitu veterinárnych liekov (doxycyklín).

5. Zverina

V roku 2008 bolo odobratých 7 vzoriek zveriny, všetky vzorky boli vyhovujúce.

6. Mäsové výrobky

Pri úradných kontrolách bolo odobratých 4957 vzoriek mäsových výrobkov, nevyhovelo 231 vzoriek (4,66%), čo je nepatrné zhoršenie o 0,51% oproti roku 2007. Najviac vzoriek - 82 nevyhovelo požiadavkám na zloženie (najčastejšie sa zistilo vyššie množstvo kolagénu z celkových bielkovín a vyššia hodnota aktivity vody). 69 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na označovanie (napr.: nebol deklarovaný obsah sóje, hydinového mäsa, prídavné látky neboli označené správne, označenie nebolo v slovenskom jazyku, nedostatky v označovaní dátumu spotreby; 24 vzoriek nevyhovelo požiadavkám, ktoré sa týkajú alergénov (alergény boli zistené vo výrobku a neboli uvedené v označení). Požiadavkám na aditívne látky a prísady nevyhovelo 33 vzoriek (prítomnosť syntetických farbív ponceau 4R E 124, žltá SY E 110, Allura červená E 129, prekročenie najvyššieho prípustného množstva prísady NaCl), 18 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám (najčastejšie zistenie patogénneho mikroorganizmu *Listeria monocytogenes*, v 3 vzorkách sa zistila prítomnosť salmonel). 16 vzoriek nevyhovelo sensorickým požiadavkám. V 1 vzorke mäsových výrobkov sa zistilo prekročenie najvyššieho prípustného množstva benzoapyrénu.

7. Mleté mäso a mäsové prípravky

V rámci úradnej kontroly bolo odobratých 1158 vzoriek **mletého mäsa a mäsových prípravkov**, nevyhovelo 20 vzoriek (1,73%). 9 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám, 8 vzoriek požiadavkám na označovanie, 2 vzorky nevyhoveli sensorickým požiadavkám a 1 vzorka nespĺnila požiadavky na zloženie.

8. Produkty rybolovu

V rámci úradnej kontroly bolo v roku 2008 vyšetrených spolu 880 vzoriek produktov rybolovu, z toho nevyhovujúcich bolo 67 vzoriek (7,70%), čo je zhoršenie oproti roku 2007 o 2,05%. Najčastejšie porušeným ukazovateľom tak ako v roku 2007 bolo označovanie – 40 vzoriek (klamlivé označenie – hmotnosť pevného podielu glazúrovaných hlbokozmrazených rýb bola nižšia ako deklarované množstvo, označenie nebolo v slovenskom jazyku, nebol uvedený údaj o hmotnosti pevného podielu, pevný podiel po odkvapkaní nebol v súlade s deklarovanou hodnotou, v označení nebolo uvedené použitie konzervačných látok). 7 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na aditívne látky (prekročenie najvyššieho prípustného množstva konzervačných látok a farbív, zistenie konzervačných látok, ktoré neboli uvedené v označení). Senzorickým požiadavkám nevyhovelo 12 vzoriek, z toho v troch prípadoch sa v konzervách zistili parazity *Anisakis sp.* Mikrobiologickým požiadavkám nevyhoveli 3 vzorky. V 1 vzorke neboli dodržané požiadavky na cudzorodé kontaminujúce látky (benzoapyrén).

9. Med

V minulom roku bolo odobratých 302 vzoriek včelieho medu; 35 vzoriek (11,59%) nevyhovelo. Oproti roku 2008 sa zlepšila kvalita o 5,62%. Hlavnou príčinou nevyhovujúcich vzoriek bolo nedodržanie fyzikálno – chemických požiadaviek u 20 vzoriek, a to hlavne prekročenie požiadaviek na množstvo hydroxymetylfurfuralu a sacharózy. Prítomnosť rezíduí veterinárnych liekov bola zistená v 11 vzorkách medu. Išlo hlavne o rezíduá sulfónamidov, ale boli zistené aj rezíduá tylozínu a oxytetracyklínov. V prípade zistenia rezíduí veterinárnych liekov nariadili orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy zákaz ich uvádzania na trh a stiahnutie z trhu. Požiadavkám na označovanie nevyhovelo 9 vzoriek medu (napr. spotrebiteľské balenie nebolo označené, klamlivé označovanie).

10. Želatína

V roku 2008 bolo odobratých 19 vzoriek želatíny, všetky vzorky boli vyhovujúce (tak ako v roku 2007).

11. Škvarené živočíšne tuky

V roku 2008 bolo v rámci úradnej kontroly odobratých 478 vzoriek škvarených živočíšnych tukov, nevyhovelo 18 vzoriek (3,77%), čo je porovnateľné s rokom 2007 [v roku 2007 nevyhovelo 13 vzoriek (3,81%)]. 14 vzoriek nevyhovelo pre porušenie analytických ukazovateľov, a to pre nesplnenie normy pre voľné masťné kyseliny (14x) a pre peroxidy (3x). 2 vzorky nevyhoveli požiadavkám na označovanie (označovanie nebolo v slovenskom jazyku, nesprávne vyjadrený dátum spotreby).

2.9.2. Odber vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*

V prevádzkarniach, ktoré vyrábajú potraviny živočíšneho pôvodu určené na priamu spotrebu, ktoré môžu predstavovať riziko *Listeria monocytogenes* pre verejné zdravie, bolo v roku 2008 v súlade s nariadením Komisie (ES) č.2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v platnom znení odobratých 359 vzoriek zo spracovateľských priestorov a zo zariadení na dôkaz *Listeria monocytogenes*. 14 vzoriek bolo pozitívnych (0,64%). V prípade pozitívnych vzoriek boli nariadené opatrenia, napr. nariadené čistenie a dezinfekcia, zvýšenie frekvencie vlastných kontrol, preškolenie zamestnancov, aktualizácia programu čistenia a dezinfekcie, kontrola účinnosti používaných dezinfekčných prostriedkov.

2.9.3. Odber vzoriek pitnej vody

V prevádzkarniach, v ktorých pri výrobe potravín živočíšneho pôvodu sa pridáva pitná voda a ľad vyrobený z pitnej vody a v ostatných prevádzkarniach, ktoré vyrábajú produkty živočíšneho pôvodu, bolo v roku 2008 odobratých 195 vzoriek pitnej vody a ľadu. 27 vzoriek nevyhovelo

(14,06%). Najviac vzoriek (20) nevyhovelo pre porušenie mikrobiologických ukazovateľov pitnej vody podľa nariadenia vlády SR č.354/2006 Z.z., z toho najčastejšie porušeným ukazovateľom bolo nedodržanie limitu pre koliformné baktérie (10x).

2.9.4. Odber vzoriek vyšetrených na *Listeria monocytogenes* na konci dátumu spotreby

Pri potravinách na priamu spotrebu, ktoré sú schopné podporovať rast *Listeria monocytogenes* podľa nariadenia (ES) č.2073/2005 v platnom znení, boli laboratórne vyšetrené aj vzorky potravín živočíšneho pôvodu na konci dátumu spotreby. Spolu bolo odobratých 2203 vzoriek, jedna vzorka nevyhovela (0,28%). Boli nariadené opatrenia a uložená pokuta.

2.9.5. Cielené kontroly produktov živočíšneho pôvodu

V roku 2008 bolo vykonaných 8 cieľných kontrol produktov živočíšneho pôvodu:

1. Cielená kontrola Veľká noc
2. Cielená kontrola mikrobiologickej kvality ovčieho hrudkového syra na salašoch
3. Kontroly mraziarenských skladov mäsa v súvislosti s prekročením maximálnych hodnôt obsahu dioxínov v čílskom bravčovom mäse
4. Kontroly *ad hoc* mäsa domácich kopytníkov a hydínového mäsa, mliečnych výrobkov a včelieho medu júl - september 2008
5. Kontroly čerstvého mäsa, mäsových výrobkov a včelieho medu
6. Kontroly medu v SR
7. Úradné kontroly potravín živočíšneho pôvodu *ad hoc* – previerky predvianočného predaja 2008
8. Kontroly skladov bravčového mäsa v súvislosti s prekročením maximálnych hodnôt obsahu dioxínov v írskom bravčovom mäse.

2.9.5.1. Cielená kontrola Veľká noc

V období 9. – 12. týždňa 2008 bolo 164 veterinárnymi inšpektormi regionálnych veterinárnych a potravinových správ skontrolovaných 1346 predajní, v ktorých bolo vykonaných 1626 kontrol. Nedostatky boli zistené v 241 predajniach. Bolo odobratých spolu 542 vzoriek.

Pri kontrole **mäsa jatočných zvierat a hydínového mäsa** bolo skontrolovaných 1038 predajní, v ktorých sa vykonalo 1070 kontrol. V 53 predajniach bolo zistených 75 nedostatkov. V 22 prípadoch chýbali alebo boli neúplné povinné údaje pri označovaní mäsa, hygiena predaja a skladovania bola nedostatočná 29x (znečistené skladovacie priestory, osobná hygiena, námrazy na chladiarenských zariadeniach, poškodené nátery stien a omietky). Teplota skladovania nevyhovovala požadovaným parametrom v 12 prípadoch. Neúplné doklady boli predložené 5x. Dátum spotreby bol prekročený v 7 prípadoch. Za zistené nedostatky bolo okrem opatrení na mieste začatých 37 správnych konaní, uložených bolo 12 pokút na mieste vo výške 10300.- Sk. Z obehu bolo stiahnutých 123,83 kg mäsa v celovej hodnote 11322,10.- Sk.

Pri kontrole **mäsových výrobkov, mletého mäsa a mäsových prípravkov** bolo skontrolovaných 1207 predajní. V 157 predajniach bolo zistených spolu 182 nedostatkov. Z toho v hygiene predaja a skladovania 68x, označovanie výrobkov nezodpovedalo požiadavkám 47x, DS/DMT bol prekročený v 39 prípadoch, teplotný režim skladovania nevyhovoval požiadavkám 22x. Dokladová dokumentácia bola neúplná v 6 prípadoch. Spolu bolo za zistené nedostatky uložených 58 správnych konaní, 61 blokovaných pokút vo výške 44700.- Sk, na mieste bolo vydaných 22 opatrení. Bol vydaný zákaz umiestnenia na trh 573,99 kg mäsových výrobkov v celkovej hodnote 96858,46.- Sk.

Pri kontrole **mlieka a mliečnych výrobkov** bolo skontrolovaných 1061 predajní. V 67 predajniach bolo zistených spolu 73 nedostatkov. Z toho v hygiene predaja 16x, pri označovaní 19x, pri nedodržaní DS/DMT 26x a nedodržanie teplotného režimu 11x. V jednom prípade boli neúplné dokumenty. Za zistené nedostatky boli začatých 31 správnych konaní, bol

vydaný zákaz predaja na 59,15 kg výrobkov v hodnote 8919,75.- Sk. Na mieste bolo uložených 9 pokút v hodnote 7300.- Sk a 18 opatrení na mieste.

Pri kontrole **predaja vajec** bolo v kontrolovaných 1001 predajní. Z tohto počtu kontrolovaných predajní sa našlo spolu 19 závad v 16 predajniach. Neúplné označovanie 13x, hygiena predaja a skladovania 2x, nevyhovujúca teplota 3x, chybná dokumentácia 1x. Za uvedené nedostatky bolo okrem 8 opatrení na mieste začatých 5 správnych konaní a uložená jedna bloková pokuta vo výške 400.- Sk.

Pri kontrole **ryb a produktov rybolovu** bolo skontrolovaných 1029 predajní. V 29 predajniach bolo zistených 33 nedostatkov. V označovaní 13x, predaj po DS/DMT 11x a 3x hygiena predaja. Teplotný režim bol nevyhovujúci 3x a takisto 3x boli predložené neúplné doklady. Z predaja bolo stiahnutých 101,02 kg tovaru v hodnote 16668,50.- Sk. Bolo začatých 17 správnych konaní, na mieste boli uložené 2 blokové pokuty v celkovej hodnote 2000.- Sk a na mieste bolo vydaných 10 opatrení.

V 19 **ambulantných predajniach** sa uskutočnilo 19 kontrol, pri ktorých boli zistené 2 nedostatky pri hygiene predaja.

Spolu sa skontrolovalo 52 miest určenia a 26 **schválených prevádzkarní**.

Laboratórnym vyšetrením bolo zistený v dvoch prípadoch znížený obsah tuku v mlieku. V prvom prípade miesto 1,50 % bol obsah tuku laboratórne stanovený na 0,95 %. Bolo začaté správne konanie u výrobcu. V druhom prípade bolo miesto 3,50 % stanovený obsah tuku 3,20 % . Bolo začaté správne konanie u výrobcu. Ďalej boli zistené 2 nedostatky v označení glazúrovaných hlbokozmrazených rybacích filiet. Z predaja bolo stiahnutých 81 kg v hodnote 1674.- Sk a na mieste bola udelená bloková pokuta vo výške 3000.- Sk.

2.9.5.2. Cielená kontrola mikrobiologickej kvality ovčieho hrudkového syra na salašoch

V mesiaci máj 2008 sa na salašoch vykonala cieľená kontrola ovčieho hrudkového syra, ktorá pozostávala z odberu vzoriek ovčieho hrudkového syra, ktorý bol laboratórne vyšetrený na tieto mikrobiologické ukazovatele: *Campylobacter*, *Salmonella*, *E.coli* O 157, prítomnosť génov zodpovedných za produkciu VT1, VT2 a eae (intimín), *Listeria monocytogenes*, *Staphylococcus aureus* a dôkaz prítomnosti stafylokokového *enterotoxínu*.

V rámci cieľenej kontroly regionálne veterinárne a potravinové správy odobrali spolu 108 vzoriek ovčieho hrudkového syra.

Počty *Staphylococcus aureus* boli vyhodnotené na maximálny limit 10 000 KTJ/g. Zo všetkých vyšetrených vzoriek bolo 21 nad stanovený limit. Zo všetkých vzoriek bola zároveň stanovovaná prítomnosť stafylokokového enterotoxínu. Potvrdená bola v 4 vzorkách. V dvoch vzorkách neboli zistené žiadne počty koagulázopozitívnych stafylokokov, pritom ale išlo o viacdňový syr, kde je predpoklad, že stafylokoky mohli uhynúť, ale termostabilný toxín zostal prítomný vo vzorke.

Dôkazom prítomnosti *Listeria monocytogenes* bola potvrdená prítomnosť v troch vzorkách.

Pri stanovení dôkazu prítomnosti *Salmonella* sp. nebol zachytený žiadny pozitívny nález vo vyšetrených vzorkách a rovnako nebol potvrdený žiadny kultivačný nález *Escherichia coli* O157. Napriek tomu molekulárnymi metódami boli zistené 4 vzorky s pozitívnym nálezom *E.coli* O157. Pravdepodobne mohlo ísť už o mŕtve baktérie, ktoré nie je možné kultivačne zachytiť.

Všetky vzorky ovčieho syra boli molekulárnymi PCR metódami vyšetrené na dôkaz prítomnosti génov zodpovedných za produkciu VT1, VT2 a eae, čím bolo dokázaných 34 pozitívnych prípadov, a to buď na všetky gény alebo iba na niektorý z nich.

Campylobacter jejuni bol potvrdený v troch vzorkách a *Campylobacter non-jejuni* v jednej vzorke. Nakoľko v potravinách je podľa národnej legislatívy (Výnos MP SR a MZ SR č. 06267/2006- SL, ktorým sa uvádza hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balenie v prílohe č. 35) je považovaný za patogéna iba *Campylobacter jejuni*, v prípade pozitívneho nálezu *Campylobacter non-jejuni* tieto neboli vyhodnotené ako nevyhovujúce, ale údaj o ich pozitívnom náleze bol iba informatívny.

2.9.5.3. Kontroly *ad hoc* mäsa domácich kopytníkov a hydinového mäsa, mliečnych výrobkov a včelieho medu júl - september 2008

V súvislosti s opatreniami na obmedzenie predaja nevyhovujúcich živočíšnych produktov v obchodnej sieti boli v mesiacoch júl až september 2008 určenými regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami vykonané úradné kontroly *ad hoc* mäsa domácich kopytníkov a hydinového mäsa, mliečnych výrobkov a včelieho medu, a to v maloobchodných predajniach a pri ambulantnom predaji potravín. V prípade, ak maloobchodné predajne boli miestom určenia produktov živočíšneho pôvodu z ostatných členských štátov v rámci obchodu s členskými štátmi, boli vykonané aj kontroly plnenia požiadaviek prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov pri tomto obchode. Predmetom kontroly bola hygiena predaja, kontroly dokladov o pôvode potraviny, kontroly teploty pri uskladnení a predaji potravín a kontrola označovania potravín. Súčasne sa kontrolovalo, či predajne, ktoré sú miestom určenia produktov živočíšneho pôvodu z iných členských štátov, sú registrované podľa § 40 zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti. Vybrané regionálne veterinárne a potravinové správy spolu skontrolovali 467 maloobchodných predajní, z toho 10 ambulantných predajov. Pri týchto kontrolách bolo zistených 229 nedostatkov, najviac nedostatkov bolo zistených v hygiene predaja (151). Pokiaľ ide o produkty živočíšneho pôvodu, najviac zistených nedostatkov sa týkalo mäsových výrobkov. Pri kontrolách sa zistilo, že 32 prevádzkovateľov potravinárskych podnikov si nespĺnilo požiadavku na registráciu ako miesta určenia pri dodávaní produktov živočíšneho pôvodu z iných členských štátov.

Na základe zistených nedostatkov počas vyššie uvedených kontrol príslušné RVPS prevádzkovateľom potravinárskych podnikov uložili 118 opatrení a v 64 prípadoch bolo začaté správne konanie. Uložených bolo 121 pokút v hodnote 252 600 Sk. Zákaz uvádzania na trh vyššie uvedených produktov živočíšneho pôvodu sa týkal 891 kg v celkovej hodnote 79 784 Sk.

2.9.5.4. Kontroly mraziarenských skladov mäsa v súvislosti s prekročením maximálnych hodnôt obsahu dioxínov v čílskom bravčovom mäse

Na základe požiadavky Európskej komisie – Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá z 9.septembra 2008 v súvislosti so zistením prekročenia maximálnych hodnôt obsahu dioxínov v mrazenom bravčovom mäse z Čile, Štátna veterinára a potravinová správa SR nariadila regionálnym veterinárnym a potravinovým správam v Slovenskej republike vykonať veterinárne kontroly mraziarenských skladov, a to schválených mraziarenských skladov samostatne stojacich a tých, ktoré sú súčasťou schválených a povolených integrovaných prevádzkarní, zamerané na získanie prehľadu, či tieto sklady skladujú mrazené čílske bravčové mäso. Koordináciu týchto kontrol vykonávali krajské veterinárne a potravinové správy. V období september až november 2008, RVPS skontrolovali spolu 86 prevádzkarní, v ktorých vykonali 131 kontrol. Prítomnosť čílskeho bravčového mäsa bola zistená v 4 prevádzkarniach. Na laboratórne vyšetrenie bola odobratá jedna vzorka, ktorá bola vyhovujúca.

2.9.5.5. Kontroly čerstvého mäsa, mäsových výrobkov a včelieho medu pri preprave

Na základe listu Ministerstva pôdohospodárstva SR boli nariadené úradné kontroly v rámci obchodu s členskými štátmi pri preprave vybraných produktov živočíšneho pôvodu (mäsové výrobky, mliečne výrobky, včelí med). Úradné kontroly vykonali vybrané regionálne veterinárne a potravinové správy v súčinnosti s Policajným zborom a ÚKSUPom. V období od 13.10. do 14.11.2008 vybrané regionálne veterinárne a potravinové správy vykonali 175 kontrol, pri ktorých zistili 20 nedostatkov (nedostatky v hygiene prepravy (nehygienické uloženie prepraviek s mäsom a mäsovými výrobkami, spolu uložené nezlúčiteľné druhy potravín; nedostatky osobnej hygieny; potraviny neboli označené v slovenskom jazyku; chýbali sprievodné doklady). Spolu bolo uložených 7 pokút v hodnote 12 000 Sk a tri v správnom konaní.

2.9.5.6. Kontroly medu v SR (november – december 2008)

RVPS v novembri a decembri 2008 vykonali ad hoc kontroly medu, ktoré boli zamerané na overenie bezpečnosti medu pred umiestnením na trh u prvovýrobcov, výkupcov medu manipulujúcich s medom, prevádzkovateľov vykupujúcich a baliacich med do spotrebiteľských balení.

Vzorky medu pôvodom zo SR a z ostatných členských štátov EÚ boli laboratórne vyšetrené na rezíduá tetracyklínov, streptomycínu, tylozínu, chinolónov, sulfónamidov. Vzorky medu boli vyšetrené na obsah sacharózy, hydroxymetylfurfuralu, vodu, senzoriku, označenie.

Pri týchto ad hoc kontrolách bolo inšpektormi RVPS odobratých 67 vzoriek medu pôvodom zo SR, z členských štátov EÚ a tretích krajín.

Nevyhoveli 2 vzorky (2,98 %) pre nález rezíduí veterinárnych liekov (sulfónamidy, tylozín).

U 3 vzoriek bol prekročený obsah hydroxymetylfurfuralu. V 1 vzorke bol prekročený povolený obsah vody. U 2 vzoriek boli zistené nedostatky v označovaní (klamlivé údaje na etikete a chýbajúce údaje podľa Potravinového kódexu SR).

V prípade nevyhovujúcich vzoriek bol príslušnou RVPS zakázaný predaj medu a bolo zahájené správne konanie .

2.9.5.7. Úradné kontroly potravín živočíšneho pôvodu ad hoc – previerky predvianočného predaja 2008

V období od 19.11.2008 do 14.12.2008 bolo 169 veterinárnymi inšpektormi regionálnych veterinárnych a potravinových správ skontrolovaných spolu 1108 predajní, v ktorých bolo vykonaných 995 kontrol. Nedostatky boli zistené v 173 predajniach. Skontrolovalo sa 65 miest určenia. Celkovo bolo odobratých na laboratórne vyšetrenie 557 vzoriek.

Pri kontrole mäsa na mieste sa zistilo 54 nedostatkov. Z toho v 24 prípadoch išlo o nedostatky v hygiene predaja a uskladnenia (skladovanie nezlúčiteľných tovarov, osobná hygiena, námrazy a čistota chladničiek), v 7 prípadoch boli preukázané nedostatky v dokumentácii, 3 x nedostatok v DS / DMT, 1x nevyhovoval teplotný režim, v označovaní bola nájdená chyba v jednom prípade a zistených bolo ďalej 18 ostatných nedostatkov. Bolo uložených 7 pokút vo výške 3200.- Sk. Na trh sa zakázalo umiestniť 157 kg mäsa v celkovej hodnote 13 196 .- Sk.

Pri kontrole mäsa v mieste určenia podľa zákona č. 39/2007 Z.z. na mieste bolo zistených 6 nedostatkov, z toho 1 x dokladová dokumentácia a 5 x označovanie. Na trh sa zakázalo umiestniť 238 kg mäsa v celkovej hodnote 79 793 .- Sk.

Pri kontrole maloobchodného predaja mäsových výrobkov na mieste bolo zistených spolu 213 nedostatkov. Pri hygiene predaja a uskladnenia sa zistilo 63 nedostatkov, 40x predaj po uplynutí dátumu spotreby alebo dátumu minimálnej trvanlivosti, 25x nedostatky v teplotných režimoch. Chyby v označovaní sa zistili 81x a chyby v dokumentácii boli zistené 4x. Za zistené nedostatky bolo uložených 33 pokút vo výške 29 700 .- Sk. Na trh sa zakázalo umiestniť 336,7 kg mäsových výrobkov v celkovej hodnote 41 106 .- Sk.

Pri kontrole predaja **mlieka a mliečnych výrobkov** bolo zistených spolu 100 nedostatkov, z toho 34x v dátume spotreby a v dátume minimálnej trvanlivosti, 21x v označovaní, 3x v bola nájdená neúplná dokumentácia a 33x v hygiene predaja. Teplota skladovania nevyhovovala v 9 prípadoch. Za zistené nedostatky bolo uložených 12 pokút vo výške 6700 .- Sk, bol vydaný zákaz uvádzania na trh 220,3 kg výrobkov v celkovej hodnote 34 159 .- Sk.

Pri kontrole predaja **rýb a produktov rybolovu** bolo zistených 52 nedostatkov. Z toho 23 nedostatkov bolo v hygiene uskladňovania a predaja. Teplota skladovania nevyhovovala v 3 prípadoch, v označovaní bolo zistených 11 nedostatkov, v DS /DMT 14 nedostatkov, 1 nedostatok bol v dokladoch. Bol vydaný zákaz uvádzania na trh 139,48 kg produktov rybolovu v celkovej hodnote 33 188 .- Sk a uložené boli 2 pokuty v sume 10 000.- Sk.

Pri **maloobchodnom predaji** sa stiahlo z trhu 4,2 kg **produktov rybolovu** v hodnote 779,40.- Sk a boli navrhnuté 3 pokuty v sume 15000.- Sk.

Pri kontrole **predaja vajec** v maloobchodných predajniach alebo pri ambulatnom predaji sa zistilo spolu 26 nedostatkov. Z toho v hygiene predaja a uskladňovania 3x a v označovaní 15x, teplotný režim nevyhovoval 6x, dokladová dokumentácia nebola úplná v 2 prípadoch. Z trhu sa stiahlo 460 ks vajec v trhovej hodnote 1400 .- Sk.

Pri kontrole **predaja medu** sa našli 3 nedostatky, pri hygiene predaja 2x a 1x bol zistený predaj po DS.

Pri všetkých komoditách bol v 67 prípadoch podaný návrh na zahájenie správneho konania, v 48 prípadoch sa komodity stiahli z predaja, v 59 prípadoch boli nedostatky odstránené na mieste v priebehu kontroly.

2.9.5.8. Kontroly skladov bravčového mäsa v súvislosti s prekročením maximálnych hodnôt obsahu dioxínov v írskom bravčovom mäse

Na základe informácie Európskej komisie – Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá zo 7.decembra 2008 v súvislosti so zistením prekročenia maximálnych hodnôt obsahu dioxínov v mrazenom bravčovom mäse z Írska, Štátna veterinára a potravinová správa SR nariadila regionálnym veterinárnym a potravinovým správam v Slovenskej republike vykonať veterinárne kontroly mraziarenských skladov, a to schválených mraziarenských skladov samostatne stojacich a tých, ktoré sú súčasťou schválených a povolených integrovaných prevádzkarní, zamerané na získanie prehľadu, či tieto sklady skladujú mrazené írské bravčové mäso. Koordináciu týchto kontrol vykonávali krajské veterinárne a potravinové správy.

V období od 8. decembra 2008 do 8.marca 2009, RVPS vykonali 316 kontrol. Prítomnosť írskeho bravčového mäsa nebola zistená v žiadnej prevádzkarni. Na základe dokumentačnej kontroly sa zistilo, že do jednej prevádzkarne bolo dodané vyššie uvedené írské mäso, toto mäso sa v prevádzkarni už nenachádzalo. Mäso bolo použité na výrobu mäsových výrobkov, ktorých dátum spotreby bol 16.11.2008, t.j. takmer mesiac pred zaslaním hlásenia z Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá.

3. Ďalšie činnosti

3.1 Domáce zabíjačky

Na základe národnej legislatívy [§ 23 ods.1) zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti] a metodických usmernení ŠVPS SR bolo v roku 2008 nahlásených 1457 domácností v SR, v ktorých sa vykonalo 1761 zabíjačiek domácich ošípaných. Za predmetné obdobie bol v jednej z 583 odobratých vzoriek zistený nález „svalovca“ – *Trichinella britovi*.

Zabíjanie hovädzieho dobytku u chovateľa na farme pôvodu pre súkromnú domácu spotrebu za účelom zásobovania farmára a jeho rodiny bolo za účelom monitorovania pôvodcu spongiformných encefalopatií (BSE) u hovädzieho dobytku nahlásených 1052 domácností,

vzorky boli odobraté zo 790 kusov hovädzieho dobytku nad 30 mesiacov, jedna vzorka bola pozitívna.

3.2. Odber vzoriek v rámci prieskumu prevalencie a antimikrobiálnej rezistencie *Campylobacter spp.* v krdľoch brojlerov a prevalencie *Campylobacter spp.* a *Salmonella spp.* v jatočných telách brojlerov

Na základe rozhodnutia Komisie č.2007/516/ES sa v Slovenskej republike od 1.1.2008 do 31.12.2008 uskutočnil prieskum prevalencie a antimikrobiálnej rezistencie *Campylobacter spp.* v krdľoch brojlerov a prevalencie *Campylobacter spp.* a *Salmonella spp.* v jatočných telách brojlerov. Cieľom prieskumu bolo získať vo všetkých členských štátoch EÚ porovnateľné údaje o prevalencii salmonel a kampylobakterov u brojlerov a v ich mäse a o antimikrobiálnej rezistencii kampylobakterov v krdľoch hydiny a tak posúdiť potrebu, uskutočniteľnosť, náklady a prínosy kontrolných opatrení s pôsobnosťou na celom území Spoločenstva. Odber vzoriek vykonali úradní veterinárni lekári regionálnych veterinárnych a potravinových správ na 7 hydinových bitúnkoch, ktoré boli vybraté na základe randomizácie (náhodného výberu). Počas prieskumu bolo odobratých a laboratórne na štátnych veterinárnych a potravinových ústavoch vyšetrených 422 vzoriek cék brojlerov na prítomnosť baktérií *Campylobacter spp.* a 422 vzoriek koží jatočných tiel brojlerov na prítomnosť a počet baktérií *Campylobacter spp.* a prítomnosť baktérií *Salmonella spp.* Výsledky prieskumu budú prezentované v osobitnej správe.

3.3. Skúšky vyškolených poľovníkov

Na základe nariadenia (ES) č.853/2004, ktorým sa ustanovujú osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu, krajské veterinárne a potravinové správy v SR podľa § 7 ods. 3 zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti vykonávajú skúšky vyškolených osôb/poľovníkov. V roku 2008 krajské veterinárne a potravinové správy na základe úspešného absolvovania skúšky vydali 1249 vyškoleným osobám certifikát o spôsobilosti na prvotné vyšetrenie voľne žijúcej zveri na mieste a na jej vyšetrenie po usmrtení.

b) Audity

b1) Audity vykonávané podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004

V roku 2008 pokračovala ŠVPS SR a KVPS podľa zákona č.39/2007 Z.z. a ŠVPS SR podľa zákona č.152/1995 Z.z. vo vykonávaní vnútorných auditov podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004 podľa programu vnútorných auditov, ktorý bol vypracovaný na obdobie piatich rokov (2007 – 2011). Okrem vnútorných auditov vykonávali krajské veterinárne a potravinové správy ďalšie kontroly výkonu veterinárnych kontrol (podľa § 7 ods. 2 písm. a) zákona č.39/2007 Z.z.) a úradných kontrol potravín (podľa zákona č.10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe) regionálnych veterinárnych a potravinových správ na základe ročných plánov kontrol (rozpracovaných v rámci viacročného plánu úradných kontrol).

ŠVPS SR

Vnútorné audity podľa zákona č.39/2007 Z.z.

ŠVPS SR podľa programu vnútorných auditov na rok 2008 mala vykonať 2 vnútorné audity veterinárnych kontrol vykonávaných krajskými veterinárnymi a potravinovými správami. Išlo o všeobecné a horizontálne vnútorné audity. Vykonaný bol jeden vnútorný audit na KVPS Trnava. Pri vnútornom audite neboli zistené nesúlady a na základe vykonaného vnútorného auditu možno konštatovať, že úradné kontroly sa vykonávajú účinne a systém vykonávania veterinárnych kontrol na KVPS Trnava je vhodný na dosiahnutie cieľov. Druhý vnútorný audit (KVPS Prešov) nebol uskutočnený z dôvodu pozastavenia všetkých tuzemských a zahraničných

ciest s účinnosťou od 24.11.2008 a tento vnútorný audit bol presunutý do programu vnútorných auditov na rok 2009 na prvý štvrťrok.

Vnútorné audity podľa zákona č.152/1995 Z.z.

Vnútorné audity úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu, ktoré sú vykonávané podľa zákona č.152/1995 Z.z. sa vykonávali spoločne s vnútornými auditmi úradných kontrol potravín neživočíšneho pôvodu podľa programu vnútorných auditov na rok 2008. Na rok 2008 bolo naplánovaných 6 vnútorných auditov úradných kontrol potravín; boli vykonané 4 vnútorné audity úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu: 2 vnútorné audity neboli vykonané (vnútorné audity úradných kontrol potravín živočíšneho pôvodu podľa zákona č.152/1995 Z.z. sa začali vykonávať až v druhom štvrťroku 2008, t.j. vnútorný audit úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu vykonaný) a druhý vnútorný audit nebol vykonaný z dôvodu pozastavenia všetkých tuzemských a zahraničných ciest s účinnosťou od 24.11.2008.

Výsledky vyššie uvedených vnútorných auditov (výsledky sa týkajú potravín živočíšneho pôvodu a potravín rastlinného pôvodu): Pri 5 vnútorných auditoch sa zistilo spolu 9 menej závažných nezhôd (nesúládov). Na jednej RVPS neboli zistené žiadne nezhody (nesúlady).

Na základe zistených nezhôd prijali RVPS termínované opatrenia na ich odstránenie.

Na základe skutočnosti, že neboli v jednotlivých auditovaných subjektoch zistené závažné nezhody, bolo možné konštatovať, že systém výkonu úradnej kontroly potravín v podmienkach kontrolovaných RVPS je účinný a vhodný na dosiahnutie cieľov.

KVPS

Vnútorné audity podľa zákona č.39/2007 Z.z.

Podľa v priebehu roka 2008 aktualizovaného programu auditov – produkty živočíšneho pôvodu podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti bolo naplánovaných pre 8 KVPS spolu 30 vnútorných auditov veterinárnych kontrol, vykonaných bolo 20. Hlavným dôvodom nesplnenia programu auditov boli špecifické audity v rámci generálneho auditu Potravinového a veterinárneho úradu Európskej komisie v roku 2008 v Slovenskej republike. Na základe toho bola vykonaná aktualizácia Programu vnútorných auditov veterinárnych kontrol vykonávaných RVPS na rok 2009 tak, aby sa splnil cieľ Viacročného plánu úradných kontrol, t.j. vykonať v priebehu piatich rokov audit každej RVPS v rámci príslušného kraja a audit v každom sektore v rámci príslušného kraja. V rámci jedného vnútorného auditu bol vykonaný aj následný audit, ktorého predmetom bolo overenie splnenia opatrení na mieste na základe vnútorného auditu vykonaného v roku 2007. Vnútorné audity veterinárnych kontrol vykonávaných RVPS zahŕňajú všeobecný audit a audit príslušného sektoru a pozostávajú z overenia dokumentácie a overenia účinnej implementácie plánovaných opatrení na mieste v prevádzkarni.

Vnútorné audity vykonávania veterinárnych kontrol boli vykonané v 7 sektoroch, pri ktorých bolo zistených 29 nesúládov. Pri 5 vnútorných auditoch [sektory: mraziarenské sklady, mäso hydiny, mäsové výroky a mlieko] neboli zistené žiadne nesúlady. V prípade zistenia nesúládov regionálne veterinárne a potravinové správy prijali 29 termínovaných opatrení, do konca roku 2008 bolo splnených 24 opatrení, 5 opatrení bolo v termíne plnenia. Prehľad auditovaných sektorov a počtu nesúládov je uvedený v tabuľke:

P.č.	Sektor	Počet vnútorných auditov	Počet nesúládov
1.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäso domácich kopytníkov (bitúnok, rozrábkareň)	8	17
2.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mleté mäso a mäsové prípravky	2	1
3.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore produkty rybolovu	1	1
4.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore	1	0

	mraziarenské sklady		
5.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäsové výrobky	4	7
6.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mlieko	4	2
7.	Vykonávanie veterinárnych kontrol v sektore mäso hydiny (bitúnok, rozrábkareň)	2	1
	Spolu:	20 +	29

+ V rámci dvoch auditov boli auditované 2 sektory (mäsové výrobky a mleté mäso a mäsové prípravky)

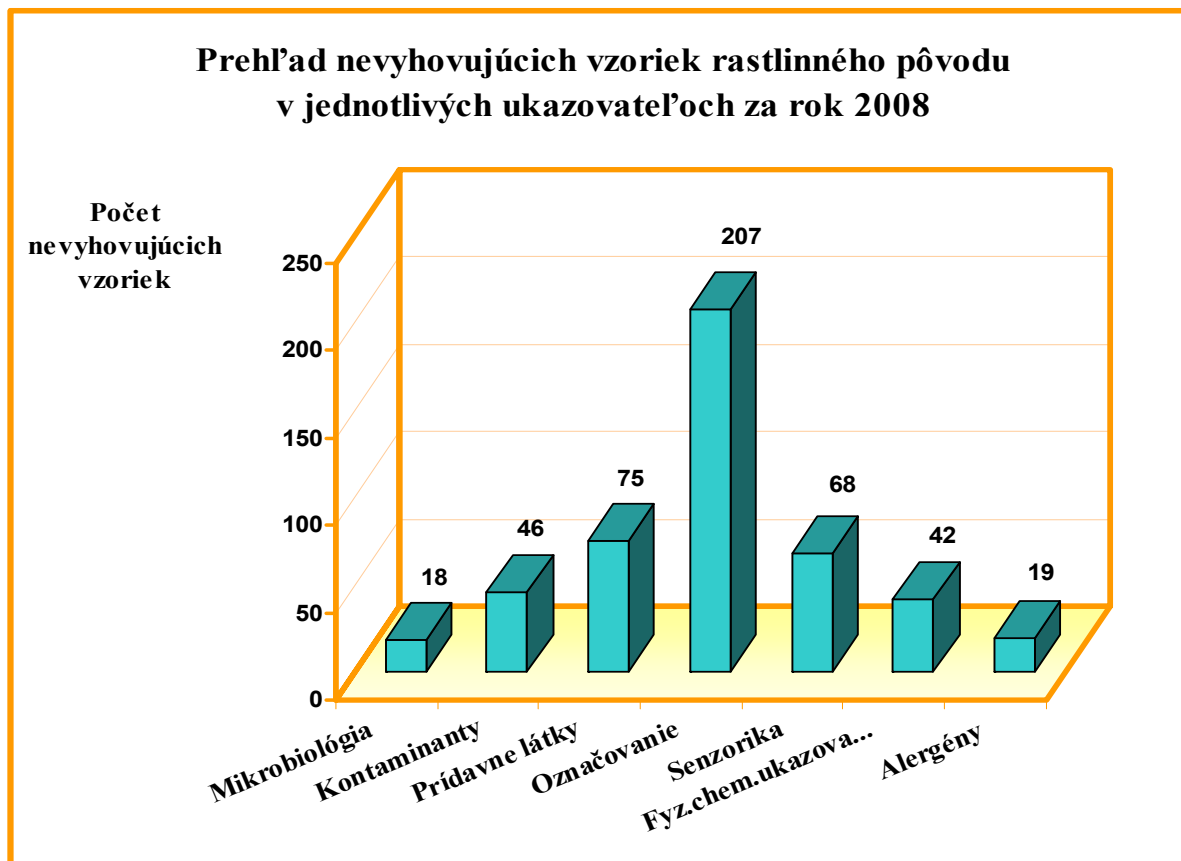
Na základe toho, že neboli zistené systémové nesúlady ako aj vzhľadom na to, že boli prijaté termínované opatrenia na odstránenie zistených nesúladov a pri hodnotení splnenia opatrení k 31.12.2008 83% opatrení bolo splnených a zvyšné opatrenia boli ešte v teréne možno konštatovať, že systém úradných kontrol vykonávaný RVPS je účinný a systém úradných kontrol je vhodný na dosiahnutie cieľov potravinového práva.

V tejto časti uvádzame aj ďalšiu kontrolnú činnosť vykonávanú krajskými veterinárnymi a potravinovými správami, ktorá je tiež podkladom pre vykonávanie vnútorných auditov podľa článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č.882/2004 a slúži aj na overenie splnenia opatrení prijatých RVPS pri týchto vnútorných auditoch:

I. Úradná kontrola potravín rastlinného pôvodu

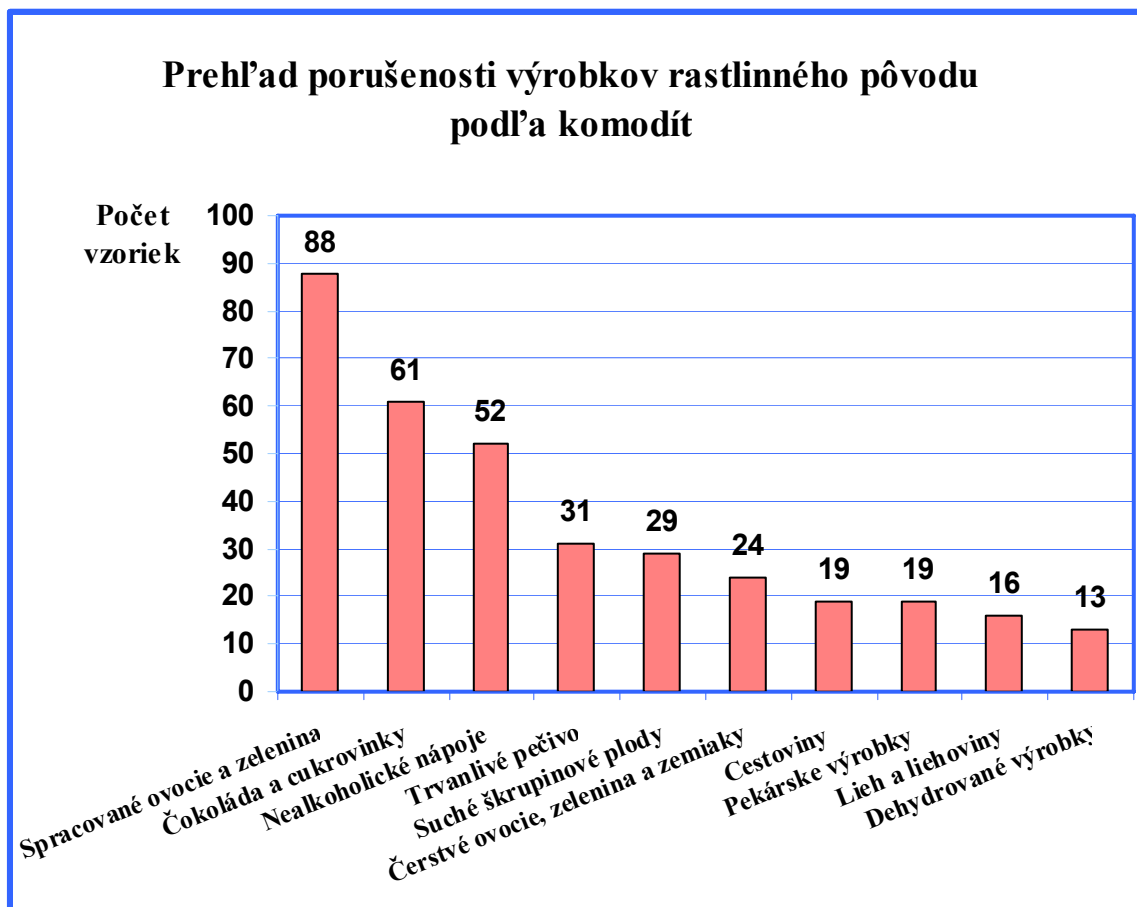
Štátne veterinárne a potravinové ústavy v Slovenskej republike vyhodnotili celkovo v roku 2008 v komoditách výrobkov rastlinného pôvodu a tabakových výrobkov v súlade so zákonom o potravinách **11 279** vzoriek, z ktorých **458** vzoriek, t. j. **4,1 % nevyhovelo** požiadavkám Potravinového kódexu SR alebo iným záväzným právnym predpisom. Z celkového počtu odobratých vzoriek nevyhovelo platnej legislatíve v mikrobiologických ukazovateľoch 18, v kontaminantoch 46, v prídavných látkach 75, v označovaní 207, v senzorických ukazovateľoch 68 vzoriek, vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch 42 vzoriek a u 19-tich vzoriek boli zistené alergény (príloha č.2).

Prehľad nevyhovujúcich vzoriek rastlinného pôvodu v jednotlivých kontrolovaných ukazovateľoch je uvedený v nasledovnom grafe:

Z pohľadu jednotlivých komodít boli najvyššie počty nevyhovujúcich výrobkov zistené u spracovaného ovocia a zeleniny, čokolády a cukrovín, nealkoholických nápojov, trvanlivého pečiva, suchých škrupinových plodov, čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov, cestovín, pekárskeho výrobku, liehu a liehovín a dehydrovaných výrobkov.

Prehľad o najvyššom počte nevyhovujúcich vzoriek v jednotlivých komoditách je uvedený v grafe:

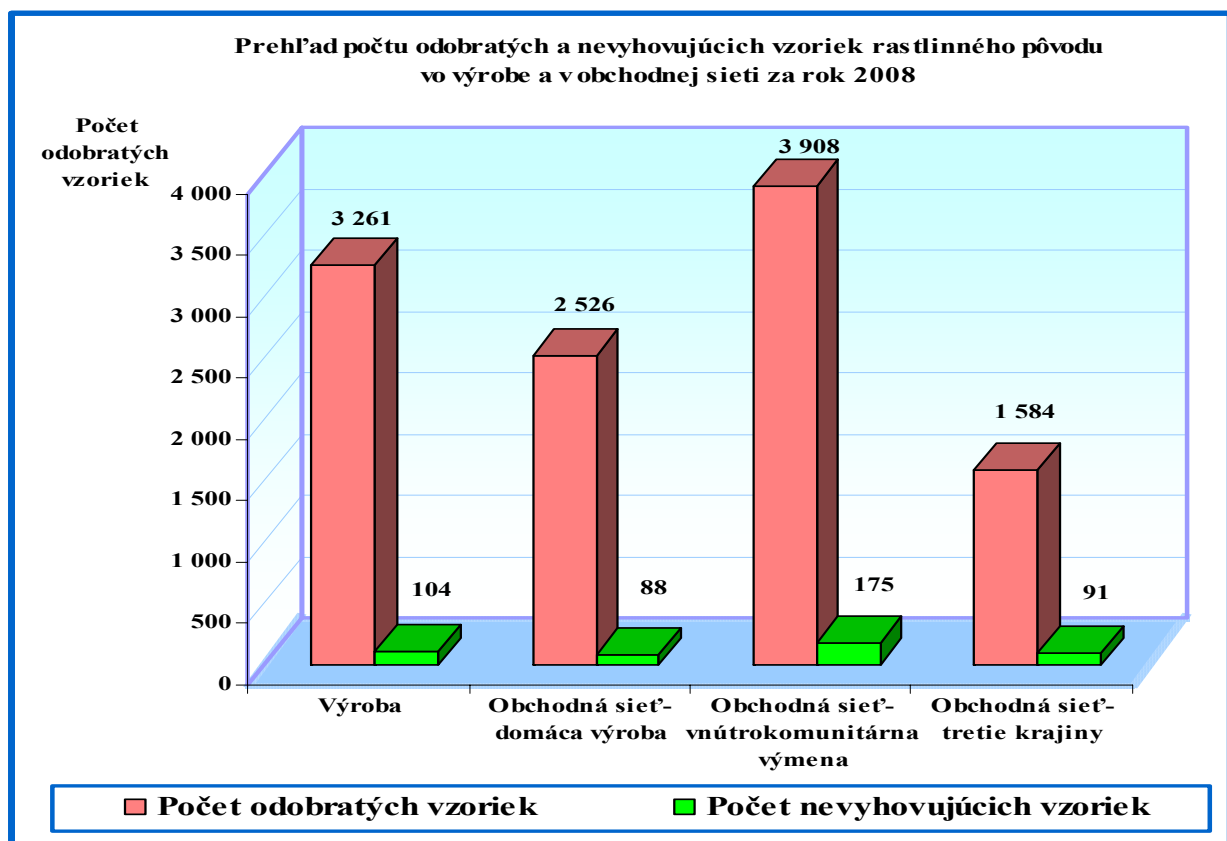

Analyzované vzorky rastlinného pôvodu boli odoberané vo výrobe a v obchodnej sieti podľa ročných plánov odberu vzoriek, ktoré boli vypracované na základe hodnotenia rizika danej komodity, jednotlivých analytických ukazovateľov a tiež aj z výsledkov analýz predchádzajúceho obdobia. Celkovo bolo odobratých vo výrobe 3 261 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 28,9% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 104 nevyhovujúcich vzoriek (3,19%).

V obchodnej sieti bolo celkovo odobratých 8 018 vzoriek rastlinného pôvodu, čo je 71,1% z celkového počtu odobratých vzoriek. Z toho bolo 354 nevyhovujúcich vzoriek (4,42%). V obchodnej sieti sa odoberali vzorky z domácej produkcie, ostatných krajín EÚ a dovozu z tretích krajín. Najvyššia porušenosť v obchodnej sieti bola zistená u výrobkov rastlinného pôvodu dovezených z tretích krajín, u ktorých z celkovo odobratých 1 584 vzoriek bola zistená porušenosť 5,75% (príloha č.3).

Prehľad o počte odobratých vzoriek vo výrobe a v obchodnej sieti je uvedený v nasledujúcej tabuľke a grafe :

Miesto odberu		Odobraté vzorky rastlinného pôvodu			% porušenosti z celkového počtu odobratých vzoriek
		Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Spolu	
Výroba		3 157	104	3 261	3,19
Obchodná sieť	Vzorky domáceho pôvodu	2 438	88	2 526	3,48
	Vzorky z ostatných krajín EÚ	3 733	175	3 908	4,48
	Vzorky z tretích krajín	1 493	91	1 584	5,75
	SPOLU	7 664	354	8 018	4,42
SPOLU – odobraté vzorky		10 821	458	11 279	4,06

V roku 2008 orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy vykonali u prevádzkovateľov potravinárskych podnikov rastlinných komodít aj audity so zameraním

na overenie zhody zavedeného systému zabezpečenia kontroly hygieny potravín a správnej výrobnéj praxe s platnou legislatívou. **Celkovo bolo vykonaných 298 auditov, z toho bolo 191 auditov s nezhodami, pri ktorých bolo zistených 491 nezhôd.** Najčastejšie boli zistené nezhody vo verifikácii systému a monitorovaní jednotlivých CCP a následne v nedostatočnom vedení evidencie, ďalej boli zistené nezhody vo vedení evidencie o výkone deratizácii a dezinfekcii, v opise výrobkov chýbal údaj o ich trvanlivosti, chýbali záznamy o školeniach zamestnancov, nebola vykonaná aktualizácia zásad správnej výrobnéj praxe a tokovej schémy.

Prehľad o počte vykonaných auditov u výrobcov potravín rastlinného pôvodu a počte zistených nezhôd je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Výrobca/ distribútor potravín rastlinného pôvodu podľa komodít	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
Výroba sójových výrobkov	2	1	2
Výroba cestovín	16	13	36
Výroba pekárskeho výrobku	131	101	283
Výroba trvanlivého pečiva	17	5	21
Výroba mlynských výrobkov z obilia	11	6	16
Výroba extrudovaných výrobkov	6	4	8
Výroba pochutín	8	4	4
Výroba nealkoholických nápojov	19	12	23
Výroba liehovín	9	5	7
Výroba piva	4	1	4
Výroba olejov	1	0	0
Výroba cukrovín, čokolády	4	3	3
Výroba - spracované ovocie a zelenina, zemiaky a výrobky z nich, sušené huby	14	3	6
Baliareň potravín	13	11	26
Sklad a distribúcia potravín	40	21	51
Pestovateľ hlavy ustricovej a šampiňónov	1	0	0
Výroba - pražiareň arašidov	1	0	0

Výroba pekárskeho droždia	1	1	1
SPOLU	298	191	491

Orgány štátnej veterinárnej a potravinovej správy v roku 2008 prijali celkom 1093 podnetov. Z celkového počtu podnetov bolo 382 podnetov vyhodnotených ako opodstatnené, 410 podnetov bolo neopodstatnených a u 301 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť. Podnety boli prijaté od spotrebiteľov a tiež boli postúpené aj od iných kontrolných orgánov hlavne zo Slovenskej obchodnej inšpekcie.

Najčastejším predmetom podnetov bola nevyhovujúca kvalita potravín, ich zdravotná škodlivosť, predaj potravín po dobe spotreby a minimálnej trvanlivosti, nesprávne označenie potravín, nevyhovujúce podmienky skladovania potravín, hygienické nedostatky pri manipulácii a uvádzaní potravín na trh.

Z hľadiska komodít sa podnety týkali najčastejšie mäsa a mäsových výrobkov, mliečnych výrobkov, čerstvého ovocia, zeleniny, zemiakov a pekárenských výrobkov.

V nasledovnej tabuľke je uvedený prehľad prijatých podaní v jednotlivých krajoch:

KVPS	Celkový počet podaní	Opodstatnené podania	Neopodstatnené podania	Nebolo možné dokázať opodstatnenosť podaní, odstúpené
Bratislava	221	74	85	62
Trnava	98	38	44	16
Nitra	103	40	40	23
Trenčín	133	58	48	27
Žilina	149	56	54	39
B. Bystrica	129	40	52	37
Prešov	93	30	37	26
Košice	167	46	50	71
SPOLU	1093	382	410	301

I.1 Analýza zistených nedostatkov v jednotlivých komoditách (príloha č.2)

1.,2. Jedlé rastlinné tuky a oleje a výrobky z nich

V roku 2008 bolo analyzovaných v laboratóriách ŠVPÚ 180 vzoriek rastlinných tukov a 14 vzoriek výrobkov z nich. Z uvedeného počtu bolo nevyhovujúcich 10 vzoriek, čo predstavuje 5,15 %. V porovnaní s rokom 2007 je to zhoršenie o 3,69 %. Všetky nevyhovujúce výrobky boli

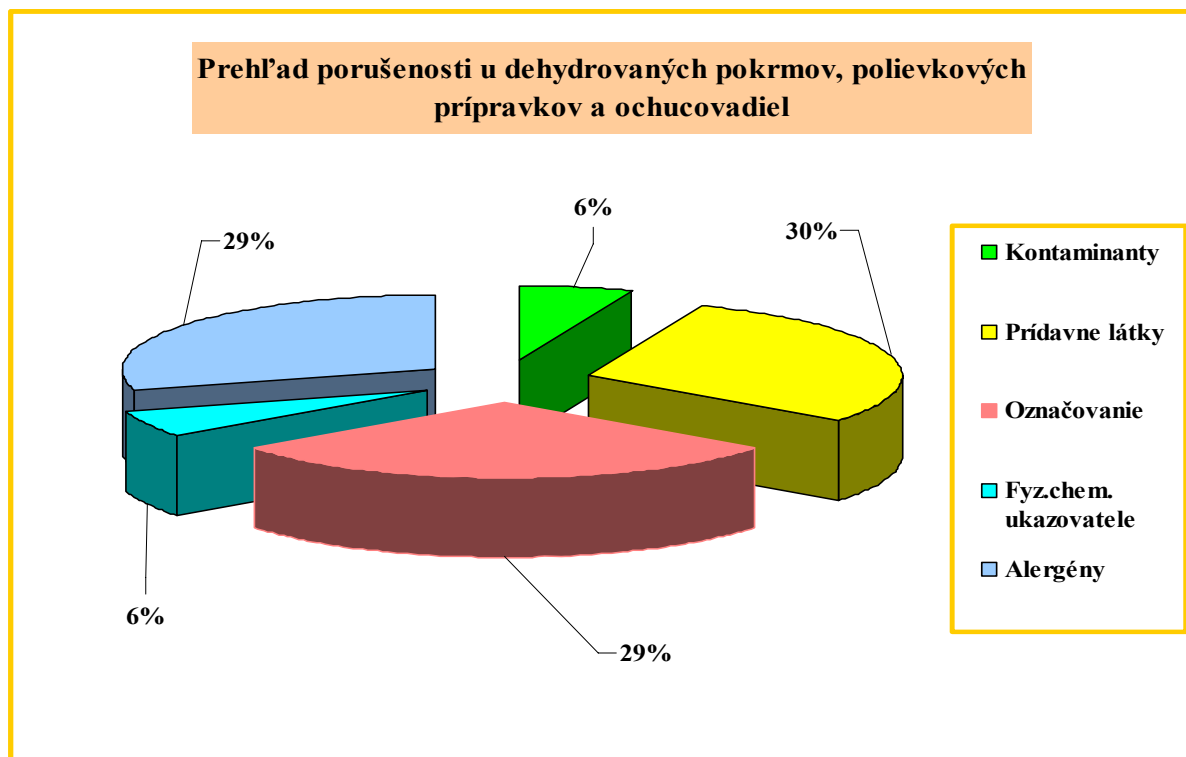
odobraté v obchodnej sieti, pričom polovicu z nich predstavovali produkty vnútrospoločenskej výmeny. Osem výrobkov nebolo správne označených, 2 výrobky nevyhoveli požiadavkám legislatívy pre zvýšený obsah kontaminantov. Jednalo sa o prítomnosť minerálneho oleja v slnečnicovom oleji a o prekročenú hladinu benzoapyrénu v rastlinnej tukovej nátierke.

3. Majonézy

V uvedenej komodite bolo odobratých 14 vzoriek, z ktorých nevyhovela 1 vzorka, čo predstavuje porušenosť 7,14 %. V tomto prípade sa jednalo o prekročenie povoleného množstva použitej konzervačnej látky.

4. Dehydrované pokrmy, polievkové prípravky a ochucovadlá

Celkovo bolo analyzovaných 318 vzoriek v komodite dehydrovaných pokrmov, polievkových prípravkov a ochucovadiel, z ktorých 13 vzoriek nevyhovovalo, t. j. 4,1%. Najviac nedostatkov bolo zistených v neoznačení zistených alergénov na výrobkoch – zeler, mliečny proteín, neuviedenie použitého farbiva žltá SY v označení, prítomnosť kyseliny sorbovej 667,30 mg/kg, ktorá nebola uvedená na obale a tiež neoznačenie pridaného sladidla aspartam u analyzovaných výrobkov. V jednej vzorke bola zistená nadlimitná hodnota 3-MCPD - 75,5 µg/kg (limit 20 µg/kg).

5. Termosterilizované pokrmy, tepelne opracované mrazené hotové jedlá

V uvedenej skupine výrobkov bolo v minulom roku odobratých 135 vzoriek, z ktorých 5 vzoriek nevyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR, čo je porušenosť 3,70%, zatiaľ čo v roku 2007 v tejto skupine výrobkov bola porušenosť 1,70%. Nedostatky boli zistené hlavne

v označovaní a to prítomnosť sladidla acesulfamu K, bez deklarácie na obale a v označení výrobku nebol uvedený údaj o fyzikálnom stave potraviny. Taktiež bolo zistené neoznačenie prítomnosti zložky s obsahom gluténu na obale výrobku.

6. Ocot, horčica a iné chuťové prípravky

V uvedenej skupine výrobkov bolo v minulom roku odobratých 215 vzoriek, z ktorých 4 vzorky nevyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR, čo je porušenosť 1,9%, kým v roku 2007 v tejto skupine výrobkov bola zaznamenaná porušenosť až 5,94%, čo je zníženie porušenia o 4,04 %. Najčastejšie nedostatky boli zistené v označovaní predmetných výrobkov a to neuvedenie sladidla (acesulfámu K) v názve potraviny, ďalej chýbal názov potraviny vyjadrujúci podstatu výrobku (horčica). V omáčkach z dovozu z tretích krajín bola zistená prítomnosť farbiva žltá SY (E110). V jednej vzorke horčice boli zistené zmenené sensorické vlastnosti - cudzia, kvasničná vôňa.

7. Droždie a sušené pivovarské kvasnice

V komodite droždie a sušené pivovarské kvasnice bolo v roku 2008 v rámci úradnej kontroly potravín odobratých a vyšetrených 21 vzoriek, z ktorých všetky vyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR.

8. Jedlé obilie vrátane ryže

Jedlé obilie nepatrí medzi vysoko rizikové potraviny. Do tejto skupiny sa zaraďuje aj ryža. V roku 2008 bolo odobratých celkom 692 vzoriek jedlého obilia a ryže. Z tohto počtu boli 4 vzorky nevyhovujúce, čo tvorí 0,6 %.

V jednom prípade ryža guľatozrná (1 kg spotrebiteľské balenie) nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva kadmia – zistený bol obsah 0,24 mg/kg (limit – najvyššie prípustné množstvo je 0,2 mg/kg).

Na fyzikálno-chemické znaky bola analyzovaná vzorka pohánky lúpanej (500 g), ktorá nevyhovela pre 1,5 % obsah nečistôt (limit je maximálne 0,2 %). V hodnotených sensorických znakoch pre výskyt živých škodcov v spotrebiteľskom balení nevyhoveli dve šarže ryže stredozernej.

9. Mlynské výrobky z obilia

V roku 2008 bolo celkom odobratých 331 vzoriek mlynských výrobkov. Z uvedeného množstva nevyhovovalo 8 vzoriek, čo tvorí 2,4% z celkového množstva. Nedostatky zistené v označovaní, v sensorickom hodnotení a vo fyzikálnochemických ukazovateľoch tvorili spolu 75% z množstva nevyhovujúcich vzoriek. Konkrétne boli 2 nevyhovujúce vzorky, t.j. 25% vo fyzikálnochemických ukazovateľoch v prekročení maximálne povoleného limitu obsahu popola pre daný druh múk podľa Potravinového kódexu SR. Obe vzorky boli odobraté u výrobcov. Nedostatky v sensorickom hodnotení boli v 1 prípade zistené u výrobcu a to vo výskyte škodcov v múke a v druhom prípade bola vzorka ovsených vločiek odobratá v obchodnej sieti, kde bola zistená ich nahorklá chuť. V označovaní súviseli nedostatky v nesprávnom uvedení výživových tvrdení na obale výrobku. Nevyhovujúca múka u výrobcu bola zistená v kontaminácii, konkrétne v prekročení povoleného limitu na obsah ochratoxínu A podľa nariadenia (ES) č. 1881/2006. V jednej vzorke múky odobratej u výrobcu bola zistená prítomnosť zlepšujúceho prípravku.

10. Cestoviny

V rámci potravinového dozoru bolo úradne odobratých 346 vzoriek cestovín, z ktorých 19 vzoriek nevyhovovalo. Tento počet nevyhovujúcich vzoriek predstavuje 5,5 % z celkového množstva. Oproti roku 2007 sú nedostatky celkovo zvýšené o 2,1 % (v r. 2007 tvorili spolu iba 3,4 %). Najväčšia porušenosť bola zistená v mikrobiológii - 7 vzoriek, čo znamená 36,8 % z nevyhovujúcich cestovín. V jednom prípade bola zistená prítomnosť Salmonelly, ostatné nedostatky boli zistené v prekročení koagulopozitívnych stafylokokov. Nedostatky zistené v označení tvorili 26,3 % a súviseli s neuvedením údajov v štátnom jazyku na etikete a s uvedením spotrebiteľa do omylu, keď na originálnej etikete bol iný návod na prípravu cestovín ako v slovenskom preklade. Nedostatky v senzorickej hodnote tvorili 15,8 % (3 vzorky) a súviseli s rozvarivosťou a deformovateľnosťou cestovín po uvarení podľa návodu výrobcu na prípravu. V troch vzorkách cestovín bola zistená prítomnosť vaječného proteínu (alergén) v bezvaječných cestovinách. Z 19-ich nevyhovujúcich vzoriek cestovín v jednom prípade bol zistený prekročený povolený limit kyseliny mliečnej v zmysle Potravinového kódexu SR.

11. Pekárske výrobky

Medzi pekárske výrobky sa zaraďuje chlieb, pečivo, jemné pečivo a ostatné pekárske výrobky (napríklad tyčinky, strúhanka, parené výrobky a iné). Celkom bolo odobratých 629 pekárskych výrobkov, z ktorých nevyhovovalo 19 výrobkov, čo predstavuje 3,0% z celkového množstva vzoriek.

Oproti roku 2007 stúpili nevyhovujúce výrobky o 0,98 %. Nevyhovujúce výrobky boli v 14-ich prípadoch zistené priamo u výrobcov a v 5-ich prípadoch boli zistené v obchodnej sieti. Z nedostatkov, ktoré najviac prevažovali v pekárskych výrobkoch, bolo nesprávne označovanie. V číselnom zhodnotení z celkového počtu 19 nevyhovujúcich vzoriek až v 15-ich prípadoch (t. j. 78,95 %) bol nesprávne označený pekársky výrobok. Medzi najčastejšie opakujúce sa nedostatky pri označovaní boli - neuvedenie percenta zložky, ktorá bola uvedená v názve, nesprávne označenie posýpky a náplne v jemnom pečive, pri dátume spotreby neuvedené podmienky skladovania, v krájanom a balenom chlebe zistená prítomnosť konzervačnej látky, ktorá nie je uvedená na etikete, neuvedením druhu použitého cesta v jemnom pečive podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR. Ďalšie nedostatky zistené pri kontrole pekárskych výrobkov boli v senzorickej hodnote (3). Nedostatky súviseli s nedopečením výrobku – zistenie surového cesta, prítomnosť cudzích prímiesí v strúhanke a špinavá spodná kôrka chleba. V jednom prípade boli zistené plesne u pekárskeho výrobku.

12. Trvanlivé pečivo

V roku 2008 z 334 úradne odobratých vzoriek trvanlivého pečiva nevyhovovalo 31 vzoriek, t. j. 9,3 %. Oproti roku 2007 sa zvýšil počet nevyhovujúcich vzoriek o 2,61%. Nevyhovujúce vzorky z obchodnej siete predstavovali 77,4 % (24 vzoriek). Najviac nedostatkov bolo zachytených v trvanlivom pečive v rámci vnútro spoločenskej výmeny v obchodnej sieti (15 vzoriek). U domácich výrobcov bolo v rámci odberu vzoriek zistených 7 porušení. Z celkových nevyhovujúcich vzoriek (31) výrazne prevláda nesprávne označenie trvanlivého pečiva – u 20-ich preverených výrobkoch (t. j. 64,5 %). Najčastejšie opakujúce sa chyby v označovaní sú v zložení, kde nie sú rozpísané zložené zložky, chýba označenie farbiva, požadované údaje nie sú v jednom zornom poli, nie sú označené alergény, ťažko čitateľné údaje a dolepkou zakrývajúce zloženie výrobku, názov výrobku nie je totožný so zložením výrobku. Z ďalších nedostatkov v 7 prípadoch boli zistené prídavné látky – farbivá, resp. konzervačné látky. V troch vzorkách bol zistený alergén a to arašidový proteín a mliečny proteín, ktoré podľa

názvu a zloženia sa vo výrobkoch nemali nachádzať. V sensorickom hodnotení bol v cesnakových slaných obličkách zistený potuchnutý zápach.

13. Špeciálne výrobky z obilia

Spolu bolo odobratých 196 vzoriek špeciálnych výrobkov z obilia. Do tejto skupiny výrobkov sa zaraďujú mäsli a extrudované výrobky. Z uvedených vzoriek nevyhovovalo 6, čo predstavuje 3,1 % z preverených vzoriek. Nedostatky súviseli s označovaním (4 vzorky), hlavne neoznačením použitých farbív. V prídavných látkach boli zistené nepovolené farbivá u daného druhu výrobkov.

14. Olejiny

Z kategórie „olejiny“ bolo na kontrolu zdravotnej neškodnosti odobratých 79 vzoriek, pričom požiadavkám platnej legislatívy nevyhovelo 8 vzoriek, čo predstavuje 10,1 %.

Zvýšený obsah najvyššieho prípustného množstva ťažkých kovov – kadmia, bol zistený u 1 vzorky maku modrého. Bolo prekročené najvyššie prípustné množstvo 0,8 mg/kg, stanovených bolo 0,895 mg/kg. V prípade tejto šarže bolo stiahnutých z obehu 450 kg maku modrého v hodnote 32 500 Sk.

V sensorických ukazovateľoch nevyhoveli vzorky semena maku modrého pre vôňu po plesni a zoxidovanom tuku, nahorklú chuť. Vzorka nelúpanej slnečnice praženej solenej nevyhovela pre nevyhovujúcu vôňu po rozložení tuku. Celkovo v sensorických ukazovateľoch nevyhovelo 5 vzoriek.

Z fyzikálno-chemických znakov (nadlimitný obsah semien blenu čierneho) nevyhovela vzorka maku modrého a taktiež 1 vzorka tejto komodity nevyhovela v mikrobiologických znakoch pre mykologický nález plesne *Aspergillus* sp. a *Mucor* sp..

15. Strukoviny a výrobky z nich

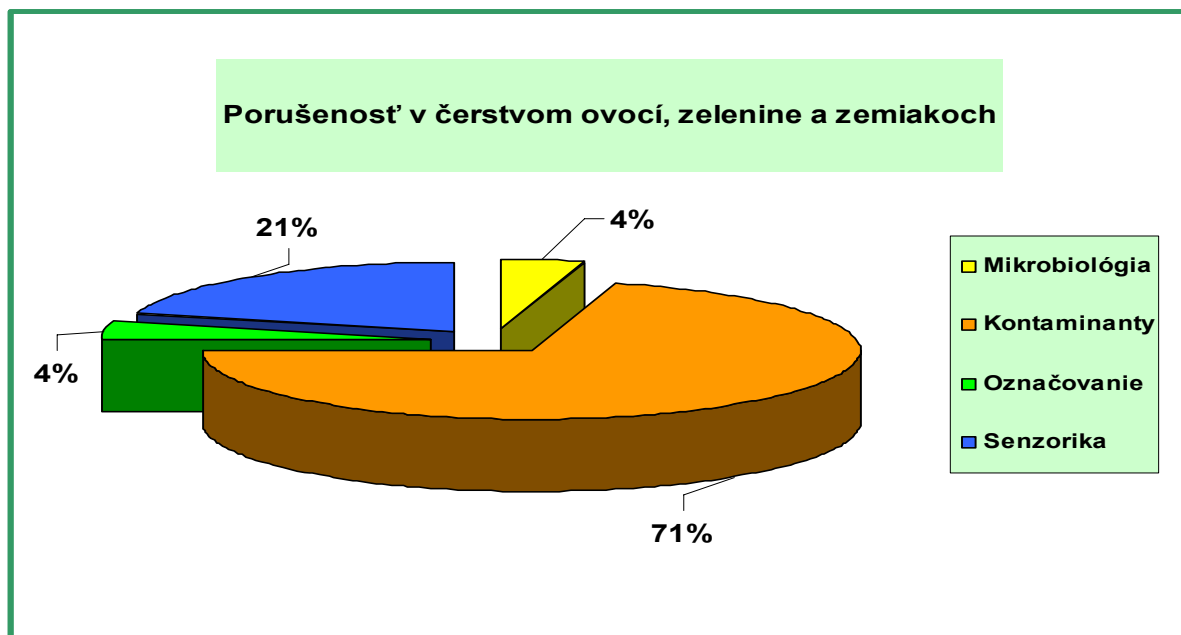
Z celkového počtu 167 odobratých vzoriek strukovín a výrobkov z nich boli 2 vzorky vyhodnotené ako nevyhovujúce, čo tvorí 1,2 %. Vzorky nevyhoveli pre chýbajúce označenie alergénu glutén na obale výrobku.

16. Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky

V roku 2008 bolo v laboratóriách ŠVPÚ analyzovaných spolu 1222 vzoriek čerstvého ovocia a zeleniny. Z toho nevyhovujúcich bolo 24 vzoriek, čo je 1,96 %. Oproti roku 2007, kedy bolo hodnotených 1263 vzoriek a z toho bolo nevyhovujúcich 39, čo je 3,09 %, to predstavuje zlepšenie kvality hodnoteného ovocia, zeleniny a zemiakov o 1,13 %. Medzi najzávažnejšie nedostatky zistené pri kontrole čerstvého ovocia, zeleniny a zemiakov patrilo prekročenie limitu rezíduí pesticídov, resp. použitie nepovolených pesticídov - dichlorvos a fenitrothion bol zistený v broskyniach z Talianska a dichlorvos v ľadovom šaláte zo Španielska, pomaranče z JAR obsahovali imidacloprid, paprika biela z Maroka difenoconazol, domáce rajčiny fludioxonil, boscalid bol zistený v domácej mrkve, ditiokarbamáty v reďkovke bielej z Talianska a červenej reďkovke z Nemecka, marhule zo Španielska obsahovali fenthion, bulvový zeler z Poľska chlorpyrifos a zelená fazuľka z Talianska dimethoat. V piatich prípadoch bol prekročený limit dusičnanov - v dvoch vzorkách petržlenu, dvoch vzorkách mrkvy a jednej vzorke hlávkovej kapusty bielej – všetko z domácej produkcie.

Štyri vzorky zemiakov konzumných neskorých boli hodnotené ako nevyhovujúce v sensorických znakoch a jedna z dôvodu nedostatočného označenia.

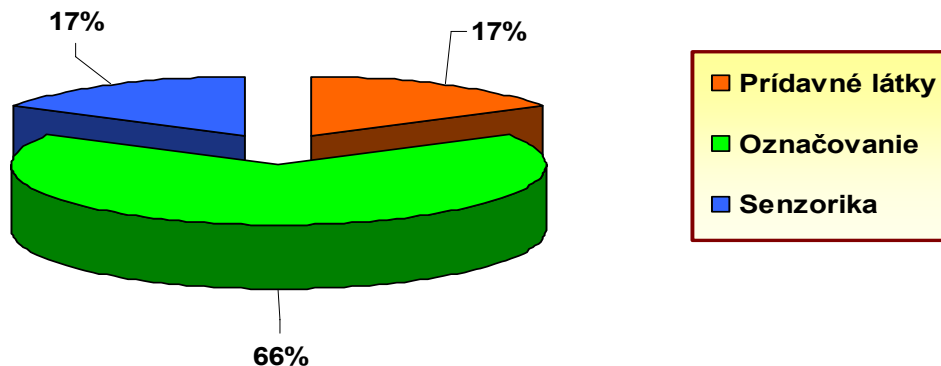
Ďalej bolo sensoricky a mikrobiologicky hodnotené ako nevyhovujúce hurmi kaki a kivi z Talianska.

17. Výrobky zo zemiakov

V roku 2008 bolo na analýzy odobratých 149 vzoriek výrobkov zo zemiakov. Z tohto množstva nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy šesť vzoriek, čo je 4,03 %. Vlni boli nevyhovujúce tri zo 127 vzoriek, čo predstavuje 2,36 %. Výrobky zo zemiakov boli nevyhovujúce v šiestich prípadoch - Zemiakové guľičky varené domácej výroby nevyhoveli pre prítomnosť konzervačnej látky kyseliny sorbovej. Zemiakové chipsy boli nevyhovujúce v sensorických znakoch - použitá surovina bola nedostatočne ošúpaná a poškodená chorobami, zemiakové lupienky Soltino chips a tri vzorky zemiakových krekrov (solených a paprikových) boli nevyhovujúce v označení - chýbalo zloženie zložky, zloženie výrobku, nesprávne uvedená výživová hodnota, neuvedenie papriky v zložení.

Porušenosť výrobkov zo zemiakov

18. Spracované ovocie a zelenina

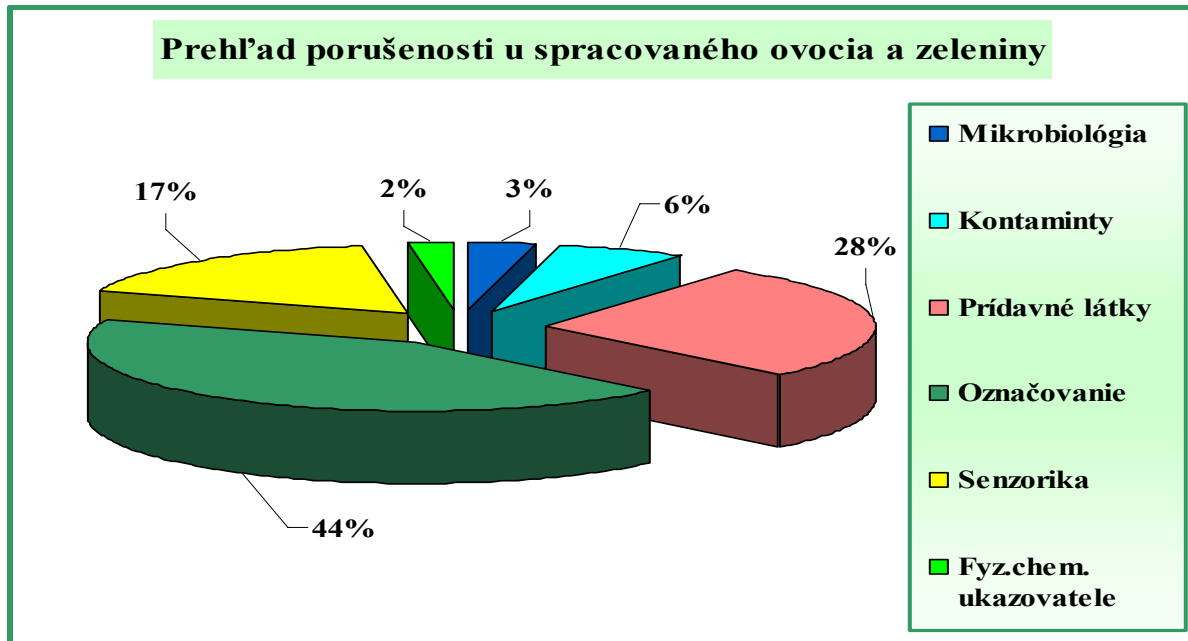
Analyzovaných bolo 1 414 vzoriek spracovaného ovocia a zeleniny. Z toho 88 nevyhovelo požiadavkám platných predpisov, čo predstavuje 6,22 %. V týchto komoditách nastalo mierne zhoršenie kvality oproti roku 2007, kedy bolo odobratých 1 129 vzoriek a z toho bolo nevyhovujúcich 54 - čo je 4,78 %. Mikrobiálne narušenie bolo zistené u 3 vzoriek. Vo vzorke hrozienok z Iránu boli prekročené plesne, v sterilizovanom kôpri v slanom náleve vyrobenom v SR bol prekročený CPM a figy sušené z Turecka boli plesnivé. Kontaminanty boli prekročené v 6 vzorkách – 4-x aflatoxíny v sušených figách z Turecka a raz v hrozienkach z Iránu, nadlimitný obsah Sn bol zistený v Sterilizovaných artičokoch z Peru.

Aditívne látky boli zistené v 26 vzorkách, z toho 16-x prekročenie konzervačných látok, resp. ich použitie tam, kde je to neprípustné- Sušené slivky z USA, Sterilizovaný čerešňový kompót SR, Sterilizovaná kvasená kapusta SR a Poľsko - 4 vzorky, Zelňačka- výluh kvasenej kapusty SR- 2 vzorky, Sterilizovaná cuketa SR, Sterilizované uhorky, Sterilizovaná cvikla, Ríbezľový, Malinový, Višňový a Marhuľový džem SR a Čučoriedkovo-jablčný džem ČR. Sladidlá boli prekročené v 5 výrobkoch: Sterilizovanej červenej paprike, Sterilizovanom holandskom šaláte, Sterilizovaných uhorkách, Sterilizovanej červenej kapuste a Čerešňovom kompóte- všetko domácej produkcie. Prítomnosť nepovolených farbív, alebo prekročený limit povolených farbív bol zistený v 5 vzorkách: Ananás mix ČR, Ananás dukátky Thajsko, Sterilizované jahody Čína, Nakladaná lahôdková čalamáda SR, Sterilizované lečo Poľsko.

V dvoch prípadoch nebola dodržaná hmotnosť odkvapkaného podielu v Kvasenej kapuste a Bio kvasenej kapuste slovenskej produkcie.

Senzoricky bolo ako nevyhovujúce hodnotených 16 vzoriek : napr.: Jablčné čipsy SR mali zmenenú chuť a bola zistená prítomnosť škodcov, dvoje Sušené marhule a jedny Sušené figy z Turecka mali cudziu chuť a vôňu po zoxidovanom tuku, so škodcami a prímiesami, Sušené slivky z USA a Sušené jablčné krúžky z Číny mali zmenenú chuť a vôňu, Sterilizované fazuľové struky SR, Sterilizovaná kvasená kapusta SR a Slivkový kompót z Maďarska mali zmenenú konzistenciu, Ovocný kokteil z Číny mal narušený lakovaný povlak plechovky.

Označenie bolo nevyhovujúce u 40 výrobkov- chýbali údaje o použití sladidiel, konzervačných látok, zloženie výrobkov a zloženie zložených zložiek, údaje v úradnom jazyku, názvy vystihujúce podstatu výrobku, údaje o prídavnej látke neboli v súlade s predpismi, chýbal druh použitého nálevu, neuvedený spôsob technologického spracovania.

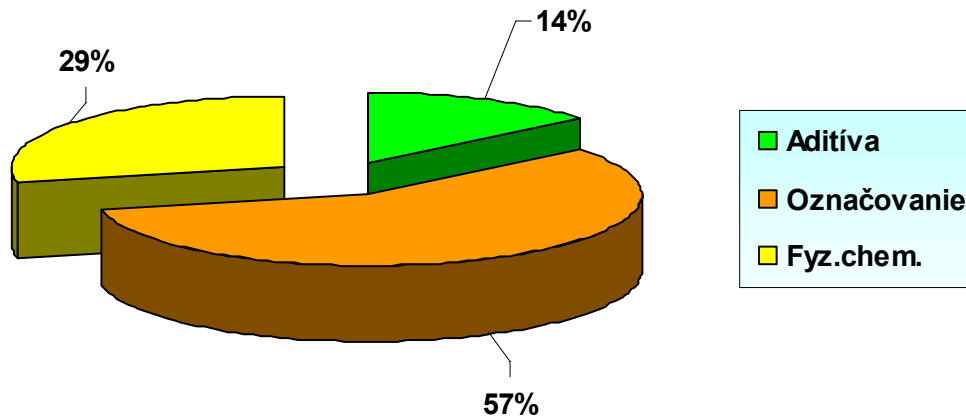
19. Jedlé huby a výrobky z nich

Zo 119 hodnotených vzoriek bolo 6 nevyhovujúcich, čo predstavuje 5,04 %. V minulom roku sa hodnotilo 121 vzoriek, päť bolo nevyhovujúcich – 4,13 %.

V jednej vzorke - Sterilizované šampiňóny krájané v sladkokyslom náleve z Poľska bola zistená konzervačná látka - kyselina sorbová.

V dvoch prípadoch nebol dodržaný deklarovaný pevný podiel, u jednej vzorky chýbal aj údaj o technologickom spôsobe spracovania výrobku. Tento údaj chýbal i na ďalších dvoch vzorkách. U Šampiňónov krájaných z Poľska chýbalo v zložení uvedenie koreňovej zeleniny nachádzajúcej sa vo výrobku.

Porušenosť jedlých húb a výrobkov z nich

20. Koreniny

V priebehu roka 2008 bolo v tejto komodite analyzovaných 482 vzoriek, čo je pokles v počte odobratých vzoriek oproti roku 2007 o 147 vzoriek. Porušenosť bola zistená u 12 vzoriek (2,5 % z celkového počtu vzoriek), čo je pokles o 1,95% oproti roku 2007. Polovica nevyhovujúcich vzoriek bola zistená vo vzorkách odobratých vo výrobe a druhá polovica vo vzorkách domáceho pôvodu odobratých v obchodnej sieti. Najviac nedostatkov bolo zistených vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch a to hlavne pre nízky obsah piperínu v čiernom korení mletom, nízky obsah kapsaicínu v paprike štiplavej mletej a pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva organických (cudzích) prímiesi v rasci celej. Zistená bola tiež prítomnosť alergénov v koreninových zmesiach a koreninových prísadách do jedál - sója, zeler, gliadín. Mikrobiologické ukazovatele boli prekročené u 2 odobratých vzoriek mletého čierneho korenia a to hlavne pre zistenie prítomnosti. Salmonelly bredeney.

21. Nealkoholické nápoje

V roku 2008 bolo odobratých celkom 1337 vzoriek všetkých druhov nealkoholických nápojov, vrátane ovocných štiav a nektárov, čo je pokles o 34 vzoriek oproti roku 2007, keď bolo v rámci kontroly odobratých celkom 1371 vzoriek nealkoholických nápojov. Požiadavkám smerníc EU a PK SR v sledovaných znakoch nevyhovelo 52 vzoriek (3,9 % z celkového počtu), teda oproti roku 2007 porušenosť stúpila o 0,25 %.

Najviac nedostatkov, celkom 31, tak ako aj v predchádzajúcom období bolo zistených v označovaní výrobkov, a to pre obsah síce povoleného, avšak neoznačeného farbiva, či sladidla, ako chýbajúceho upozornenia na zdroj fenylalanínu. Nedostatkom bolo aj neuvedenie výživovej

hodnoty pri výrobkoch s uvádzaným výživovým tvrdením, či chýbajúceho slovného spojenia „s cukrom a sladidlami“ v názve výrobku.

Mikrobiologická porušenosť bola zistená v dvoch prípadoch, pričom sa jednalo o prekročenie povoleného počtu kvasiniek.

Prekročenie povoleného obsahu prídavných látok a to kyseliny benzoovej, či sorbovej, resp. jej solí, ďalej syntetických farbív a sladidiel, hlavne cyklamátu, bolo zistené v 15 prípadoch. V jednom prípade bolo zistené prekročenie maximálne povoleného obsahu patulínu v jablkovej šťave.

Pri senzoričkom hodnotení bolo zistené porušenie v štyroch prípadoch. Jednalo sa o hlavne o cudziu vôňu a chuť, ako aj výskyt cudzích častíc v nápoji.

22. Pivo

V roku 2008 bolo odobratých 337 vzoriek, čo je o 34 vzoriek viac ako v predchádzajúcom roku. Požiadavkám Potravinového kódexu SR nevyhoveli 4 vzorky, teda o 3 menej ako v minulom roku. V percentuálnom vyjadrení bola porušenosť iba 1,2 %, čo je o 1,11 % menej ako v minulom roku.

Nedostatky boli zistené u troch vzoriek a to pre nesprávne označenie výrobku (uvádzanie nepodložených zdravotných tvrdení, resp. nečitateľnosť uvádzaných údajov) a v jednom prípade vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch pre prekročenie maximálne prípustného množstva etanolu v nealkoholickom pive.

23. Ovocné vína a medovina

Z uvedených komodít bolo odobratých spolu 120 vzoriek, čo je nárast oproti minulému roku skoro o 50 %. Z odobratých vzoriek až 10 (8,3 %) nevyhovelo predpísaným požiadavkám, z toho až v piatich prípadoch v senzoričkých znakoch, hlavne pre nečistú vôňu a chuť. Fyzikálno-chemickým požiadavkám nevyhoveli 3 vzorky pre prekročenie povolenej odchýlky obsahu alkoholu, či celkového obsahu cukru, čo znamenalo v dvoch prípadoch aj nesprávne označenie výrobku.

24. Miešané alkoholické nápoje

Z týchto druhov výrobkov bolo odobratých spolu 94 vzoriek, z ktorých boli tri vyhodnotené ako nevyhovujúce, teda 3,2 % z celkového počtu, pričom išlo o nesprávne označenie výrobkov prevážne pre chýbajúce údaje o obsahu aditívnych látok.

25. Lieh a liehoviny

V roku 2008 bolo odobratých 453 vzoriek liehovín, čo je o 81 vzoriek viac ako v roku 2007. Z odobratých vzoriek bolo až 16 nevyhovujúcich, čo je o 3 vzorky viac pri celkovo nižšom počte odobratých vzoriek, teda nárast o 0,77 % oproti minulému roku. V dvoch vzorkách bola zistená prítomnosť nepovolených aditívnych látok – syntetických farbív. V siedmich prípadoch sa jednalo o nesprávne označenie výrobkov, prevážne pre chýbajúce, či nečitateľné označenie výrobných dávok, ako aj nesprávnu deklaráciu obsahu alkoholu. V troch prípadoch sa zistilo aj porušenie fyzikálno-chemických ukazovateľov, a to nedodržanie maximálne povolenej odchýlky od deklarovanej hodnoty obsahu etanolu uvedenej na etikete, či prekročenie povoleného množstva metanolu v ovocnom destiláte.

26. Čaj, čajové extrakty a prípravky z nich

V rámci úradnej kontroly potravín bolo v tejto komodite odobratých a analyzovaných 237 vzoriek, z ktorých 5 vzoriek bolo nevyhovujúcich, čo je 2,1% (pokles porušenia oproti roku 2007 o 2,7%). Nedostatky boli zistené v označovaní výrobkov, a to neuvedenie názvu potraviny v štátnom jazyku, klamlivé označenie že „potravina je vhodná na prevenciu, zmiernenie, alebo liečenie zdravotnej poruchy“ - výživové a zdravotné tvrdenia. Zistená bola aj prítomnosť farbiva Ponceau 4R (E124), ktoré nebolo uvedené v zložení výrobku.

27. Kakao a výrobky z kakaa

Z celkového počtu 156 analyzovaných vzoriek v tejto komodite nevyhovovala požiadavkám Potravinového kódexu SR 1 vzorka (0,6%), čo je zlepšenie oproti roku 2007 o 1,65%. Nedostatky boli zistené v označovaní výrobku, kde chýbal odporúčaný pomer riedenia a spôsob prípravy v slovenskom jazyku.

28. Káva, kávoviny a výrobky z nich

V tejto komodite bolo v rámci úradnej kontroly potravín odobratých a analyzovaných 248 vzoriek. Porušenie bolo zistené u 4 vzoriek, čo je 1,6% z celkovej porušenia odobratých vzoriek. Nedostatky boli zistené u praženej mletej kávy a to v prekročení najvyššieho prípustného množstva ochratoxínu A. Ďalšie nedostatky boli zistené v označení praženej mletej kávy, kde nebol uvedený v názve výrobku ani v jeho blízkosti údaj o fyzikálnom stave potraviny - spôsob technologickej úpravy a názov výrobku nebol uvedený v slovenskom jazyku.

29. Škrob a výrobky zo škrobu

V tejto komodite bolo v roku 2008 odobratých 34 vzoriek. Z tohto počtu nevyhoveli 2 vzorky, čo predstavuje porušenie 5,88 %. Jedna vzorka nevyhovela pre nesprávne označenie a druhá kvôli prítomnosti nedeklarovaného alergénu. Obidve vzorky boli odobraté v obchodnej sieti.

30. Sladidlá

V sladidlách bolo analyzovaných 17 vzoriek, z ktorých nevyhoveli 2 vzorky, čo predstavuje porušenie 11,76%. V jednom prípade sa jednalo o preoznačenie dátumu minimálnej trvanlivosti na výrobku, v druhom prípade išlo o nevyhovujúce organoleptické vlastnosti (farbu) cukru. V oboch prípadoch išlo o vzorky odobraté v obchodnej sieti.

31. Čokoláda a cukrovinky

V roku 2008 bolo v laboratóriách analyzovaných 623 vzoriek čokolád a cukrovínok, z ktorých 61 vzoriek nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy, čo predstavuje porušenie 9,79 %. V porovnaní s rokom 2007 ide o zlepšenie o 2,31 %. Najviac nedostatkov bolo zistených v označovaní cukrovínok a čokolád (34), čo tvorí 55,74 % zo všetkých nevyhovujúcich vzoriek. Oproti roku 2007 je to zlepšenie v tomto znaku o 13,16 %.

Najčastejšími nedostatkami v označovaní boli: chýbajúca deklarácia syntetických farbív na obale výrobku, nezreteľné a ťažko čitateľné údaje na etikete v slovenskom jazyku, chýbajúci názov vyjadrujúci podstatu výrobku a ľahko zmazateľný dátum minimálnej trvanlivosti.

15 vzoriek nevyhovelo v analytických ukazovateľoch, najčastejšie išlo o čokolády, ktoré nevyhoveli kvôli zvýšenému obsahu ekvivalentov kakaového masla alebo nízkemu obsahu mliečneho tuku v prípade mliečnych čokolád. V 9 prípadoch výrobky nevyhoveli požiadavkám

platnej legislatívy v ukazovateli prídavné látky, najčastejšie sa jednalo o prekročenie povoleného množstva syntetických farbív.

Z nevyhovujúcich vzoriek bolo inšpektormi 5 vzoriek odobratých priamo vo výrobe (porušenosť 8,06 %) a 56 vzoriek v obchodnej sieti (porušenosť tu predstavovala 9,96 %).

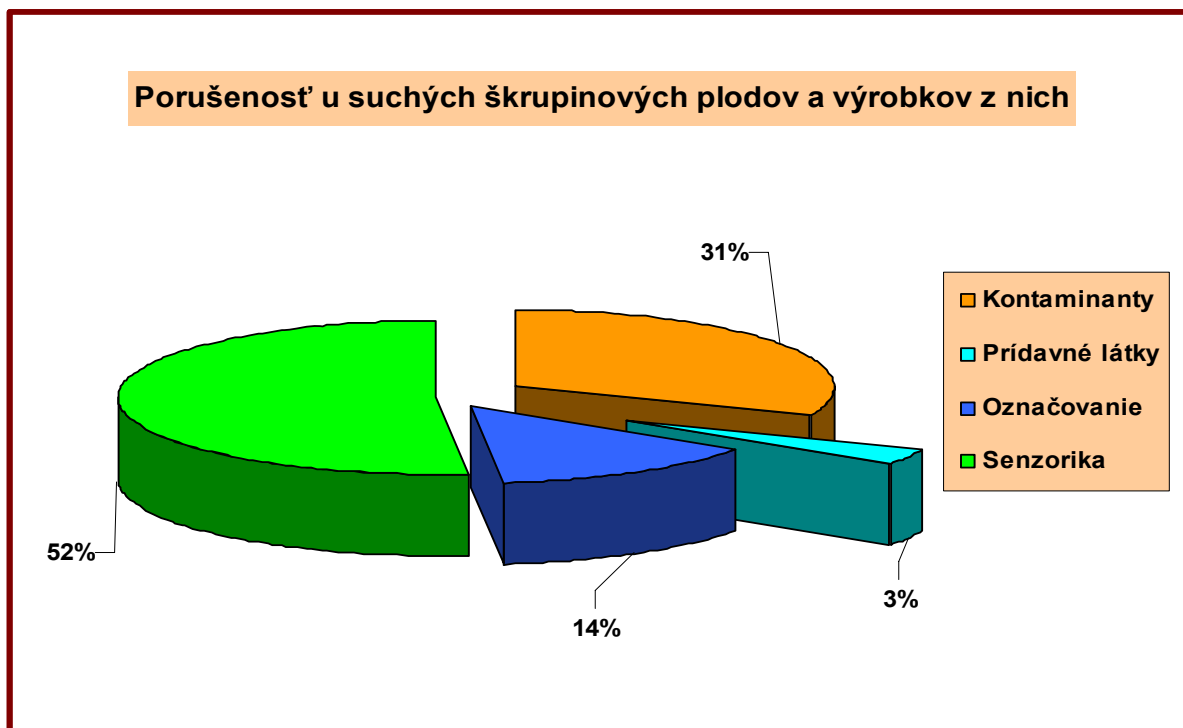
32. Suché škrupinové plody a výrobky z nich

Spolu bolo analyzovaných 546 vzoriek, z toho bolo 29 nevyhovujúcich (5,31%), čo je oproti vlaňajšku mierny nárast. V roku 2007 bolo hodnotených 594 vzoriek, nevyhovelo 25, teda 4,21 %.

V 9 vzorkách boli zistené nadlimitné hodnoty kontaminantov- aflatoxín B1 a suma aflatoxínov - v 3 vzorkách pistácií z Iránu, v arašidoch z Číny (2 vzorky), Ruska, Argentíny, Ukrajiny (arašidy v melase) a Talianska.

V sensorických ukazovateľoch bolo nevyhovujúcich 15 vzoriek suchých škrupinových plodov, napr. vlašské orechy lúpané z ČR a zo SR (3 vzorky) s poškodenými jadrami, so škodcami a zámoťkami, jadrá vlašských orechov z Ukrajiny mali zmenenú chuť a vôňu po zoxidovanom tuku. Ten istý nedostatok bol zistený v pražených lúpaných arašidoch z ČR a jadrách lieskovcov z Poľska. V slovenských vlašských orechoch lúpaných a mandliach sa našli zámoťky i živé mole, lieskovce z Turecka a brazílske paraorechy boli poškodené škodcami, paraorechy z Bolívie a kešu orechy z Indie mali sensoricky zmenenú vôňu a chuť. Gaštany z Talianska boli poškodené, plesnivé. Ďalšie lieskovce lúpané z ČR mali polámané a plesnivé jadrá.

V označení nevyhoveli 4 vzorky - pražené arašidy a vlašské orechy nemali v označení údaj „lúpané“, mandle z USA nemali údaje v úradnom jazyku a v strúhanom kokose SR nebol v označení uvedený a v laboratóriu zistený oxid siričitý.

33. Tabakové výrobky

Úradná kontrola tabakových výrobkov bola vykonávaná v roku 2008 v zmysle zákona č.152/95 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov a v zmysle zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov. Pri výkone úradných kontrol sa pozornosť venovala podmienkam predaja, výroby, označovania a uvádzania tabakových výrobkov do obehu.

Na každom spotrebiteľskom balení tabakového výrobku okrem tabakového výrobku, ktorý nie je určený na fajčenie sa sledovalo, či je na obale uvedené všeobecné varovanie, dodatočné varovanie a v prípade spotrebiteľského balenia cigariet aj údaje o obsahu škodlivých látok, číslo šarže alebo jeho ekvivalent v podobe miesta a času výroby.

Kontrola obsahu škodlivých látok – dechtu, nikotínu a oxidu uhoľnatého sa vykonáva len u cigariet. Vzhľadom na STN ISO 8243 Cigarety – odber vzoriek, vzorky cigariet bolo možné odberať len priamo v sklade dovozcu alebo distribútora.

Na kontrolné stanovenie obsahu nikotínu, kondenzátu a oxidu uhoľnatého bolo v roku 2008 odobratých celkom 20 vzoriek cigariet, z ktorých nevyhoveli 3 vzorky cigariet (t.j. 15 %).

U cigariet značky „Grand cigarettes classic – 20 cigariet s filtrom“ bol zistený nižší obsah nikotínu (deklarácia na obale bola 0,8 mg/cigaretu, zistená bola hodnota 0,6 mg/cigaretu). Cigarety značky „Harley - 20 cigariet s filtrom“ taktiež nevyhoveli v znaku nižší obsah nikotínu (deklarácia na obale bola 0,8 mg/cigaretu, zistená bola hodnota 0,6 mg/cigaretu). V oboch prípadoch sa jednalo o domáceho výrobcu.

V prípade cigariet „Cigaronne exclusive black 20 ks“ bol deklarovaný na spotrebiteľskom obale nikotín 0,8 mg/cigaretu, kondenzát 10 mg/cigaretu a CO 9 mg/cigaretu, pričom zistené hodnoty boli - nikotín 1,2 mg/cigaretu, kondenzát 14 mg/cigaretu a CO 12 mg/cigaretu.

U ostatných vzoriek hodnoty škodlivých látok deklarované na obale a zakotvené v zákone o ochrane nefajčiarov č. 377/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov neboli prekročené.

Limit obsahu nikotínu stanovený uvedeným zákonom je 1,00 mg na 1 cigaretu, dechtu – 10 mg/1 cigaretu a oxidu uhoľnatého 10,0 mg/cigaretu.

1.2. Cielené kontroly

1.2.1. Mykotoxíny v obilninách

Potravinové a krmivové právo Spoločenstva vychádza zo zásady, že prevádzkovatelia sú vo všetkých fázach výroby, spracovania a distribúcie krmív a potravín (celý potravinový reťazec vrátane prvovýroby) v podnikoch, ktoré majú prevádzkovatelia pod kontrolou, povinní zabezpečiť, aby krmivá a potraviny spĺňali požiadavky potravinového a krmivového práva, pričom na dosiahnutie všeobecného cieľa vysokej úrovne ochrany ľudského života a zdravia, musí byť potravinové právo založené na analýze rizika.

V rámci cieľenej kontroly sa vzorky odoberali u **výrobcov mlynských výrobkov, v baliarňach obilnín a výrobkov z obilia a u výrobcov cereálnych výrobkov, výrobkov z obilia, kde sa jednalo predovšetkým o vstupnú surovinu.** Vzorky sa neodoberali v hangárových a podlahových skladoch primárnych výrobcov, prípadne z veľkokapacitných síl, nakoľko je problematické zabezpečiť reprezentatívny odber vzorky a doposiaľ neexistuje vypracovaný postup v rámci Spoločenstva. **V prípade výrobkov z obilia boli vzorky odoberané aj v obchodnej sieti, hlavne sa jednalo o siete supermarketov a hypermarketov.**

Vzorky sa odoberali v rámci úradných kontrol v termíne od júla do októbra 2008. V rámci cieľenej kontroly sa v analyzovaných vzorkách sledovali najvyššie prípustné množstvá **ochratoxínu A, toxínov rodu Fusarium a v prípade ryže sa vzorkách sledovalo množstvo aflatoxínu B1, resp. aflatoxínov (suma B1,B2,G1,G2).** Analyzované neboli klasické druhy ryže, uprednostnila sa jazmínová ryža, Basmati ryža, naturálna ryža alebo parboiled ryža.

Celkove bolo odobratých **166 vzoriek**, všetky v sledovaných znakoch **vyhoveli** požiadavkám platnej legislatívy a boli v súlade s Nariadením Komisie (ES) č.1881/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách v znení neskorších predpisov.

1.2.2. Kontrola veľkonočného tovaru v obchodnej sieti

V období od 20.02.2008 do 20.04.2008 boli v maloobchodnej sieti vykonané cielené kontroly veľkonočného sortimentu, zamerané na:

- kontrolu označovania kakaa, čokolád a cukroviniek a kontrolu falšovania kakaa a čokolád
- kontrolu označovania, stanovenia obsahu etanolu, metanolu, prchavých látok v liehovinách a autenticitu liehu
- kontrolu zdravotnej bezpečnosti ovocia a zeleniny.

Spolu bolo inšpektormi rastlinných komodít vykonaných spolu 1042 kontrol, pričom nedostatky na mieste boli zistené v 136 prípadoch. V týchto prípadoch inšpektori nariadili stiahnutie nevyhovujúcich výrobkov z trhu.

Do laboratórií ŠVPÚ bolo odoslaných spolu 92 vzoriek cukroviniek a čokolád, 59 vzoriek liehovín a 79 vzoriek ovocia, zeleniny a škrupinových plodov. Z celkového počtu 230 vzoriek nevyhovelo spolu 19 výrobkov, čo predstavuje porušenosť 8,26 %.

Najčastejšie nedostatky zistené inšpektormi priamo v predajniach:

V komoditách cukrovinky, čokolády a kakao bolo prekontrolované označenie 30 903 druhov, nedostatky boli zaznamenané pri 181 druhoch, čo predstavuje 0,59 %. Nedostatky zistené v tejto komodite:

- výrobky neboli označené v štátnom jazyku
- nečitateľné označenie výrobkov
- chýbajúci údaj o výrobcovi, dovozcovi alebo distribútorovi
- figúrky predávané mimo predávača, neboli jednotlivo zreteľne označené
- dva rozdielne údaje o krajine pôvodu na tom istom výrobku
- predaj tovaru po dátume minimálnej trvanlivosti
- nečitateľný údaj o dátume minimálnej trvanlivosti
- chýbajúci údaj o obsahu kakaového masla pri kakau so zníženým obsahom tuku
- nesprávne alebo chýbajúce deklarovanie obsahu kakaovej sušiny na mliečnej čokoláde
- neuvedené množstvo zložky použitej v názve výrobku, neuvedená kategória použitej zložky
- výskyt tukového výkvetu na horkej čokoláde.

V komodite liehoviny bolo prekontrolované označenie 26 459 druhov liehovín, nedostatky boli zistené v 25 prípadoch, čo predstavuje 0,09 %.

Zistené nedostatky v tejto komodite:

- v označení výrobku chýba zatriedenie do kategórie
- chýba označenie, že sa jedná o liehovinu
- nečitateľné, zavádzajúce, neidentifikovateľné alebo chýbajúce označenie identifikácie dávky alebo dátumu minimálnej trvanlivosti
- medovina neznámeho pôvodu bez akéhokoľvek označenia
- chýbajúci celý symbol % obj, alebo % vol.

V komoditách ovocie, zelenina a škrupinové plody bolo na mieste prekontrolovaných 13 875 druhov, nedostatky boli zaznamenané v 71 prípadoch, čo predstavuje 0,51 %.

Zistené nedostatky v tejto komodite:

- nevyhovujúce organoleptické vlastnosti (chuť a vôňa) výrobku „kvasená kapusta“

- predaj plesnivého, zvädnutého, nahnitého ovocia a zeleniny
- chýbajúce údaje v označení zemiakov (farba dužiny, tvar hlúz, odroda)
- chýbajúce označenie kvasenej kapusty
- predaj balenej cibule a cesnaku a pomarančov bez označenia v štátnom jazyku
- predaj výrobkov po dátume minimálnej trvanlivosti (pistácie, polievková zmes na tácke)
- nedodržanie skladovacích teplôt pri predaji balenej zeleniny, kvasenej kapusty a balených šampiňónov
- predaj mrkvy, kapusty hlávkovej a cibule bez akéhokoľvek označenia
- zistený výskyt škodcov (zámotky a mŕtvi škodcovia) v pražených solených pistáciách
- nesúlad v označení krajiny pôvodu na predajnom mieste a na pôvodnom obchodnom obale.

Kontrolou skladovania majonéz a majonézových výrobkov bol zistený jeden nedostatok – nedodržanie teplotného režimu skladovania majonézy, výrobok bol v množstve 41,15 l a v hodnote 4 895,40 Sk stiahnutý z trhu.

1.2.3. Kontroly zamerané na prítomnosť neprijateľného množstva minerálneho oleja v jedlom slnečnicovom oleji.

Vzhľadom na kauzu výskytu minerálneho oleja v slnečnicovom oleji z Ukrajiny, boli v záujme ochrany spotrebiteľa vykonané inšpektormi RVPS podľa zákona NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov v období od 04.08.2008 do 28.08.2008 v maloobchodnej sieti a u výrobcov a v baliarňach olejov cielené kontroly zamerané na prítomnosť neprijateľného množstva minerálneho oleja v jedlom slnečnicovom oleji.

Spolu bolo odobratých 19 vzoriek jedlého slnečnicového oleja. Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené v laboratóriu ŠVPÚ Dolný Kubín.

Iba v jednej vzorke bol nameraný prekročený limit minerálneho oleja. Nameraný obsah minerálneho oleja v predmetnom oleji bol 385 mg/kg.. Vzorka preto vo vyšetrenom ukazovateli nebola v súlade s Nariadením Európskeho Parlamentu a Rady č. 178/2002/ES článok 14 – nevhodné na ľudskú spotrebu. Vyhodnotenie je v súlade so závermi zasadnutia Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat zo dňa 20 júna 2008, kde ako limit bola stanovená hranica 50 mg/kg.

Olej bol na pokyn inšpektorov RVPS stiahnutý z trhu a hlásenie o ňom bolo zaslané prostredníctvom RASFF na Komisiu.

1.2.4. Kontrola obsahu aditívnych látok v nealkoholických nápojoch

V mesiaci august a september 2008 bola vykonaná cielená kontrola zameraná na kvalitu a zdravotnú bezpečnosť nealkoholických nápojov, predávaných v Slovenskej republike.

Odber vykonali pracovníci všetkých RVPS tak aby bolo kontrolou pokryté čo najviac obchodov v rámci celého Slovenska. Kontrola bola zameraná hlavne na obsah a množstvo používaných aditívnych látok, ako sú farbivá, sladidlá a konzervačné látky.

Počas kontroly bolo odobratých spolu 98 vzoriek nealkoholických nápojov, z ktorých až 97 vyhovelo všetkým určeným požiadavkám. Nevyhovujúca bola jedna vzorka, pričom sa jednalo o nealkoholický nápoj Aloe vera - Ružový grep, pôvodom z Thajska, v ktorom bola zistená prítomnosť nepovoleného farbiva Erytrosin a ktorého skutočné zloženie nezodpovedalo deklarovanému zloženiu pre podstatne vyšší obsah cukru oproti uvedenej hodnote a naopak nebol zistený žiadny obsah sladidiel, ktoré boli uvedené v označení. Z uvedeného počtu bolo 66 limonád prevážne s obsahom náhradných sladidiel, či kombinácie cukrov a náhradných sladidiel, 19 nealkonápojov v prášku, 8 limonád, pripravených s minerálnej vody, 4 nektáre, či 100 % ovocné šťavy a 1 vzorka sirupu.

Z odobratých vzoriek bolo 52 z domácej produkcie, 31 z produkcie ostatných členských krajín EU, 9 vzoriek z tretích krajín a 6 nápojov bez určenia krajiny pôvodu.

1.2.5. Kontroly vianočného tovaru v obchodnej sieti

V období od 10.11.2008 do 19.12.2008 boli v maloobchodnej sieti SR vykonané ciele kontroly predvianočného sortimentu, zamerané na:

- kontrolu označovania čokolád a cukrovínok
- kontrolu označovania, obsahu etanolu, cukru, bezcukorného extraktu a aditívnych látok v medovine
- kontrolu zdravotnej bezpečnosti nakladanej zeleniny, sušeného ovocia a suchých škrupinových plodov.

Spolu bolo vykonaných 1 213 kontrol. Priamo na mieste bolo prekontrolovaných 59 697 druhov tovaru, z ktorých nevyhovelo požiadavkám legislatívy 262 druhov, čo predstavuje 0,44 %. Celkovo bol pozastavený predaj tovaru v množstve 1 998,25 kg v hodnote 228 042,2 Sk. Pokuty za predaj týchto výrobkov boli udelené v správnom konaní v zmysle zákona NR SR č. 152/95 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Do laboratórií Štátnych veterinárnych a potravinových ústavov bolo spolu zaslaných 239 vzoriek, z toho nevyhovelo 15 vzoriek, čo predstavuje porušenosť 6,28 %.

Najčastejšie nedostatky zistené inšpektormi pri predaji boli nasledovné:

- predaj tovaru tovar po dátume minimálnej trvanlivosti
- chýbajúci opisný názov potraviny, alebo názov vyjadrujúci podstatu výrobku
- nezreteľné označenie viditeľné až po rozbalení výrobku
- chýbajúce označenie výrobku v štátnom jazyku
- neuvedený dátum minimálnej trvanlivosti
- na liehovinách chýbajúca identifikácia výrobnej dávky
- nedodržané teplotné podmienky skladovania kvasenej kapusty
- na figách neuvedený spôsob technologickej úpravy
- prítomnosť molí v datliach
- na balenej nakladanej kapuste neuvedená hmotnosť výrobku
- predaj deformovaného, nahnitého a plesnivého ovocia a zeleniny.

1.2.6. Výskyt syntetických farbív v koreniacich zmesiach určených do mäsových výrobkov

V mesiaci júl a august 2008 vykonali RVPS Levice, Šaľa a Trnava kontrolu u výrobcov koreniacich zmesí určených do mäsových výrobkov v ich regióne, zameranú na kontrolu receptúr jednotlivých vyrábaných koreniacich zmesí a ich označovanie.

Kontrolou receptúr jednotlivých koreniacich zmesí bolo zistené, že predmetní výrobcovia koreniacich zmesí **nepoužívajú pri ich výrobe syntetické farbivá**. Taktiež kontrolou evidencie záznamov jednotlivých dodávateľov surovín a zložiek **neboli zistení ani dodávatelia syntetických farbív**. Skontrolované bolo tiež označovanie jednotlivých koreniacich zmesí, v ktorom **nebolo zistené v ich zložení uvádzanie syntetických farbív**. Pri kontrole bolo odobratých spolu 32 vzoriek koreniacich zmesí určených do mäsových výrobkov na stanovenie syntetických farbív E 124 Ponceau 4R, E128 Červená 2G a E129 Allura červená AC.

Všetky odobraté vzorky boli analyzované v ŠVPÚ Bratislava a neboli v nich zistené žiadne syntetické farbivá.

I.3. Ostatné kontroly

1.3.1. Kontrola potravín rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín

Štátna veterinárna a potravinová správa ako kompetentná autorita vykonáva v rámci Slovenskej republiky okrem iných činností aj kontrolu kvality a zdravotnej bezpečnosti potravín a surovín rastlinného pôvodu importovaných z tretích krajín na územie SR a Európskej únie.

Importné kontroly sa vykonávajú od 1.5.2004, teda od vstupu SR do EÚ. Počty kontrol od roku 2004 narastali, najviac ich bolo vykonaných v roku 2006. Potom nastal pozvoľný pokles a v posledných dvoch rokoch sú počty kontrol približne rovnaké. Predpokladá sa, že to spôsobilo rozšírenie EÚ o ďalšie štáty. Odpadli kontroly dovozov z týchto štátov, najmä Rumunska a Bulharska a zároveň tieto štáty vykonávajú importné kontroly z tretích krajín, čo do istej miery tiež znižuje počty kontrol.

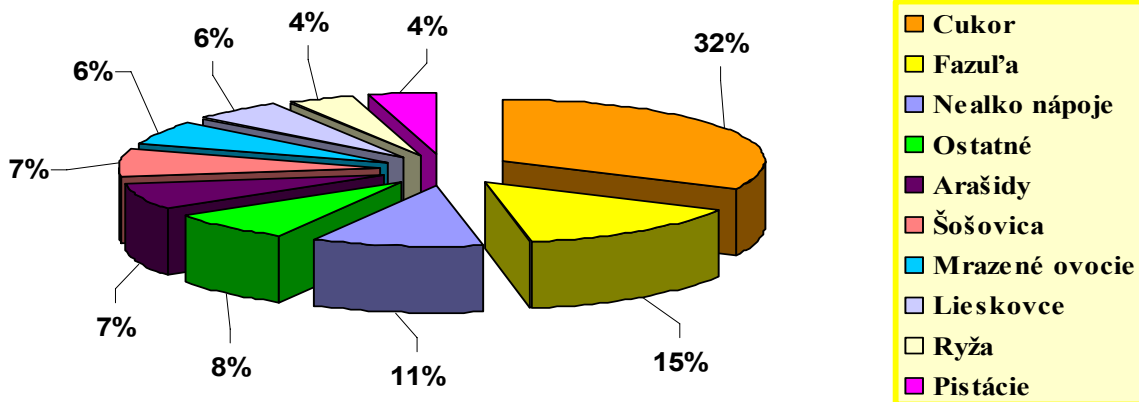
V roku **2008** bolo spolu vykonaných **2 343 importných kontrol**, pri ktorých bolo prekontrolovaných **28 689 589,44 kg** potravín rastlinného pôvodu. Prepustených **do voľného obehu** bolo celkom **2 333 dodávok o hmotnosti 28 587 868,64 kg**.

Odobratých bolo **100 vzoriek**, z ktorých nebolo prepustené do colného režimu voľný obeh **10 dodávok v množstve 101 720,80 kg**. Jednalo sa 2 dodávky ostatných cukrovínok z Moldavska, pistácie z Iránu, zeleninovú papriku z Macedónska, dve dodávky sušených cestovín z Malajzie, sójové extrudované výrobky zo Srbska, arašidy v melase z Ukrajiny, nealkoholické nápoje z Číny a potravinársku pšenicu zo Srbska.

Prehľad komodít podľa dovezeného množstva:

Komodita	Dovezené množstvo /kg/	Krajina pôvodu
Cukor	5 589 590	Chorvátsko, Srbsko, Maurícius
Fazuľa	2 556 841	Čína, Kanada, Etiópia, Argentína, Keňa, Thajsko
Nealkoholické nápoje	1 835 719	Srbsko, Thajsko, Taiwan, Turecko, Ukrajina
Ostatné	1 329 212	Kuba, Čína, India, Južná Kórea, USA, Srbsko, Švajčiarsko, Taiwan, Turecko, Moldavsko
Arašidy	1 278 463	Čína, Ukrajina
Šošovica	1 244 998	Srbsko, Čína
Mrazené ovocie	1 025 350	Chorvátsko, Thajsko
Lieskovce	976 925	Turecko, Čína
Ryža	726 622	Thajsko, Vietnam
Pistácie	717 875	Irán, Čína

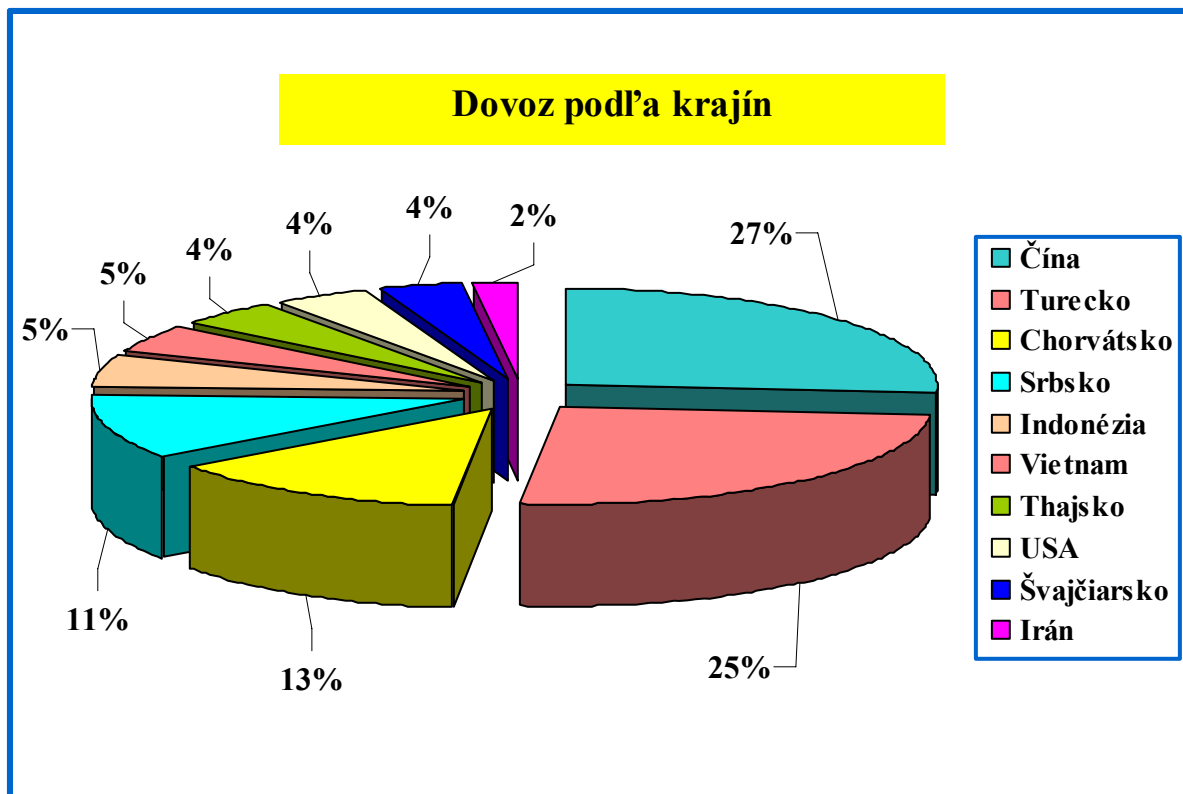
Dovozy podľa komodít

Prehľad tretích krajín s najväčším počtom dovozov

Poradie	Krajina	Počet dodávok
1.	Čína	390
2.	Turecko	374
3.	Chorvátsko	195
4.	Srbsko	158
5.	Indonézia	77
6.	Vietnam	70
7.	Thajsko	66
8.	USA	60
9.	Švajčiarsko	54
10.	Irán	30

Čo sa týka počtu dovozov z jednotlivých tretích krajín je jednoznačne na prvom mieste Čína. Počtom dodávok ju dobieha Turecko, ostatné tretie krajiny sú zastúpené v oveľa nižších počtoch dovozov.

V rámci importných kontrol sa vykonávajú aj kontroly rizikových komodít z rizikových krajín podľa **Rozhodnutia Komisie 2006/504/ES na obsah aflatoxínov**. Toto Rozhodnutie bolo viackrát zmenené a doplnené o výrobky z rizikových komodít o mandle a arašidy dovážané z USA a arašidy z Brazílie. Výsledky týchto kontrol sú štvrťročne zasielané na DG SANCO do Bruselu.

V súčasnosti sa jedná o nasledovné krajiny a komodity:

Čína- arašidy a výrobky z nich - predpísané je 10 %-né vzorkovanie dodávok

Egypt- arašidy a výrobky z nich - predpísané je 20%-né vzorkovanie dodávok

Brazília- pre dovoz **para orechov** je predpísané 100 %-né vzorkovanie dodávok a pre **arašidy** je povinné vzorkovanie 50% zásielok

Irán- pistácie a výrobky z nich - predpísaná je 100 %-né vzorkovanie dodávok

Turecko - sušené figy, lieskovec a pistácie a výrobky z nich - predpísané vzorkovanie je u fig 5 %, u pistácií 10 % a u lieskocov 10 %

USA - mandle 100%-né vzorkovanie dodávok nezahrnutých do plánu dobrovoľného odberu vzoriek aflatoxínov. Ostatné dodávky so zdravotným certifikátom podliehajú náhodným odberom (5%) a ich analýze na mieste vstupu do Spoločenstva a arašidy - dokladová kontrola (analýza z MP USA, osvedčenie a identifikačný kód) a **arašidy**, ktoré musia mať výsledky rozborov z laboratórií schválených MP USA a osvedčenie overené oprávneným zástupcom MP USA. Zásielka musí byť identifikovaná kódom, ktorý musí byť na každom obale zásielky. Všetky dovozy sú v mieste vstupu alebo mieste určenia kontrolované, každá dodávka musí byť sprevádzaná predpísanými dokladmi. Pri každej kontrole sú prekontrolované sprievodné doklady, dodávka je prekontrolovaná fyzicky a v zmysle Rozhodnutia komisie 2006/504ES je odobratá vzorka na stanovenie aflatoxínu B1 a celkovej sumy aflatoxínov. Pri predpísanom vzorkovaní 100% sa odoberá vzorka z každej dodávky. Vzorkovanie dodávok sa vykonáva

podľa Nariadenia Komisie (ES) č.401/2006, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analytické metódy na úradnú kontrolu hodnôt mykotoxínov v potravinách.

Prehľad kontrol rizikových komodít za rok 2008:

Výrobok	Krajina pôvodu	Dovezené množstvo	Počet dodávok	Odobraté vzorky	Vyhovujúce dodávky	Nevyhovujúce dodávky	Percento nevyhovujúcich dodávok
Arašidy	Čína	3 997212,5	44	6	44	0	0
Pistácie	Irán	677 671	36	36	33	3/67 600	9,97
Suš.figy	Turecko	80 061	7	1	7	0	0
Lieskovce	Turecko	916 730	58	8	58	0	0
Pistácie	Turecko	0	0	0	0	0	0
Arašidy	Egypt	0	0	0	0	0	0
Para orechy	Brazília	0	0	0	0	0	0
Arašidy	Brazília	0	0	0	0	0	0
Arašidy	USA	0	0	0	0	0	0
Mandle	USA	0	0	0	0	0	0

1.3.2. Kontrola verejných skladov

Zákon č.144/1998 Z.z. o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste a o doplnení niektorých ďalších zákonov, zavádza 2 druhy cenných papierov: skladiskový záložný list a tovarový záložný list, prostredníctvom ktorých je možné získať úver a na zabezpečenie záväzkov s tým spojených, zriadiť záložné právo k hnutelným veciam – výrobkom rastlinného pôvodu, na ktoré znie záložný list.

Kontrolu dodržiavania citovaného zákona vykonávali poverení 8 inšpektori v rámci pôsobnosti príslušných Krajských veterinárnych a potravinových správ SR v spolupráci s MP SR. V každom kraji Slovenskej republiky bol Ministerstvom pôdohospodárstva SR poverený konkrétny inšpektor na výkon previerok vo verejných skladoch.

Úlohou inšpektora bolo vykonať kontrolu kvality skladovaného obilia, posúdiť celkovú hygienu vo verejnom sklade. V prípade nového navrhovaného verejného skladu bolo potrebné posúdiť vhodnosť objektu na prevádzku ako „verejný sklad“.

V roku 2008 vykonali poverení inšpektori na základe požiadavky MP SR celkovo 28 následných kontrol v schválených verejných skladoch a 3 vstupné kontroly u prevádzkovateľa verejného skladu.

1.3.3. Kontrola označovania GMO potravín

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1830/2003 z 22. septembra 2003, ktoré sa týka vysledovateľnosti a označovania geneticky modifikovaných organizmov a vysledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov, a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES, zavádza systém na prenos a zachovanie informácií medzi prevádzkovateľmi v každej fáze umiestnenia výrobkov na trhu, ktoré obsahujú alebo pozostávajú z geneticky modifikovaných organizmov, ďalej len „GMO“, alebo potravín a krmív vyrobených z GMO, ale nevyžaduje od operátorov odber vzoriek a testovanie výrobkov, či sú prítomné GMO alebo materiál vyrobený z GMO v každej fáze umiestnenia na trhu.

Podľa článku 9 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1830/2003 sa však od členských štátov vyžaduje zabezpečiť vykonávanie inšpekcií a iných kontrolných opatrení vrátane kontroly a testovania vzoriek (kvalitatívne a kvantitatívne) podľa potreby, aby sa zabezpečil súlad s uvedeným nariadením.

Úradné kontroly boli zamerané na výrobky, ktoré **získali oprávnenie na umiestnenie na trh**, ale bez toho, aby bol dotknutý článok 4 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES s ohľadom na GMO, **ktoré nie sú v Spoločenstve povolené - neautorizované**.

Odber vzoriek sa vykonával na základe overených vedeckých a štatistických protokolov zahrnutých v rámci platnej legislatívy ES a metodických usmernení ŠVPS SR Bratislava.

Kontrola označovania potravinárskych výrobkov sa vykonávala na základe požiadaviek vykonávacieho predpisu k zákonu o potravinách t.j. Potravinového kódexu SR (PK SR). Druhá hlava, druhá časť PK SR – Označovanie potravín sa v § 3 ods. 6 písmeno b) odvoláva na Nariadenie ES č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách a Nariadenie ES č. 1830/2003 Európskeho parlamentu a Rady týkajúce sa vysledovateľnosti a označovania geneticky modifikovaných organizmov a vysledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES.

V týchto nariadeniach je zakotvená **povinnosť označovať potraviny a krmivá**, ktoré pochádzajú, obsahujú alebo sa skladajú z geneticky modifikovaných organizmov, s cieľom informovať spotrebiteľov. Ak je pri výrobe potravín použitá zložka vyrobená z geneticky modifikovaných organizmov, musí byť táto informácia uvedená na obale. **Výrobky s nízkym obsahom geneticky modifikovaného materiálu – do 0,9 % nie je povinné označiť za predpokladu**, že prítomnosť takéhoto materiálu je náhodná alebo technicky nevyhnutná. Kontrolu správnosti označovania potravín, vzhľadom na obsah geneticky modifikovaných organizmov, je možné vykonať len na základe zistenia prítomnosti alebo neprítomnosti modifikovaného génu v potravine. Pre posúdenie správnosti označenia vzhľadom na platnú legislatívu, je dôležité stanoviť aj množstvo modifikovaného génu v potravine.

Úradné kontroly v roku 2008 boli hlavne zamerané **na odber vzoriek sóje, kukurice, ryže a výrobkov z nich**.

Kontroly boli vykonávané hlavne **u dovozcov z tretích krajín, výrobcov potravín rastlinného pôvodu, prípadne pri uvádzaní do obehu a manipulácii s vyššie uvedenými surovinami a potravinami rastlinného pôvodu (veľkoobchodné sklady, obchodná sieť)**. Avšak

uprednostnené boli odbery vzoriek v rámci úradných kontrol u výrobcov a dovozcov z tretích krajín.

Jednalo sa hlavne o kontroly náhodného výskytu GMO u surovín a vo výrobkoch, **ktoré nemali v označení uvedené „vyrobené z geneticky modifikovaných surovín“**. Pozornosť sa tiež venovala **minimálnej frekvencii** GMO pre odber vzoriek rastlinného pôvodu dovážaných z tretích krajín, ktorá bola stanovená na základe analýzy rizika a výsledkov odberov vzoriek u prevádzkovateľov v predchádzajúcom období.

Vzorky boli analyzované v skúšobných laboratóriách **ŠVPÚ Dolný Kubín** (národné referenčné laboratórium) a **ŠVPÚ Bratislava**, pričom bola najskôr použitá screeningová metóda a v prípade pozitívneho zistenia sa pokračovalo v potvrdzujúcej analýze prítomnosti GMO na stanovenie prítomnej geneticky modifikovanej zložky. V prípade negatívneho zistenia sa v analýze nepokračovalo, v prípade pozitívneho dôkazu sa vo vzorke stanovila aj kvantita.

V roku 2008 bolo plánované v rámci úradných kontrol odobrať celkovo 231 vzoriek. Avšak vzhľadom na ciele kontroly ryže (Bt63) a monitoring zemiaku EH92-527-1 **sa odobralo celkovo 327 vzoriek.** Odber vzoriek koordinovali v príslušnom kraji inšpektori KVPS na základe plánu odberu pre rok 2008.

Prehľad o počte analyzovaných vzoriek v príslušných laboratóriách je uvedený v **tabuľke č.1.:**

ŠVPÚ	Počet analyzovaných vzoriek
ŠVPÚ Bratislava	83
ŠVPÚ Dolný Kubín	244
SPOLU	327

V rámci sóje a výrobkov z nej sa vykonávala v roku 2008 **detekcia** sóje Roundup Ready® - MON40-3-2 a A2704-12, pri kukurici a výrobkov z nej (Bt11, Bt176, MON-810, MON863, Bt10, T25, GA21, NK603, TC1507, CBH351, MIR 604 a DAS 1507), pri ryži (LLRice601, Bt73 a LLRice62) a v prípade zemiakov EH92-527-1.

V prípade zemiakov sa v roku 2008 vykonal monitoring - detekcia na zatiaľ neautorizovaný druh GM zemiaku EH92-527-1. V rámci monitoringu sa v odoberali konzumné zemiaky skoré aj neskoré a taktiež výrobky z nich. Všetkých 14 odobratých vzoriek bolo negatívnych.

Vzhľadom na uplatňovanie Rozhodnutia Komisie č. 2008/289/ES z 3. apríla 2008 o núdzových opatreniach, pokiaľ ide o **nepovolený geneticky modifikovaný organizmus „Bt 63“ vo výrobkoch z ryže** sa v rámci úradných kontrol odoberali vzorky ryže a výrobky z nej, nakoľko sa v septembri 2006 v Spojenom kráľovstve, Francúzsku a Nemecku zistili výrobky z ryže pochádzajúce z Číny, ktoré boli kontaminované nepovolenou GM ryžou „Bt 63“ a vo februári 2007 sa prostredníctvom RASFF znovu oznámilo nové zistenie.

Na trh Spoločenstva sa nesmú uvádzať žiadne geneticky modifikované potraviny alebo krmivá, pokiaľ sa na ne nevzťahuje povolenie uvedené v súlade s nariadením EP a Rady (ES) č. 1829/2003.

Čl. 53 nariadenia (ES) č.178/2002 umožňuje prijať vhodné núdzové opatrenia Spoločenstva, ktoré sa uplatňujú týmto rozhodnutím.

Vzhľadom na veľkú rozmanitosť výrobkov, ktoré by mohli byť kontaminované nepovolenou „Bt 63“ sa inšpektori zamerali na zoznam výrobkov, ktoré **by mohli obsahovať ryžu, pozostávať z nej alebo byť z nej vyrobené a pochádzajúce z Číny alebo boli z nej odoslané.**

Uvedenie týchto výrobkov na trh v rámci importných kontrol bolo možné v tom prípade, ak bol k zásielke priložený originál analytickej správy, kde sa konštatovalo, že výrobok neobsahuje GM ryžu „Bt 63“. Pri úradných kontrolách boli prijaté vyššie uvedené opatrenia **vrátane náhodného odberu vzoriek a analýz ako pri dovozoch, tak aj v rámci potravín už prítomných na trhu.**

V prípade analyzovaných vzoriek ryže a výrobkov z nej sa každá vzorka v roku 2008 analyzovala na neautorizovanú LLRICE601, LLRICE62 a vyššie uvedenú Bt63.

Výsledky a prehľad o výsledkoch analýz je uvedený v **tabuľke č.2.:**

Komodita, analyzovaná skupina	Počet analyzovaných vzoriek	Pozitívne vzorky
Sója a výrobky zo sóje	96	14 / Roundup Ready
Kukurica a výrobky z kukurice	116	1 / MON810, Bt11
Ryža a výrobky z nej	97	1 / LLRICE601
Zemiaky	14	-
Ostatné výrobky	4	-
	Spolu 327 vzoriek	Spolu 16 vzoriek

V prípade 14 vzoriek sóje a výrobkov zo sóje, ako aj v prípade kukurice a výrobkov z kukurice **bol vo všetkých pozitívnych vzorkách obsah GMO pod limitom 0,9%. Pokiaľ sa jedná o neautorizovanú LLRICE601, zistený bol 1 pozitívny prípad.**

Kontrola kvality čerstvého ovocia a zeleniny

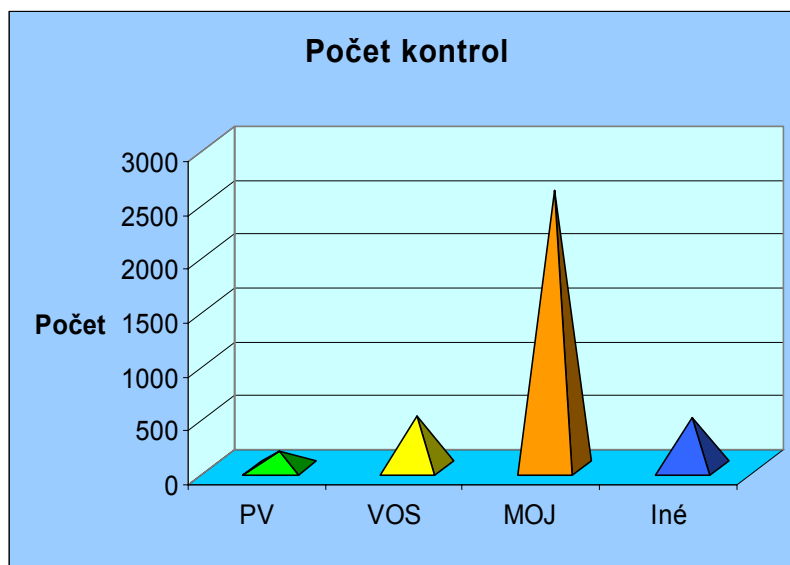
1. Výsledky kontroly

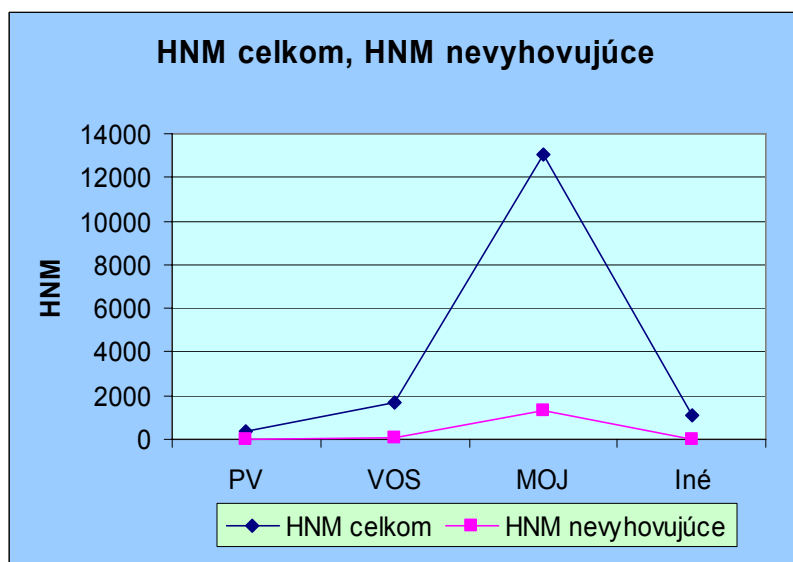
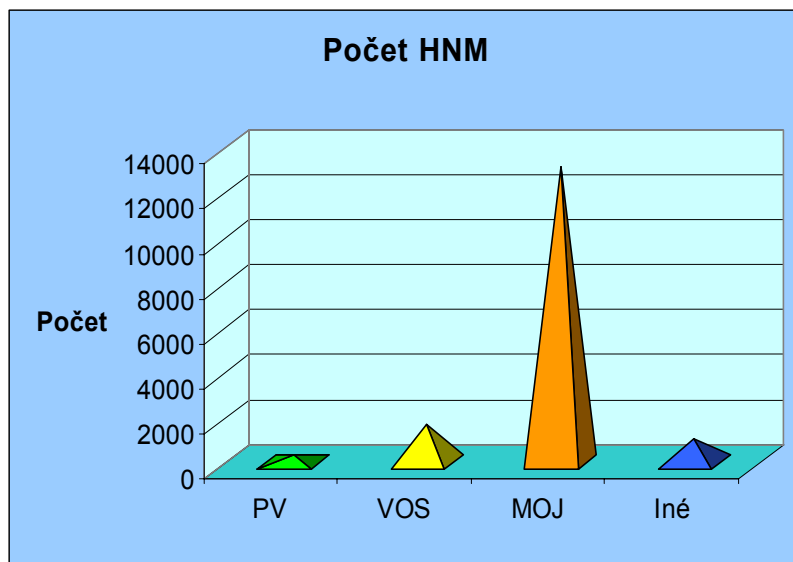
V roku 2008 bolo celkovo vykonaných 3657 kontrol u podnikateľských subjektov, ktoré sa podieľajú na obchode s ovocím a zeleninou. Z uvedeného počtu kontrol bolo 148 kontrol u prvovýrobcov, 470 kontrol vo veľkoobchodných skladoch, 2 572 kontrol v maloobchodných jednotkách a 467 kontrol v iných prevádzkach. Počas kontroly vykonali inšpektori hodnotenie kvality ovocia a zeleniny na mieste spolu v 16 190 prípadoch. Z hodnotených vzoriek

nevyhovelo požiadavkám na kvalitu 1 413. Uvedený počet nevyhovujúcich vzoriek predstavuje 8,7 % porušenosť.

Podiel kontrolovaných subjektov na výsledkoch hodnotenia kvality na mieste

Kategória - subjekt	Počet kontrol	Počet HNM	Z toho nevyhovujúcich HNM počet / (%)
Prvovýroba	148	363	4 / 1,1
Veľkoobchod	470	1 685	75 / 4,4
Maloobchod	2572	13 079	1 327 / 10,1
Iné	467	1 063	7 / 0,6
Spolu	3657	16 190	1 413 / 8,7

Počet kontrol zhody vykonaných na jednotlivých RVPS

RVPS	Počet inšpektorov	Počet kontrol	Počet HNM
Banská Bystrica	1	218	1693
Bardejov	1	74	263
Bratislava (+1 od 1.7.)	2	147	624
Čadca (do 31.1.)	1	12	48
Dolný Kubín	1	150	617
Dunajská Streda	2	150	723
Galanta	1	154	571
Komárno	1	301	1357
Košice mesto	2	175	556
Lučenec (od 1.7.)	1	39	385
Martin	1	154	1067

Nitra (+2 od 1.7.)	3	219	923
Nové Zámky	1	301	1151
Poprad	1	146	896
Prešov (+1 od 1.7.)	2	458	986
Púchov	1	84	422
Rimavská Sobota (od 1.7.)	1	34	221
Senec	1	34	78
Senica nad Myjavou (PN)	1	0	0
Svidník	1	239	786
Šaľa	1	69	266
Trebišov (do 1.8.)	1	67	274
Trenčín (+1 od 1.7.)	2	144	589
Veľký Krtíš (do 31.1.)	1	0	0
Zvolen	1	244	1650
ŠVPS SR (dovoz)	2	44	44
Spolu	33	3657	16190

Hodnotenie na mieste - hodnotené množstvá v kg

HNM	Množstvo celkom	vyhovujúce	nevyhovujúce
Spolu	23 590 671,76	23 330 835,86	259 835,9

Hodnotenie na mieste – najviac kontrolované plodiny v roku 2008 – hodnotené množstvá v kg

Druh plodiny	Množstvo (kg)	Počet kont.	Nevyh. kont.(počet)	Nevyh. množst. (kg)
Avokádo	10 149,50	25	4	21,50
Baklažány	3 200,00	31	1	5,00

Banány zelené	145 423,28	8	1	30,00
Broskyne a nektarinky	517 185,81	795	73	5 480,99
Cesnak	12 033 769,61	325	52	1 751,51
Cibuľa	415 071,76	650	79	5 042,38
Citróny	297 930,17	759	41	900,03
Cuketa	3 825,00	32	3	67,00
Čerešne a višne	1 143,00	16	0	0,00
Dyňa červená	213 885,00	133	11	16 614,00
Hrozno stolové	800 170,40	860	85	46 493,35
Hrušky	161 836,11	469	31	1 087,21
Jablka	1 566 328,29	2295	168	7 540,14
Jahody	7 041,60	112	27	4 051,35
Kapusta a kel	379 995,95	826	52	6 241,60
Karfiol	145 935,06	363	30	905,40
Kivi	1 313 407,50	811	86	3 111,07
Lieskovce	15,00	1	0	0,00
Mandarinky	1 612 000,19	928	59	26 868,33
Marhule	5 767,00	48	7	148,00
Melón cukrový	11 588,45	63	9	3 303,90
Mrkva	532 252,09	755	106	5 624,64
Orechy vlašské	35,00	2	0	0,00
Paprika zeleninová	535 199,08	1430	147	11 911,63
Pomaranče	974 667,63	1144	56	63 135,60
Pór	5 920,00	171	24	322,40
Rajčiaky	730 686,03	1559	109	41 862,42
Slivky a slivkoviny	118 717,90	163	28	4 265,40
Šalát hlávkový a endívia	14 822,35	240	25	255,71
Šampiňóny	2 560,40	25	6	39,90
Špargľa	5 932,00	15	5	42,00

Uhorky	849 131,74	742	65	2 430,94

2. Cielené kontroly v roku 2008

V roku 2008 ŠVPS SR vyhlásila 4 cieľové kontroly. Inšpektori vykonali celkovo 1 227 kontrol, pri ktorých bolo prekontrolovaných 4 332 vzoriek. Z tohto množstva nevyhovelo požiadavkám kvality 404 vzoriek, čo predstavuje 18 070,61 kg.

Cieľová kontrola OZ č. 156/2008 zameranej na obchodnú kvalitu ovocia a zeleniny

Počas cieľovej kontroly inšpektori RVPS autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny vykonali 316 kontrol zhody s obchodnými normami. Z uvedeného počtu kontrol bolo 196 kontrol v hypermarketoch a supermarketoch. Inšpektori hodnotili zhodu kvality s obchodnými normami celkom u 1 648 plodín, čo predstavuje 303 888,33 kg. Z hodnoteného počtu vyhovelo požiadavkám noriem kvality 1 476 plodín a 172 plodín s celkovou hmotnosťou 6 468,84 kg nevyhovelo požiadavkám noriem kvality.

Na nevyhovujúci tovar boli vydané nálezy o nezhode a v 71 prípadoch udelili inšpektori opatrenia na odstránenie nedostatkov.

Na základe zistených nedostatkov začali miestne príslušné RVPS správne konanie voči 7 právnym subjektom.

Cieľová kontrola OZ č. 163 zameraná na kontrolu obchodnej kvality jabĺk

V zmysle listu ŠVPS SR č. 783/2008-382 vykonali inšpektori autorizovaní na kontrolu zhody čerstvého ovocia a zeleniny kontroly zhody predávaných jabĺk na všetkých stupňoch obchodu. V stanovenom termíne od 15.4. do 10.6. 2008 bolo celkovo vykonaných 219 kontrol zhody jabĺk s obchodnou normou (nariadenie komisie (ES) č. 85/2004). Prekontrolovaných bolo 762 dávok jabĺk o hmotnosti 114854,37 kg, z čoho 667 dávok s hmotnosťou 110866,95 kg bolo v zhode s obchodnou normou a 95 dávok s hmotnosťou 3 982,42 kg nebolo v zhode s obchodnou normou. Na toto množstvo boli vystavené nálezy o nezhode.

Cieľová kontrola OZ č. 168 Cieľová kontrola obchodnej kvality broskýň a nektáriniek

V zmysle listu ŠVPS SR č. 1564/2008-382 vykonali inšpektori autorizovaní na kontrolu zhody čerstvého ovocia a zeleniny kontroly zhody predávaných broskýň a nektáriniek. V stanovenom termíne júl až august 2008 bolo na všetkých stupňoch obchodu celkovo vykonaných 419 kontrol zhody broskýň a nektáriniek s obchodnou normou (nariadenie komisie (ES) č. 1864/2004). Prekontrolovaných bolo 296 601,21 kg, z čoho 34 dávok s hmotnosťou 3010,39 kg nebolo v zhode s obchodnou normou. Na toto množstvo boli vystavené nálezy o nezhode. 5 zásielok

o hmotnosti 23,65 kg nevyhovelo v znaku minimálne požiadavky, 10 zásielok o hmotnosti 565,0 kg nevyhovelo v znaku označenie, 7 zásielok o hmotnosti 35,97 kg nebolo správne zaradených do triedy kvality, 7 zásielok o hmotnosti 56,9 kg nevyhovelo v znaku veľkosť, 6 zásielok o hmotnosti 2405,0 kg nevyhovelo v znaku obchodná úprava.

Cielená kontrola OZ č. 180 zameraná na kontrolu obchodnej kvality predávaného čerstvého ovocia a zeleniny v predvianočnom období

V období od 1.12. až 23.12. inšpektori autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny vykonali 271 kontrol obchodnej kvality predávaného čerstvého ovocia a zeleniny. Kontroly boli vykonané prednostne v hyper a supermarketoch. Celkovo bola vykonaná kontrola zhody s obchodnými normami kvality ES u 1 503 plodín, celkové množstvo 182 116,46 kg. Z tohto množstva 1 400 plodín vyhovelo požiadavkám týchto noriem kvality a 103 plodín s celkovou hmotnosťou 4 608,96 kg nevyhovelo požiadavkám noriem. Na toto množstvo boli vydané nálezy o nezhode a plodiny boli stiahnuté z predaja.

Voči dvom subjektom bolo zahájené správne konanie.

V období od 15.12. až 21.12. inšpektori autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny vykonali dve kontrolné akcie obchodnej kvality predávaného čerstvého ovocia a zeleniny na vianočných trhoch organizovaných MP SR v priestoroch dostihovej dráhy v Bratislave. Všetky prekontrolované dávky boli v súlade s príslušnými nariadeniami Komisie ES.

3. Kontrola dovozu a vývozu ovocia a zeleniny

V roku 2008 bolo pri dovoze z tretích krajín s uznanou inšpekčnou službou skontrolovaných 11 zásielok tovaru, na základe analýzy rizika boli zásielky kontrolované náhodným výberom. Zásielky pochádzali z Maroka a Turecka. Plodiny boli hodnotené ako vyhovujúce. Spolu bolo prekontrolovaných 136,26 ton plodín.

Vyhodnotenie kontroly tovaru z tretích krajín s uznanou inšpekčnou službou

Plodina	pôvod	počet zásielok	tony
Citróny	Turecko	2	37,30
Mandarínky	Turecko	1	19,06
Paprika	Turecko	1	14,00
Paprika	Maroko	2	4,86
Rajčiaky	Maroko	3	36,04
Uhorky	Maroko	2	25,00

Kontrola dovozu a vývozu z tretích krajín

Kontrola pri dovoze a vývoze sa týkala tretích krajín bez uznanenij inšpekčnej služby, to znamená, že kontroly boli vykonané pri každom dovoze a vývoze.

Pri **dovoze** plodín z tretích krajín bolo prekontrolovaných 96 zásielok

Pri **vývoze** do tretích krajín bolo skontrolovaných 631 zásielok.

Hlásenie zásielok s nezhodou na Awai portál

Aplikácia Amis web na portáli Európskej únie „Awai“ bola vyvinutá za účelom zlepšenia prenosu dát a informácií o tovare nespĺňajúcom požiadavky obchodných noriem vnútri EÚ a na zasielanie zistení o nezhode tovaru na Európsku komisiu a medzi jednotlivými ČŠ.

Do tohto programu sa zapisujú informácie o množstve a krajine pôvodu tovaru, adresy prepravcov, baliarne alebo vývozcov, mieste a dátume kontroly, zistených poškodeniach produktu, uložených opatreniach a podrobné údaje o dodávke.

Hlásenie sa zasiela, ak nezhodný tovar zistený pri kontrole je pôvodom iný ako zo Slovenskej republiky a hmotnosť kontrolovanej dávky je vyššia ako 50 kg.

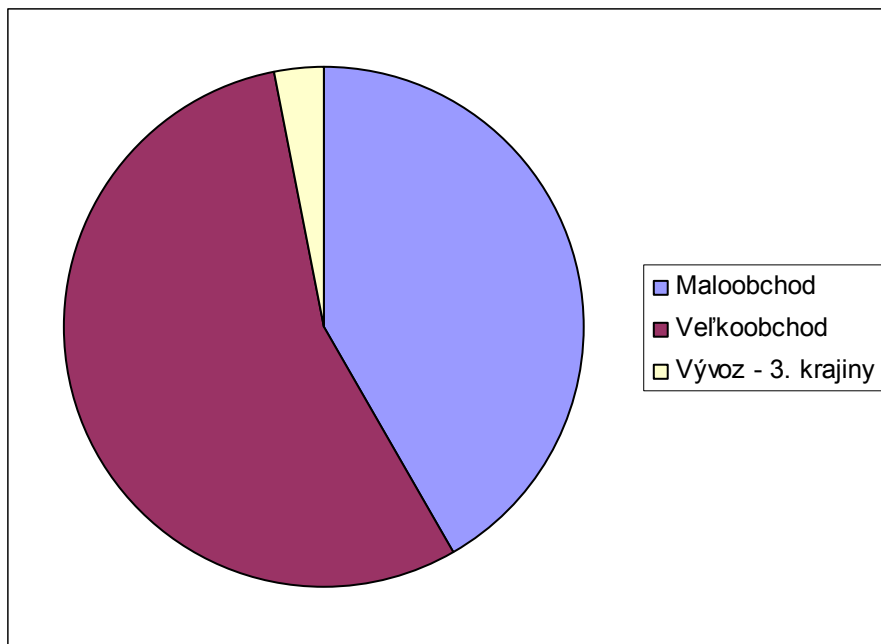
Na komunikačný portál EÚ bolo v roku 2008 odoslaných celkovo 65 hlásení. Celkové množstvo nahláseného nezhodného tovaru predstavovalo 250 075 kg.

Počet hlásení nezhodného tovaru podľa druhu plodín:

Plodina	Počet hlásení
Rajčiaky	13
Citrusové plody	11
Kapusta hlávková	10
Hrozno stolové	10
Kivi	4
Uhorky	3
Jablká	3
Broskyne	3
Paprika	2
Cibuľa	2
Melón cukrový	1
Jahody	1
Slivky	1
Mrkva	1

Stupeň kontroly, na ktorom bol zistený nezhodný tovar:

Stupeň kontroly	Počet zistení nezhody
Maloobchod	27
Veľkoobchod	36
Vývoz – 3. krajiny	2

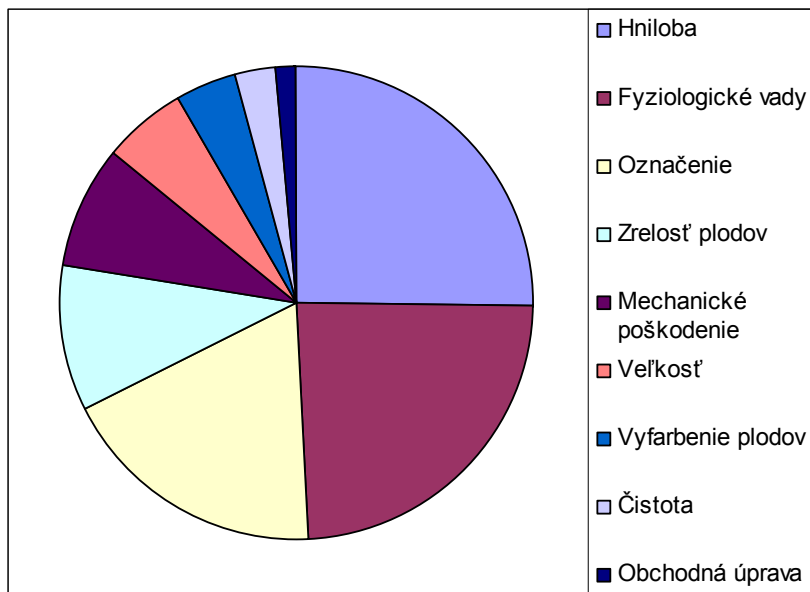
Nezhodný tovar nahlásený Slovenskou republikou na portál EÚ podľa jednotlivých krajín pôvodu:

Krajina pôvodu	Počet hlásení zo SR
Španielsko	22
Taliansko	14
Poľsko	9
Neznáma krajina pôvodu	7
Česká republika	2
ES	2
Rakúsko	2
Argentína	2
Brazília	1
Turecko	1
Macedónsko	1
Maroko	1
Chile	1

Príčiny nezhody tovaru:

Dôvod nezhody tovaru	Počet hlásení
Hniloba	18
Fyziologické vady	17
Označenie	13
Zrelosť plodov	7
Mechanické poškodenie	6
Veľkosť	4

Vyfarbenie plodov	3
Čistota	2
Obchodná úprava	1

Opatrenia uložené na mieste inšpektormi:

Opatrenie	Počet opatrení
Pretriedenie tovaru	24
Vrátenie tovaru dodávateľovi	19
Zničenie tovaru	14
Preznačenie	8

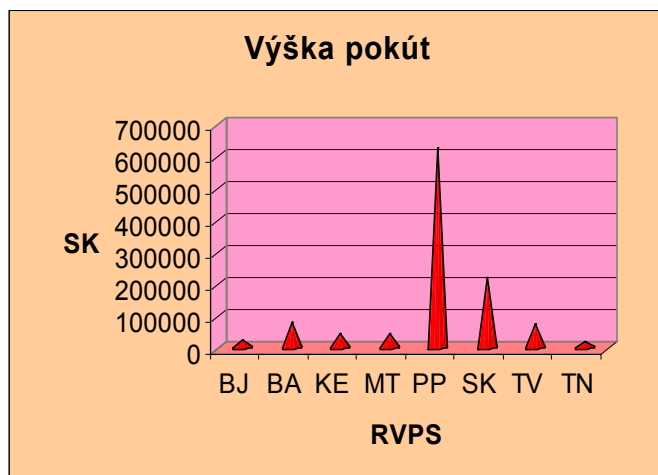
4. Správne konanie

V roku 2008 bolo na RVPS ukončených 53 správnych konaní voči subjektom podnikajúcim v sektore ovocia a zeleniny za porušenie zákona č.491/2001 o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami. Na základe porušenie tohto zákona boli právny subjektom uložené pokuty vo výške 1 133 000 Sk.

V nasledovnej tabuľke sú uvedené iba RVPS, ktoré v roku 2008 zahájili správne konanie voči kontrolovaným subjektom.

	Počet celkom	Právoplatne ukončené	Pokuta Sk
Spolu	58	53	1 133 000

Inšpektor RVPS	Počet celkom	Právoplatne ukončené	Pokuta Sk
Bardejov	2	2	25 000
Bratislava	3	3	80 000
Komárno	1	0	0
Košice	3	3	43 000
Martin	4	4	45 000
Poprad	27	26	625 000
Svidník	12	9	220 000
Trebišov	5	5	75 000
Trenčín	1	1	20 000

5. Kontrola vnútornej kvality plodov

Kontrola vnútornej kvality (obsahu cukru) v plodoch kivi a jablkách sa vykonávala na základe požiadavky Európskej komisie.

Obsah cukru v plodoch kivi

Meranie obsahu cukru bolo vykonané u 72 dávok kivi, u 1 odrody (plus dávky bez označenia odrody), z piatich krajín. U plodov jabĺk bolo meranie vykonané u 150 dávok, u 25 odrôd, z 12 krajín.

Obsah cukru v plodoch kivi

Vyhodnotenie kontroly obsahu cukru v plodoch kivi za rok 2008		
odroda	počet meraní	priemerná hodnota °Brix
Hayward	67	12,92

neuvedená	5	13,30
spolu	72	-

Vyhodnotenie kontroly obsahu cukru v plodoch kivi za rok 2008		
podľa pôvodu		
pôvod	počet meraní	priemerná hodnota °Brix
Austrália	1	13,64
Čile	3	12,36
Grécko	5	12,57
Nový Zéland	2	13,99
Taliansko	61	12,94

Obsah cukru v plodoch jabák

Vyhodnotenie kontroly obsahu cukru v plodoch jabák za rok 2008		
odroda	počet meraní	priemerná hodnota °Brix
Braeburn	6	13,11
Early Gold	1	12,77
Eliza	3	13,29
Elstar	1	12,27
Florina	1	15,50
Fuji	1	18,00
Gala	10	13,10
Gloster	8	12,44
Golden Delicious	54	12,74

Idared	21	12,86
Jonagold	16	12,54
Jonagored	1	12,80
Jonathan	3	11,75
Karmina	1	12,62
Lord Lambourne	1	13,38
Melodia	3	12,93
Morgenduft	1	13,25
Ontário	1	7,31
Paula Red	3	12,16
Pinova	2	14,03
Red Delicious	2	13,28
Royal Gala	2	13,27
Selena	1	14,20
Spartan	1	12,80
Šampion	5	13,22

Vyhodnotenie kontroly obsahu cukru

v plodoch jabĺk za rok 2008

odroda	poradie	priemerná hodnota °Brix
Fuji	1.	18,0
Florina	2.	15,50
Selena	3.	14,20
Pinova	4.	14,03
Lorf Lambourne	5.	13,38
Eliza	6.	13,29
Red Delicious	7.	13,28
Royal Gala	8.	13,27
Morgenduft	9.	13,25

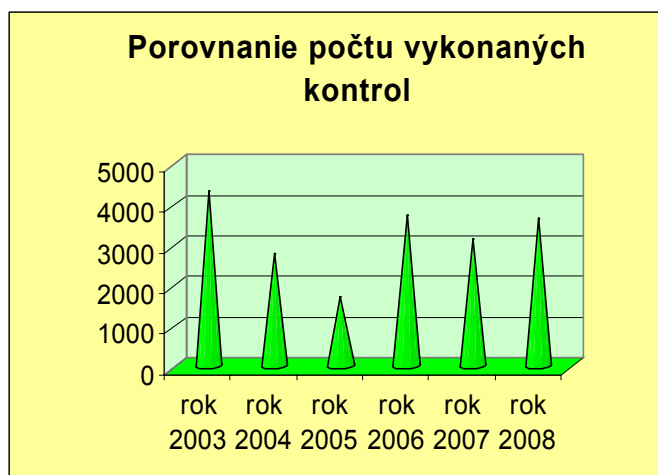
Šampion	10.	13,22
Braeburn	11.	13,11
Gala	12.	13,10
Melodia	13.	12,93
Idared	14.	12,86
Jonagored	15.	12,80
Spartan	16.	12,80
Early Gold	17.	12,77
Golden Delicious	18.	12,74
Karina	19.	12,62
Jonagold	20.	12,54
Gloster	21.	12,44
Elstar	22.	12,27
Paula Red	23.	12,16
Jonathan	24.	11,75
Ontário	25.	7,31

Vyhodnotenie kontroly obsahu cukru v plodoch jabík za rok 2008 podľa pôvodu		
pôvod	počet meraní	priemerná hodnota °Brix
Austrália	1	14,2
Belgicko	14	12,44
Česká republika	3	12,98
Francúzsko	1	11,5
Holandsko	3	13,1
Maďarsko	2	10,1
Nemecko	4	12,77
Poľsko	29	12,78
Rakúsko	5	13,6
Slovensko	35	13,09

Taliansko	53	12,77
Urugvaj	1	13,45

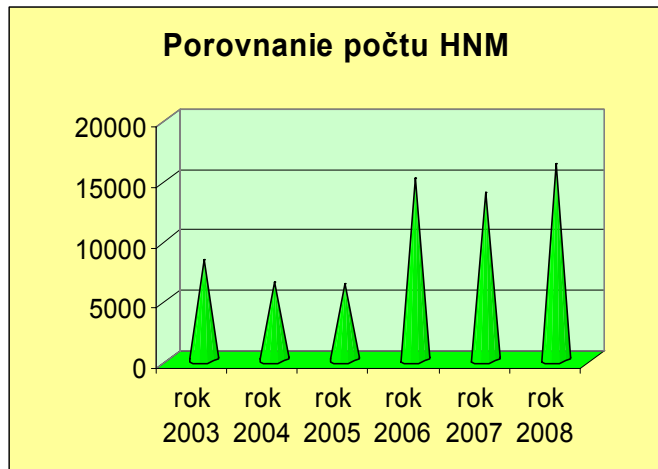
**6. Celkové porovnanie počtu kontrol v rokoch
2003 až 2008**

Kategória - subjekt	Počet kontrol 2003	Počet kontrol 2004	Počet kontrol 2005	Počet kontrol 2006	Počet kontrol 2007	Počet Kontrol 2008
Prvovýroba	216	275	154	175	131	148
Veľkoobchod	750	670	382	529	351	470
Maloobchod	3 345	1 814	1 154	2 860	2275	2572
Iné	-	-	-	152	373	467
Spolu	4 311	2 759	1 690	3 716	3 130	3657

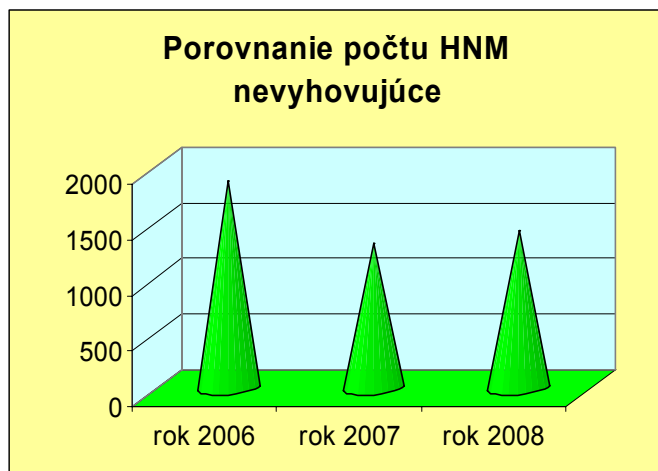

Kategória - subjekt	Počet HNM 2003	Počet HNM 2004	Počet HNM 2005	Počet HNM 2006	Počet HNM 2007	Počet HNM 2008
Prvovýroba	193	383	375	338	260	363
Veľkoobchod	1 467	1 478	1 318	1 792	1481	1 685

Maloobchod	6 571	4 580	4 636	12 496	11 802	13 079
Iné	-	-	-	374	368	1 063
Spolu	8 231	6 441	6 329	15 000	13 911	16 190

Katégoria/subjekt	2006 Počet nevyhovujúcich HNM / % porušenosti	2007 Počet nevyhovujúcich HNM/ % porušenosti	2008 Počet nevyhovujúcich HNM/ % porušenosti
Prvovýroba	10 / 2,9	6 / 2,3	4 / 1,1
Veľkoobchod	174 / 9,7	92 / 6,2	75 / 4,4
Maloobchod	1 650 / 13,2	1 200 / 10,2	1 327 / 10,1
Iné	35 / 9,3	2 / 0,5	7 / 0,6
Spolu	1 869 / 12,5	1 300 / 9,3	1 413 / 8,7

V roku 2008 prišlo k nárastu počtu kontrol oproti roku 2007 o 527 kontrol. Počet hodnotení na mieste vykonaných v roku 2008 dosiahol v sledovanom období vyššiu úroveň ako v roku 2007 o 2 279 hodnotení. Na jednu kontrolu vychádza rovnaká úroveň počtu hodnotení na mieste 4,4. Počet nevyhovujúcich vzoriek v roku 2008 predstavuje 8,7 % porušenosť, v roku 2007 dosiahla porušenosť 9,3%.

Začiatkom roka 2008 vykonávalo kontrolu zhody 24 autorizovaných inšpektorov. Vo februári dvaja inšpektori ukončili pracovný pomer na RVPS a prešli pracovať na ŠVPS SR, na oddelenie kontroly vína.

V priebehu roka bolo autorizovaných 9 nových inšpektorov RVPS. Z toho jedna inšpektorka ukončila pracovný pomer na RVPS a prešla pracovať na ŠVPS SR (OOT). Inšpektori autorizovaní na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny pracujúci na 25 RVPS vykonali spolu 3 657 kontrol a 16 190 hodnotení na mieste (kontrol zhody). V priemere, po odpočítaní 4 inšpektorov (traja prechod na ŠVPS SR, jeden dlhodobá práceneschopnosť), bolo vykonaných 159 kontrol a 704 hodnotení na mieste na jednu RVPS (z 23 RVPS). Na jedného inšpektora z 29 pracujúcich pri kontrole obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny vychádza 108 kontrol.

Podľa analýzy rizika (v zmysle nar. ES 1148/2001) vychádzajúcej z počtu a druhu prevádzok, ktorú vypracovala ŠVPS SR je potrebné vykonať ročne na Slovensku 11 283 kontrol zhody ovocia a zeleniny. Táto požiadavka bola v roku 2008 splnená na 32 %.

7. Peer Review OECD

V júni 2008 sa na Slovensku uskutočnila hodnotiacia misia OECD - Peer review. Tým expertov v zložení L.Németh – Maďarsko, Ch. Papadimitriu – Grécko, Cs.Gáspár – OECD vypracovala hodnotiacu správu, ktorá bola prezentovaná a schválená na 67. plenárnom zasadnutí Schémy OECD pre uplatňovanie medzinárodných noriem kvality pre ovocie a zeleninu (Paríž, december 2008). Závety hodnotiacej misie :

Inšpekčný tím ŠVPS bol vyhodnotený ako skúsený a veľmi dobre pracujúci. Na základe zistení odporúča tím expertov:

- ŠVPS ako koordinujúca autorita by mala mať väčší vplyv na výkon kontroly inšpektormi, dobrá koordinácia môže byť zabezpečená iba v prípade, že koordinujúca autorita má

- dostatočné možnosti na vykonávanie profesionálnych úloh, to znamená prehodnotiť možnosť priameho riadenia odborných inšpektorov odborom organizácie trhu ŠVPS SR,
- Potrebne je zabezpečiť vyrovnaný inšpekčný tlak na všetkých stupňoch obchodu, počet kontrol je dlhodobovo oveľa nižší, ako by mal byť podľa analýzy rizika,
 - Systém vzdelávania inšpektorov uplatňovaný v SR môže slúžiť ako ukážkový príklad pre ostatné krajiny.

b) Kontrola vína

V období od 1.1. 2008 do 31.7. 2008 ŠVPS SR vykonávala kontrolu vína v zmysle Nariadenie rady (ES) č. 1493/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s vínom (Ú.v. ES L 179, 4.7.1999), Nariadenia komisie (ES) č. 2729/2000 zo 14. decembra 2000 ustanovujúceho podrobné vykonávacie pravidlá kontroly vo vinohradníckom sektore (Ú.v. ES L 316, 15.12.200), NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 753/2002z 29. apríla 2002, ktorým sa stanovujú určité pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1493/1999, pokiaľ ide o popis, označovanie, prezentáciu a ochranu určitých vinárskych výrobkov a zákona č. 182/2005 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve v znení neskorších predpisov. Od 1.8. 2008 bolo Nariadenie rady (ES) č. 1493/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s vínom (Ú.v. ES L 179, 4.7.1999) zrušené a nahradené novým nariadením rady č. 479/2008 o spoločnej organizácii trhu s vínom. Označovanie v zmysle novej EU legislatívy bude platiť od 1.8. 2009. Do tohto termínu platí označovanie spotrebiteľských balení a analytické limity pre zisťovanie kvality a zdravotnej neškodnosti podľa VI a VII prílohy ES Nariadenia rady (ES) č. 1493/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s vínom.

Výkon kontroly vína a vinárskych výrobkov do 30.1. 2008 bol zabezpečený šiestimi poverenými špecializovanými inšpektormi s krajskou pôsobnosťou, ktorí spĺňali odborné požiadavky v zmysle zákona č.182/2005 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve a úspešne absolvovali senzorické skúšky II. stupňa pre hodnotenie vína.

Od 1.2.2008 bolo zriadené v rámci odboru organizácie trhu nové oddelenie štátneho odborného dozoru vína. Výkon kontroly vína a vinárskych výrobkov je zabezpečený šiestimi špecializovanými inšpektormi Štátneho odborného dozoru vína, ktorí spĺňajú odborné požiadavky v zmysle zákona č.182/2005 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve a úspešne absolvovali senzorické skúšky II. stupňa pre hodnotenie vína. Pôsobnosť inšpektorov nie je obmedzená krajskou pôsobnosťou, podľa potreby pri cieľených spoločných previerkach sa môžu pohybovať v rámci Slovenska.

Od 1.9. 2008 bola vytvorená spolupráca medzi ŠVS SR a Colným laboratóriom Bratislava za účelom zlepšenia kontroly vína vyrobeného na Slovensku a zahraničného vína predávaného na našom území. Colné laboratórium zmluvne zabezpečuje analýzu vína pomocou Nukleárnej magnetickej rezonancie – NMR. Od septembra boli vykonané dve cieľené previerky na falšovanie vína a vinárskych výrobkov.

Vyhodnotenie výsledkov kontroly vína

V sledovanom období bolo inšpektormi Štátneho odborného dozoru vína vykonaných 830 kontrol v maloobchodných prevádzkach a 440 kontrol vo výrobných prevádzkach, čo celkovo predstavuje 1270 kontrol.

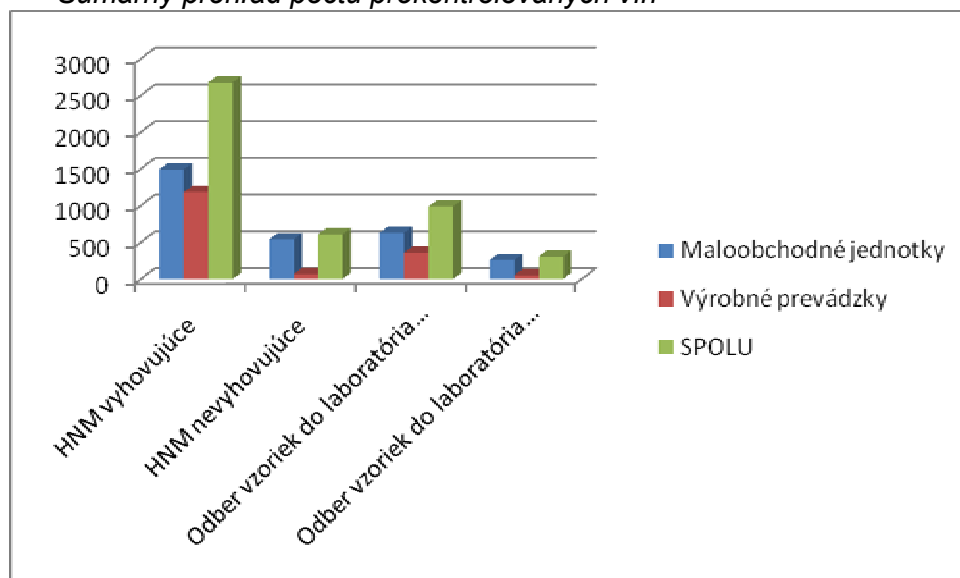
Vína boli pri previerkach hodnotené na mieste (HNM), prípadne boli odoberané vzorky predávaných vín do troch laboratórií ŠVPÚ Bratislava, Dolný Kubín, Košice na senzorické a analytické rozborly.

Najviac nedostatkov bolo zistených v maloobchodných jednotkách - predajne sudových vín, pri senzorickom hodnotení sudových vín odobratých do laboratórií ŠVPÚ v sledovaných znakoch senzorických - čírosť, farba, vôňa, chuť a v analytických znakoch nízky obsah alkoholu a prekročený limit kyseliny octovej.

Sumárny prehľad počtu prekontrolovaných vín

	Maloobchodné jednotky	Výrobné prevádzky	SPOLU
HNM vyhovujúce	1493	1184	2677
HNM nevyhovujúce	540	68	608
SPOLU	2033	1252	3285
Odber vzoriek do laboratória vyhovujúce	629	360	989
Odber vzoriek do laboratória nevyhovujúce	256	49	305
SPOLU	885	409	1294

Sumárny prehľad počtu prekontrolovaných vín

Maloobchodné prevádzky

V maloobchodných jednotkách (MOJ) bolo zistených 540 nevyhovujúcich vín pri hodnotení na mieste a 256 vín odobratých do laboratória ŠVPÚ so zistenými nedostatkami v senzorických a analytických znakoch. Celkovo 305 vzoriek vín nevyhovovalo platným právnym predpisom.

Najviac nedostatkov bolo zistených pri zahraničných vínach v označení a to hlavne v nesprávnom uvedení slovného údaju o distribútorovi a dovozcovi, neuvedenie slovného údaju o fľašovateľovi.

Pri odbere vín do laboratórií ŠVPÚ v 45 prípadoch odobratých vzoriek vín bolo nesprávne uvedený obsah zbytkového cukru na etikete s porovnaním s údajom zisteným analýzou v laboratóriu. V 75 vzorkách bol nesprávne uvedený obsah alkoholu na etikete s porovnaním s hodnotami zistenými v laboratóriu ŠVPÚ.

V senzorickom hodnotení nevyhovovalo 64 vzoriek vín. Hlavným nedostatkom bola oxidácia vo vône a chuti

Pri kontrole slovenských vín bolo zistených 114 nevyhovujúcich vzoriek predávaných vín.

Najčastejšie nedostatky boli zistené pri predaji fľašových vín, hlavne v označovaní prívlastkových vín s nesprávne uvedeným Štátnym kontrolným číslom.

Pri predaji sudových vín kvalita nevyhovovala v 65 prípadoch v senzorických znakoch, predovšetkým v znakoch čírosť, vôňa a chuť (chuť a vôňa nečistá po jablčno-mliečnej fermentácii (JMF), výskyt gumových a pripálených pachov, zápachy pripomínajúce kvasenú kapustu a sírovodíkové zápachy, nečistá vôňa a chuť po kyseline octovej a acetóne). Príčina týchto nedostatkov bola v nedokonalom zastabilizovaní vína a nesprávnej technológii skladovania.

Pri vyhodnotení označovania sudových vín boli najčastejšie nedostatky v

- neuvedenie triedy kvality na vývesných tabuliach
- neuvedenie obsahu zbytkového cukru
- neuvedenie obsahu alkoholu v obj %

Nesprávne označený údaj o obsahu alkoholu bol zistený v 25 prípadoch. Udaj o obsahu skutočného alkoholu na etikete sa nezhodoval s údajom z analytického rozboru vykonanom v laboratóriu.

U odobratých vzoriek vína do laboratórií ŠVPÚ v 15 prípadoch bol nesprávne uvedený obsah zbytkového cukru na etikete v porovnaní s údajom zisteným analýzou v laboratóriu.

Výrobné prevádzky

Vo výrobných prevádzkach bolo zistených 49 nedostatkov v kvalite a označovaní vyrobeného vína. Najčastejšie nedostatky boli zistené v nesprávnom označený údaj o obsahu alkoholu. Udaj o obsahu skutočného alkoholu na etikete sa nezhodoval s údajom z analytického rozboru vykonanom v laboratóriu.

V senzorickom hodnotení v 35 vzorkách boli zistené nedostatky hlavne v nečistej vône po jablčno-mliečnej fermentácii a v analytických znakoch obsah oxidu siričitého, obsah kyseliny octovej.

Cielené kontroly:

1 Cielená kontrola predaja 2 - putňového tokajského vína

V období od 7.2. 2008 – 11.2. 2008 bolo vykonaných v obchodnej sieti 43 kontrol a u výrobcov 7 kontrol. Pri kontrole označovania tokajských vín v obchodnej sieti boli zistené závažné nedostatky v označení Štátneho kontrolného čísla, ktoré sa nachádzalo na rozdielnych

kvalitatívnych kategóriách tokajských výberov. V čase kontroly sa 2-putňové tokajské víno v maloobchodnom predaji nenachádzalo.

2 Cielená kontrola veľkonočného predaja vín

Pri cielenej kontrole Tokajských vín vyrábaných na Slovensku bolo zistený predaj nekvalitného tokajského výberu 4- putňového a tokajského výberu 5 – putňového, v 6 prípadoch boli zistené nedostatky hlavne v sensorických znakoch (vôňa nečistá po kyseline octovej a chuť nečistá po kyseline octovej). Pri analytickom hodnotení bola zistená prekročená hodnota kyseliny octovej.

3. Cielená kontrola predaja burčiakov

Do colného laboratória bolo inšpektormi ŠOD odobratých 13 vzoriek burčiakov predávaných na trhoviskách a vinobraniach. Burčiaky boli podrobené magnetickej rezonancii so zameraním sa na množstvo cukru pridaného do muštu a bol zisťovaný pôvod základnej suroviny, či sa jedná o hroznový mušt alebo mušt z iného ovocia, množstvo pridaného repného cukru v zmysle požiadavok vinárskej legislatívy. Burčiaky boli odoberané len z malokarpatskej oblasti. Z celkového množstva odobratých burčiakov takmer 3/4 boli nevyhovujúce. Kvalitatívne kritériá "burčiaku" spĺňali iba 4 vzorky. Analýzou NMR bolo jednak potvrdenie pravosti hroznového muštu použitého na prípravu burčiaku t.j. zodpovedať na otázku či burčiak je naozaj z hrozna. Ďalšou požiadavkou bolo aj určenie prídavku cukru, s cieľom kontrolovať jeho povolenú a zákonom stanovenú hranicu (4,5 kg/100L muštu). Kvantitatívne stanovenie prídavku iného ako hroznového cukru je nadštandardom pri SNIF NMR analýzach, nie je bežnou súčasťou izotopovej analýzy, avšak u tohto typu vzoriek sa ukázalo ako veľmi dobre aplikovateľné. Z celkového počtu 9 nevyhovujúcich vzoriek sa nepovolený prídavok cukru pohyboval od 30% nad povolený limit až po jeho niekoľkonásobné prekročenie. Za najhoršiu možno považovať vzorku, u ktorej bol povolený limit prekročený až takmer 3 násobne (≈12 kg/100L muštu). U jednej vzorky bol limit prekročený "len" o 30%, u ostatných nevyhovujúcich vzoriek sa nepovolený prídavok cukru pohyboval od 1,5 - 2,5 násobku povoleného prídavku. Najčastejšie sa pri falšovaní burčiakov používal repný cukor, no bol zaznamenaný aj prípad, kedy sa burčiak falšoval zmesou repného a kukuričného cukru (izoglukóza).

4. Cielená kontrola predvianočného predaja vína

Pri cielenej kontrole sa inšpektori zamerali na kontrolu predaja tokajských vín. Do Colného laboratória bolo inšpektormi ŠOD odobratých 6 vzoriek tokajských vín so zameraním na zisťovanie pôvodu vína, falšovanie „tokajských špecialít“ z pohľadu prídavku cukru, alebo iných nepovolených látok. Do laboratória ŠVPÚ Bratislava bolo odobratých 20 vzoriek tokajských vín so zameraním sa na sensorické a analytické hodnotenie. Pri sensorickom hodnotení bola vykonaná aj kontrola označovania spotrebiteľského balenia.

Pri analýze NMR boli dve vzorky tokajského vína 5 -putňového a 3 -putňového analyzované a zistil sa iný geografický pôvod, ako bolo deklarované na spotrebiteľskom obale. Maďarské tokajské vína nepochádzali z Maďarska, ale zo Španielska a Talianska, čím došlo k hrubému porušeniu označovania a falšovania maďarských tokajských vín.

Nedostatky v hygiene a dodržiavaní systému HACCP

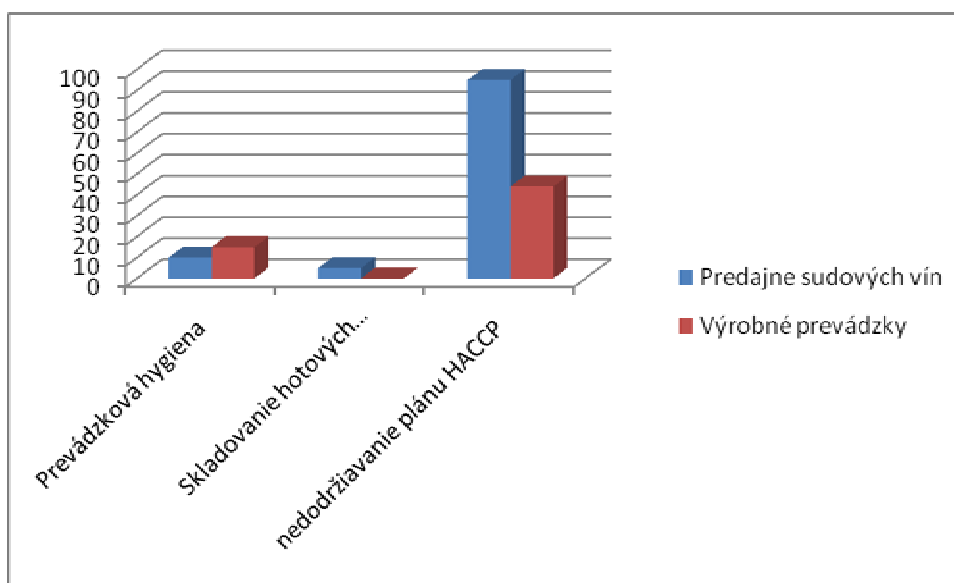
Vo výrobných prevádzkach bola pri výrobe vína najčastejším nedostatkom nedodržiavaná hygiena technologických zariadení a nedodržiavanie hygienického plánu HACCP.

V prevádzkovej hygiene a skladovaní hotových výrobkov boli nedostatky v predajniach sudových vín, a to v čistote predajných nádob a v použití nevhodných nádob pri predaji vína v sudovej forme.

Nedostatky v prevádzkovej hygiene

Nedostatky v počte zistení	Predajne sudových vín	Výrobné prevádzky	SPOLU
Prevádzková hygiena	10	15	25
Skladovanie hotových výrobkov	5	0	5
nedodržiavanie plánu HACCP	95	44	139
SPOLU	100	59	159

Nedostatky v prevádzkovej hygiene

Vyhodnotenie odborného prístupu inšpektorov Štátneho odborného dozoru vína

Pri senzorickom hodnotení na mieste vyrábaných a predávaných vín bola zistená porušenosť 25,3%.

Pri senzorickom a analytickom rozbere odobratých vzoriek vín bola zistená porušenosť 26,9%. Uvedené percentá porušenia sú mimoriadne vysoké, nakoľko inšpektori pri kontrole vyberajú vzorky hlavne s predpokladanou porušenosťou v označení na spotrebiteľskom obale, alebo porušenej kvalite. Takéto vzorky okamžite inšpektor odoberie na rozbor do laboratória ŠVPÚ – teda vykonáva negatívny výber.

c) Kontrola klasifikácie jatočného hovädzieho dobytká

Na území SR sa vykonáva kontrola klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytká v súčasnosti na 50 bitúnkoch. Z uvedeného počtu sa na 6 bitúnkoch poráža viac ako 75 ks hovädzieho dobytká za týždeň a na 44 bitúnkoch sa poráža menej ako 75 ks hovädzieho dobytká za týždeň. Klasifikáciu jatočných tiel HD musia vykonávať všetky bitúnky.

Inšpekčnú skupinu tvoria 3 odborní inšpektori ŠVPS SR. V roku 2008 bolo vykonaných 224 kontrol klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytká, čo predstavuje nárast počtu kontrol oproti roku 2007 o 162%.

Celkovo bolo za rok 2008 skontrolovaných 1945 tiel čo je nárast počtu skontrolovaných tiel oproti roku 2007 o 42%.

V roku 2008 sa prestalo porážať na 15 bitúnkoch, či už z dôvodu absencie jatočného materiálu, alebo výhodnejšieho nákupu HD mäsa vo štvrtiach.

Pri kontrolách poverení inšpektori skontrolovali 52 klasifikátorov jatočných tiel hovädzieho dobytká, čo predstavuje nárast počtu skontrolovaných klasifikátorov o 29%.

V roku 2008 bolo odobraté 1 osvedčenie klasifikátorovi hovädzieho dobytká a v 6 prípadoch bolo vydané opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov klasifikátorom a podnikateľským subjektom.

Najčastejšie chyby pri kontrolách v roku 2008:

- nadhodnocovanie či podhodnocovanie tried mäsitosti a pretučnenosti,
- opracovanie jatočného tela nezodpovedalo štandardnej úprave:
 - nedostatočné odstraňovanie krčnej cievy aj s prirasteným lojom,
 - orezávanie slabínového loja,
 - odstraňovanie vonkajšieho loja,
 - nedostatočné odstránenie bránice,
 - odstraňovanie krčného svalstva,
 - nesymetrické rozdelenie tela.
- pečiatky klasifikátora v niektorých prípadoch nezodpovedali legislatívnym predpisom,
- neodosielanie protokolov o klasifikácii do Centrálnej evidencie hospodárskych zvierat

Prehľad kontrol klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytká v roku 2008 znázorňuje nasledujúca tabuľka:

PREHLAD KONTROL KLASIFIKÁCIE HOVÄDZIEHO DOBYTKA - 2 0 0 8

BITÚNKY Ø porážka / týždeň	počet kontrol	počet kontrolovaných ks	počet klasifikovaných ks / 1 kontrolu	MÄSITOSŤ				PRETUČNELOSŤ				Σ chýb	chybná úprava	chybné označenie	CHYBOVOSŤ Spolu %
				nad + 1	nad + viac	pod +1	pod + viac	nad + 1	nad + viac	pod +1	pod + viac				
nad 75 ks	35	1025	29	62	2	14		44		32		154	9	40	7,5%
41 - 75 ks	13	195	15	9		4		5		13		31		18	7,9%
21 - 40 ks	15	126	8	17				2		19	3	41	11	1	16,3%
do 20 ks	161	599	4	19		13		18	1	38		89	25	11	7,4%
SPOLU	224	1945	9	107	2	31	0	69	1	102	3	315	45	70	8,1%

Misia EÚ na kontrolu výkonu klasifikácie v SR 24-26.11.2008 a jej priebeh.

Kontrola klasifikácie jatočných tiel hovädzieho dobytku sa vykonala na troch bitúnkoch. Na jednom bitúniku komisia skontrolovala 36 jatočných tiel. Na dvoch bitúnkoch komisia kontrolovala zhodne po 40 tiel hovädzieho dobytku.

Inšpektori boli rozdelení do dvoch skupín, pričom jedna kontrolovala správnosť hodnotenia klasifikácie jatočných tiel (triedy mäsitosti, tučnosti, spôsob opracovania jatočných tiel, označovanie), druhá skupina inšpektorov sa venovala kontrole cenových hlásení (price reporting).

Komisia pozitívne hodnotila označovanie jatočného dobytku, etikety (klasifikačné) sa na kontrolovaných subjektoch nepoužívali.

Kontrola cenových hlásení nezistila rozdiely medzi udávanými hmotnosťami orezu jatočných tiel a skutočnosťou pri vážení. Na záverečnom vyhodnotení misie bolo odporúčané zástupcami EK zaviesť používanie podtried aj v Slovenskej republike a zároveň zvýšiť počet kontrol klasifikácie. V niektorých prípadoch komisia vytkla nadmerný orez tuku z povrchu jatočných tiel.

d) Delegované činnosti

V zmysle Dohody o delegovaných činnostiach medzi Pôdohospodárskou platobnou agentúrou (PPA) a Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR vykonáva ŠVPS SR kontrolné činnosti pre potreby Spoločnej organizácie trhu EÚ.

Odbor organizácie trhu aktualizoval v roku 2008 všetky manuály na výkon delegovaných činností, aktualizovanú verziu schválil ústredný riaditeľ ŠVPS SR.

V súčasnom období odbor používa manuály pre tieto činnosti :

- **Manuál pre výkon kontroly zhody obchodných noriem čerstvého ovocia a zeleniny**
- **Manuál pre cenové spravodajstvo**
- **Manuál pre výkon kontroly spracovaného ovocia a zeleniny**
- **Manuál pre kontrolu na mieste: Predbežné uznanie organizácií výrobcov v sektore ovocie – zelenina v kategórii výroby určené na spracovanie**
- **Manuál pre výkon kontroly pri vývoze poľnohospodárskych výrobkov do tretích krajín v režime vývozných náhrad**

Z rozsahu delegovaných činností sa v roku 2008 vykonali kontroly v nasledovných oblastiach organizácie trhu :

- ❖ **kontroly prevádzok na mieste pre vývozné náhrady**
 - ❖ **odbery vzoriek intervenčného cukru a následné analýzy v laboratóriách ŠVPS SR**
 - ❖ **kvalita rajčiakov a hotového výrobku z rajčiakov, splnenie minimálnych požiadaviek kvality rajčiakov dodávaných na spracovanie, odbery vzoriek , analýzy v laboratóriách ŠVPS SR**
- ❖ Kontroly prevádzok na mieste v rámci vývozných náhrad boli vykonané za účelom overenia správnosti predložených receptúr a dodržiavania stálych vlastností a kvality spracovaných poľnohospodárskych výrobkov. Tieto kontroly zahŕňali hlavne :
- kontrolu pôvodu zložiek, splnenie ich zdravotných a kvalitatívnych kritérií
 - kontrolu dodržiavania receptúry t.j. overenie skutočných použitých množstiev jednotlivých zložiek oproti množstvám deklarovaným v žiadosti o registráciu receptúry
 - dokumentáciu pri zmene receptúry, dodržiavanie podmienok technológie a vedenia výrobnej dokumentácie spracovaných poľnohospodárskych výrobkov
 - overovanie kvality výrobkov a s tým súvisiacej dokumentácie
 - odbery vzoriek výrobkov pre kontrolu kvality
 - zabezpečenie vykonania analýz
- v týchto kontrolovaných subjektoch:
- **Kraft Foods Slovakia a.s., Bratislava**
 - **RAJO a.s. , Bratislava**
 - **Leaf Slovakia s.r.o., Géňa**
- Kontroly boli vykonané v súlade s Nariadením Komisie (ES) č.1043/2005
- ❖ Kontroly na mieste spojené s odbermi vzoriek intervenčného cukru a následné analýzy boli vykonané v nasledujúcich intervenčných skladoch PPA:
- **sklad Nemšová 1 Nemšová**
 - **sklad Nemšová 2 Nemšová**
 - **sklad Nemšová 4 Nemšová**
 - **sklad Agrosúča 1Horná Súča**
 - **sklad Mikona 1 Púchov**
 - **sklad Mikona 2 Púchov**
 - **sklad Stavomontáže Trnava**
- Vykonané analýzy boli zamerané na tieto kontrolované znaky :
- obsah invertného cukru,
 - obsah popola,
 - obsah sacharózy,
 - typ farby,

- obsah vlhkosti.
- farby roztoku.

Kontroly boli vykonané v súlade s Nariadením Rady (ES) č.318/2006 a Nariadením Komisie (ES) č.884/2006 .

❖ Kontrola zameraná na zistenie uplatniteľných noriem minimálnej kvality výrobku zahŕňala:

- preverenie dodržania minimálnych požiadaviek na rajčiaky dodané na spracovanie
- kontrolu dokladov a preverenie dodržania minimálnych požiadaviek na kvalitu hotových výrobkov z rajčiakov
- odbery vzoriek a ich analýzy v laboratóriu ŠVPS SR

v kontrolovaných subjektoch:

- **DRUTOMA družstvo Kolárovo**
- **Odbytové družstvo ZEM Tvrdošovce**
- **Odbytové družstvo producentov rajčín , Dvory nad Žitavou**
- **ZPD-Zeleninársko potravinárske družstvo Dvory nad Žitavou**
- **Poľnohospodárske družstvo Tvrdošovce**
- **KOLAGREX Int., spol.s.r.o., Kolárovo**

Kontroly boli vykonané v súlade s Nariadením Rady (ES) č.2201/1996 ,
Nariadením Komisie (ES) č.1535/2003, Nariadením Komisie (ES) č.1764/1986 ,
Nariadením Komisie (ES) č.217/2002

Celkový prehľad vykonaných kontrol v rámci delegovaných činností v roku 2008:

KONTROLY PRE P P A 2 0 0 7	INTERVENČNÝ CUKOR	VÝVOZNÉ NÁHRADY	KVALITA RAJČIAKOV	SPOLU
ZHODA	7	5	34	46
NEZHODA	0	0	2	2
INÉ	0	0	0	0
SPOLU	7	5	36	48

f) Kontroly RVPS - audit

V roku 2008 bolo vykonaných šesť kontrol na RVPS.

V RVPS Dunajská Streda, Nitra, Michalovce, Trebišov, boli zistené nedostatky a z kontrol bol vypracovaný protokol.

V RVPS Galanta, Humenné a Poprad neboli zistené nedostatky

g) Vzdelávacie aktivity

Odbor organizácie trhu realizoval v roku 2008 tieto školenia:

Ovocie – zelenina:

9. až 10.1. 2008

Nariadenie Rady (ES) č. 1182/2007- spoločná org.trhu s oz, Zmeny v manuáli č. 01/2007, Zmeny v tlačivách

Miesto: IVVL Košice

20. až 22.2. 2008

Školenie inšpektorov pripravovaných na autorizáciu, normy kvality

Miesto: Modra

8.4. (Bratislava), 9.4. (Zvolen), 10.4. (Košice) 2008

Kontrola zhody – praktické hodnotenie plodín

Miesto: Veľkoobchodné sklady

21.5. 2008

Školenie inšpektorov pripravovaných na autorizáciu, normy kvality, správne konanie

Miesto: Bratislava

26. až 27.6. 2008

Novela nariadenia Komisie (ES) č. 1148/01, Normy kvality pre jahody, čerešne, višne, vývozné náhrady

Miesto: Kováčová

22. až 25.9. 2008

Harmonizácia hodnotenia kvality OZ

Miesto: Mojmírovce

V termíne od 22. do 25. septembra 2008 sa uskutočnil 13. ročník medzinárodného kurzu OECD - EHK/OSN „Harmonizácia hodnotenia kvality ovocia a zeleniny“ v kaštieli Mojmírovce (Slovenská republika).

Program kurzu bol zameraný na interpretáciu noriem kvality a ich uplatňovanie v praxi. Prezentované boli normy kvality OECD- EHK/OSN pre kapustu a kel (Guenter Jessl, Rakúsko), uhorky (Miloš Hlista, Slovensko), citrusové plody (Yael Armitage, Izrael) a dyňu červenú (István Ecsedi, Maďarsko).

Zástupcovia sekretariátov OECD(Csaba Gáspár) a EHK/OSN

(Claudio Meza) informovali účastníkov kurzu o najnovšom vývoji v obidvoch organizáciách a práci v ostatnom období.

Národné inšpekčné služby pre kontrolu kvality ovocia a zeleniny predstavili zástupcovia 2 krajín – Keňa (Rachel Ntoyai) a Spojené štáty americké (Dorian La Fond a Nathaniel Taylor).

V oblasti uplatňovania noriem kvality boli počas kurzu odprezentované nasledovné témy:

1. Nový koncept brožúr OECD - Yael Armitage, Izrael
2. Kontroly zhody na úrovni dovozu zo schválených tretích krajín v Rumunsku - Daniela Ciolacu, Rumunsko
3. Dovozné kontroly vo Veľkej Británii – John Dean, Veľká Británia
4. Pozberové ošetrenie citrusových plodov – Bärbel Jakobs, Nemecko
5. Reforma v sektore ovocia a zeleniny v EÚ - Sandrine Valentine, EK
6. Otázky integrácie a zmien v maďarskej kontrole kvality ovocia a zeleniny - Lajos Németh, Maďarsko
7. Vnútorne chyby ovocia a zeleniny a ich hodnotenie – Mat Kersten, Holandsko

Súčasťou kurzu bola návšteva pestovateľov zeleniny v oblasti južného Slovenska – firmy Zelstar sro v Zemnom, pestovateľ uhoriek a spoločnosti 4 FRUIT sro v Zlatnej na Ostrove, pestovateľa rajčiakov.

Medzinárodného kurzu sa zúčastnilo 86 zástupcov inšpekčných služieb pre kontrolu kvality ovocia a zeleniny z 20 krajín (Slovinsko, Maďarsko, Česká republika, Rakúsko, Holandsko, Cyprus, Veľká Británia, Izrael, Nemecko, Chorvátsko, Rumunsko, Srbsko, USA, Fínsko, Bulharsko, Keňa, Albánsko, Francúzsko, Poľsko a Slovenská republika). Medzinárodné organizácie zastupovali sekretariáty OECD, EHK/OSN a Európska komisia.

Súkromný sektor reprezentovala spoločnosť SGS (Švajčiarsko) a obchodné reťazce Billa a Kaufland zo Slovenskej republiky.

Vďaka dobrovoľnému príspevku SR do OECD bolo umožnené zúčastniť sa kurzu aj zástupcom Kene a Albánska.

Víno:

Február 2008

Kontrola vín a vyhodnocovanie odobratých vzoriek vín hodnotených na mieste a v laboratóriu

Miesto: Dudince

Apríl 2008

Senzorické hodnotenie predávaných vín

Miesto: Dudince

Jún 2008

Novela Nariadenia Rady ES č.1493/1999

Miesto: Dudince

h) Zahraničné aktivity

- ČR, Hradec Králové, január 2008, Tradiční ovocnářské dny - účasť
- Holandsko, február 2008 - Študijná cesta - klasifikácia HD a cenový monitoring (TAIEX)
- Maďarsko, február 2008 – účasť na medzinárodnej degustácii rose a červených vín
- ČR, apríl 2008 – účasť na medzinárodnej degustácii vín Valtické vinné trhy
- ČR, Olomouc, apríl 2008, Flóra Olomouc 2008 – účasť
- Švajčiarsko, apríl 2008 – účasť na zasadnutí špecializovanej sekcie pre mäso- GE – 11
- Izrael, apríl 2008 – účasť na zasadnutí pracovnej skupiny OECD pre citrusové plody
- Veľká Británia, jún 2008 – účasť na medzinárodnej konferencii Harmonizácia hodnotenia ovocia a zeleniny
- Srbsko, jún 2008 – hodnotiacia misia OECD (expert – člen misie)

- Taliansko, november 2008 – hodnotiacia misia EK - klasifikácia HD a cenový monitoring v Taliansku (národný expert)
- Švajčiarsko, november 2008 – účasť na zasadnutí Pracovnej skupiny WP 7 EHK/OSN Poľnohospodárske normy kvality
- Francúzsko, december 2008 – účasť na Plenárnom zasadnutí Schémy OECD pre uplatňovanie medzinárodných noriem kvality pre ovocie a zeleninu
- Rakúsko, november 2009 – hodnotiacia misia EK - klasifikácia HD a cenový monitoring v Rakúsku (národný expert)
- Belgicko – účasť na zasadnutiach expertných skupín a Riadiacich výborov – DG AGRI

Laboratórna diagnostika

Laboratórnú diagnostiku na úseku zdravia zvierat, na úseku vyšetrovania potravín a surovín rastlinného a živočíšneho pôvodu a na úseku vyšetrovania krmív a prostredia potravinárskych prevádzok vykonávali v období od 1.1.2008 do 31.12.2008 3 štátne veterinárne a potravinové ústavy a 1 štátny veterinárny ústav. Spolu v týchto laboratóriách pracovalo v roku 2008 372 pracovníkov, z toho 160 vysokoškolsky vzdelaných, 174 stredoškolsky vzdelaných a 38 pomocného personálu.

1. Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava s detašovaným skúšobným laboratóriom Nitra

Vo svojich hlavných činnostiach **ŠVPÚ Bratislava** zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat, najmä diagnostiky zoonóz, ako aj ich monitorovania. Ťažiskom činnosti v tejto oblasti je špecializácia pracoviska na vyšetrovanie salmonel.
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú hodnotu,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe.
- Vykonávalo radiologické kontroly životného prostredia, tak ako sú definované v Technickej správe Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vrátane vzoriek vstupných a výstupných surovín, polotovarov a hotových produktov poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva ako aj základné prvky životného prostredia.
- Monitorovalo prítomnosť hormonálnych látok, ich rezíduí v živých zvieratách a v jednotlivých produktoch (matriciach) živočíšneho pôvodu v rámci NPKR screeningovými a následne konfirmačnými technikami.
- ŠVPÚ Bratislava vykonávalo analýzy produktov rastlinného pôvodu na obsah rezíduí pesticídov, N-nitrozamínov, 3-MCPD, solanínu, ako jediný vyšetruje tabak a tabakové výrobky, vykonáva rozbery pre zistenie falšovania medu a liehu.
- Spolupracuje s Colným laboratóriom v prípade stanovení falšovania liehu a vína pri vykonávaní špecializovaných cielených kontrol.

V rámci ústavu sú tieto národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre organochlórované látky, organofosfáty, karbamáty a pyrethroidy, nesteroidné a protizápalové lieky a niektoré zakázané látky – metronidazol, ronidazol, dimetridazol - A6
2. Národné referenčné laboratórium chorôb hydiny (infekcia Salmonella spp. a infekcie

Mycoplasma gallisepticum a Mycoplasma meleagridis)

3. Národné referenčné laboratórium salmonelóz
4. Národné referenčné laboratórium pre monitoring obsahu cudzej vody v hydinovom mäse
5. Národné referenčné laboratórium pre parazity (najmä Trichinella, Echinococcus a Anisakis)
6. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v potravinách živočíšneho pôvodu
7. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v ovocí a zelenine
8. Národné referenčné laboratórium pre metódy stanovenia jednotlivých rezíduí pesticídov
9. Národné referenčné laboratórium pre pesticídy v cereáliách a krmivách
10. Referenčné laboratórium pre toxoplasmózu
11. Národné referenčné laboratórium pre tuberkulózu (M. bovis) a iné mykobakteriázy zvierat
12. Národné referenčné laboratórium pre tieto látky: stilbény, deriváty stilbénov a ich soli a estery, steroidy, laktóny kyseliny rezorcylovej vrátane zeranolu, betaagonisti
13. Referenčné laboratórium rádiometrie a rádiológie
14. Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky
15. Referenčné laboratórium pre kvalitatívne ukazovatele v mäse a mäsových výrobkoch

2. Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín s detašovaným skúšobným laboratóriom Prešov

Vo svojich hlavných činnostiach **ŠVPÚ Dolný Kubín** zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat a diagnostiky zoonóz, ako aj ich monitorovania. V tejto činnosti sa zameriava hlavne na oblasť listérií a kampylobakterov.
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu,
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú hodnotu,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe,
- analýzy rezíduí antibiotík podľa 2377/90 EC vrátane použitia screeningových a post screeningových metód,
- analýzy aditívnych látok v potravinách (farbivá, konzervačné látky, sladidlá, iné povolené prídavné látky), analýzy morských biotoxínov, analýzy PAHs,
- analýzy medu na rezíduá ATB,
- zavádzanie nových metód na úseku chorôb rýb, produktov rybolovu a chorôb kôrovcov
- analýzy GMO v potravinách

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre choroby rýb
2. Národné referenčné laboratórium pre monitorovanie vírusovej a bakteriálnej kontaminácie lastúrníkov
3. Národné referenčné laboratórium pre sledovanie morských biotoxínov
4. Národné referenčné pre antimikrobiálnu rezistenciu
5. Národné referenčné laboratórium pre geneticky modifikované potraviny a krmivá
6. Národné referenčné laboratórium pre Campylobacter
7. Národné referenčné laboratórium pre Listeria monocytogenes
8. Národné referenčné laboratórium pre Escherichia coli, vrátane verotoxín produkujúcich E.coli /VTEC/

9. Národné referenčné laboratórium pre koagulázopozitívne stafylokoky vrátane *Staphylococcus aureus*
10. Národné referenčné laboratórium pre antibakteriálne látky, (tetracyklíny, sulfonamidy, quinolóny) a iné farmakologicky aktívne látky, farbivá a niektoré zakázané látky (B1, B2f, B3e, A6 – chloramfenikol, nitrofurány)
11. Národné referenčné laboratórium pre polycyklické aromatické uhľovodíky
12. Referenčné laboratórium chorôb včiel a zdravotnej nezávadnosti včelích produktov
13. Referenčné laboratórium pre infekčnú epididymitídu baranov
14. Referenčné laboratórium pre diagnostiku vírusov v potravinách
15. Referenčné laboratórium pre pôvodcu zoonózy *Yersinia* sp.
16. Národné referenčné laboratórium chorôb kôrovcov

3. Štátny veterinárny ústav Zvolen

Vo svojich hlavných činnostiach ŠVÚ Zvolen zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat a diagnostiky zoonóz, ako aj ich monitorovania. V roku 2008 bola rozvinutá diagnostika pre zhubnú katarálnu horúčku oviec.
- objasňovanie príčin produkčných a reprodukčných porúch,
- úlohy monitorovania chorôb zvierat a preventívnu kontrolu prenosných ochorení a ich diagnostiku
- spoluprácu pri vypracovaní národných programov ozdravovania pre jednotlivé druhy zvierat
- Vykonávalo epidemiologické štúdie, ochorení zvierat v rámci ozdravovacích, eradikačných a kontrolných programov ako i programov monitorovania - besnoty u domácich a divo žijúcich zvierat, protilátok besnoty u psov ako dôkaz vakcinácie
- Zhromažďovalo údaje národnej databanky výskytu -klasického moru ošípaných u domácich ošípaných a u diviakov, besnoty u domácich a divožijúcich zvierat, bovinnej spongiformnej encefalopatie, scrapie a genotypizácie oviec

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium klasického moru ošípaných
2. Národné referenčné laboratórium afrického moru ošípaných
3. Národné referenčné laboratórium pseudomoru
4. Národné referenčné laboratórium moru hydiny
5. Národné referenčné laboratórium brucelózy
6. Národné referenčné laboratórium enzootickej bovinnej leukózy
7. Referenčné laboratórium Aujeszkyho choroby
8. Národné referenčné laboratórium besnoty
9. Národné referenčné laboratórium vezikulárnej choroby ošípaných
10. Referenčné laboratórium Infekčnej bovinnej rinotracheitídy/Infekčnej pustulárnej vulvovaginitídy
11. Národné referenčné laboratórium prenosných spongiformných encefalopatií
12. Národné referenčné laboratórium afrického moru koní
13. Národné referenčné laboratórium zhubnej katarálnej horúčky oviec a hovädzieho dobytká
14. Národné referenčné laboratórium choroby koní okrem moru koní

4. Štátny veterinárny a potravinový ústav Košice

Vo svojich hlavných činnostiach ŠVPÚ Košice zabezpečil:

- plnenie úloh na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat
- skúšanie potravinárskych surovín a potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a kvalitu. V tejto oblasti je nosnou činnosťou vykonávanie analýz podľa národného programu kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách.
- skúšanie krmív živočíšneho a rastlinného pôvodu na zdravotnú neškodnosť a výživnú hodnotu,
- skúšanie vôd použitých v potravinárskej a poľnohospodárskej výrobe.

Vykonávalo plnenie úloh v oblasti ochrany štátneho územia pred zavlečením nakažlivých chorôb, v ochrane spotrebiteľov cestou zabezpečenia zdravotnej nezávadnosti surovín a potravín živočíšneho pôvodu, rastlinného a zmiešaného pôvodu, v ochrane životného prostredia cestou monitorovacích aktivít.

V rámci ústavu sú nasledovné národné referenčné laboratóriá a referenčné laboratóriá:

1. Národné referenčné laboratórium pre chemické rizikové prvky, mykotoxíny, antihelmintiká, antikokcidiká, sedatíva a tyreostatiká
2. Národné referenčné laboratórium pre ťažké kovy
3. Národné referenčné laboratórium pre mykotoxíny
4. Národné referenčné laboratórium pre živočíšne proteíny v krmivách
5. Národné referenčné laboratórium pre dioxíny a PCB

Z údajov z laboratórneho vyšetrenia v Štátnych veterinárnych a potravinových ústavoch vypracovali pracovníci odboru laboratórnej diagnostiky tieto súhrnné správy

1. Vyhodnotenie diagnostickej činnosti veterinárnych laboratórií za rok 2007
2. Vyhodnotenie činnosti národných referenčných a referenčných laboratórií za rok 2007
3. Správa o trendoch a zdrojoch zoonóz, pôvodcov zoonóz a ich antimikrobiálnej rezistencii za rok 2007, ktorá bola zaslaná do Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín
4. Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v potravinách, krmivách a u zvierat na veterinárnom úseku za rok 2007
5. Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu za rok 2008
6. Vyhodnotenie kontroly prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách za rok 2008
7. Zber a spracovanie výsledkov Prieskumu prevalencie a antimikrobiálnej rezistencie *Campylobacter spp.* v krdľoch brojlerov a prevalencie *Campylobacter spp.* a *Salmonella spp.* v jatočných telách brojlerov v Slovenskej republike

Vydané metodické pokyny a usmernenia

V roku 2008 bol aktualizovaný zoznam úradných metód nákaz zvierat, vydaný vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva SR čiastke 22/2008.

Číslo	Názov	Určené pre:
92/08-370	Národný plán kontroly rezíduí pesticídov na rok 2008	RVPS, KVSP, ŠVPÚ

147/08-370	Metodický pokyn č.6/2008	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
153/08-370	Pokyn č. 153/08-370 zo dňa 22.1.2008 na odber vzoriek potravín na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB (DL PCB) v roku 2008	KVPS, RVPS a ŠVPÚ Košice
297/08-370	Metodický pokyn č. 11/2008 o zabezpečení metrologickej nadväznosti ručných refraktometrov	pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií, ktorí pri svojej práci používajú ručné refraktometre
303/08-370	Sadzobník laboratórnej diagnostiky na rok 2008 (zaslané za odbor)	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
319/08-370	Metodický pokyn č. 10/2008	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
540/08-370	Monitoring dioxínov na rok 2008	RVPS, KVSP
648/08-370	Metodický pokyn č. 14/2008 Metrologický poriadok	pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií, ktorí pri svojej práci prichádzajú do styku s meradlami, meraním a výsledkami merania
734/08-370	Usmernenie k odberu vzoriek vybraných mliečnych výrobkov na stanovenie dioxínov	RVPS Senec
763/08-370	Usmernenie k monitorngu akrylamidu na rok 2008	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
775/08-370	Pokyn č.775/08-370 zo dňa 3.4.2008 na odber vzoriek pre monitoring norovírusov v jarnej zelenine a ovocí (s Ing.Karovičovou)	KVPS v Žiline, Banskej Bystrici a Prešove a RVPS v ich pôsobnosti a ŠVPÚ Dolný Kubín
955/08-370	Usmernenie k využívaniu e-mailových adries pre Rapid alert	ŠVPS SR- Vedúci odborov, KVPS, RVPS
1587/08-370	Monitoring toxínov rodu fusarium v obilí z úrody roku 2008	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
1915/08-370	Usmernenie k odberu vzoriek ovocia pôvodom z Dominikánskej republiky	RVPS, KVSP, ŠVPÚ
2084/08-370	Správa o výsledkoch kontroly rezíduí pesticídov v potravinách za rok 2007	MP SR
2256/08-370	Metodický pokyn č.2256/08 zo dňa 14.10.2008 na stanovenie doby trvania vyšetrení/analýz úradných vzoriek surovín a potravín v úradných laboratóriách	ŠVPÚ, KVPS a RVPS
2377/08-370	Zoznam úradných metód a metód laboratórnej diagnostiky prenosných chorôb zvierat - žiadosť o zverejnenie vo Vestníku MP SR	MP SR
2794/08-370	Národný program kontroly rezíduí pesticídov na rok 2009	MP SR

Účasť na odborných konferenciách:

Pracovníci odboru v spolupráci s odborom hygieny potravín živočíšneho pôvodu a s odborom zdravia zvierat pripravili viaceré príspevky, ktoré boli prezentované v roku 2008 na odborných konferenciách:

- Problematika trichinel – súčasný stav v legislatíve, vyšetrovanie a výhľady do budúcnosti
- Podiel komodít mäsa a mäsových výrobkov na hláseniach v rámci systému rýchlej výmeny informácií (RASFF)
- Výsledky štúdií prevalencie salmonel u zvierat v rámci harmonizovaného národného programu kontroly zoonóz SR
- Sledovanie trichinel v mäse – aktuálny stav na Slovensku
- Pôvodcovia zoonóz v potravinách v hláseniach v rámci systému rýchlej výmeny informácií (RASFF)

Účasť na rokovaní odborných pracovných skupín zriadených pri Európskej komisii a EFSA

MVDr. Jacková je členka pracovnej skupiny pre mikrobiologické kritériá pre potraviny v rámci DG SANCO. V roku 2008 sa zúčastnila troch pracovných rokovaní v Bruseli.

MVDr. Marta Bedriová je členkou Task Force pre zoonózy Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín za účelom zlepšovania a harmonizácie monitoringu zoonóz.

Ing. Viola Szarková je členkou pracovnej skupiny pre rýchly výstražný systém.

Ing. Mária Matušová je

- členkou Výboru expertov EK – pracovná skupina pre poľnohospodárske kontaminanty
- členkou Výboru expertov EK – pracovná skupina pre priemyselné a environmentálne kontaminanty
- členkou Výboru expertov EK – pracovná skupina pre POPs v potravinách
- národný expert - člen pracovnej skupiny pre PRAPeR pri EFSA (rezíduá pesticídov)

Účasť na rokovaní odborných pracovných skupín zriadených v rámci SR

Pracovníčka odboru je členom Technickej komisie TK č.107 - Posudzovanie zhody vytvorenej pri Slovenskom ústave technickej normalizácie (SUTN). Práca spočíva v účasti na zasadaniach alebo pripomienkovaní a hlasovaní o zmenách a nových normách elektronickou poštou podľa požiadaviek predsedu TK. V roku 2008 zasadala táto komisia 2x.

Kontrolná činnosť

Pracovníci odboru vykonali spolu 22 kontrol.

Tri pravidelné kontroly sa týkali činnosti štátnych veterinárnych a potravinových ústavov a štátneho veterinárneho ústavu:

- kontrola na ŠVPÚ Bratislava so zameraním na činnosť hygieny potravín a krmív v rámci platných pokynov ŠVPS SR a plánu veterinárnej prevencie a ochrany na úseku krmív na rok 2008 so zameraním na laboratóriá, ktoré vykonávajú stanovenia kontaminantov a rezíduí veterinárnych liekov – pri kontrole boli zistené závažné nedostatky, prijaté nápravné opatrenia boli splnené resp. sa trvale uplatňujú
- kontrola na ŠVÚ Zvolen so zameraním na vykonávanie úloh národných referenčných laboratórií a prípravy na akreditáciu – neboli zistené žiadne závažné nedostatky
- kontrola na ŠVPÚ Košice so zameraním na činnosť na úseku hygieny potravín v rámci platných pokynov ŠVPS SR na rok 2008 a alergénov v potravinách, vyšetrujú obsah vody v hydine a v hydinových dieloch a na úseku zdravia zvierat so zameraním na vyšetrovanie trichinel a salmonel - neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

V roku 2008 boli vykonané 2 kontroly a 1 audit RVPS z hľadiska fungovania rýchleho výstražného systému. Štvrtá naplánovaná kontrola nebola uskutočnená z dôvodov krátenia finančných prostriedkov pre ŠVPS SR a zastavenia služobných ciest z tohto dôvodu. Kontrolami neboli zistené závažné nedostatky, organizácie boli upozornené iba na malé nezhody, ktoré je možné odstrániť v krátkom čase.

V roku 2008 boli vykonané 4 kontroly na RVPS – Bratislava, Dolný Kubín, Banská Bystrica, Košice – mesto zamerané na kontrolu odberu vzoriek na stanovenie rezíduí pesticídov a plnenie úloh vyplývajúcich z Metodického pokynu ŠVPS SR č.10/2008 a Národného plánu kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu.

Ďalej bolo vykonaných 12 kontrol RVPS za účelom overenia splnenia požiadaviek na schválenie laboratórií na vyšetrenia trichinel v čerstvom mäse v objekte bitúnkov v pôsobnosti RVPS Dunajská Streda, RVPS Senec, RVPS Komárno, RVPS Šaľa, RVPS Galanta, RVPS Prievidza, RVPS Žilina, RVPS Lučenec, RVPS Nové Zámky, RVPS Púchov, RVPS Nové Mesto nad Váhom, RVPS Čadca.

Kontrolou bolo zistené, že laboratória spĺňajú požiadavky podľa prílohy 2 Metodického pokynu ŠVPS SR č.16/2008 č.16/2008 č.j.813/08-370 zo dňa 9.4.2008 a bolo im vydané rozhodnutie o schválení podľa § 6 ods (2) písm. a) zákona 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti, v súlade s čl. 2 Nariadenia Európskej komisie (ES) č. 2075/2005 a v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Z.z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov. V nasledujúcej tabuľke je celkový prehľad schválených laboratórií na vyšetrovanie trichinel.

Príslušná RVPS s laboratóriom na vyšetrovanie trichinel	Názov a adresa bitúnka
Dunajská Streda, Obchodná 789/3, 929 01 Dunajská Streda 3 laboratória	TAURIS DANUBIUS a.s.Povodská 14, Dunajská Streda
	ESZKO s.r.o.Orechová Potôň, časť Dolná Potôň
	Mäso centrum s.r.o. Veľký Meder
Bardejov, Stöcklova 34, 085 01 Bardejov 2 laboratória	VIJOFEL – mäsovýroba, s.r.o.Bartošovce 42 (172), 086 42 Hertník
	CIMBALÁK,sro, Bardejov
Senec, Svätoplukova 50, 903 01 Senec 3 laboratória	Juraj Košič Obchodná 19, 900 24 Veľký Biel
	Albert Arpád, bitúnok-spracovanie mäsa Albert Arpád, Trnavská 16,
	Štefan Jajcaj-JAJCAJ, bitúnok Tomášov
Komárno, Štúrova 5, 945 01 Komárno	DANUBIUS s.r.o.Hladovská cesta 19, Komárno
Šaľa, Školská 5, 927 00 Šaľa	CHAMELEON, s.r.o., Tešedíkovo

Galanta, Hodská 353/19, 924 25 Galanta	DIOS SLOVAKIA s.r.o.Hlavná 1088, Horné Saliby
Prievidza, Mariánska 6, 971 01 Prievidza 2 laboratóriá	CORTE s.r.o.Dolné Vestenice
	COLLAGEN Slovakia, s.r.o. Partizánske
Topoľčany, Dr.Adámiho 17, 955 01 Topoľčany	MASOTOP s.r.o.Ovocné 205, Veľké Bedzany
Žilina, Jedľová 44, 010 04 Žilina	EUROFARM s.r.,Holého 210, Rajec
Lučenec, Mierova 2, 984 01 Lučenec 2 laboratóriá	HRÁDOK MASOKOMBINÁT s.r.o.Lučenec
	L.F., s.r.o., SNP 134, 972 47 Oslany, prevádzkareň L.F.,s.r. o., Mäsozávod Mýtina 458, 985 53 Mýtina
Svidník, MUDr.Pribulu 2, 089 01 Svidník	Jozef Soroka -SORBEL Stročín 125, 089 01 Svidník
Nové Zámky, Komjatická 65, 940 89 Nové Zámky	Miran, s r.o.Nové Zámky
Púchov, Moravská 1343/29, 020 01 Púchov 2 laboratóriá	Púchovský mäsový priemysel a.s.
	PD Košeca, Ilava
Nové mesto nad Váhom Tajovského 235/7, 915 01 Nové mesto/Váhom	SVAMAN s.r.o.
Čadca, Horná 2483, 022 01 Čadca	Jablunkovská jatka, s.r.o.,Čadca
Trenčín, Súdna 22, 911 01 Trenčín	Bánovce nad Bebravou, Ku Splavu 1766/11

Mimoriadne kontroly

V roku 2008 bola vykonaná mimoriadna kontrola ŠVPÚ Bratislava, detašovaného pracoviska Nitra. Kontrolované bolo oddelenie – Laboratórium tuberkulózy, paratuberkulózy a iných mykobakteriôz. Predmetom kontroly boli úlohy súvisiace s činnosťou národného referenčného laboratória pre tuberkulózu zvierat a iné mykobakteriôzy, ktoré sú vykonávané na základe kontraktu s Ministerstvom pôdohospodárstva SR.

Prehľad pracovných porád a školení

- 2 x porady riaditeľov ŠVPÚ a ŠVÚ
- 1 x porada s pracovníkmi ŠVPÚ

- 3 x porady s inšpektormi RVPS a prac. ŠVPÚ V Bratislave ku kontrole rezíduí pesticídov v potravinách na rok 2008
- 1x školenie k problematike cudzorodých látok v potravinách – legislatíva pre kontaminanty, prídavné látky a odber vzoriek – gestor a prednášateľ
- 1x školenie k problematike označovania prídavných látok v potravinách – lektor

Vyhodnotenie niektorých monitorovacích programov za rok 2008

Vyhodnotenie kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu

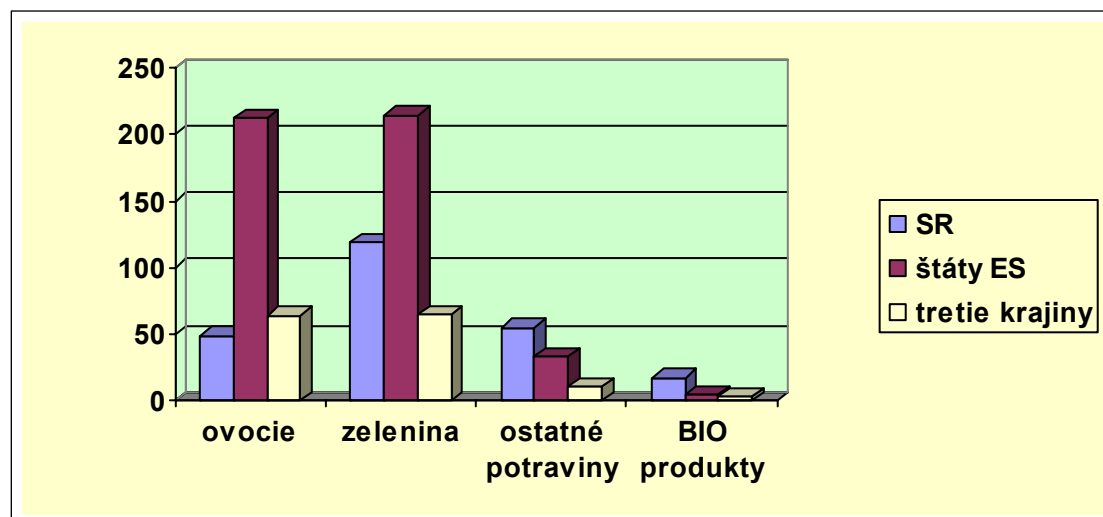
Kontrola rezíduí pesticídov vychádza z Európskeho monitorovacieho programu a je vykonávaná v súlade s legislatívou EU. Na ŠVPS SR sa každoročne vypracováva „Národný program kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu, ktorý bližšie určuje druh a počet vzoriek ako aj rozsah analytov, ktoré sa majú v odobratých vzorkách analyzovať. Predmetom kontroly sú vzorky potravín, pochádzajúcich od domácich pestovateľov, vzorky pochádzajúce z krajín EU ako aj vzorky pochádzajúce z tretích krajín, ktoré sa odoberajú v obchodnej sieti ale aj priamo pri ich importe v „mieste vstupu“. Analýzou vzoriek odobratých na zisťovanie prítomnosti a množstva rezíduí pesticídov je poverený Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava, národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov. V roku 2008 bolo na uvedenom pracovisku analyzovaných 853 vzoriek ovocia, zeleniny, obilia a výrobkov z nich, ktoré pochádzali z domácej produkcie, zo štátov Spoločenstva a z tretích krajín. V 384 analyzovaných vzorkách bola zistená prítomnosť aspoň pesticídu, pričom z uvedeného počtu porušenie platnej potravinovej legislatívy sme zaznamenali u 16 vzoriek (1,9%), u ktorých namerané množstvá prekročili stanovené MRL pre dané druhy pesticídov. U nevyhovujúcich vzoriek sme požiadali VÚP o hodnotenie analýzy rizika pre spotrebiteľa. Z uvedeného počtu riziko predstavovala len paprika pôvodom z Grécka, v ktorej bolo stanovené nadlimitné množstvo methiocarbu – toto posúdenie bolo však následne zo strany VÚP po podaní odvolania z krajiny pôvodu prehodnotené a nález posúdený ako nerizikový. 179 vzorkách bola zistená prítomnosť aspoň dvoch druhov pesticídov (tzv. multireziduálny nález), z toho až 135 analyzovaných vzoriek ovocia. Najviac rezíduí bolo namerané v 1 vzorke jahôd – 7 rôznych druhov. Vo všetkých analyzovaných vzorkách sa na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave stanovovalo 170 druhov pesticídov – v rámci jednej multireziduálnej metódy a 4 tzv. „single“ metód.

Prehľad výsledkov analýz je zhrnutý v nasledovnej tabuľke:

Kategória potravín	Počet vzoriek			
	celkom	< LOQ	>LOQ	z toho nevyhovujúcich
Ovocie	328	72	256	4
Zelenina	400	293	107	11
Ostatné potraviny	101	80	21	1
BIO potraviny	24	24	0	0

SPOLU	853	469	384	16

Rozdelenie vzoriek podľa krajiny pôvodu dokumentuje nasledovný graf. Najväčší podiel vzoriek ovocia a zeleniny pochádzal z krajín Európskeho Spoločenstva. V analyzovaných vzorkách zo slovenských plodín je významne zastúpená zelenina.

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov v vo

vybraných druhoch ovocia za rok 2008

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov v nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek	% z počtu vzoriek
Ananás	8	8	100	1	12,5
Banány	21	14	67	-	-
Broskyne/nektarinky	40	28	70	1	2,5
Citrusy	78	67	86	1	1,28
Čerešne/višne	4	1	25	-	-
Drobné bobuľové ovocie	8	3	37	-	-
Hrozno	48	31	65	-	-
Hrušky	36	26	72	-	-
Jablká	47	26	55	-	-
Jahody	29	17	58	-	-
Marhule	17	7	41	1	5,88
Kivi	10	5	50	-	-
Slivky	22	7	32	-	-

Z prehľadu nálezov vo vybraných druhoch ovocia je zrejmé, že v roku 2008 pesticídy ako rezíduá boli detegované v každej analyzovanej vzorke ananásu, až v 86% vzoriek citrusových plodov a už tradične v hrozne, broskyniach a nektarinkách, hruškách a banánoch.

Prehľad nálezov rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch zeleniny a zemiakov za rok 2008

Plodina	Počet vzoriek	Počet nálezov nad LOQ	% z počtu vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek	% z počtu vzoriek
Baklažán	9	4	44	-	-
Brokolica	10	3	33	-	-
Cibuľa/cesnak	10	2	20	-	-
Čínska kapusta	11	7	63	-	-
Zelená fazuľka	15	7	47	1	6,66
Hrášok	5	-	-	-	-
Kaleráb	11	-	-	-	-
Karfiol	10	-	-	-	-
Kel	10	1	10	-	-
Melón	11	1	9	-	-
Mrkva	16	11	68	1	6,25
Paprika	34	8	23	1	2,94
Petržlen/paštrnák	5	3	60	-	-
Pór	6	-	-	-	-
Rajčiny	34	13	38	1	2,94
Red'kovka/red'kev	11	6	54	3	27,27
Šalát hlávkový	24	9	37	1	4,16
Huby	10	6	60	1	10,0
Špenát	17	3	18	1	5,88
Uhorky/cukety	24	11	45	-	-
Zelené vňate	4	2	50	-	-
Zeler	4	3	75	1	25,0
Zemiaky	34	3	9	-	-

Z prehľadu nálezov v zelenine a zemiakoch je spektrum nálezov pestré, známe a očakávané sú vždy nálezy v čínskej kapuste, zelenej fazuľke, uhorkách, mrkve, zeleri a redkvičke. Významné percento pozitívnych nálezov sme zistili aj v rajčinách, paprike a hlávkovom šaláte – čo sú z hľadiska spotreby týchto komodít dôležité zistenia.

Z celkového počtu 170 analyzovaných pesticídov vo vzorkách boli najčastejšie zistené nálezy chlorpyrifosu, imazalilu, boscalidu, iprodionu, tebuconazolu, thiabendazolu a iných.

Priebežné vyhodnotenie monitoringu akrylamidu v potravinách

Akrylamid ako kontaminant zatiaľ ešte nemá ustanovený limit na úrovni EU (ani v SR). Európska Komisia vydala dňa 3.mája 2007 Odporúčanie č. 2007/331/ES, v ktorom vyzýva členské štáty Spoločenstva monitorovať množstvá akrylamidu v potravinách. Cieľom monitoringu je zhromažďovanie údajov za účelom získania prehľadu o jeho množstve najmä v tých potravinách, o ktorých je známe, že obsahujú vysoké množstvo akrylamidu alebo sú významné z hľadiska ich denného príjmu.

V priebehu rokov 2007 až 2009 sa vykoná na základe uvedeného Odporúčania monitoring akrylamidu v potravinách, pričom každoročne bude odobratých cca 50 vzoriek domáceho

pôvodu alebo pochádzajúce z krajín EU. Analýzu vzoriek vykonáva Štátny veterinárny a potravinový ústav v Dolnom Kubíne. Priebežné výsledky za rok 2008 u 57 odobratých a analyzovaných vzoriek sú nasledovné:

Komodita	Počet vzoriek	Hodnota min. (µg/kg)	Hodnota max. (µg/kg)	hodnota Priemerná (µg/kg)
Zemiakové lupienky	16	<10	1760	513
Predsmažené hranolky	8	108	625	271
Chlieb	5	<10	50	19,8
Raňajkové cereálie	4	<10	270	67,5
Sušienky a detské piškóty	7	<10	100	31,8
Pražená káva	6	209	361	284,8
Instantná kávovinová káva a	9	73	1864	572,8
Polotovary z múky a zemiakov	7	<10	<10	<10

Z prehľadu je zrejmé, že vysoké hodnoty tohto kontaminantu boli zistené v zemiakových lupienkoch a polotovaroch zo zemiakov a v inštanej a praženej káve. Profesionálne združenie výrobcov a spracovateľov zemiakov a obilnín na európskej úrovni vydali pre svojich výrobcov príručku, v ktorej je vysvetlený mechanizmus vzniku akrylamidu. V príručke – letáku sú zverejnené „súbory nástrojov“, ktorými pri ich aplikácii vo výrobnej praxi možno znížiť množstvo akrylamidu v potravinách. Monitoring akrylamidu bude pokračovať aj v roku 2009, pričom sa zároveň preverí aj uplatňovanie zásad správnej výrobnej praxe v súvislosti s redukciami akrylamidu v potravinách.

Vyhodnotenie monitoringu dioxínov, furánov a PCB

ŠVPS SR sa v roku 2008 zapojila do európskeho monitoringu dioxínov, furánov a polychlórovaných bifenylov (PCB) vo vybraných potravinách a surovinách na ich výrobu. Európsky monitoring dioxínov a PCB upravuje Odporúčanie Komisie 2006/794/ES, v ktorom sa odporúča monitorovať uvedené kontaminanty v predpísanom rozsahu pre každý členský štát v priebehu rokov 2007 a 2008. V zmysle uvedeného odporúčania bolo v roku 2008 odobratých a analyzovaných 21 vzoriek potravín domáceho pôvodu. Vzorky boli zaslané na analýzu na Slovenskú zdravotnícku univerzitu v Bratislave, do Národného referenčného laboratória pre dioxíny. Podľa odporúčania sa vo vzorkách stanovovali predpísané kongenéry uvedených kontaminantov jednotlivo, a preto sa musela použiť finančne náročná konfirmačná analytická metóda HRGC/HRMS. Výsledky analýz vzoriek monitoringu sú zhrnuté v tabuľke. Pre sprehľadnenie sú namerané hodnoty jednotlivých kongenérov zosumarizované.

Komodita	Suma dioxínov (WHO-PCDD/F-TEQ) (pg/g tuku)	Suma dioxínov a PCB podobných dioxínomPCDD/F+dIPCB (pg/g tuku)	Suma PCB kongenéroov 28, 52, 101, 138, 153, 180 (ng/g tuku)
Pstruh dúhový*	0,129	0,371	1,8
Pstruh dúhový*	0,140	0,510	4,3
Kapor obyčajný*	0,269	0,370	1,1
Mäso hovädzie	0,356	0,695	3,0
Mäso hovädzie	1,04	2,52	9,0
Mäso bravčové	0,090	0,131	2,3
Mäso bravčové	0,139	0,174	0,88
Mäso bravčové	0,190	0,238	0,94
Ovčie mäso	1,35	2,2	4,2
Kuracie mäso	0,132	0,212	3,1
Kuracie mäso	0,299	0,432	1,2
Mlieko kravské	0,816	1,54	5,4
Mlieko kravské	0,500	0,964	2,7
Mlieko kravské	0,453	0,799	1,9
Mlieko ovčie	1,32	2,62	14
Mlieko ovčie	1,03	2,09	5,6
Mlieko ovčie	0,861	1,446	3,1
Slepačie vajcia	1,12	1,21	1,3
Slepačie vajcia	0,195	0,295	1,8
Slepačie vajcia	0,080	0,141	2,4
Slepačie vajcia	0,695	0,771	1,7

*namerané hodnoty sú vyjadrené na čerstvú hmotnosť

Z nameraných hodnôt ani jeden parameter nepresiahol legislatívne stanovený harmonizovaný limit. Výsledky európskeho monitoringu budú zaslané na Európsku Komisiu v predpísanom formáte a rozsahu.

Vyhodnotenie kontroly na stanovenie prítomnosti dioxínov, furánov, dioxínom podobných PCB vo vybraných potravinách v roku 2008

Regionálne veterinárne a potravinové správy v SR vykonali na základe pokynu ŠVPS SR č. 153/08-270 zo dňa 22.1.2008 v období február až november 2008 odber úradných vzoriek vybraných potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu. Vzorky boli domáceho pôvodu a z iných členských štátov.

Všetky vzorky sa laboratórne vyšetřovali v ŠVPÚ Košice (*Metóda analýzy: Stanovenie dioxínov skríningovou metódou DR CALUX*).

Vzorky boli hodnotené podľa Nariadenia Komisie č.1881/2006/ES z 19.decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách v znení neskorších predpisov. Z celkového počtu 123 vzoriek neboli zistené žiadne vzorky s prekročenou maximálnou hodnotou obsahu sledovaných kontaminantov:

Komodita	Počet vzoriek	Minimálna nameraná hodnota	Maximálna nameraná hodnota	Priemer nameraných hodnôt	Limit a merná jednotka
Mäso z hovädzieho dobytky	9	<LOD*	4,1	2,05	4,5 pg/TEQ/g tuku
Mäso z oviec	5	<LOD*	2,7	1,42	4,5 pg/TEQ/g tuku
Mäso z ošípaných	14	<LOD*	1,3	0,77	1,5 pg/TEQ/g tuku
Tuk z ošípaných	2	0,9	1,4	1,15	1,5 pg/TEQ/g tuku
Mäso z hydiny	24	<LOD*	3,5	1,54	4,0 pg/TEQ/g tuku
Ryby-sladkovodné	11	0,04	1,3	0,37	8,0 pg/TEQ/g čerstvej hmotnosti
Rybacie výrobky-konzervy	5	0,12	3,1	1,90	8,0 pg/TEQ/g tuku
Trešcia pečeň	1	19,0	19,0	19,0	25,0 pg/TEQ/čerstvej hmotnosti
Maslo	11	<LOD*	3,2	1,63	6,0 pg/TEQ/g tuku
Smotana	3	0,8	1,1	0,93	6,0 pg/TEQ/g tuku
Syry	6	1,0	5,0	2,28	6,0 pg/TEQ/g tuku

jogurty	4	<LOD*	2,8	1,22	6,0 pg/TEQ/g tuku
Vajcia	24	<LOD*	3,8	1,8	6,0 pg/TEQ/g tuku
Rastlinné oleje	4	0,7	1,3	1,0	1,5 pg/TEQ/g tuku
Spolu 123 vzoriek					

*LOD = 0,03 (limit detekcie)

Vyhodnotenie monitoringu furánu

Európska Komisia vydala Odporúčanie č. 2007/196/ES, v ktorom vyzýva členské štáty Spoločenstva monitorovať množstvá furánu v potravinách v rokoch 2007 a 2008. Cieľom monitoringu bolo zhromažďovanie údajov za účelom získania prehľadu o jeho množstve v tepelne ošetrených potravinách a tým umožniť vedeckému panelu pre kontaminanty pri EFSA posúdiť riziko pre spotrebiteľa súvisiace s expozíciou furánu z potravín. ŠVPS SR sa do monitoringu zapojila a inšpektori RVPS odobrali 67 vzoriek potravín. Vzorky analyzoval ŠVPÚ v Dolnom Kubíne priebežne v rámci svojich kapacitných možností. Väčšina vzoriek sa analyzovala dvakrát: vo forme v akej sú komerčne dostupné a tiež aj vo forme v akej sa konzumujú - to znamená potraviny, ktoré si vyžadujú pred spotrebou tepelnú úpravu sú analyzované pred a po (tepelnej) úprave. Furán sa analyzoval vo vzorkách kávy, sterilizovaných zeleninových výrobkoch, ovocných a zeleninových šťavách, omáčkach a v koncentrovaných potravinách, vo výrobkoch z karamelu a v pive. Štatistické vyhodnotenie nameraných hodnôt je spracované do nasledovnej tabuľky. Z hľadiska významnosti zisteného množstva furánu sa do pozornosti dostáva pražená káva.

Výsledky stanovenia furánu vo vybraných komoditách (µg/kg)

Komodita	Počet vzoriek	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota	Stredná hodnota
Pivo	4	<5	7,7	2,0	<5
Dehydrované polievky	14	<5	50,4	3,6	<5
Pražená káva	20	<5	3778	1399,0	6,3
Cukríky	2	<5	<5	<5	<5
Sterilizované ovocie	5	<5	<5	<5	<5
Sterilizovaná zelenina	8	<5	<5	<5	<5
Kečup a rajčinový	8	<5	<5	<5	<5

pretlak					
Ovocné a zeleninové šťavy	6	<5	<5	<5	<5

Rozsah zhromažďovaných údajov o odobratých vzorkách, podmienky ich analýzy a špecifikácia požiadaviek o získaných informáciách a nameraných hodnotách sú upravené v dokumente o predkladaní údajov o furáne, ktorý vydala EFSA spolu s príslušným formulárom. Výsledky monitoringu boli za SR už zaslané na EFSA a Európsku Komisiu.

Vyhodnotenie monitoringu toxínov rodu *Fusarium* v obilí slovenského pôvodu - úroda z roku 2008

Európska Komisia vo svojom Nariadení č. 1126/2007/ES, ktoré mení a dopĺňa Nariadenie Komisie č. 1881/2006, upravujúce maximálne množstvá niektorých kontaminantov v potravinách, upravila maximálne hodnoty toxínov rodu *Fusarium* v obilí a vo výrobkoch z obilia. V spomenutom Nariadení sú ustanovené limity u obilia, vrátane kukurice pre deoxynivalenol (DEO), zearalenon (ZEA) a fumonizíny B1 a B2 (FB1 a FB2). Pre T2 a HT2 toxín z dôvodu nedostatku potrebných informácií doposiaľ limit stanovený nebol. Európska Komisia vyzvala všetky členské štáty na monitorovanie situácie v tejto oblasti a vytvorenie spoločnej databázy, ktorá by reprezentovala reálnu situáciu stupňa kontaminácie obilia uvedenými toxínami.

Na základe uvedeného Štátna veterinárna a potravinová správa SR pristúpila k širšiemu monitorovaniu kontaminácie slovenského obilia toxínmi rodu *Fusarium* z úrody roku 2008. Za účelom splnenia cieľov tohto monitoringu boli odobraté vzorky pšenice, raži, ovsa, jačmeňa a kukurice priamo u pestovateľov. Výsledky stanovení toxínov rodu *Fusarium* vo vzorkách uvedených druhoch obilia dokumentujú nasledovné prehľady.

Jačmeň – prítomnosť fuzáriových toxínov vyjadrená v µg/kg

Analyt	Počet analyz	Limit	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota	Stredná hodnota
deoxyvalenol	38	1250	<20	576	48,8	<20
zearelenon	38	100	<10	30	0,8	<10
T2+HT2 toxín	8	-	<75	<75	<75	<75
T2 toxín	30	-	<15	58,93	3,38	<15

Ovos – prítomnosť fuzáriových toxínov vyjadrená v µg/kg

Analyt	Počet analyz	Limit	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota	Stredná hodnota
deoxyvalenol	23	1750	<20	310	90,0	<20
zearelenon	38	100	<10	60	9,1	<10
T2+HT2 toxín	10	-	<75	187	36	<75
T2 toxín	13	-	<15	101	22,9	<15

Pšenica – prítomnosť fuzáriových toxínov vyjadrená v µg/kg

Analyt	Počet analyz	Limit	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota	Stredná hodnota
deoxyvalenol	44	1250	<20	578	70	<20
zearelenon	38	100	<10	90	7,1	<10
T2+HT2 toxín	8	-	<75	<75	<75	<75
T2 toxín	36	-	<15	<15	<15	<15

Raž – prítomnosť fuzáriových toxínov vyjadrená v µg/kg

Analyt	Počet analyz	Limit	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota	Stredná hodnota
deoxyvalenol	34	1250	<20	392	65,5	<20
zearelenon	34	100	<10	66	3,2	<10
T2+HT2 toxín	7	-	<75	<75	<75	<75
T2 toxín	27	-	<15	78,52	2,9	<15

Kukurica – prítomnosť fuzáriových toxínov vyjadrená v µg/kg

Analyt	Počet analyz	Limit	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota	Stredná hodnota
deoxyvalenol	24	1750	<20	560	75,9	<20
zearelenon	24	350	<10	120	13,9	<10
fumonizíny B1+B2	24	4000	<41	1207,4	187,6	69,2

Z prehľadov je zrejmé, že u žiadnej zo vzoriek neboli prekročené už stanovené najvyššie prípustné množstvá (limity). Výsledky monitoringu poukazujú na relatívne nízku kontamináciu slovenského obilia z úrody roku 2008 toxínami rodu *Fusarium* čo dokumentujú maximálne ako aj priemerné namerané hodnoty – v porovnaní s platnou legislatívou.

Monitoring norovírusov v jarnej zelenine a ovocí

Regionálne veterinárne a potravinové správy v pôsobnosti Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Žilina, Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Banská Bystrica a Krajskej veterinárnej a potravinovej správy Prešov vykonali na základe pokynu ŠVPS SR č. 775/2008-370 v období **od 14. apríla do 31. mája 2008 monitoring norovírusov**, podľa článku 2 nariadenia (ES) č.882/2004, zameraného na druhy jarnej zeleniny a ovocia. Cieľom monitoringu bolo získať informácie o prítomnosti resp. neprítomnosti norovírusov v jarnej zelenine a ovocí ponúkaných na slovenskom trhu.

Všetky vzorky sa laboratórne vyšetrovali v Referenčnom laboratóriu pre diagnostiku vírusov v potravinách ŠVPÚ Dolný Kubín.

V rámci monitoringu bolo spolu vyšetrených 60 vzoriek, z ktorých 5 (8,3 %) bolo pozitívnych na prítomnosť norovírusu. Výsledky sú zhrnuté v tabuľke, ktorá obsahuje popis vyšetrovanej vzorky, krajinu pôvodu, RVPS ktorá príslušnú vzorku odobrala, dátum odberu a výsledok vyšetrenia na prítomnosť/ resp. neprítomnosť norovírusu:

	Vzorka	Krajina pôvodu	Výsledok
1.	Šalát rukola krájaný, priamo na konzum	Taliansko	negatívny
2.	Mrkva 1000g	Taliansko	negatívny
3.	Šalát Lollo Biondo 150g	Španielsko	negatívny
4.	Rajčiaky podlhovasté 500 g	Španielsko	negatívny
5.	Pór voľne uložený	Belgicko	negatívny
6.	Šalát ľadový	Španielsko	pozitívny
7.	Šalát ľadový – 0,644 kg	Španielsko	negatívny
8.	Paprika tricolour 500 g	Holandsko	negatívny
9.	Rajčiaky cherry 500g	Taliansko	negatívny
10.	Šalát ľadový	Španielsko	negatívny
11.	Cibuľka lahôdková - zväzok	Nemecko	negatívny
12.	Cibuľka zväzková	Slovensko	negatívny
13.	Čínska kapusta	Slovensko	negatívny
14.	Cibuľka zväzok I.tr.	Česko	negatívny
15.	De Luxe zmes z rôznych listových šalátov 200g	Rakúsko	negatívny
16.	Red'kovka červená zväzok I.tr.	Taliansko	negatívny
17.	Red'kovka červená zväzok II.tr.	Slovensko	negatívny
18.	Jahody I.tr 500 g	Španielsko	negatívny
19.	Pór voľný	Poľsko	negatívny
20.	Cibuľka s vňaťou	Slovensko	negatívny
21.	Maliny I. – vanička 125g	Španielsko	negatívny
22.	Čučoriedky – vanička 125g	Taliansko	negatívny
23.	Ríbezľa červená – vanička 125g	Chile	negatívny
24.	Kapusta červená –strúhaná 1kg	Česko	negatívny
25.	Zmes polievkovej zeleniny 400g	Česko	negatívny
26.	Kapusta Pekingská 0,990g	Maďarsko	negatívny

27.	Hlbokomrazená supersladká cukrová kukurica	Slovensko	negatívny
28.	Pór	Belgicko	negatívny
29.	Šalát ľadový	Španielsko	pozitívny
30.	Brokolica 500g	Taliansko	negatívny
31.	Jahody kaliber 25 mm – vanička 500g	Španielsko	negatívny
32.	Lahôdková cibuľka – zväzok	Česko	negatívny
33.	Hlávkový šalát I.tr. 150g	Česko	negatívny
34.	Šalát ľadový II.tr. 300g	Španielsko	negatívny
35.	Jahody I.tr., 25 mm, odroda SABROSA 250g	Španielsko	negatívny
36.	Cibuľka zväzok I.tr.	Slovensko	negatívny
37.	Jarná cibuľka	Slovensko	negatívny
38.	Polievková zelenina	Slovensko	negatívny
39.	Pór II.tr.	Belgicko	pozitívny
40.	Kapusta čínska	Poľsko	negatívny
41.	Cibuľka zväzok	Taliansko	negatívny
42.	Jahody záhradné I.tr. balené po 500g	Taliansko	negatívny
43.	Šalát hlávkový	Taliansko	negatívny
44.	Čerstvý šalát MIX 350g	Česko	negatívny
45.	Cibuľka jarná lahôdková – zväzok	Česko	negatívny
46.	Šalát hlávkový	Poľsko	negatívny
47.	Pór	Poľsko	negatívny
48.	Pór 0,69	Belgicko	negatívny
49.	Čínska kapusta	Maďarsko	negatívny
50.	Čínska kapusta	Poľsko	negatívny
51.	Šalát hlávkový	Slovensko	negatívny
52.	Cibuľka jarná lahôdková – zväzok	Slovensko	pozitívny
53.	Jahody balené, odroda ABROSA 400g	Španielsko	negatívny
54.	Polievková zmes	Slovensko	pozitívny
55.	Šalát ľadový	Španielsko	negatívny
56.	Polievková zelenina 500g	Slovensko	negatívny
57.	Brokolica 250g	Španielsko	negatívny
58.	Šalát Gentile	Taliansko	negatívny

59.	Pór – čerstvá zelenina	Taliansko	negatívny
60.	Čínska kapusta - nebalená	Poľsko	negatívny

Politika kvality - Certifikácia

Politikou kvality v podmienkach Európskej únie sa rozumie zabezpečenie ochrany poľnohospodárskych výrobkov a potravín a podpora ich predaja s tým, že tieto potraviny spĺňajú určité kvalitatívne parametre, ktoré ich odlišujú od ostatných obdobných výrobkov svojimi presne definovanými požiadavkami na ich surovinové zloženie a technologický postup výroby. Výnimočné, tradičné a miestne špeciality - ktoré sú typické pre určitú zemepisnú oblasť, alebo majú zvláštnu receptúru - majú ochranu EÚ a môžu sa prezentovať značkou na obale. Európska únia v rámci svojej politiky kvality akceptuje, chráni, podporuje, registruje a kontroluje výrobky rozdelené do troch kategórií označených ako:

Chránené označenie pôvodu (CHOP) - Protected Designation of Origin (PDO)

Chránené zemepisné označenie (CHZO) - Protected Geographical Indication (PGI)

Zaručená tradičná špecialita (ZTŠ) - Traditional Speciality Guaranteed (TSG)

Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie je nositeľom osvedčenia o akreditácii certifikačného orgánu pre poľnohospodárske výrobky a potraviny. V roku 2008 úspešne prebehla reakreditácia Slovenskou národnou a akreditačnou službou (SNAS) podľa EN 45011:1998 – Všeobecné požiadavky na orgány prevádzkujúce certifikačné systémy výrobkov. Certifikačný orgán tak získal spôsobilosť aj na kontrolu overovania dodržovania špecifikácie poľnohospodárskych výrobkov a potravín s chráneným zemepisným označením, s chráneným označením pôvodu a zaručených tradičných špecialít v rozsahu akreditovaných činností.

Vydané osvedčenie o akreditácii č. P-025 zo dňa 28.10.2008 je platné do roku 2012.

Na základe tejto akreditácie požiadala Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky ministra pôdohospodárstva Slovenskej republiky o poverenie na kontrolu overovania dodržiavania špecifikácie výrobkov podľa nariadení Rady o zaručené tradičných špecialitách, ochrane zemepisných označení pôvodu a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín. Toto poverenie bolo MP SR udelené.

Túto novú činnosť budeme vykonávať na základe žiadostí združení výrobcov o zápis do Registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení, Registra zaručených tradičných špecialít a podľa Nariadenia EP č. 110/2008 o definovaní, popise, označovaní a o ochrane zemepisných označení liehovín.

Metrológia

Pre oblasť metrológie bol v roku 2008 vypracovaný a vydaný Metodický pokyn č. 14/2008 Metrologický poriadok záväzný pre pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií, ktorí pri svojej práci prichádzajú do styku s meradlami, meraním a výsledkami merania.

Výklad metrologickej legislatívy v oblasti používania ručných refraktometrov bol zhrnutý a vydaný ako Metodický pokyn č. 11/2008 o zabezpečení metrologickej nadväznosti ručných refraktometrov.

Okrem toho v priebehu roka dostávali pracovníci aktuálne informácie týkajúce sa metrológie aj elektronickou poštou. Informácie sa týkali najmä aplikácie metrologickej legislatívy v konkrétnych situáciách, kontaktov na organizácie, ktoré zabezpečujú metrologickú nadväznosť (autorizované a kalibračné laboratóriá), kontaktov na dodávateľov meradiel (teplomery, váhy) a poradenstva pri výbere meracej techniky pre potreby organizácie.

Zabezpečovanie Systému rýchlej výmeny informácií v Slovenskej republike

V rámci legislatívy Slovenskej republiky je problematika rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF – Rapid alert system for food and feed) rozpracovaná v novelizovanom zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Okrem Zákona o potravinách a Vyhlášky č. 99 Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 26. januára 2004 o postupoch uplatňujúcich sa v rámci systému rýchlej výmeny informácií o potravinách a krmivách v prípade vážneho a bezprostredného ohrozenia zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov, ktoré tvoria legislatívnu bázu pre fungovanie systému rýchlej výmeny informácií, bol ŠVPS SR vydaný metodický pokyn č. 9 Príručka – Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá, ktorá je záväzná a platná pre všetky zúčastnené organizácie (ŠVPS SR, ÚKSÚP, ÚVZ) v rámci systému. Príručka podrobne popisuje technické fungovanie systému v podmienkach SR a vo väzbe na EÚ - zasielanie jednotlivých oznámení, uvádza kedy sa jedná o výstražné a kedy o informatívne oznámenie, kontaktné údaje jednotlivých inštitúcií a kontaktných osôb z rezortu pôdohospodárstva a zdravotníctva, schémy podávania a prijímania oznámení o nebezpečnej potravine alebo nebezpečnom krmive, tlačivá na zasielanie oznámení, kategórie nebezpečenstva, ktoré môže predstavovať potravina alebo krmivo. V prípade akýchkoľvek zmien je príručka priebežne aktualizovaná. Posledná aktualizácia bola vydaná 23.10.2007.

Rozhodnutie o type oznámenia, či sa jedná o výstražné alebo informačné oznámenie, vydáva Európska komisia – generálne riaditeľstvo ochrany spotrebiteľov DG SANCO (**D**irectorate **S**ANt **C**onsommateures). Od 1. januára 2008 sa zmenila klasifikácia oznámení.

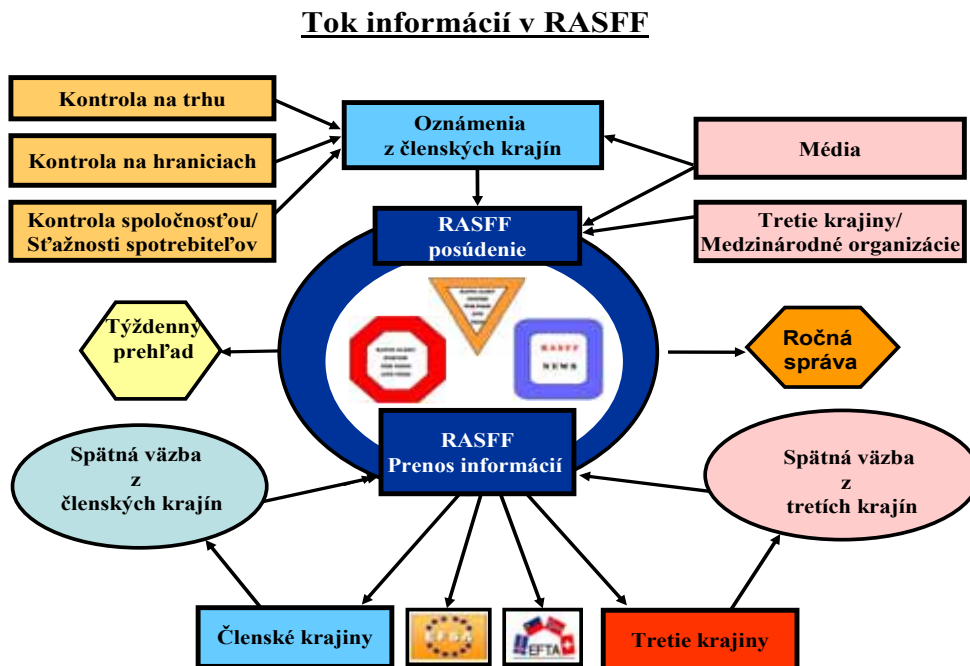
a/ Oznámenie je potrebné zaradiť do kategórie výstražné v prípade, keď potravina alebo krmivo predstavuje vážne riziko, nachádza sa na trhu a je nevyhnutný okamžitý zásah. Oznámenie zasiela ten členský štát, ktorý identifikoval riziko a iniciuje príslušné opatrenia ako napr. stiahnutie výrobku z trhu. Výstražné oznámenia majú za cieľ poskytnúť všetkým členom systému RASFF informácie, potrebné pre zistenia, či sa príslušný výrobok nenachádza na ich trhu. V prípade, že áno, musia vykonať nevyhnutné opatrenia. *Oznámenia sú označené rokom a číslom.*

b/ Informačné oznámenie sa týka potravín a krmív, u ktorých bolo identifikované riziko, ale u ktorých ostatní členovia systému nemusia bezprostredne vykonávať opatrenia, pretože sa príslušný výrobok buď nedostal na ich trh, alebo sa už na trhu nevyskytuje, alebo povaha rizika nevyžaduje okamžitý zásah. *Oznámenia sú označené rokom a číslom.*

(Poznámka: Do roku 2007 sa označovali informačné oznámenia príslušným rokom a písmenom).

c/ Oznámenie o vrátení tovaru z hraníc sa týka zásielok potravín a krmív, ktoré boli kontrolované a na základe zisteného rizika bol odmietnutý ich vstup na trh na vonkajších hraniciach Európskej Únie (EÚ) a Európskeho ekonomického priestoru (EHP). Oznámenia sú označené rokom a písmenom.

Tok informácií v rámci RASFF systému je znázornený na obr.č.1.

2.2. Činnosť RASFF v Slovenskej republike v roku 2008

Sieť RASFF v SR tvorí:

- kontaktné miesto - Štátna veterinárna a potravinová správa SR
- 8 krajských veterinárnych a potravinových správ
- 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ
- 3 hraničné inšpekčné stanice (letisko Bratislava, Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou)
- Úrad verejného zdravotníctva SR
- 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva
- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
- v krízových situáciách sa do siete zapájajú aj MP SR a MZ SR

V roku 2008 zaslalo kontaktné miesto SR do rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá celkom 57 oznámení. Z toho dve oznámenia sa SR rozhodla zo systému stiahnuť,

pretože výsledky následných rozborov nepotvrdili dôvody, pre ktoré boli pôvodné oznámenia zaslané.

V rámci RASFF systému bolo v roku 2008 zverejnených celkom **55** oznámení zaslaných

Slovenskou republikou. Z tohto počtu EK posúdila:

- **17** oznámení ako **výstražné** (t.j. 30,9 % z celkového počtu oznámení),
 - **25** oznámení ako **informačné**, (t.j. 44,5 % zo všetkých oznámení)
 - **13** oznámení ako **oznámenia o vrátenom tovare z hraníc** (t.j. 23,6% z celkového počtu).
- Podiel jednotlivých oznámení je znázornený aj na obr.č.2.

Všetky zaslané oznámenia SR sa týkali potravín a materiálu prichádzajúcemu do styku s potravinami. Ani jedno oznámenie nebolo zaslané o nevyhovujúcich krmivách.

Obr.č.2 Počet oznámení zaslaných kontaktným miestom SR Európskej Komisii v roku 2008

Oznámené výrobky SR do systému RASFF pochádzali z 13 rôznych kategórií výrobkov.

- Najväčší počet zaslaných oznámení prináležalo na kategóriu výrobkov „*ovocie a zelenina*“ (spolu **13 oznámení**). Zároveň v tejto kategórii bolo najviac oznámení informačných, výstražných a oznámení o vrátenom tovare z hraníc.
- **8 oznámení** bolo zaslaných z kategórie výrobkov „*ryby a výrobky z rýb*“. Jednalo sa iba o informačné a výstražné oznámenia.
- **po 6 oznámeniach** bolo zaslaných z kategórie výrobkov „*obilie a pekárske výrobky*“, „*orechy, výrobky z orechov*“ a „*materiál prichádzajúci do styku s potravinami*“

Podrobné informácie sa nachádzajú na obr.č. 3

Obr.č.3 Oznámenia zaslané kontaktným miestom SR Európskej Komisii podľa kategórie výrobkov v roku 2008

Oznámenia zaslané SR do EK boli odoslané na základe zistení:

- Regionálnych veterinárnych a potravinových správ - 49 oznámení (t.j. 89,1% z celkového počtu zaslaných oznámení). **Všetky zaslané oznámenia sa týkali iba potravín.** Z toho boli v 35 prípadoch predmetom oznámení výrobky *rastlinného pôvodu* a v 14 prípadoch

boli predmetom oznámení výrobky *živočíšneho pôvodu*. U oboch komodít. prevládali informačné oznámenia nad výstražnými oznámeniami.

- Regionálnych úradov verejného zdravotníctva - 6 oznámení (t.j. 10,9% z celkového počtu zaslaných oznámení). **Všetky zaslané oznámenia sa týkali iba materiálov prichádzajúcemu do styku s potravinami.** Jednalo sa o predmety ako ozdobné poháre, melamínové taniere, kuchynské pomôcky z čierneho alebo bieleho plastu.

Všetky výrobky, ktoré oznámila SR do RASFF systému boli odobraté na základe kontrol vykonaných v zmysle Nariadenia (ES) č.882/2004. Miestom odberu vzoriek bol:

- obchod, v prevažnej miere oznámení (69,1% oznámení z celkového počtu)
- dovozca, v takých prípadoch, keď sa jednalo o kontroly dovozu výrobkov z tretích krajín (25,5% oznámení z celkového počtu)
- výroba (5,4% oznámení z celkového počtu)

Prehľad podľa druhu rizika

Podľa druhu rizika boli najčastejšie zisťované:

- mykotoxíny – (spolu **15 oznámení**)

V 13 oznámeniach bola zistená prítomnosť nadlimitného množstva *aflatoxínov* (najmä

v sušených figách z Turecka, pistáciach z Iránu a v arašidoch z Číny a Ruskej federácie). V 2

oznámeniach bola zistená prítomnosť nadlimitného množstva *ochratoxínu A* (mletá pražená káva).

- aditívne látky do potravín – (spolu **11 oznámení**), v ktorých prevládali výrobky zo živočíšnych komodít. Jednalo sa najmä o *použitie nepovolených syntetických farbív* (E129 - Allura červená, E124 - Ponceau 4R/košenilová červená, E110 – syntetická žltá) buď do mäsových výrobkov, hydinového výrobku alebo *použitie nadlimitného množstva syntetických farbív* do rybacích výrobkov (nepravý červený a čierny kaviár).

- priemyselné kontaminanty – (spolu **9 oznámení**).

Najväčší počet oznámení predstavujú výrobky, u ktorých bola zistená nepovolená látka

melamín (5 oznámení). Jednalo sa o 4 výrobky z komodity trvanlivé pečivo a 1 výrobok

z komodity mlieko a výrobky z mlieka, ktoré pochádzali z Číny.

V ďalších oznámeniach sa vyskytovali nasledovné zistenia: nadlimitné množstvo

benzo(a)pyrénu v paste z údených šprotov pôvodom z Lotyšska, prekročený obsah *peroxidov*

v bravčovej masti pôvodom z Rakúska, prítomnosť *minerálneho oleja* v slnečnicovom oleji zo

Srbska alebo *nadlimitné množstvo 3-MCPD* (3-monochlór-1,2 propandiolu) v sójovej omáčke z Vietnamu.

- cudzie predmety – (spolu **4 oznámenia**)

Oznámenia sa týkali týchto zistení: *hmyz* v sušených figách, prítomnosť *exkrementov*

hlodavcov datlách, *úlomky skla* v konzerve z rýb

- zamorenie parazitmi – (spolu **3 oznámenia**)

Všetky oznámenia boli na prítomnosť *Anisakis* v treščeí pečeni .

Bližšie podrobnosti o najčastejších rizikách sú uvedené na obr. č. 4.

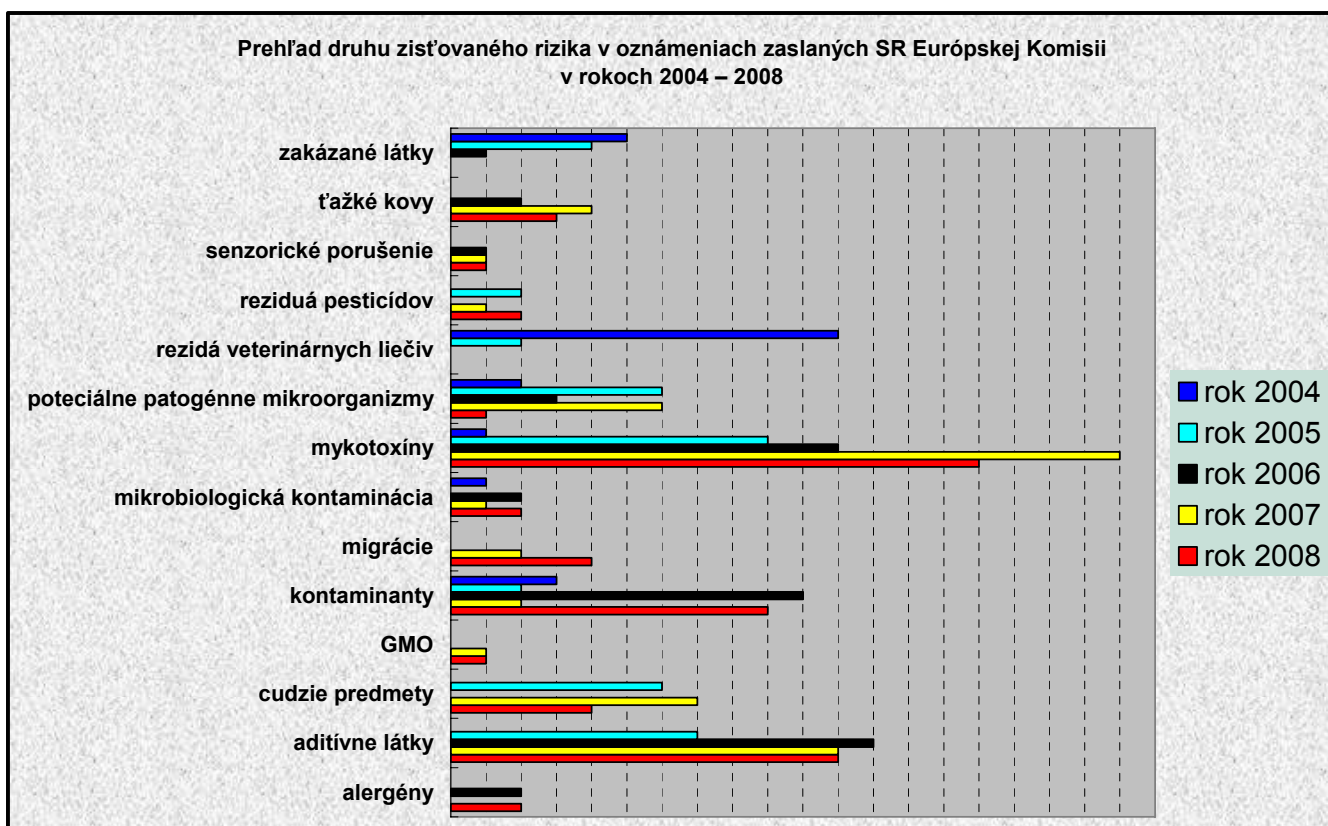
Obr.č. 4 Zistené druhy rizika v oznámeniach zaslaných SR Európskej Komisii v roku 2008

Poznámka: niektoré oznámenia obsahovali viac ako jeden typ zisteného rizika, preto počet oznámení na tomto obrázku nie je v súlade s počtom oznámení zaslaných SR do EK.

Najčastejšie sa zistili riziká:

- Mykotoxíny, a to najmä *aflatoxíny* v arašidoch, pistáciach sušených figách, *ochratoxín A* v káve. Boli zisťované každoročne, vždy vo výrobkoch pochádzajúcich z tretích krajín.
- aditívne látky do potravín, najmä nepovolené použitie, prípadne nadlimitný obsah *syntetických farbív* (v cukrovinkách, nepravom kaviári, v nealkoholických nápojoch, mäsových výrobkoch) alebo nepovolené použitie *kyseliny benzoovej E 210* (v cukrovinkách, sušenom ovocí), nepovolené použitie *kyseliny sorbovej E 200* (v sušenom ovocí, v mliečnych výrobkoch) a nadlimitné použitie *cyklamátu E 952* (v nealkoholických nápojoch, v nakladanej zelenine).
- Z kontaminantov sa v oznámeniach najviac vyskytoval *benzo(a)pyrén*, ktorý bol zistený vo výrobkoch z rýb, hlavne v údených šproch z Lotyšska a Poľska prevažne v rokoch 2006 až 2008, *3-MCPD* v sójovej omáčke z Vietnamu. V roku 2008 to bol aj výskyt *melamínu* v trvanlivom pečive a mliečnom výrobku pôvodom z Číny.
- Ťažké kovy ako *cín, olovo, kadmium* sa vyskytovali napr. v konzervovaných výrobkoch, ovsených vločkách. V materiáli prichádzajúcich do styku s potravinami t.j. v pohároch na pitie bola zistená *migrácie kadmia a olova*.
- Zakázané látky ako *Sudan I* v koreninách a koreniacich zmesiach sa na rozdiel od roku 2005 už i v oznámeniach v rokoch 2007 a 2008 nevyskytoval.

Na obr.č.5 sú znázornené počty oznámení zaslaných SR do EK v rokoch 2004-2008 podľa typu rizika.

Obr.č.5 Prehľad druhu zisťovaného rizika v oznámeniach zaslaných SR Európskej Komisii v rokoch 2004 – 2008

Prehľad podľa krajiny pôvodu

V oznámeniach, ktoré zaslala SR do EK v roku 2008 sa vyskytovali výrobky, ktorých krajinou pôvodu boli buď štáty EÚ (tab. č.2) alebo tretie krajiny (tab.č.3).

a/ štáty EÚ ako krajina pôvodu oznámeného výrobku

Tab.č.2

krajina pôvodu oznámeného výrobku	počet výstražných oznámení	počet informačných oznámení	celkový počet oznámení
Bulharsko	-	1	1
Česká republika	-	1	1
Dánsko	-	1	1
Grécko	-	1	1
Holandsko	-	1	1
Lotyšsko	2	-	2

Maďarsko	2	1	3
Nórsko	1	-	1
Poľsko	3	9	12
Rakúsko	-	2	2
Slovenská republika	2	3	5
Španielsko	-	1	1

Slovenská republika bola krajinou pôvodu výrobkov v 2 výstražných oznámeniach (2008.0497, 2008.0542) a v 3 informačných oznámeniach (2008.0794, 2008.0179, 2008.1530) Jedná sa o výrobky vyrobené na Slovensku, ale zo suroviny pochádzajúcej z tretích krajín.

b/ tretie krajiny ako krajina pôvodu oznámeného výrobku

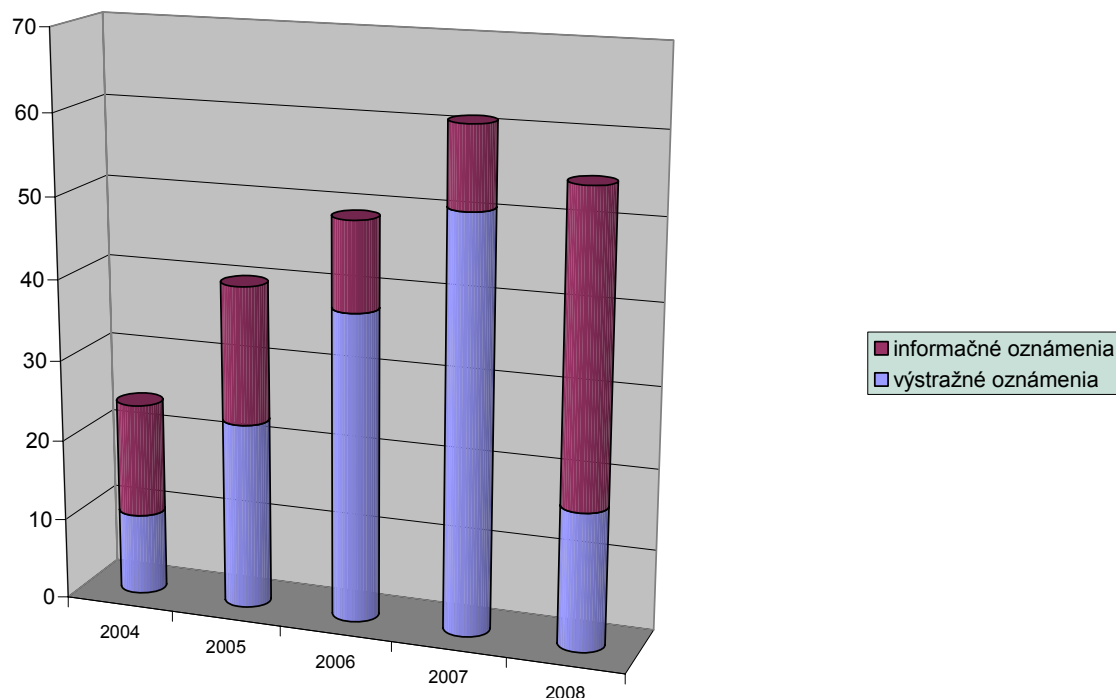
Tab.č.3

krajina pôvodu oznámeného výrobku	počet výstražných oznámení	počet informačných oznámení	počet oznámení vrátenie z hraníc	celkový počet oznámení
Brazília	1	-	-	1
Čína	4	2	4	10
Čína (Hong-Kong)	-	1	-	1
India	1	-	-	1
Irán	1	1	2	4
Macedónsko	-	1-		1
Peru	1	-	-	1
Srbsko	-	1	-	1
Ruská federácia	1	-	-	1
Turecko	1	-	7	8
Švajčiarsko	-	1	-	1
Vietnam	1	-	-	1
neznámeho pôvodu	-	1	-	1

Porovnanie štatistických údajov o oznámeniach zaslaných SR do RASFF systému v rokoch 2004-2008

Na obr.č. 6 a v tab. č. 4 sú znázornené počty a typy oznámení zaslaných SR do EK v jednotlivých rokoch 2004-2008.

Prehľad oznámení zaslaných SR Európskej Komisii v rokoch 2004-2008

Obr. č. 6 Prehľad oznámení zaslaných SR Európskej Komisii v rokoch 2004-2008

Tab.č. 4

Rok	Výstražné oznámenia		Informačné oznámenia		Celkový počet oznámení	
2004	10		14		24	
2005	23	↑	17	↑	40	↑
2006	38	↑	11	↓	49	↑
2007	51	↑	10	↓	61	↑
2008	38	↓	11	↑	55	↓

Vysvetlivky: ↑ nárast počtu oznámení voči predchádzajúcemu roku, ↓ pokles počtu oznámení voči predchádzajúcemu roku

Z uvedeného prehľadu v tab.č. 4 vyplýva, že počet oznámení sa až do roku 2007 zvyšoval.

Neznamená to, že sa na Slovensku zhoršuje situácia s bezpečnosťou potravín alebo krmív, ale poukazuje to na to, že bolo vykonané veľké množstvo kontrol a opatrení kontrolnými orgánmi, že bola využitá kvalitná laboratórna diagnostika a súčasne to poukazuje aj na fakt, že komunikácia v rámci celej siete Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá je na dobrej úrovni.

Hodnotenie rizika pre potreby Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá vykonával aj v roku 2008 Výskumný ústav potravinársky (VÚP) ako rezortné pracovisko pre hodnotenie rizika, ktorý bol pre túto činnosť poverený MP SR v súlade s §18a zákona

č.152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a § 4 Vyhlášky MP SR č.99/2004 Z. z. o postupoch uplatňujúcich sa v rámci systému rýchlej výmeny informácií o potravinách a krmivách. Kontaktné miesto sa obrátilo na VÚP so žiadosťou o hodnotenie rizika rezíduí pesticídov v ovocí a zelenine v **11 prípadoch**. Z tohto počtu iba v **2 prípadoch bolo VÚP zistené, že namerané hodnoty rezíduí pesticídov predstavujú riziko pre človeka**. Následne boli zaslané na tieto výrobky oznámenia do systému RASFF aj s vyhodnotením rizika. Jednalo sa o **broskyne** pôvodom zo Španielska, v ktorých bol zistený **dichlorovos** (informačné oznámenie 2008.0090) a **bielu papriku**, ktorá pochádzala z Grécka, v ktorej bol zistený **methiocarb** (informačné oznámenie 2008.0259).

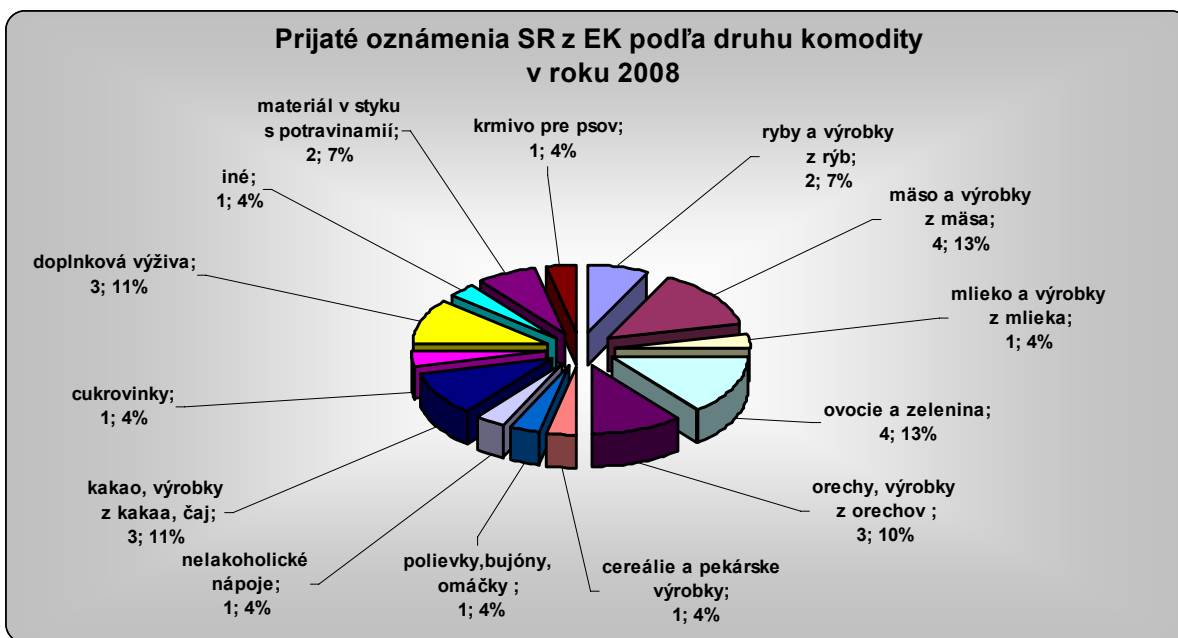
V **13 prípadoch** sa stali oznámenia SR zaslané do RASFF podnetom k zaslaní upozornení Európskou Komisiou tretím krajinám: Číne (3 listy) Turecku (3 listy), Iránu (2 listy), Macedónsku, Švajčiarsku, Srbsku (po 1 liste), v ktorých EK poukazuje na riziko v potravinách alebo v materiáloch prichádzajúcich do styku s potravinami pochádzajúcich z týchto krajín.

Oznámenia prijaté Slovenskou republikou z Európskej komisie.

V roku 2008 prijala SR cez kontaktné miesto rýchleho výstražného systému 27 oznámení zaslaných Európskou Komisiou. V prijatých oznámeniach bola SR jednak miestom distribúcie nebezpečných výrobkov alebo bola krajinou pôvodu takýchto výrobkov, ktoré boli predmetom oznámení z niektorého členského štátu EÚ do systému RASFF. Na základe všetkých prijatých oznámení boli vykonané kontroly príslušnými orgánmi úradnej kontroly, nebezpečné výrobky boli z trhu stiahnuté. Následne boli zistenia zo Slovenska zaslané Európskej Komisii, ktorá ich zverejnila buď ako dodatočné informácie k pôvodným oznámeniam alebo len ako informácie v denných tabuľkách RASFF oznámení.

Z celkového počtu prijatých oznámení v 19 prípadoch vykonali kontrolu a nariadili opatrenia orgány úradnej kontroly v pôsobnosti ŠVPS SR, v 8 prípadoch orgány úradnej kontroly v pôsobnosti MZ SR. Uvedené počty boli ovplyvnené jednak predmetom oznámenia a tiež príslušnou kompetenciou orgánu úradnej kontroly k oznámenému výrobku. **Iba 2 prijaté oznámenia sa týkali krmív**. V oboch prípadoch vykonali kontroly regionálne veterinárne a potravinové správy. V oboch oznámeniach bola predmetom nebezpečenstva prítomnosť ŠRM materiálu v krmivách pre spoločenské zvieratá. Ostatné prijaté oznámenia SR z EK sa týkali potravín a materiálu prichádzajúceho do styku s potravinami.

Prehľad druhov nebezpečných výrobkov v prijatých oznámeniach z EK ukazuje obr. č 7.

Obr. č.7 Oznámenia prijaté SR z EK podľa kategórie výrobku

V tabuľke č.5 sú uvedené niektoré druhy rizika v jednotlivých kategóriách výrobkov v oznámeniach, ktoré prijala SR z EK v roku 2008.

Tab.č.5

Kategória výrobku	Zistené nebezpečenstvo	Druh potraviny
ovocie a zelenina	aflatoxíny	sušené figy
	plesne	sušené figy, fazuľa suchá
orechy, výrobky z orechov	aflatoxíny	pistácie

mäso a výrobky z mäsa	blen	mak
	dioxíny	bravčové mäso
	dioxíny a dioxíny podobné PCB	bravčové mäso
kakao, výrobky z kaka, káva, čaj	mliečny alergén neoznačený na obale	čokoláda
	nedostatočné označenie návodu na prípravu	bylinný čaj
ryby a výrobky z rýb	vysoký obsah E-452 polyfosforečnanov	filety z ryby.
	zamorenie parazitmi anisakis	mrazená štika
doplňková výživa	alergén glutén neoznačený na obale	detská výživa bezgluténová
	hormóny	doplňková výživa
	vysoký obsah sladidla E-954-sacharínu	instantný nápoj s príchutou pomaranča a broskyne
obilie a pekárske výrobky	stopy arašidov	trvanlivé pečivo
polievky, bujóny a omáčky	histamín	rybia omáčka
cukrovinky	riziko zadusenía sa pri konzumácii	mini želé poháriky

V roku 2008 sa v EÚ vyskytlo niekoľko závažnejších incidentov v prípade nebezpečných potravín. Jednak to bol dovoz mrazeného bravčového mäsa kontaminovaného dioxínmi z Čile, dovoz mlieka a výrobkov z mlieka obsahujúcich melamín z Číny a dovoz bravčového mäsa kontaminovaného dioxínmi a dioxínom podobnými PCB z Írska. Všetky aktuálne informácie o týchto nebezpečných potravinách dostávali štáty EÚ cez RASFF systém priebežne a tak mohli vykonať potrebné opatrenia. Na Slovensko boli tiež dovezené tieto výrobky. Na základe vykonaných cielených kontrol boli zistenia zo Slovenska zaslané do RASFF systému ako následné oznámenia.

Bilaterálne výmeny informácií o nevyhovujúcich výrobkoch.

V roku 2008 Slovenská republika využila možnosť informovať štáty EÚ na základe článku 36 Nariadenia 882/2004 „Pomoc na požiadanie“ o niektorých zisteniach nevyhovujúcich výrobkov odobratých pri kontrole na trhu. Prostredníctvom e-mailov z národného kontaktného bodu pre RASFF bolo zaslaných zo Slovenska spolu 14 bilaterálnych výmen na národné kontaktné body RASFF iných štátov EÚ. Najviac oznámení - 10 bolo zaslaných do *Českej republiky*, 2 oznámenia do *Maďarska* a 2 oznámenia do *Poľska*. Ich cieľom bolo upozorniť danú krajinu na porušenie technologických postupov pri výrobe alebo na nesprávne označenie výrobkov. V štvrtom štvrtroku 2008 bolo vedením ŠVPS SR rozhodnuté o zmene postupu zasielania týchto bilaterálnych oznámení a to prostredníctvom listov ústredného riaditeľa ŠVPS SR.

V bilaterálnych výmenách informácií do *Českej republiky* prevažovali výrobky rastlinného pôvodu nad výrobkami živočíšneho pôvodu. Dôvodom boli zistenia o nedostatočnom označovaní na obale výrobku (napr. neoznačenie alergénu na instantných polievkach, jogurte alebo oxidu siričitého na sušenom ovoci). Do Maďarska a do Poľska boli zaslané 2 bilaterálne oznámenia, obidve sa týkali výrobkov živočíšneho pôvodu, u ktorých sa zistilo buď nepovolené použitie syntetických farieb ako E124 – Ponceau 4R/košenilová červená, E110 – syntetická žltá, E129 - Allura červená alebo neoznačenie alergénu na obale.

Slovenská republika obdržala od príslušných kontrolných orgánov správy o tom, ako boli tieto prípady v danej krajine vyriešené.

Slovensko prijalo v roku 2008 v rámci bilaterálnych výmen informácií 2 oznámenia z *Českej republiky* a z 2 oznámenia z *Maďarska*., na ktoré spätne aj reagovalo.

V štvrtom štvrtroku 2008 bolo vedením ŠVPS SR rozhodnuté o zmene postupu zasielania týchto bilaterálnych oznámení a to prostredníctvom listov ústredného riaditeľa ŠVPS SR.

Kontaktné miesto SR uverejňuje na internetovej stránke ŠVPS SR <http://www.svssr.sk> v časti. „Informácie pre spotrebiteľov-Rapid Alert system“ každý týždeň preklady oznámení do slovenského jazyka z týždňových prehľadov zverejnených na stránkach Európskej Komisie http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm

Na internetovej stránke ŠVPS SR je uvedená e-mailová adresa – spotrebitel@svssr.sk kde môžu spotrebiteľia zasielať svoje postrehy, otázky a informácie ohľadne bezpečnosti potravín. Táto adresa nie je určená pre podávanie sťažností v zmysle zákona NR SR č.152/1998 Z.z. o sťažnostiach. V priebehu roka 2008 bolo na túto adresu zaslané 3 podnety od spotrebiteľov. Dva sa týkali sťažnosti na kvalitu potravinového výrobku, jedna na označenie.

Spolupráca RASFF systému s INFOSANOM.

Rýchla globalizácia produkcie potravín a obchodu zvýšila pravdepodobnosť výskytu potenciálneho rizika z kontaminovaných potravín na celom svete. Z toho dôvodu bola zriadená medzinárodná informačná sieť – **INFOSAN** (The International Food Safety Authorities

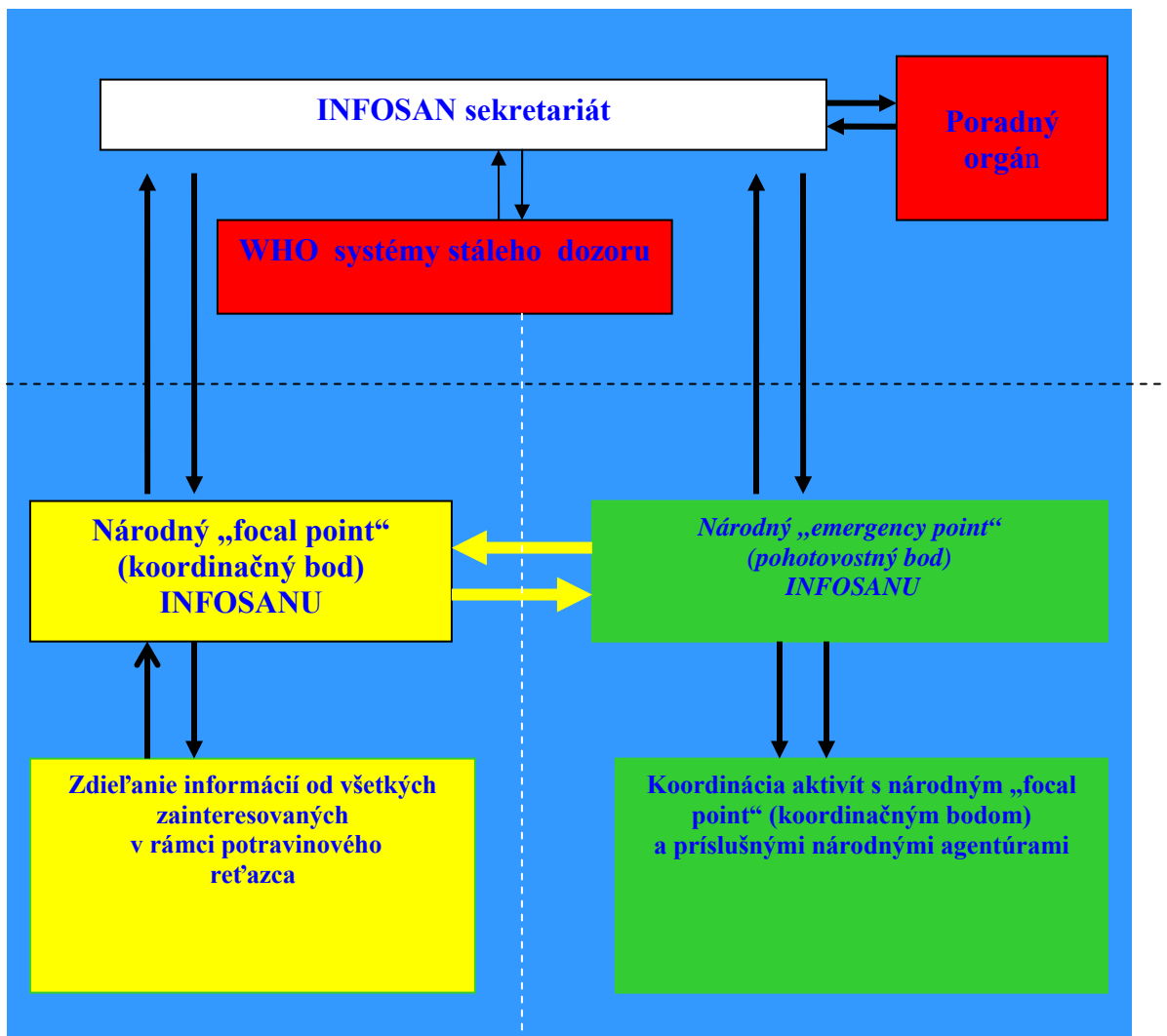
Network), ktorá sa zapája do výmeny informácií v prípade zistení závažného rizika v niektorej krajine. V roku 2008 bolo zapojených do INFOSANU 168 štátov, medzi ne patrí aj Slovenská republika.

Povinnosťou každého zapojeného štátu do siete NFOSAN je vytvoriť kontaktné body a to:

- jeden „emergency“ kontaktný bod, čiže pohotovostný kontaktný bod
- a niekoľko bodov „focal point“, čiže niekoľko koordinačných bodov pre výmenu informácií.

Úlohou „emergency“ kontaktného bodu je prijímať oznámenia, zodpovedne reagovať, napomáhať komunikácií pomocou odosielaných správ počas kríz.

Súčasná štruktúra siete INFOSAN je zobrazená na obr. č .8.

Obr. č. 8- štruktúra siete INFOSAN

Na Slovensku menovalo Ministerstvo pôdohospodárstva SR ako „emergency“ kontaktný bod pre INFOSAN – kontaktné miesto RASFF na Štátnej veterinárnej a potravinovej správe a „focal point“ bol určený na odbore bezpečnosti potravín na MP SR.

Prenos informácií pre všetky zapojené štáty do INFOSANU je zabezpečený prostredníctvom webovej stránky INFOSANU <http://ezcollab.who.int>., na ktorú majú členovia systému udelený osobitný prístup zabezpečený heslom.

V kríze, ktorá vypukla v súvislosti so zistením melamínu v mlieku a výrobkoch z mlieka pôvodom z Číny sa INFOSAN prejavil ako účinný nástroj výmeny informácií medzi členskými štátmi EÚ a ostatnými krajinami sveta, pretože aktualizoval údaje s výrobkami, u ktorých bola zistená prítomnosť melamínu v rôznych štátoch sveta a následne ich zasielal na „emergency“ kontaktné body INFOSANU v rámci siete INFOSAN a súčasne aj do RASFF systému, ktorý ich následne zverejňoval ako „News“ oznámenia. Slovensko prostredníctvom „emergency“ kontaktného bodu INFOSANU tiež zaslalo údaje o zisteniach na prítomnosť melamínu vo výrobkoch z Číny.

INFOSAN vydal dokument „Strategický plán INFOSANU“, ktorého cieľom je posilniť aktivity INFOSANU, lepšie zabezpečovať odovzdávanie objektívnych informácií a skúseností medzi národnými autoritami, ktoré sú zodpovedné za bezpečnosť potravín, zlepšiť situáciu na národnej i celosvetovej úrovni. V novembri 2008 Slovensko podporilo stanovisko Európskej Komisie k dokumentu vydaného INFOSANOM.

Výpočtová technika a jej význam pre činnosť organizácie

V uplynulom roku sa na odbore informatiky pokračovalo v riešení úloh na zabezpečenie informatizácie veterinárnej a potravinovej správy SR. Odbor informatiky sa venoval zabezpečeniu plnej funkčnosti prenosu a spracovávaní informácií, rozvoju jednotlivých existujúcich informačných systémov a spracovávaní informácií v rámci svojich kompetencií.

V uplynulom roku odbor informatiky venoval tiež značné úsilie pri realizácii nového informačného portálu „VIS“, ktorého uplatnenie je nevyhnutné na riešenie veterinárnych úloh na jednotlivých stupňoch riadenia. Informačný systém „VIS“ sa odlaďoval a doplňoval v rámci ŠVPS SR, upravoval na nové podmienky z dôvodu prechodu na Euro a riešila sa dostupnosť aplikácie pre súkromných veterinárnych lekárov a farmárov. Súčasne sa pripravovali školenia pre jednotlivých užívateľov. V rámci portálu sa riešilo aj prepojenie s ďalšími informačnými systémami SR ako sú CEHZ, LABSYS a s informačným systémom EÚ TRACES.

V uplynulom roku sa pokračovalo aj v rozvoji celoslovenského sieťového programu KÍČ (produkt odboru informatiky ŠVPS SR) cez existujúcu VPN sieť. Sieťová aplikácia KÍČ sa priebežne aktualizovala a upravovala v zmysle platných nariadení a smerníc. V rámci uplatnenia systému bolo nevyhnutné riešiť vybavenie, pripojenie a úpravu komunikácie s detašovanými pracoviskami jednotlivých regiónov. Zároveň sa riešila a doplňovala aj Internetová aplikácia na štatistické výstupy cez Reporting Services tak, aby každý kompetentný orgán získal všetky potrebné štatistické informácie.

Intranetová aplikácia „VLAS“ – výsledky laboratórných analýz a ich štatistika“ bola podľa kritérií užívateľov doplnená o ďalšie moduly na zobrazovanie štatistík. Aplikácia bude aj naďalej rozvíjaná podľa požiadaviek užívateľov.

Odbor informatiky venoval v uplynulom roku pozornosť aj vzdelávacím činnostiam najmä z oblasti počítačovej gramotnosti jednotlivých užívateľov a tiež aj vzdelávaniu užívateľov odborných IT aplikácií. Odbor Informatiky sa aktívne zúčastňoval pri školeniach veterinárnych lekárov najmä v oblasti veterinárnej certifikácie – TRACES a v oblasti potravinového dozoru – KÍČ.

Odbor informatiky sa popri týchto úlohách ďalej venoval aj všetkým činnostiam, ktoré vyplývajú z náplne práce jednotlivých zamestnancov odboru, ako napr. zber, korekcia a vyhodnocovanie dát z jednotlivých ŠVPÚ, aktualizácia internetových a intranetových stránok ŠVPS SR, starostlivosť o jednotlivých užívateľov IT, obnova IT na jednotlivých regiónoch, poradenstvo a riešenia havarijných stavov na jednotlivých KVPS, RVPS a HIS.

Pracovníci odboru tiež trvale spolupracujú s ŠPÚ a MP SR pri úpravách a doplneniach software CEHZ, aktívne sa podieľajú na uplatnení a skvalitnení aplikácií EÚ a tiež sú aj členmi pracovných skupín v komisiách EÚ.

V roku 2009 je prioritou odboru informatiky pokračovať v zabezpečení bezproblémového a bezporuchového informačného servisu pre celú ŠVPS SR a jej podriadené organizácie (8 KVPS, 40 RVPS a 3 HIS) na zabezpečenie všetkých jej činností závislých od informačných systémov. Táto úloha je veľmi komplexná a zahŕňa v sebe kompletnú starostlivosť o jednotlivé technické prostriedky – hardware a kompletnú starostlivosť o základné a aplikačné programové vybavenie - software jednotlivých užívateľov. Táto základná úloha odboru predpokladá vytvorenie a zabezpečenie optimálneho pracovného prostredia z hľadiska informatiky pre každého odborného pracovníka ŠVPS SR a jej podriadených organizácií.

V roku 2009 patrí medzi najzákladnejšie priority odboru plne nasadiť portál „VIS“, zabezpečiť jeho plynulú a plnú prevádzku, upravovať a rozširovať portál podľa kompetentných požiadaviek jednotlivých užívateľov. Ďalšou základnou prioritou odboru je dopĺňanie štatistických výstupov z oblasti kontrol z informačného systému KIČ.

Ďalšie úlohy odboru informatiky pre rok 2008 jednoznačne vyplývajú zo všeobecnej základnej priority.

Z oblasti aplikačného programového vybavenia k nim patria najmä:

- Prevádzkovanie a ďalší rozvoj sieťového informačného systému KIČ určený na záznam a vyhodnotenie jednotlivých kontrolných inšpekčných činností.
- Prevádzkovanie a ďalší rozvoj veterinárneho informačného systému „VIS“ zabezpečujúceho komplexný prístup k veterinárnym činnostiam.
- Správa informačného systému „CESKO“ na vykonávanie kontrol najmä z hľadiska ochrany zdravia zvierat.
- Ďalší rozvoj informačného systému VLAS na vyhodnocovanie informácií z oblasti laboratórnej diagnostiky.
- Tvorba a rozvoj internetových a intranetových stránok ŠVPS SR.
- Vedenie registrov – zoznamov a ich aktualizácie patriace do kompetencie ŠVPS SR
- Zabezpečenie mobilnej počítačovej komunikácie (KIČ) pre pracovníkov v oblasti potravinového dozoru v teréne

Z oblasti hardware vybavenia k nim patria najmä:

- Obnova morálne a fyzicky zastaranej informačnej technológie na všetkých organizačných stupňoch.
- Dopĺňanie informačnej technológie či už pre novoprijatých pracovníkov, alebo z dôvodu zvýšenia informačnej kvality na všetkých organizačných stupňoch.
- Vybavenie mobilnou počítačovou technológiou odborných pracovníkov RVPS v oblasti potravinového dozoru v teréne

Zo všeobecných oblastí sú to najmä:

- Zvyšovanie počítačovej gramotnosti užívateľov informačných technológií.
- Zabezpečenie informačnej bezpečnosti či už lokálnej na jednotlivých úrovniach, alebo aj celkovej vyplývajúcej z dátových prepojení medzi ŠVPS SR a jej jednotlivých podriadených organizácií.

Rozpočet organizácie

V zmysle zákona NR SR č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov je Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ďalej len ŠVPS SR) zapojená na rozpočet kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR. V roku 2008 zabezpečovala financovanie 8 krajských veterinárnych a potravinových správ (ďalej len KVPS), 40 regionálnych veterinárnych a potravinových správ (ďalej len RVPS) a Ústavu štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov Nitra.

V prehľade uvádzame **rozpis ukazovateľov verejného rozpočtu a jeho plnenie** za rozpočtové organizácie v riadení ŠVPS SR:

	rozpočet schválený	úprava	rozpočet upravený	skutočnosť k 31.12.2008	%
PRÍJMY	100 000	43 463	143 463	138 861 457,47	96,79
		rozpočtové	100 000	95 398 664,70	95,40
		prijaté z EÚ		42 946 888,87	
		poistné plnenie		515 903,90	
VÝDAVKY	700 388	45 377	745 765	788 908 247,51	105,78
v tom: kapitálové	30 000	6 300	36 300	36 271 463,70	99,92
bežné	670 388	39 077	709 465	752 636 783,81	106,08
v tom: 610 – mzdy	307 230	6 500	313 730	313 729 645,-	99,99
podľa prvku:	700 388	45 377	745 765	788 908 247,51	105,78
08W0101	598 388	60 868	659 256	702 401 529,54	106,54
08W0102	5 000	-1 500	3 500	3 499 687,-	99,99
08W0103	72 000	-1 800	70 200	70 199 563,42	99,99
08W0104	25 000	-15 000	10 000	9 998 958,55	99,99
06G0001		2 609	2 609	2 608 509,-	100
08W0101		200	200	200 000,-	100
podľa zdroja	700 388	45 377	745 765	788 908 247,51	105,78

111	700 388	42 768	699 800	742 943 402,70	106,16
72 len v ŠP		43 356	43 356	43 356 335,81	100
1361, 1362		2 609	2 609	2 608 509,-	100

V hodnotenom období vykonalo **MP SR** nasledovné rozpočtové opatrenia (v tis. Sk)

dátum RO	úprava	výška FP	účel
21.1.2008	navýšenie	3 700	kapitálové výdavky V-GIS
7.2.2008	navýšenie	797	ESF ŠVPS SR
13.3.2008	navýšenie	685	ESF RVPS Rimavská Sobota
25.4.2008	navýšenie	5 000	likvidácia KMO
4.6.2008	navýšenie	14 800	uvoľnenie viazania
20.6.2008	zníženie	730	presun na IVVL Košice
20.6.2008	zníženie	3 616	631 – cestovné
15.7.2008	navýšenie	2 600	kapitálové výdavky (RVPS Žilina)
15.7.2008	zníženie	2 600	zníženie 630 – preklasifikovanie
17.7.2008	navýšenie	322	ESF ŠVPS SR
22.9.2008	navýšenie	10 000	uvoľnenie viazania
22.9.2008	navýšenie	805	ESF RVPS Rimavská Sobota
30.9.2008	navýšenie	200	odb. činnosť bezp.potravín
10.10.2008	zníženie	5 263	zníženie 630
10.10.2008	navýšenie	10 000	uvoľnenie viazania
9.12.2008	navýšenie	1 500	odmeny II. polrok 2008
10.12.2008	navýšenie	6 940	navýšenie VPO
29.12.2008	navýšenie	237	navýšenie VPO
spolu		45 377	

ŠVPS SR realizovala v riadených organizáciách vnútorné rozpočtové opatrenia::

- 2.3.2008 úprava na kategórii 630 - reprezentačné
zníženie z 260 tis. Sk na 258 tis. Sk pre všetky RO
- 10.4.2008 úprava na kategórii 610 - mzdy po vykonanej mzdovej inventúre
k 1.2.2008 (po valorizácii, redukcii zamestnancov)
- 17.4.2008 úprava na kategórii 610 – mzdy (nadčasy a jubilejné odmeny)
- 25.4.2008 úprava na kategórii 700 - KV na základe žiadostí riadených organizácií
- 12.5.2008 úprava na kategóriách 610, 620 a 630 na základe požiadaviek riadených organizácií
- 9.6.2008 úprava na kategórii 630 – uvoľnenie viazania vo výške 14 800 tis. Sk
- 12.6.2008 úprava na kategórii 700 - KV na základe žiadostí riadených organizácií
- 23.6.2008 úprava na kategórii 610 – refundácia nákladov spojených s cieľovými kontrolami „ Veľká noc 2008“
- 10.7.2008 úprava miezd – vyplatenie mimoriadnych odmien KVPS, RVPS
- 14.7.2008 úprava na kategórii 630 – monitoringy (presun z 08W0104-BSE)
- 15.7.2008 úprava na kategórii 700 – RVPS Žilina

- 17.7.2008 úprava na kategórii 630 – zníženie cestovného
- 4.8.2008 úprava na kategórii 610 – na základe žiadostí riadených organizácií
- 28.8.2008 úprava na kategórii 630 – preklopenie nedostatku FP – 1/12 ŠP
- 8.9.2008 úprava na kategórii 200 – príjmy – v zmysle nájomných zmlúv a plnenia príjmov z vlastníctva
- 15.9.2008 úprava na kategórii 630 – zníženie rozpočtov KVPS v SR
- 22.9.2008 úprava na kategórii 630 – preklopenie nedostatku FP – 1/12 ŠP
- 24.9.2008 úprava na kategórii 630 – na základe žiadostí riadených organizácií
- 26.9.2008 úprava na kategórii 630 – uvoľnenie viazania 4 737 tis. (VPO)
- 2.10.2008 úprava na kategórii 630 – RVPS DK
- 15.10.2008 úprava na kategórii 700 – KV (SE, KVPS TN, ZA a SL)
- 22.10.2008 úprava na kategórii 630 – VPO na RVPS v SR
- 11.11.2008 úprava na kategóriách 610 a 620 podľa požiadaviek organizácií
- 24.11.2008 úprava na kategórii 630 – RVPS CA
- 2.12.2008 úprava na kategóriách 610 a 620 – odmeny za II. polrok 2008
- 8.12.2008 úprava na kategóriách 610 a 620 podľa požiadaviek organizácií
- 15.12.2008 úpravy podľa požiadaviek KVPS TT a RVPS SE, TT, NM
- 18.12.2008 úprava podľa požiadaviek –presuny medzi kategóriami 620 a 630

Komentár k plneniu príjmov a čerpaniu rozpočtu

Príjmy (v Sk):

Ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2008
celkom	138 861 457,47
v tom: prijaté z EÚ	42 946 888,87
z poistného plnenia	515 903,90
rozpočtové príjmy	95 398 664,70
v tom: príjmy za poplatky	43 387 905,52
príjmy za pokuty	24 903 111,45
príjmy za zhodu	263 904,28
kapitálové príjmy	2 361 516,10
príjmy z prenájmu	3 608 750,84
náhodilé príjmy	23 234 992,61

Z titulu prijatia finančných prostriedkov z Európskej komisie a poistného plnenia bolo povolené prekročenie výdavkov o **43,356. 335,81 Sk, čo je o 106.456,96 menej ako boli prijaté FP na príjmový účet.** U organizácií UŠKVBL Nitra a RVPS Bratislava nedošlo k navýšeniu rozpočtu vo výdavkovej časti.

Pri porovnaní celkových príjmov za roky 2006, 2007 a 2008 dochádza ku poklesu príjmov hlavne v časti príjmov za poplatky pri vykonávaní veterinárnych kontrol a inšpekcií.

Pohľadávky z príjmov RO (v Sk):

ukazovateľ	k 31.12.2008	2004-2007
poplatky z veterinárnej kontroly a inšpekcií	8 444 719,12	3 839 306,40
prijaté blokové pokuty a z rozhodnutí	4 313 384,00	5 311 098,80

Výdavky:

Kapitálové výdavky čerpané na **99,92 %** predstavujú finančné prostriedky vynaložené na investičné akcie zapísané v registri investícií ŠP:

v Sk

Organizácia	názov akcie	rozpočet upravený	skutočnosť k 31.12.2008
ŠVPS SR	výpočtová technika	3 960	3 956 908,10
	prevádzkové stroje	774	773 994,30
	dopravné prostriedky	4 617	4 616 536,-
	zastrešenie garáží	1 714	1 713 904,-
	zateplenie Záhradnícka	950	949 903,-
	V-GIS	3 700	3 689 000,-
	projekty	71	71 000,-
	spolu	15 786	15 771 245,40
KVPS Bratislava	klimatizácia admin. budovy	800	799 300,-
RVPS Komárno	klimatizácia admin. budovy	350	349 848,-
RVPS Žilina	rekonštrukcia admin. budovy	13 255	13 255 000,-
RVPS Prešov	rekonštrukcia admin. budovy	2 250	2 249 128,50
RVPS Svidník	rekonštrukcia podkrovia	1 300	1 295 982,50
RVPS Levice	rekonštrukcia admin.budovy	750	745 073,-
RVPS Poprad	zateplenie budovy	1 200	1 196 979,40
KVPS Trenčín	rekonštrukcia admin. budovy	250	250 000,-
RVPS Humenné	prevádzkové stroje	99	98 906,90
RVPS Stará Ľubovňa	nákup pozemku	260	260 000,-
	spolu	36 300	36 271 463,70

Nedočerpané kapitálové výdavky vo výške 28.536,30 Sk predstavujú zostatky finančných prostriedkov po ukončení investičných akcií. Do roku 2009 neboli požiadavkou presunuté žiadne prostriedky.

Bežné výdavky čerpané na **105,78 %**, v tom **mzdy** na **99,99 %**.

Povolené prekročenie výdavkov v roku 2008 predstavujú prijaté finančné prostriedky z EÚ za choroby v zmysle rozhodnutia ES za rok 2007. Vzhľadom na priaznivú situáciu – prijatie týchto prostriedkov ešte v decembri 2008, sa podarilo pokryť nutné výdavky na zoonózy ešte v roku 2008 vo výške 13,929.724,75 Sk.

Prehľad o čerpaní výdavkov na kategórii 630 viažúcich sa na národné programy, prípadne rozhodnutia vlády SR hradených ŠVPS SR (v Sk):

ukazovateľ	skutočnosť k 31.12.2008
rádiometrické vyšetrenia	965 432,-
trichinely – vyšetrenia	2 082 140,-
trichinely – ostatné výdavky	866 178,92,-
trichinely – domáce zabíjačky – vyšetrenia	65 135,-
trichinely – domáce zabíjačky – ostatné výdavky	1 179,50,-
vyšetrenie vína – ostatné výdavky	24 348,11,-
vyšetrenie ovocia, zeleniny – ostatné výdavky	116 413,90,-
havárie, došetrovanie	29 800,-
zástrelné za líšky po vakcinácii	1 187 300,-
zástrelné za diviaky	749 930,50,-
pseudomor hydiny	60 950,-
salmonella – ozdravovací program	81 830,-
mor včelieho plodu	2 516 239,-
vzorky KMO	508 564,95,-
IBR	852 400,-
modrý jazyk	3 537 379,99,-
VPO krmivá	15 290,-
akrylamidy v potravinách	203 000,-
toxíny v potravinách	965 735,-
BSE - RVPS	1 270 719,89,-
KMO - RVPS	1 050 390,-
salmonela – campylobakter vyšetrenia	52 470,-
salmonela - stafylokoky	65 400,-
salmonela – kŕdle nosníc vyšetrenia	16 920,-
vtáčia chrípka - vyšetrenia	5 200,-
vtáčia chrípka – ostatné výdavky	1 678,-
salmonely – ŠVPÚ BA	792 020,-
scrapie	5 700,-
vakcína nosnice	171 600,-

Prehľad o mimorozpočtových prostriedkoch:

Rozpočtové organizácie v riadení Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR vedú v IS ŠP dva bežné účty – účet sociálneho fondu a depozitný účet.

v Sk

stav bežného fondu – SF k 31.12.2008
1 002 824,38

stav depozitného účtu	k 31.12.2008
	64 323 202,08

Plnenie záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu:
ŠVPS SR – vlastná činnosť

ŠVPS SR zabezpečovala v roku 2007 financovanie vlastnej činnosti vrátane 3 hraničných inšpekčných staníc (Vyšné Nemecké, Čierna nad Tisou a Bratislava letisko).

Položka	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Výdavky CELKOM	220 645 000,00	196 911 431,00	239 915 559,48
Kapitálové výdavky (700)	13 700 000,00	15 786 000,00	15 771 245,40
Bežné výdavky (600)	206 945 000,00	181 125 431,00	224 144 314,08
v tom: mzdy a platy (610)	46 209 000,00	37 446 200,00	37 446 200,00
z PPA			3 344 488,00
odvody (620)	16 151 000,00	13 390 800,00	13 390 800,00
tovary a služby(630)	138 800 000,00	129 503 431,00	172 522 314,08
z toho: cestovné (631)	3 800 000,00	3 647 000,00	3 647 729,54
energie(632)	6 700 000,00	6 039 150,00	6 038 940,91
materiál (633)	7 177 500,00	6 240 600,00	6 239 992,97
dopravné (634)	4 000 000,00	3 262 400,00	3 262 021,70
údržba (635)	2 500 000,00	1 878 500,00	1 878 253,40
nájomné (636)	800 000,00	260 800,00	260 699,76
služby (637)	113 822 500,00	108 174 181,00	151 194 675,80
odchodné (642)	5 785 000,00	785 000,00	785 000,00

Povolené prekročenie rozpočtu tvorí čiastku **43,034.894,87 Sk** z dôvodu prijatia finančných prostriedkov z Európskej komisie vo výške 42,946.888,87 a z poistného plnenia vo výške 88.006,- Sk.

Rozpočet nebol dočerpaný vo výške 30.766,39, v tom kapitálové výdavky vo výške 14.754,60 Sk.

Z prijatých prostriedkov EÚ sa uhradili výdavky na úhradu ďalších monitoringov chorôb, vyšetrení a na úhradu faktúr príspevkovým organizáciám a súkromným veterinárnym lekármi vo výške 43,034.897,87 Sk.

V rámci vlastného rozpočtu ŠVPS SR vynaložila finančné prostriedky na programoch:

08W0102 potravinový dozor	3,499.687,-
08W0103 eradikačné programy	70,199.563,42
08W0104 BSE	9,998.958,55

08W0103 – eradikačné programy:

V zmysle rozhodnutia Európskej komisie z 30. novembra 2007, ktorým sa schvaľujú ročné a viacročné programy a finančný príspevok Spoločenstva na eradikáciu, kontrolu a monitorovanie určitých chorôb zvierat a zoonóz predložené členskými štátmi na rok 2008 boli z rozpočtu ŠVPS SR použité výdavky nasledovne:

názov choroby	čiastka v Sk
besnota	21 940 521,30
dofinancované zo zdroja 72	11 764 019,70
KMO	17 520 262,79
dofinancované zo zdroja 72	2 589 983,61
scrapie	5 721 187,50
BSE testy	1 685 170,00
dofinancované zo zdroja 72	12 263 433,62
salmonella chovné krdle	5 161 500,00
dofinancované zo zdroja 72	2 356 200,00
salmonella krdle nosnic	13 820 690,10
dofinancované zo zdroja 72	1 756 065,50
vtáčia chrípka	766 156,00
dofinancované zo zdroja 72	21 350,00

V zmysle rozhodnutia Európskej komisie z 28.septembra 2007, pokiaľ ide o príspevok Spoločenstva na prieskum výskytu **salmonella spp.** v stádach plemenných ošípaných, ktorý sa má vykonať v členských štátoch boli vynaložené finančné prostriedky vo výške

958,080,- Sk.

V zmysle rozhodnutia Európskej komisie z 20.decembra 2007 o finančnom príspevku Spoločenstva na prieskum rozšírenia výskytu nákazy spôsobenej zárodkami *Salmonella spp.* rezistentného **Staphylococcus aureus** v stádach plemenných ošípaných, ktorý sa má vykonať v členských štátoch predstavujú finančné prostriedky výšku

958,080,- Sk, dofinancované zo zdroja 72 vo výške 28.000,- Sk.

Súčasťou týchto programov je okrem odborných častí (cieľ programu, opis choroby, diagnostika a veterinárne opatrenia) aj časť, v ktorej sú definované potreby na finančné krytie programov. Časť týchto potrieb je v súlade s týmito programami krytá z prostriedkov štátneho rozpočtu. Všetky národné programy s výnimkou Národného programu eradikácie IBR na Slovensku a Národného programu monitoringu moru včelieho plodu na roky 2008-2009 sú schvaľované Európskou Komisiou a sú spolufinancované z rozpočtu Európskej únie na základe Rozhodnutia Rady 90/424/EHS o výdavkoch na veterinárnom úseku v znení neskorších predpisov. Procedúra schvaľovania národných programov na spolufinancovanie sa vykonáva každoročne, pričom sú hodnotené navrhované programy z pohľadu odborného a finančného a taktiež na základe vecného a finančného plnenia v predchádzajúcom implementačnom období.

PRÍJMY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
200 – príjmy celkom	97, 363.000,00	97 048 000,00	44 247 564,50
príjmy z vlastníctva (212)	30 000,-	30.000,-	39 252,00
pokuty (222)			254 194,33
poplatky platby z náh.predaja (223)			915 596,30
príjem z kapitálových aktív (231)			0,00
ostatné príjmy (292) – EÚ, poistné z toho vratka miezd z roku 2007			43 038 521,87 3 627,00

Poznámka:

V stĺpcoch schválený a upravený rozpočet sú zahrnuté rozpočtované príjmy za poplatky z veterinárnych kontrol a inšpekcií všetkých rozpočtových organizácií riadených ŠVPS SR.

KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť
700 – kapitálové výdavky celkom	13 700 000,00	15 786 000,00	15 771 245,40
v tom: Nákup softveru VIS		3 700 000,00	3 689 000,00
Výpočtová technika	4 000 000,00	3 960 000,00	3 956 908,10
Prevádzkové stroje	800 000,00	774 000,00	773 994,30
Dopravné prostriedky	4 500 000,00	4 617 000,00	4 616 536,00
PD – Zastrešenie garáží		71 000,00	71 000,00
Zastrešenie garáží	2 000 000,00	1 714 000,00	1 713 904,00
Zateplenie Záhradnícka ul.	2 000 000,00	950 000,00	949 903,00

ŠVPS SR v roku 2008 zabezpečila pre podriadené organizácie v súlade s požiadavkami organizácií a s prideleným objemom finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu:

- nákup výpočtovej techniky
- nákup osobných motorových vozidiel

Časť kapitálových prostriedkov vo výške **3 700** tis. Sk, určených ŠVPS SR na obstaranie Veterinárneho geografického a informačného systému, boli presunuté z roku 2007.

Verejné obstarávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác a zákaziek na poskytnutie služieb v roku 2008

ŠVPS SR ako verejný obstarávateľ (ďalej len „ VO “) pri zadávaní zákaziek postupoval v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

S ohľadom na predpokladanú hodnotu zákazky a na zložitosť zákazky VO, na výber zmluvného partnera na dodanie tovarov, služieb alebo stavebných prác, zvolil postupy verejného obstarávania tak, aby boli dodržané všetky princípy verejného obstarávania a to princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Verejný obstarávateľ v roku 2008 realizoval:

2 nadlimitné zákazky (verejná súťaž), ktorých výsledkom bolo uzatvorenie rámcových dohôd na dodanie tovaru,

1 podlimitnú zákazku (verejná súťaž) na dodanie tovaru,

3 podprahové zákazky s výzvou na predkladanie ponúk (z toho 2 na dodanie tovaru a 1 na poskytnutie služieb),

1 rokovacie konanie bez zverejnenia na poskytnutie služieb

3 zákazky s nízkou hodnotou (z toho 1 na dodanie tovaru, 1 na poskytnutie služieb a 1 na uskutočnenie stavebných prác)

3 zákazky na dodanie tovarov boli VO zadané na základe platných rámcových dohôd .

Por. čís.	Postup vo verejnom obstarávaní	Predmet zákazky	Názov zákazky
1.	podprahová zákazka s výzvou na predkladanie ponúk	dodanie tovaru	dodanie a montáž nábytku
2.	verejná súťaž (nadlimitná zákazka)	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie
3.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jar 2008
4.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie - jeseň 2008
5.	verejná súťaž (podlimitná zákazka)	dodanie tovaru	dodávka osobných automobilov
6.	podprahová zákazka s výzvou na predkladanie ponúk	dodanie tovaru	dátové rozvádzače so servermi pre KVPS a RVPS
7.	zákazka s nízkou hodnotou	poskytnutie služieb	sieťové zariadenia, vylepšenie siete, sieťové komponenty, infraštruktúra a siete typu Ethernet
8.	zákazka s nízkou hodnotou	uskutočnenie stavebných prác	zateplenie fasády UZ Záhradnícka Bratislava

9.	verejná súťaž (nadlimitná zákazka)	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu diviakov proti klasickému moru ošipaných
10.	zadanie zákazky na základe rámcovej dohody	dodanie tovaru	dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu diviakov proti klasickému moru ošipaných - jeseň 2008
11.	rokovacie konanie bez zverejnenia	poskytnutie služieb	vývoj softvéru na zlepšenie operačného Veterinárneho informačného systému
12.	podprahová zákazka s výzvou na predkladanie ponúk	poskytnutie služieb	zabezpečovanie leteniek a služieb súvisiacich s leteckou prepravou osôb do zahraničia
13.	zákazka s nízkou hodnotou	dodanie tovaru	osobný počítač s monitorom, softvérom a multifunkčnou tlačiarňou - 26 ks

Zahraničné vzťahy

V roku 2008 došlo k personálnej zmene na Stálom zastúpení SR pri EÚ a k 1. 3. 2008 prevzal do kompetencie veterinárne otázky MVDr. Martin Chudý. V roku 2008 sa OZV priebežne vyjadroval k technicko - odborným odpovediam predkladaným inštitúciám EÚ ako aj medzinárodným organizáciám (OIE). Vedúci OZV sa zúčastnil 23. Regionálnej konferencie OIE vo Vilniuse a školenia pre európsky región organizovaný vedením OIE. Ďalšie zahraničné odborné aktivity sú uvedené vo vyhodnoteniach jednotlivých sekcií ŠVPS SR.

Celkom bolo v roku 2008 zaregistrovaných 96 zahraničných služobných ciest, ktoré boli vo väčšine orientované na aktívnu účasť zamestnancov ŠVPS SR na pracovných skupinách Komisie a Rady. V druhej polovici roka 2008 došlo k podstatnej redukcii ZPC odborných pracovníkov ŠVPS SR z dôvodu krátenia limitu finančných prostriedkov na ZPC zo strany MP SR.

Odborným tímom OZV bolo v roku 2008 pre potrebu odborných sekcií ŠVPS SR preložených celkom 56 písomností z anglického do slovenského jazyka o počte 610 strán a z jazyka slovenského do jazyka anglického preložených celkom 75 písomností o počte 350 strán.

Personálne otázky

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky je rozpočtovou organizáciou s celoslovenskou pôsobnosťou, začlenenou do rezortu Ministerstva pôdohospodárstva SR.

V jej priamej riadiacej pôsobnosti je celkom 54 organizácií, z toho 49 rozpočtových a 5 príspevkových organizácií.

Rozpočtové organizácie v priamom riadení Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR sú :
Regionálne veterinárne a potravinové správy v celkovom počte 40
Krajské veterinárne a potravinové správy, celkom 8
Ústav pre štátnu kontrolu veterinárnych biopreparátov a liečiv so sídlom v Nitre

Príspevkové organizácie v priamej riadiacej pôsobnosti Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR sú :
Inštitút veterinárnych lekárov v Košiciach
Štátne veterinárne a potravinové ústavy v Bratislave, Dolnom Kubíne a Košiciach,
Štátny veterinárny ústav vo Zvolene
Príspevkové organizácie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva SR.

Celkový počet zamestnancov Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR a riadených organizácií 1.657 zamestnancov, z toho :

ŠVPS SR a riadené rozpočtové organizácie celkom 1.245 zamestnancov v členení:
971 zamestnancov v štátnej službe
274 zamestnancov vo verejnej službe

V príspevkových organizáciách je celkom 412 zamestnancov vo verejnej službe.

Hlavné činnosti v personálnej oblasti :

Činnosti v oblasti personálnej práce zabezpečuje osobný úrad ŠVPS SR pre zamestnancov služobného úradu ŠVPS SR a riaditeľov rozpočtových a príspevkových organizácií v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR. Vo svojej práci sa riadi najmä zákonom NR SR č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonmi č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, zákonom č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zákonníkom práce a súvisiacimi predpismi.

Organizácie v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR sú samostatnými právnymi subjektmi, ktoré si personálne činnosti zabezpečujú sami na základe metodického riadenia a usmerňovania osobným úradom ŠVPS SR z dôvodu, že v týchto služobných úradoch nie sú zriadené osobné úrady.

Za účelom zabezpečenia stanovenej personálnej potreby a naplnenia záväzného limitu počtu zamestnancov - štátnozamestnaneckých miest ako aj miest vo verejnom záujme ŠVPS SR bolo v roku 2008 jednou z prioritných úloh osobného úradu zabezpečiť a následne realizovať výberové konania na obsadenie voľných štátnozamestnaneckých miest .

V roku 2008 osobný úrad ŠVPS SR požiadal Ministerstvo pôdohospodárstva SR o vyhlásenie celkom 15 výberových konaní na voľné štátnozamestnanecké miesta.

Z uvedeného počtu bolo :

zrealizovaných celkom 15 výberových konaní

Z toho : 13 výberových konaní úspešných

2 neúspešné z dôvodu, že prihlásení uchádzači nevyhoveli stanoveným požiadavkám.

Dvanásť výberových konaní bolo i vyhlásených na voľné štátnozamestnanecké miesta v služobnom úrade ŠVPS SR na funkciu štátny radca – riaditeľ sekcie, hlavný radca, odborný radca a samostatný radca.

Výberové konania boli úspešné.

Realizovali sa výberové konania na miesta predstavených - riaditeľov Regionálnych veterinárnych a potravinových správ v celkovom počte 8 – Veľký Krtíš, Michalovce , Trebišov, Nitra, Dolný Kubín, Lučenec, Bardejov a Košice – mesto.

Neúspešné výberové konania boli na funkciu hlavný radca v služobnom úrade ŠVPS SR a na funkciu predstaveného – riaditeľa RVPS Michalovce.

V oblasti personálnych činností osobný úrad zabezpečoval tvorbu koncepcie personálnej činnosti, ďalšie vzdelávanie zamestnancov, koncepciu mzdovej politiky a odmeňovaní zamestnancov služobného úradu, riaditeľov rozpočtových a príspevkových organizácií a vedúcich služobných úradov v riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR, zabezpečoval menovanie úradných veterinárnych lekárov, vypracovával návrh záväzného limitu počtu zamestnancov ŠVPS SR, koordinoval úlohy súvisiace s vypracovaním a úpravami návrhu záväzného limitu počtu zamestnancov ŠVPS SR a priamo riadených organizácií .

Dôležitou oblasťou činnosti osobného úradu je ďalšie vzdelávanie zamestnancov v štátnej službe ako aj zamestnancov vo verejnom záujme.

Za účelom zabezpečenia úloh vyplývajúcich zo zákona o štátnej službe a z Národného programu vzdelávania štátnych zamestnancov ŠVPS SR a riadených organizácií v roku 2008 bolo preškolených celkom 5165 odborných zamestnancov v rámci 225 odborných aktivít. Konkrétny odpočet vzdelávacích aktivít je podrobne uverejnený vo Výročnej správe Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie veterinárnych lekárov v Košiciach.

Štátna veterinárna a potravinová správa SR rozšírila databázu národných expertov pre prácu v rámci európskych štruktúr, ktorá je zabezpečovaná Ministerstvom pôdohospodárstva SR o ďalších svojich zamestnancov a zamestnancov z radov riadených organizácií KVPS a RVPS

a zároveň v roku 2009 pripravujeme jej aktualizáciu. Zástupcovia tejto cieľovej skupiny zamestnancov v priebehu roka 2008 absolvovali vzdelávanie v rámci Národného programu vzdelávania štátnych zamestnancov, zameraného na legislatívne zručnosti a prípravu a vypracúvanie legislatívnych dokumentov. Jeden štátny zamestnanec sa prihlásil na pozíciu národného experta SR v DG SANCO.

V rámci projektu ESF SOP Ľudské zdroje sa vzdelávacej aktivity Manažérske zručnosti zúčastnili a v roku 2008 ukončili všetci predstavení na vrcholovej úrovni. Daná vzdelávacia aktivita pokračuje výučbou predstavených na líniovej úrovni s predpokladom ukončenia v roku 2009.

Okrem predmetných aktivít sa zamestnanci vplyvom novelizácie národnej legislatívy ako aj legislatívy EÚ zúčastňovali v roku 2009 tak ako aj v predchádzajúcich rokoch odborných aktivít organizovaných rôznymi vzdelávacími inštitúciami.

Zvyšovania kvalifikácie formou atestačnej prípravy sa zúčastnilo v roku 2008 34 atestantov. Uskutočnilo sa pravidelné školenie predstavených a ostatných zamestnancov ŠVPS SR z oblasti PO a BOZP.

Hodnotenie a analýza vývoja organizácie

Činnosti zabezpečované organizáciami ŠVPS SR nie sú len plánované, ale vznikajú aj na základe podnetov alebo vzniku neočakávaných situácií vo väzbe na výskyt nebezpečných nákaz často prenosných na človeka, potravinových nebezpečenstiev, škandálov (zdravotne rizikové potraviny na trhu) alebo dovozu zvierat, surovín a potravín zo štátov EÚ alebo tretích krajín, ktoré predstavujú značné nebezpečenstvo na slovenskom trhu. V takomto prípade je potrebné konať bezprostredne a robiť systémové opatrenia tak, aby nedošlo k ohrozeniu zvierat, ale predovšetkým zdravia spotrebiteľa. V takýchto krízových situáciách je potrebné disponovať značným počtom odborníkov, aby sa prijali včasné ochranné opatrenia a realizovali sa ciele kontroly podľa analýzy rizika.

Významne po vstupe Slovenska do EÚ narástol rozsah práce a aktivity ŠVPS SR a jej organizácií smerom k plneniu úloh k zahraničiu. Misie z Európskej komisie organizované Potravinovým a veterinárnym úradom v Dubline, ktoré každý rok navštevujú Slovensko vyžadujú perfektnú prípravu dokumentov (príprava vyžaduje minimálne jeden mesiac intenzívnej práce na jednu misiu) a rovnako 100% zvládnutie priebehu misie. Na príprave každej misie pracuje podľa jej zamerania 10 až 15 odborných pracovníkov a na priebehu misie podľa počtu kontrolovaných subjektov 20 až 50 zamestnancov. Ďalšou náročnou činnosťou k zahraničiu, ktorá je založená na dostatočnom počte vysokokvalifikovaných odborníkov je účasť na zahraničných rokovaniach predovšetkým pracovných skupín EK, OIE, WTO, EFSA, OECD, WHO, atď. V súčasnosti pri existujúcom počte zamestnancov ŠVPS nedokáže obsadiť odborníkmi všetky zahraničné a rovnako niekedy domáce rokovania (limitovaný počet zamestnancov pre plnenie pracovných úloh v zahraničí a doma).

Súčasnú materiálo-technickú podmienku (budovy, informačné technológie, doprava, atď.) musia spĺňať minimálne požiadavky, aby mohli byť zabezpečované odborné činnosti na požadovanej úrovni a boli komparovateľné s európskymi úradmi rovnakého zamerania pre kontrolu zdravia zvierat, bezpečnosti potravín a verejného zdravia.

Národný veterinárny servis na Slovensku (ŠVPS SR) ako je uvedené vyššie – pracuje v súlade s OIE kódexom na 6 princípoch:

1. transparentnosť (garantuje transparentnosť doma a v zahraničí v zdraví zvierat a zoonózach na základe sanitárneho národného statusu)
2. vedecká informovanosť (sumarizuje, analyzuje a distribuuje svetové vedecké informácie z oblasti veterinárnej medicíny a príbuzných odborov)
3. medzinárodná solidarita (zabezpečuje expertízu, podporuje a ovplyvňuje medzinárodnú solidaritu pri kontrole pri kontrole chorôb zvierat a verejnom zdraví)
4. hygienická bezpečnosť svetového obchodu so zvieratami a produktmi (sanitárne a fytosanitárne dohody, opatrenie v svetovom obchode stanovením štandardov zdravia)
5. postavenie veterinárneho servisu (zlepšovanie infraštruktúry ŠVPS SR a riadených organizácií)
6. bezpečnosť potravín a animal welfare (zabezpečenie spoľahlivých garancií pre bezpečnosť potravín živočíšneho a rastlinného pôvodu a podpora ochrany zvierat na základe vedeckých poznatkov)

Z hľadiska analýzy vývoja organizácie je dôležitým bodom aj personálne zabezpečenie organizácií na realizáciu všetkých činností vychádzajúcich z platnej legislatívy. V tejto súvislosti je na mieste aj okruh racionalizácie činností a počtu pracovníkov. Tak, ako je uvedené vyššie je táto problematika nielen z hľadiska ľudského ale hlavne z hľadiska odborného posúdenia veľmi citlivá . Redukcia počtu zamestnancov môže viesť znefunkčneniu vykonávania úradných kontrol, čo môže mať dopad na :

- ✚ garantovanie ochrany zdravia občanov Slovenskej republiky ako i občanom ostatných členských štátov EÚ na spoločnom trhu s možnými dopadmi na ekonomiku SR (zvýšená práceneschopnosť, náklady na liečenie, zníženie produktivity práce, atď.)
- ✚ ochranu spotrebiteľa (falšovanie potravín, nereagovanie na sťažnosti spotrebiteľov, nekalé obchodné praktiky neseriózných podnikateľov a na vznik rôznych potravinových škandálov, ktoré Slovenská republika doteraz práve vďaka súčasnému personálnemu stavu dokázala riešiť.
- ✚ obchodovanie nezabezpečením záruk, vyžadovaných v medzinárodnom a vnútro spoločenskom obchode, napr. schvaľovanie prevádzkarní a ich kontrola v predpísanom rozsahu, vystavovanie veterinárnych osvedčení, nevykonávanie importných kontrol, čo môže mať za následok obmedzenie prístupu slovenského podnikateľa na vnútro spoločenský trh a na trh v tretích krajinách. Uvoľnený priestor na trhu v SR bude vyplňovaný produktmi z ostatných členských štátov a z 3. krajín. Z makroekonomického hľadiska to povedie k zníženiu rastu HDP.
- ✚ zdravie a ochranu zvierat a to nezvládnutím nákazovej situácie s dopadom na stavy hospodárskych zvierat a nebezpečenstvom prenosu chorôb – zoonóz na občanov SR nezabezpečením jednej z priorít Európskej komisie vyhlásenej Akčným plánom EK a OIE (Medzinárodný úrad pre nákazy zvierat) na roky 2006 – 2011, týkajúcim sa ochrany zvierat.

Vyhodnotenie kontrolnej činnosti ŠVPS SR Bratislava

za rok 2008

Organizácia a samotný výkon kontroly sa v Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR v roku 2008 riadil podľa vypracovaného časového a obsahového plánu kontrolnej činnosti, spracovaného na polročné obdobie, alebo mimoriadne na základe rozhodnutia ústredného riaditeľa ŠVPS SR, resp. na dožiadanie orgánov na to splnomocnených, Ministerstva pôdohospodárstva SR ako aj Úradu vlády SR.

Obsahové zameranie kontrolnej činnosti :

- plnenie úloh štátnej správy vo veterinárnej oblasti, najmä na úseku zdravia zvierat, ochrany zvierat, hygieny krmív, veterinárnej ekológie, farmácie, hygieny potravín a potravinového dozoru,
- výkon laboratórnej diagnostiky v oblasti plnenia úloh veterinárnej prevencie, ochrany štátneho územia a potravinového dozoru,
- výkon hraničnej veterinárnej kontroly,
- plnenie pokynov ŠVPS SR pre vykonávanie veterinárnej certifikácie zásielok zvierat a produktov určených na obchodovanie v rámci EÚ a na vývoz do tretích krajín,
- dodržiavanie požiadaviek na umiestnenie a starostlivosť o zvieratá používané na pokusné účely v súlade s Nariadením vlády SR č.289/2003 Z.z.,
- plnenie ustanovení zákona č.491/2001 Z.z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami, NK (ES) č. 1580/2007 o kontrolách podriadenia sa marketingovým normám uplatniteľným na čerstvé ovocie a zeleninu, kontrola zhody čerstvého ovocia a zeleniny s obchodnými normami a NR (ES) č.1182/1996 o spoločnej organizácii trhu s ovocím a zeleninou,
- dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a s majetkom štátu,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a opatrení vydaných na ich základe,
- vybavovanie petícií, sťažností, oznámení a podnetov,
- plnenie opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Prehľad o počte plánovaných a vykonaných kontrolách v r. 2008 :

ú t v a r	p l á n	skutočnosť	záznam	protokol
Oddelenie kontroly	25	20	19	1
Odbor laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie	12	19	17	2
Odbor hygieny krmív, ekológie a veterinárnej farmácie	2	1	0	1
Odbor zdravia a ochrany zvierat	1	1	1	0
Odbor veterinár. certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozo	6	6	6	0
Ekonomický úsek	18	17	16	1
Osobný úrad	8	0	0	0
Odbor organizácie trhu	5	7	3	4
Referát CO, BOZP, PO hospodárska mobilizácia	5	5	5	0
S p o l u :	82	76	67	9

Oddelenie kontroly a auditu

Počet vykonaných kontrol : 20
z toho 1 x protokol o výsledku kontroly

Podľa polročných plánov kontrolnej činnosti v roku 2008 boli oddelením kontroly a auditu vo vybraných rozpočtových a príspevkových organizáciách, riadených ŠVPS SR vykonané v spolupráci so sekciou ekonomiky následné finančné kontroly v zmysle zákona č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a kontroly v zmysle zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Ich cieľom bolo overiť objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými aktmi riadenia so zameraním na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom štátu ako aj plnenie úloh štátnej správy vo veterinárnej oblasti, hygieny potravín a potravinového dozoru a laboratórnej diagnostiky.

Z kontroly, ktorej predmetom bolo použitie verejných prostriedkov, poskytnutých v rokoch 2006 a 2007 formou bežného transferu účelových činností pre Národné referenčné laboratórium tuberkulózy a iných mykobakteriôz v Detašovanom skúšobnom laboratóriu Nitra , ŠVPÚ Bratislava bol vypracovaný protokol o výsledku kontroly.

Pre podozrenie, že kontrolovaná organizácia použila poskytnuté verejné prostriedky v rozpore s určeným účelom, čím porušila finančnú disciplínu podľa § 31, ods.1/a zákona č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách, výsledky kontroly boli postúpené zriaďovateľovi kontrolovanej organizácie - Ministerstvu pôdohospodárstva SR.

Z vykonaných kontrol, ktoré boli zamerané na plnenie úloh a výkon štátnej správy v oblasti vybavovania petícií, sťažností, oznámení a podnetov v podmienkach kontrolovaných subjektov boli v zmysle zákona NR SR č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov vypracované záznamy o kontrole (§ 13, ods.7). Vykonanými kontrolami nebolo zistené závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani interných predpisov vydaných na ich základe.

Odbor veterinárnej laboratórnej diagnostiky, rýchleho výstražného systému a certifikácie

Počet vykonaných kontrol : 19
z toho 2 x protokol o výsledku kontroly

Kontroly vykonané na Štátnych veterinárnych a potravinových ústavoch a vybraných RVPS boli zamerané najmä na:

- plnenie požiadaviek na schválenie laboratórií na vyšetrenie trichinel v čerstvom mäse,
- vykonávanie činností spojených s rýchlym výstražným systémom,
- činnosť na úseku hygieny potravín a krmív v rámci platných pokynov ŠVPS a plánu veterinárnej prevencie a ochrany na úseku krmív na r.2008 so zameraním na laboratóriá, ktoré vykonávajú vyšetrenia na prítomnosť kontaminantov v živých zvieratách a v živočíšnych produktoch, vrátane reziduí veterinárnych

- liekov,
- odber vzoriek na stanovenie reziduí pesticídov a plnenie úloh vyplývajúcich z Metodického pokynu ŠVPS SR č.10/2008 – 270 z 8.2.2008 a Národného plánu kontroly reziduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu na rok 2008 č.3449/07-270,
 - kontrolu skúšobného laboratória zameranú na vykonávanie úloh národných referenčných laboratórií a prípravu laboratória pre akreditačný proces,
 - činnosť na úseku hygieny potravín v rámci platných pokynov ŠVPS SR na r.2008 so zameraním na laboratória, ktoré vykonávajú stanovenia kontaminantov a alergénov v potravinách, vyšetrojú obsah vody v hydine a v hydinových dieloch a na úseku zdravia zvierat so zameraním na vyšetrenie trichinel a salmonel,
 - plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov, zistených pri kontrole v laboratóriách na vyšetrenie trichinel.

Nedostatky sa zistili pri kontrole RVPS Senec, kde účelom bolo overiť splnenie požiadaviek na schválenie laboratória na vyšetrenia trichinel v čerstvom mäse vo vybraných objektoch a v ŠVPÚ Bratislava, kde predmetom kontroly bola činnosť na úseku hygieny potravín a krmív v rámci platných pokynov ŠVPS SR a plánu veterinárnej prevencie a ochrany na úseku krmív na rok 2008 so zameraním na laboratória, ktoré vykonávajú vyšetrenia na prítomnosť kontaminantov v živých zvieratách a v živých produktoch vrátane reziduí veterinárnych liekov.

Na základe výsledkov kontrol uvedených v protokoloch bolo uložené kontrolovaným subjektom prijať konkrétne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin a predložiť správu o splnení opatrení na odstránenie nedostatkov.

Ekonomický úsek

Počet vykonaných kontrol : 17
z toho 1 x protokol o výsledku kontroly

Z plánovaných kontrol bola v roku 2008 vykonaná kontrola duálneho zobrazovania miezd zamestnancov, kontrola správ zo ZPC, mimoriadna kontrola tuzemských pracovných ciest a kontrola odvodov za zdravotne postihnutých občanov.

Zamestnanci ekonomického úseku sa okrem priebežných finančných kontrol v roku 2008 zúčastnili v spolupráci s oddelením kontroly tiež následných finančných kontrol vo vybraných organizáciách, riadených ŠVPS SR Bratislava.

Odbor organizácie trhu

Počet vykonaných kontrol : 7
z toho 4x protokol o výsledku kontroly

V roku 2008 bolo vykonaných sedem kontrol na RVPS. V RVPS Dunajská Streda, Nitra, Michalovce, Trebišov, boli zistené nedostatky a z kontrol bol vypracovaný protokol. Na odstránenie zistených nedostatkov boli prijaté opatrenia s cieľom zvýšiť frekvenciu kontrol zhody s obchodnými normami pre ovocie a zeleninu, zabezpečenie dostupnosti autorizovaných inšpektorov a zabezpečenie kalibrácie úradných meradiel.

Plnenie programu auditov za rok 2008 :

Audítorská činnosť v podmienkach Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR sa v roku 2008 riadila podľa schváleného programu interných auditov na rok 2008.

V súlade so zákonom NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov, zákonom č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.882/2004 boli podľa programu vo vybraných regionálnych veterinárnych a potravinových správach (ďalej len „RVPS“) vykonané interné audity systému výkonu úradných kontrol potravín a vo vybraných krajských veterinárnych a potravinových správach a vybraných regionálnych veterinárnych a potravinových správach vnútorné audity veterinárnych kontrol v oblasti hygieny produktov živočíšneho pôvodu podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti

Plnenie programu auditov za rok 2008:

Audit	Program	Skutočnosť
Interný audit systému výkonu úradných kontrol potravín podľa zákona č.152/1996 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov	6	5
Vnútorný audit veterinárnych kontrol podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti vykonávaný krajskými veterinárnymi a potravinovými správami	2	1
Vnútorný audit veterinárnych kontrol podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti vykonávaný regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami	30	20

Vnútorné audity podľa zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách

Interný audit systému výkonu úradných kontrol potravín v RVPS Nové Mesto n/Váhom na základe rozhodnutia vedenia ŠVPS SR z 18.11.2008 nebol podľa programu vykonaný z dôvodu pozastavenia všetkých tuzemských a zahraničných ciest do konca roka 2008 s účinnosťou od 24.11.2008. Uvedený audit bude vykonaný v mesiaci februári 2009.

Prehľad o počte zistených nezhôd:

Auditovaný subjekt	Počet zistených nezhôd
RVPS Senec	2
RVPS Galanta	3
RVPS Trebišov	3
RVPS Levice	1
RVPS Martin	0
Spolu:	9

V auditovaných subjektoch (RVPS Senec, RVPS Galanta, RVPS Trebišov, RVPS Levice) boli zistené menej závažné nezhody.

Pri kontrole metodických usmernení a pokynov ŠVPS SR a záznamov z porád bola v RVPS Senec zistená menej závažná nezhoda v evidencii metodických pokynov a usmernení (nekompletný zoznam usmernení a nezdokumentované informovanie inšpektorov úradnej kontroly potravín). Ako menej závažná nezhoda bola ďalej zistená pri kontrole „Osobných kariet na zverené predmety“. Od decembra 2003 neboli pridelené osobné ochranné pracovné pomôcky inšpektorom úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu a nebola predložená interná smernica RVPS Senec na ich pridelenie.

V RVPS Galanta pri kontrole odberu vzoriek potravín sa vo vedenej dokumentácii (protokoloch o odbere vzorky) zistila menej závažná nezhoda - neúplné vyplňovanie údajov v kolónkach , v „ Smernici pre poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a o hospodárení s nimi v podmienkach RVPS Galanta“ nebola uvedená skupina zamestnancov – inšpektorov úradnej kontroly potravín rastlinného pôvodu a pri kontrole dokumentácie úradnej kontroly potravín nebola predložená evidencia vydaných poverení na výkon auditu u prevádzkovateľov potravinárskeho podniku.

Pri kontrole odberu vzoriek potravín sa vo vedenej dokumentácii (protokoloch o odbere vzorky) v RVPS Trebišov zistila menej závažná nezhoda - neúplné vyplňovanie údajov v kolónkach - „výrobca“, „dovozca“, distribútor“. Pri kontrole plánu úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu za roky 2007 a 2008 bolo zistené jeho neplnenie. V organizačnom poriadku RVPS nebola dostatočne v porovnaní s príslušným ustanovením zákona NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách vymedzená pôsobnosť a postavenie auditovanej organizácie v oblasti výkonu úradných kontrol potravín rastlinného pôvodu.

V RVPS Levice pri kontrole záznamu o úradnej kontrole č. 3/IV/HA/2008 zo dňa 20.4.2008 a záznamu o úradnej kontrole potravín č. 84/SE/2007 zo 17.8.2007 bolo zistené, že v zázname sú

uvedené nedostatky, ale neboli uložené opatrenia na ich odstránenie podľa §§ 19 resp. 20, ods.9 zákona č.152/1995 Z.z.

Podrobný rozpis zistených nezhôd s navrhnutými opatreniami na ich odstránenie s určeným termínom a zodpovednosťou je uvedený v záznamoch nezhôd, ktoré sú súčasťou dokumentácie z vykonaných interných auditov uplatňovania systému výkonu úradných kontrol potravín podľa zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Na základe skutočnosti, že neboli v jednotlivých auditovaných subjektoch zistené závažné nezhody, bolo možné konštatovať, že systém výkonu úradnej kontroly potravín v podmienkach kontrolovaných RVPS je funkčný a v súlade s platnou legislatívou.

Vnútorné audity podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti

Podľa v priebehu roka 2008 aktualizovaného programu auditov – produkty živočíšneho pôvodu podľa zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti bolo naplánovaných pre ŠVPS SR a 8 KVPS (produkty živočíšneho pôvodu) spolu 32 vnútorných auditov veterinárnych kontrol, vykonaných bolo 21. Hlavným dôvodom nesplnenia programu auditov boli špecifické audity v rámci generálneho auditu Potravinového a veterinárneho úradu v roku 2008 v Slovenskej republike. V rámci jedného vnútorného auditu bol vykonaný aj následný audit, ktorého predmetom bolo overenie splnenia opatrení na mieste na základe vnútorného auditu vykonaného v roku 2007.

ŠVPS SR mala v programe vnútorných auditov na rok 2008 2 vnútorné audity krajských veterinárnych a potravinových správ. Vykonaný bol jeden vnútorný audit. KVPS mali v programe vnútorných auditov 30 vnútorných auditov, vykonaných bolo 20 vnútorných auditov, pri ktorých bolo zistených 29 nezhôd, bolo prijatých 29 opatrení, z ktorých 23 je splnených a 6 opatrení je ešte v termíne. Pri 5 vnútorných auditoch neboli zistené žiadne nezhody.

Dôvodom nevykonania vnútorného auditu bolo pozastavenie všetkých tuzemských a zahraničných ciest do konca roku 2008 s účinnosťou od 24.11.2008. Uvedený audit bol vykonaný vo februári 2009.

Prehľad o počte zistených nezhôd:

Auditovaný subjekt	Počet zistených nezhôd
vybrané RVPS	29

Predmetom vnútorných auditov bolo overenie vykonávania veterinárnych kontrol vykonávaných krajskými veterinárnymi a potravinovými správami a regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami podľa zákona č.39/2007 Z.z. Na základe vykonaných vnútorných auditov možno konštatovať, že systém výkonu veterinárnych kontrol je funkčný a vykonávaný podľa platnej legislatívy.

ÚDAJE O POČTOCH, DRUHOCH, SPÔSOBE VYBAVENIA A OPODSTATNENOSTI PODANÍ
AGENDY PETÍCIÍ A SŤAŽNOSTÍ A INÝCH PODANÍ ZA ROK 2008

a	b	ŠVPS SR						Spolu organizácie	
		PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ	PET	SŤ
		c1	D1	c2	d2	c3	d3	c4	d4
1	CELKOM	0	11					0	62
1.1.	- z toho z roku 2007	0	0					0	6
1.2.	- z toho za rok 2008	0	11					0	56
1.3.	vybavených v r. 2008	0	11					0	62
1.4.	nevybavených k 31.12.2008	0	0					0	0
2	SPOSOB VYBAVENIA								
2.1.	odstúpením	-	6					-	8
2.2.	prešetrením	-	5					-	54
2.3.	odložením	-	0					-	0
3	OPODSTATNENOSŤ								
3.1.	opodstatnených	-	2					-	18
3.2.	neopodstatnených	-	3					-	35
3.3.	nevyhodnotených	-	0					-	1
4	ANONYMITA								
4.1.	anonymných podaní celkom	-	4					-	13
4.2.	- z toho prešetrených	-	4					-	13
4.3.	- odložených (neprešetrených)	-	0					-	0
4.4.	- z prešetrených opodstatnených	-	0					-	2
5.	OPAKOVANÉ PODANIA CELKOM	-	0					-	-
5.1.	- z toho opodstatnené	-	0					-	-
5.2.	- neopodstatnené	-	0					-	-
6.	VRÁTENÉ PODANIA	(-)	()	()	()	()	()	(-)	(-)

**ÚDAJE O ZAMERANÍ OPODSTATNENÝCH PETÍCIÍ A SŤAŽNOSTÍ A OPATRENIA NA
ODSTRÁNENIE NEDOSTATKOV ZA ROK 2008**

B.1. Zameranie a príčiny opodstatnených petícií: nevykazuje sa

B.2. Zameranie a príčiny opodstatnených sťažností:

B.2.1. súhrnne:

Za hodnotiace obdobie t.j. rok 2008 obdržala Štátna veterinárna a potravinová správa SR Bratislava a riadené organizácie :

- **celkom 62 sťažností z toho:**
- z toho za rok 2007 celkom 6 sťažností
- z toho za rok 2008 - 56
- vybavených v roku 2008 - 62
- nevybavených v roku 2008 - 0
- odstúpením 8
- prešetrením 54
- odložením 0
- **opodstatnených 18**
- neopodstatnených 35
- nevyhodnotených 1
- **anonymných sťažností 13**
- z toho prešetrených 13
- z toho odložených (neprešetrovaných) 0
- **z prešetrených opodstatnených 2**

opakované podania celkom 0

- z toho opodstatnené 0
- neopodstatnené 0

B.2.1 súhrnne

- sťažnosti firiem na činnosť RVPS v regiónoch,
- podania poukazujúce na hospodárenie s majetkom štátu,
- nesprávny - nedôsledný výkon úradnej kontroly ,
- zanedbanie úradnej kontroly,
- nesprávny postup veterinárnych inšpektorov pri úradnej kontrole

B.3. Charakter opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov:

- zlepšenie výkonu a účinnosti úradných kontrol podľa zákona o veterinárnej starostlivosti a zákona o potravinách na všetkých úrovniach výkonu štátnej správy ŠVPS SR, RVPS. KVPS ako aj nariadení EÚ,
- vykonávanie vnútorných kontrol v riadených organizáciách s uložením opatrení v zmysle zákona o následnej finančnej kontrole,
- zlepšovanie životného prostredia dodržiavaním požiadaviek pri chovoch ošípaných, hovädzieho dobytku a pod.,
- zlepšovanie podmienok v živočíšnej výrobe,
- samovoľný únik psov,

- neskorý odvoz kadáverov a pod.

B.3.2. Opatrenia iné, napr.:

- organizačné: väčší dôraz na výkon úradných kontrol v obchodnej sieti,
- správne konanie – pokuta uložená podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách,
- správne konanie – pokuta uložená podľa zákona NR SR č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti,
- stiahnutie tovaru z obehu,
- vydané opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov v prevádzkovej hygiene.
- hygiena predaja, zákaz predaja po DNS,
- blokové pokuty uložené na mieste a pod.
- preverovanie kvality a uskladňovanie potravín ,
- ukladanie povinností pre zabezpečenie prevádzkovej hygieny pre potravinové subjekty uložením opatrení na mieste a pod.

**ÚDAJE O POČTOCH INÝCH PODANÍ
/ŽIADOSTI, PODNETY, NÁVRHY, OZNÁMENIA A POD./ ZA ROK 2008**

		Štátna veterinárna a potravinová správa SR Bratislava a riadené organizácie - spolu			
a	b	c1	c2	c3	c4
1	CELKOM				2119
1.1	z toho z roku 2007				66
1.2	z toho za rok 2008				2053
1.3	vybavených v r. 2008				2021
1.4	nevybavených /k 31.12.2008/				32

Obsahové zameranie iných podaní: opodstatnenosť cca 48 % z celkového počtu.

- predaj nekvalitných výrobkov – ohrozenie zdravia ľudí – 230 / 2312
- predaj mäsa neznámeho pôvodu, zakrývanie údajov na obaloch – 230 /234
- nedodržanie nariadenia vlády /CEHZ/, nedodržanie hygieny chovu – 230 /231
- predaj výrobkov po uplynutí doby spotreby – 230/2341
- nedostatky v hygiene pri preprave pečiva – 230 /2341
- predaj nekvalitného ovocia a zeleniny – 230/2311
- predaj pečiva s cudzím predmetom - 230/2341
- porušovanie zásad ochrany zvierat /spoločenské zvieratá / - 230/2312
- únik psa počas chovu
- znečisťovanie prostredia chovom hospodárskych zvierat – 130/131
- predaj potravín po uplynutí dátumu spotreby – 230 / 2341
- predaj nekvalitných potravín /pokazené / 230 / 2341

Štatistické porovnanie: záver:

Štátna veterinárna a potravinová správa a riadené organizácie prijali v roku 2008 celkom 56 sťažností a z roku 2007 - 6 sťažností. Prešetrených bolo celkom 54 sťažností, nevybavených do 31.12.2008 bolo celkom - 0 sťažností. Opodstatnených sťažností bolo celkom 18.

V roku 2008 došlo k poklesu podaných sťažností. Úmerne k tomu klesol aj počet prešetrených a opodstatnených iných podaní. Bez zmeny zostal charakter problémov, ktoré trápia sťažovateľov, pretože sťažnosti a iné podania za minulé roky poukazovali na rovnaké porušenia a na tie isté nedostatky ako v roku 2007.

Hlavné skupiny užívateľov – výstupov **a prezentovanej činnosti**

Výsledky sú určené pre

- 1 orgány štátnej správy, predovšetkým MP SR ako rezortné ministerstvo ŠVPS SR
- 2 chovateľov hospodárskych zvierat a poľnohospodárske podniky
- 3 podnikateľské subjekty, ktoré sa zaoberajú výrobou, dovozom, distribúciou a predajom produktov a tovarov živočíšneho alebo rastlinného pôvodu
- 4 širokú verejnosť – občanov - vyplýva z úlohy ŠVPS SR ako orgánu potravinového dozoru SR, pričom občania sú o činnosti informovaní individuálne podľa ich požiadaviek, resp. prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov na základe komunikácie ich predstaviteľov so zástupcami ŠVPS SR

Záver

Bezpečnosť potravín je aj jednou z hlavných priorít v Európe. Na zaistenie bezpečnosti potravín je nevyhnutné neustále komplexne posudzovať všetky aspekty reťazca **produkcie potravín počnúc a vrátane prvovýroby potravín, výroby krmív pre zvieratá produkujúce potraviny, cez výrobu, spracovanie a distribúciu potravín, ich dovoz až po predaj konečnému spotrebiteľovi**, pretože každý z týchto prvkov môže mať závažný dopad na bezpečnosť potravín a tým aj na verejné zdravie. Do tohto komplexu bezpečnosti potravín sú zahrnuté rôzne špecifické oblasti, ako sú **krmivá pre zvieratá produkujúce potraviny vrátane medikovaných krmív a doplnkových látok do krmív, hygiena krmív a hygiena potravín, choroby prenosné zo zvierat na ľudí, najmä prostredníctvom potravín živočíšneho pôvodu (zoonotickí pôvodcovia), vedľajšie produkty živočíšneho pôvodu, rezíduá pesticídov, kontaminanty a veterinárne lieky a ich kontrola, kontrola a eradikácia chorôb zvierat, ktoré ovplyvňujú zdravie ľudí, prídavné látky do potravín, materiály prichádzajúce do styku s potravinami, pitná voda ako zložka potravín, geneticky modifikované potraviny, ako aj požiadavky na kvalitu, zloženie a označovanie potravín v záujme ochrany spotrebiteľov a zabezpečenia ich informovanosti.**

Celá riadiaca, rozhodovacia a kontrolná činnosť ŠVPS SR a jej riadených organizácií vychádzala z kvality organizačnej štruktúry, ktorej obsahom sú:

- ✚ efektívnosť všeobecnej organizačnej štruktúry
- ✚ kvalita kontroly
- ✚ postupy a riadenie
- ✚ informovanosť, vybavovanie sťažností a požiadaviek
- ✚ dokumentácia
- ✚ samokontrola a hodnotenie
- ✚ komunikácia
- ✚ ľudské a finančné zdroje
- ✚ vzdelávanie

Sme presvedčení, že všetky činnosti opísané v tejto výročnej správe sú dostatočným vypovedajúcim článkom o zodpovednej úlohe a plnení si úloh a povinností všetkých pracovníkov ŠVPS SR a ňou riadených organizácií v prospech obyvateľov SR .